Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

79. AARGANG
(14. RÆKKE 1. BIND)
1959

Udgivet af
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

KØBENHAVN 1959

Redigeret af Samfundets Skriftudvalg

ved

SVEN HOUMØLLER

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S
KØBENHAVN

INDHOLD

En kaptajn af fodfolket. Kaptajn F. H. E. H. Stockfleth. Af viceinspektør *Børge L. Barløse* 1
Slægten Lindberg. Birkefoged Niels Jacobsen i Ballerup. Af overretssagfører *Arne Sundbo* 24
Slægten Hvalsøe fra Sandager. Af kontorchef *Knud Bierfreund* og sparekassefuldmægtig *E. Juel Hansen* 34
Små meddelelser:
Nogle borgerskaber i Viborg i det 17. århundrede. Af genealog *Alfred Larsen* 43
Rettelser og tilføjelser 45
Samfundets anliggender 46
Samfundets regnskab 1958 48
Familier og enkeltpersoner med gravsteder i St. Mariekirken i Sønderborg. Ved lærer *Christian Maibøll* 49
En samtidig levnedsbeskrivelse af Dorthe Hansdatter Lottrup, grundlægger af Hansted Hospital. Ved arkivar, cand. mag. *Henning Heilesen* 89
Små meddelelser:
Omkring St. St. Blicher. Af teaterhistorikeren, dr. phil. *Robert Neiiendam* 101
Uddrag af Nykøbing F.'s kirkebog 1689–91. Ved genealog *Alfred Larsen* 103
Spørgsmål: 1. Falch. 2. Simonsen. 3. Wesling 106
Anmeldelser 108
Uddrag af breve fra Chr. la Cour og P. C. H. Wad. Ved overlærer, cand. mag. *Leo Wad* 113
Oplysninger om havnekontrollør i København P. A. Schmidt og hustru, født Rauer, og ægteparrets 12 børn. Af fuldmægtig *Finn H. Blædel* 127
Danske Studenter i Göttingen 1734–1837. Af grosserer *H. Friis* 134
Slesvigske Amtsforvalterc. Rettelser og Tilføjelser. Af amtsassessor *J. Smith* 151
Små meddelelser:
Et brev fra general Fr. Rubeck Henrik von Bülow. Ved *Henning Jensen* 158
Juul og Schroeter. Ved kgl. ordenshistoriograf, administrator, dr. phil. *Albert Fabritius* 159
Lidt om Mursparrens forskellige Former. Af kontorchef *H. Holck* †. 160
Spørgsmål: 1. Forvalter Jens Sørensen. 2. Buch 163
Svar: Wesling. Ved afdelingschef, mag. art. *Hans Werner* 164
Anmeldelser 168
Register. Ved genealog *Alfred Larsen* 193
Tillæg: Dødsfald i Danmark 1957. Ved redaktør *Niels Friis*.

Fortegnelse over boganmeldelser findes næste side.

EN KAPTAJN AF FODFOLKET F. H. E. H. STOCKFLETH 1829-1864

AF

BØRGE L. BARLØSE

I beretningerne om de to slesvigske krige i forrige aarhundrede, og fortrinsvis i dem, der er skrevet af ikke-militære historikere eller lærebogsforfattere, spores en bemærkelsesværdig forskel i omtalen af førernes forhold. Mens Treaarskrigen skildres med næsten overstrømmende virak til de officerer, der ved deres død paa slagmarken i sejrens time blev denne krigs helte: Læssøe, Rye og Schleppegrell, saa raader der en paafaldende tilbageholdenhed, hvor det gælder den tabte krig i 1864. Det er, som om nederlagets dystre graavejrsstemning lægger et slør af høflig eller beskæmmet tavshed over beretningen, et forhold, der let forleder vor tids læsere til en helt skæv bedømmelse af troppernes gerning, deres militære og moralske egenskaber.

Vel var krigen tabt paa alle afgørende punkter – der var næsten intet, der lykkedes for hæren og dens førere – men der blev dog kæmpet tappert og uforsagt i mange situationer.[1] Leder man i krigens historie efter en vaabendaad, der kan tjene til støtte for denne erkendelse, er der ingen mere nærliggende end 8. brigades modangreb paa Dybbøl d. 18. april.

Det brød sammen i fjendens ild – og var paa forhaand dømt dertil; men det er ikke desmindre blandt de 16 kompagnichefer i 9. og 20. regiment, at vi kan søge de skæbner, der kunne fortjene at nævnes med den samme ærbødighed og hyldest, som er blevet Treaarskrigens populære helteskikkelser til del. Mændenes rang tæller jo ikke med i saa henseende. En kaptajns soldateregenskaber kan udfolde sig ligesaa beundringsværdigt og hans kamp være lige saa frygtløs og energisk som oberstens eller generalens.

Det er om en af disse faldne kompagnichefer, der her skal fortælles.

FREDERIK HANNIBAL EDUARD HARALD STOCKFLETH var født i Kolding 27/4 1829 som yngste søn af major i vejkorpset NIELS VILHELM STOCKFLETH og hustru VIBEKE IDA MARGRETHE, f. WORSØE. Slægten stammer fra Norge, hvor Stockfletherne gennem flere generationer har været præster eller officerer. Farfaderen, CHRISTOFFER STOCKFLETH, blev i 1779 naturaliseret som dansk adelsmand.[2]

Der var 5 andre søskende i hjemmet i Kolding, og ved faderens tidlige død i 1831 var fru Stockfleth henvist til at flytte til København med sine børn, der paa det tidspunkt alle var uforsørgede. Da sønnen Harald ligesom sine to ældre brødre ville gaa officersvejen, blev han 13 aar gammel optaget i landkadetkorpset.

Allerede paa akademiet skimter man træk, der skulle blive fremtrædende i hans personlighed. Han var velbegavet, flittig og pligtopfyldende og naaede derfor en placering blandt de øverste i klassen. Han var dog tillige temmelig følsom, maaske lidt sværmerisk. I den sparsomme tid, der kunne blive tilovers efter dagens pligtarbejde, trak han sig som regel tilbage fra kammeraternes kaade og sikkert mere overfladiske fritidsbeskæftigelse. Helst fordybede han sig i et eller andet digterværk. Det førte til ret haardhændede og skaanselløse drillerier fra kammeraternes side. Paa et vist tidspunkt blev man saa nærgaaende, at Stockfleth forsøgte at desertere. Sammen med en kammerat, H. C. A. W. HENCKEL, købte han sig plads paa en amerikafarer; men flugtforsøget blev opdaget. Man synes at have behandlet sagen med temmelig stor forstaaelse; den strenge disciplinære straf, der formelt kunne være berettiget, blev eftergivet, og i stedet fik kammeraterne en alvorlig paamindelse om at indstille forfølgelserne.[3] Dette virkede vistnok efter hensigten; i hvert fald fuldførte Stockfleth uden yderligere forstyrrende momenter sin militære uddannelse paa akademiet.[4]

Da urolighederne i Kiel og Rendsborg i marts 1848 fremkaldte en krigssituation, viste det sig, at Stockfleth var modnet til erkendelse af sin opgave og sit ansvar. Sammen med en anden kammerat opnaaede han ved direkte henvendelse i krigsministeriet tilladelse til at gaa med i krigen, og som 19-aarig løjtnant blev han sat i nummer ved 4. linjebataillon.[5]

Treaarskrigen.

Den purunge, nybagte officer fik straks lejlighed til at erfare, at al begyndelse er svær. Det kneb med kommandostemmen, som var lidt for jomfrueligt pibende; men en lidt ældre løjtnant MUUS hjalp

ham venligt til rette.[6] Stockfleth omtaler senere sin beskytter som den eneste, der kom ham venligt imøde. Han var lykkelig over at føle isen brudt, og spiren var lagt til et venskabsforhold, som imidlertid under krigens ubønhørlige omskiftelser ikke blev af lang varighed. Efter at have faaet ilddaaben i slaget ved Slesvig deltog Stockfleth i kampene i Sundeved. I fægtningen her d. 5. juni faldt Muus. Stockfleth fandt vennens lig i kirken i Sønderborg og har givet en smuk skildring af sin bevægelse i denne situation.

Efter kongerevyen paa Lerbæks mark ved Vejle laa bataillonen en tid indkvarteret i egnen vest for Horsens. Her havde Stockfleth til opgave at samle underofficerer og underkorporaler til saakaldte „læsetimer", der formentlig har omfattet instruktioner i felttjeneste, gennemgang af taktiske eksempler o. lign. Timerne synes ikke at have været særlig populære. Som det saa ofte, baade før og siden, har været forsøgt, lykkedes det engang en underkorporal at holde den ivrige lærer saaledes „i aande", at timen gik anderledes, end det den dag var tilsigtet. Det gjaldt i øvrigt et væddemaal om en bolle punch. Stockfleth blev senere klar over sagens rette sammenhæng, men kunne dog godt gøutere spøgen, og det er karakteristisk, at der efter denne episode udviklede sig et hjerteligt forhold mellem de to. Korporalen, H. L. Brandstrup, vurderer det for sit vedkommende som

„et Venskab, som blev mig umaadelig dyrebart. Jeg havde vundet en oprigtig og hengiven Ven i Premierleutenant Stockfleth, der i mange Aar værnede beskyttende om mig. Mange Breve, som han i denne Mellemtid skrev til mig, vidnede om, at han med Varme omfattede det Venskab, han havde skænket mig."[7]

Efter vaabenhvilen kom bataillonen i vinterkvarter paa Falster. Stockfleth stiftede her nærmere bekendtskab med en anden af bataillonens yngre officerer, der havde sit hjem i Stubbekøbing. Det var løjtnant C. W. Rousing, i hvem han fandt en ny ven og fortrolig til erstatning for den, han havde mistet i Muus.[8] Næste foraar blev bataillonen forlagt til Als og Sønderborg. Under forposttjenesten ved Arnkilsøre i sommeren 1849 indlod Stockfleth sig jævnligt i samtale med Brandstrup, som han opfordrede til at blive officer. Denne afslog imidlertid opfordringen, men mindes i sine erindringer med taknemlighed vagterne sammen med „denne herlige officer":

„Hvor dejligt var det ikke at høre paa denne unge Lieutenants Fortællinger; han var kun 22 Aar, Premierleutenant og Ridder af Danebrog. Jeg syntes, jeg blev klogere, for hver Gang jeg talte med ham; der laa altid i hans Udtalelser noget fængslende, som gjorde

En saa godt . . ., mange Gange har jeg søgt hans Raad og Vejledning, og aldrig har jeg søgt det omsonst."[9]

Det lille erindringsbillede er aabenbart udtryk for ægte hengivenhed, samtidig med, at det rober et stænk af almuemandens benovelse ved mødet med den overordnedes noblesse og fine personlige kultur.

End ikke i felten forsømte Stockfleth, naar lejlighed bød sig, at udvide sin horisont og pleje de æstetiske interesser, der var vakt allerede i kadettiden. En dag traf en kammerat ham paa torvet i Sønderborg, belæsset med et bundt bøger, der viste sig at være Schiller's samlede værker. Stockfleth blev opfordret til at følge med og faa sulten stillet hurtigst muligt; men han insisterede paa, at de dyrebare bøger først skulle bringes hjem i kvarteret. De materielle fornødenheder kom under disse omstændigheder i anden række![10]

I juli 1850 deltog bataillonen som en afdeling af brigaden Krabbe i Istedslaget. Her mistede løjtnant Rousing livet, og Stockfleth maatte saaledes for anden gang under krigen sørge ved en kær vens baare. Under fremrykningen mod Vedelspangpasset førte Stockfleth et kompagni, og han fortsatte som kompagnikommandør ogsaa under efteraarets og vinterens forposttjeneste i egnen omkring Eckernförde. Da han afløstes af premierløjtnant KNAUER var det for at gøre tjeneste som bataillonsadjudant hos major J. V. NEERGAARD.

Da bataillonens krigsstyrke i 1851 hjemsendtes fra København, mødtes Stockfleth og Brandstrup endnu engang ved en festforestilling i Casino, hvor de kom til at sidde over for hinanden. En elegant dame henvendte ved denne lejlighed nogle hjertelige ord til Brandstrup, og Stockfleth kunne næste dag oplyse sin protegé om, at han var blevet opvartet af den franske gesandts frue.[11]

Mellem krigene. - Tjenesteforhold.

Efter overgangen til fredsforhold fortsatte Stockfleth som adjudant hos major Neergaard, med hvem han havde „et behageligt og nyttigt samliv". De to officerer havde øjensynligt fælles interesser, og da der i efteraaret 1853 blev en stilling ledig ved landkadetakademiet som lærer og økonomibestyrer, fik Stockfleth den, varmt anbefalet dertil af sin foresatte.

Han fik til opgave at undervise i taktik og garnisonstjeneste; men det paahvilede ham desuden at forvalte akademiets økonomi. Paa et meget tidligt tidspunkt konstaterede han visse uregelmæssigheder med hensyn til forbruget af brænde og lampeolie, og da han følte sig mo-

ralsk forpligtet til at bringe klarhed over forhold, som han allerede i sin egen kadettid havde hørt dulgte hentydninger til, tilstillede han krigsministeren en redegørelse, der samtidig havde karakter af en anklage mod kommandøren, oberst I. W. C. TOBIESEN. Under 19/11 1853 skriver han bl. a.:

„Deres Excellence!

Det er en paa een Gang bydende og tung Pligt, jeg opfylder, idet jeg ser mig nødsaget til at fremsende hoslagte „Beretning om flere ved det kongelige Landcadetkorps stedfindende Underslæb og Forhold . . . ."

Genstanden for min Beretning er af den Natur, at jeg ikke kan indsende den ad tjenstlig Vei. Jeg føler mig imidlertid alt for betynget ved at være vidende om, hvad her indberettes, og jeg holder det for en Forbrydelse at tie – – derfor taler jeg!

I de 5 Aar, hvori jeg var Cadet, har jeg allerede hørt det, som her indberettes omtalt af alle Cadetter og af Academiets Tjenestefolk; senere har jeg hørt det samme omtalt af alle Classer i Officersstanden – og endelig har jeg nu faaet Beviser ihænde derfor! . . . .

Jeg føler fuldkomment vel, hvor stridende det er mod de militaire Grundprincipper, naar den Undergivne opkaster sig til Dommer over de Foresatte, eller naar disse overhovedet nedsættes i deres Undergivnes Agtelse; men jeg har i denne Sag kun beviist, hvad alle her paa Academiet tilforn vidste, og jeg har derfor i dette overordentlige Tilfælde, troet det allermest undergravende for Subordinationen og Respecten, naar saadanne Ting bestandigt gik ustraffede hen. Jeg har iøvrigt ikke af Krigsartiklerne eller ved noget andet Middel kunnet erfare, hvorledes man skulle forholde sig i saa piinligt og sørgeligt Tilfælde.

Underdanigst
H. Stockfleth,
Premierlieutenant, Skoleofficer,
Lærer og Oeconomibestyrer ved
det kongl. Landcadetkorps."

Klagen var tilstrækkelig underbygget til, at der øjeblikkeligt foranstaltedes en undersøgelse; men Stockfleth skulle dog eftertrykkeligt blive belært om, at man selv i „et saa piinligt og sørgeligt tilfælde" bør gaa den tjenstlige vej. Ved en overkrigskommissions dom af 20/5 1854 idømtes han for malconduite 2 maaneders fæstningsarrest af 2. grad. Straffen blev afsonet i citadellet Frederikshavn.[12]

Hans dage som skoleofficer var naturligvis herefter talte, og 1/11 samme aar blev han forsat til 2. lette infanteribataillon i Eckernförde. Under tjenesten her fik han dog for saa vidt en slags oprejsning, idet han i december 1855 fik tildelt redningsmedaljen.[13]

I de følgende aar leverede Stockfleth diverse bidrag til den livlige militære debat gennem artikler i „Fædrelandet", „Dagbladet" og „Flyveposten". Skriverier af en saadan art har næppe affødt sympati i krigsministeriet; i hvert fald er det en kendsgerning, at der i denne periode blev flyttet saa meget rundt med ham, at det næsten er paafaldende. I september 1860 kom han til 20. bataillon i Altona, men blev allerede aaret efter beordret til tjeneste ved reserveofficersaspirantskolen i Helsingør. Derfra gik vejen efter kun et par maaneders forløb til 42. bataillon i Slesvig.

Her modtog han 30/5 1861 et hold rekrutter. En af disse erindrer mange aar senere, at Stockfleth – efter først at have betydet rekrutskolens lærere, at han frabad sig øgenavne og skældsord – holdt en tale til mandskabet, som han opfordrede til ædruelighed, sandhed og lydighed, ligesom han paalagde det at anvende søndagen godt. Under de paafølgende felttjenesteøvelser ved Isted førte han ved flere lejligheder rekrutterne hen til højen, hvor Læssøe faldt, og ved et jernkors for den soldat, om hvem digteren synger:

„O Herregud, saa skulde jeg endda
i dette Liv den Glæde ha'",

lod han folkene præsentere gevær.[14]

28/8 1862 kom udnævnelsen til kaptajn – paany ved 20. batl. Næste sommer oprettedes de saakaldte centralskoler for frilodsmændene af aargangene 62 og 63, og Stockfleths virksomhed faldt nu ved rekrutskolen i Fredericia. Ogsaa herfra har man en interessant karakteristik af ham som befalingsmand under fredsforhold:

„Kaptainen havde et fortrinligt Greb paa at uddanne Soldater. I Tjenesteforhold krævede han Punktlighed uden Pedanteri, og aldrig sparede han sig selv. Ilden i hans Indre, der glødede igjennem hans smaa graa Øine, naar han med Haanden drog i det kraftige Mundskiæg, forstod han at meddele sine Undergivne. . . . Ofte, naar vi havde . . . . foretaget en eller anden større Øvelse, fortalte han Træk fra vore egne eller andre Folks Krige til Stadfæstelse paa det lærte, hvilket derved blev mere levende og lettere at bevare. Han straffede ikke gjerne; men gjorde han det, skete det uden Persons Anseelse. . . . Vilde nogen forurette hans Karle . . . . havde vi i Kaptein Stockfleth

en Forsvarer som en Fader; men han taalte selvfølgelig ikke, at vi kom med løse Klagemaal. Paa Marsjture yndede han Sang og Munterhed; men letfærdige Viser og raa Snak var ham en Pest."[15]

Da det er en opvakt og moden rekrut, som tilmed har ordet i sin magt, der her har gjort sine iagttagelser, kan man roligt fæste lid til hans vurdering.[16] Mandskabet har i Stockfleth set ikke blot en velskolet og besindig befalingsmand med de egenskaber, som folkene i geleddet altid værdsætter, men tillige en mandig og rank personlighed. *Der var ild i hans indre – – –*

Ogsaa dette er rigtig set. Der rørte sig et levende sind i manden. Fra hans tidligste ungdom var det næret gennem alsidig læsning, og der forelaa paa det her omhandlede tidspunkt flere bøger fra hans haand.[17]

Forfatterskab.

Allerede 1851, samme aar som Stockfleth kom hjem fra felten, udkom hans første litterære arbejde „*Lyriske Digte og Skizzer fra Feltlivet*". Som titlen angiver, omfatter bogen dels en samling digte, dels en række prosaskildringer fra felten.[18]

De første bærer tydeligt præg af at være ungdomsarbejder. Den metriske form er ganske vist vel gennemført, som tiden krævede det; men af indhold er de ret uensartede og saa lidet originale i deres romantiske efterklange, at de som helhed næppe kan aftvinge nutidslæsere interesse. Glimtvis forekommer ytringer af stilfærdigt vemod, formet over grundtemaet „Dort, wo du nicht bist, dort ist das Glück". En enkelt strofe er ført i pennen med overbevisende formsans:

„Lad mig længes da og savne
Jordens Lykke, Jordens Lyst.
Lysets Aander skal mig favne
eengang ved en bedre Kyst".

I det sidste af digtene, „Stemninger fra Felten", klinger den her anslaaede tone stærkere igennem. Ynglingens patetiske tungsind kommer til orde i et lyrisk udbrud, der ganske vist ikke kan siges fri for deklamatoriske overdrivelser; men sproget har dog vundet i styrke og klarhed:

„Min Barndom svandt foruden Barnets Glæder,
min Ungdom uden Elskovs rige Lyst.
Et barnligt Smil, en Længsel og en Taare,
en Fantasi, som vilde mig bedaare,

et Hjerte, bittert saaret og med Flid –
se, det er Summen af den svundne Tid."

Paa denne baggrund faar feltlivets kaar og soldatens pligtoffer ikke blot mening, men ogsaa en vis tillokkelse:

„Saa lad da Skæbnen raade for min Lykke.
Her sætter man engang dog lidt paa Spil.
Maaske skal Ærens Krans min Tinding smykke,
og maaske Døden lukker Øjet til.
Saa lad da Sværdet klinge, Kuglen synge!
Det letter Byrder, som mig nu betynge."

Et moderne slægtled vil have svært ved at tage saadanne idealiserede lovprisninger af kampen for deres fulde paalydende. Realismen har forrykket kunstopfattelsen, og det 20. aarhundredes desillusionerede frontsoldat – hos Remarque og andre forfattere – har givet hele denne begrebsverden en anden tolkning. Men det vil være ubilligt at maale Stockfleths vers med vor tids alen. Deres tilblivelse maa ses ud fra de forudsætninger, der var hans og samtidens, og sammenholdt med andre hel- eller halvlitterære frembringelser fra hine aar hævder de sig smukt.

Det gælder ogsaa de efterfølgende prosaskitser, der gør mange bladkorrespondancer fra de slesvigske krige til skamme. Her er livfuldt fortalte erindringer fra fægtningerne i Sundeved 28/5 og 5/6 1848 samt en førstehaands beretning fra fæstningen Frederiksorts besættelse i februar 1851. I afsnittet „Den tapre Landsoldat" fortælles der om samlivet med soldaterne paa march og i bivuak. Her er skildringen af hærens opmarch før Istedslaget et af højdepunkterne. Om forholdet mellem førerne og mandskabet hedder det bl. a.:

„Kun Venskab og Deltagelse hos de Undergivne er tilstrækkelig til at vedligeholde de Befalendes Mod og Lyst under alle Forhold, og det alene sætter dem i Stand til at udrette noget med Soldaterne: *ved dem skal alt ske, derfor maa man ogsaa gøre alt for dem. . . .*"

Der er adskillige vidnesbyrd om, at Stockfleth ogsaa senere forstod at leve op til det motto, han her som purung premierløjtnant har givet.

Det hævdes, at Stockfleths debut som forfatter skal ses paa baggrund af, at han var forelsket, og at bogen i virkeligheden var et budskab til en bestemt ung dame.[19] Hvis dette var hensigten, maa det have forfejlet sin virkning; thi Stockfleth forblev ugift. Maaske var den

skuffelse, han i saa henseende har lidt, en medvirkende aarsag til, at der ikke kom flere skønlitterære arbejder fra hans haand. I stedet synes han at have samlet sig helt og fuldt om sin militære gerning, og hvad han skrev sidenhen, er overvejende af faglig karakter.

Endnu samme aar udkom „*Kort Betragtning af den militære Aand og af den militære Stand og dens Pligter*", en forkortet oversættelse af den franske forfatter Blondel's „Coup d'œil sur les devoirs et l'esprit militaires".[20] Den efterfulgtes i 1855 af „*Principper for Krigsførelsen og Grundtræk af Fægtningslæren*".[21] Paa titelbladets inderside er anbragt følgende motto:

„Æren er Skovens favreste Træ,
det lægge vi ikke øde!
I Verden er ikke Ly eller Læ,
naar Skam gjør Kinderne røde."

I tilknytning til disse Ingemannske linjer citeres Frederik d. Stores bevingede ord (paa fransk): „Gør Eders Pligt, saa vil Gud gøre Resten!"

Som lærer ved landkadetakademiet udarbejdede han en lidt større lærebog i felttjenesten, der dog først udkom i 1856.[22] En enkelt passus fortjener at fremhæves, ikke blot som eksempel paa Stockfleths livlige fremstillingsevne, men ogsaa som et vidnesbyrd om den filosofiske alvor, hvormed han omfattede sit „fag":

„Ethvert Blændværk forsvinder i Krigen, fordi Dødens alvorlige Nærhed altid lader den nøgne Sandhed træde frem og giver enhver Ting i Livet sit rette Værd saavel som sit rette Navn."

Da krigsminister Lundbye i 1858 fremsatte sit forslag til en ny hærplan, havde Stockfleth afgørende indvendinger at rette imod det, og han indsendte til „Tidsskrift for Krigsvæsen" en større artikel, som imidlertid blev nægtet optagelse. Han udgav da under pseudonymet *8–18* en pjece: „*Infanteriet og Generalstaben. Nogle Betragtninger angaaende den nye Armeorganisation*".[23] I forordet søger han at retfærdiggøre anonymiteten paa følgende maade:

„Det er alene Sagen, det kommer an paa, og det personlige maa helst aldeles udelukkes, naar man udtaler sig om noget, der angaar foresatte. Det er nemlig ikke den underordnede, der udtaler sig om den foresatte; men det er den ene Anskuelse, der søger at gøre sig gældende lige overfor den anden."

Iøvrigt fremhæves det i pjecen, at navnlig infanteriet føler sig foruroliget og indigneret, fordi man frygter, at dets interesser ikke varetages i tilstrækkeligt omfang. Der polemiseres udførligt mod enkeltheder

i arméplanen, og som alternativ skitseres forfatterens forslag til arméorganisation, officersuddannelse etc. I „Tidsskrift for Krigsvæsen" blev pjecen anmeldt og stærkt kritiseret af redaktøren. Stockfleth svarede da med et nyt skrift, hvori han argumenterer mod redaktionen og uddyber sine betragtninger, særlig med hensyn til linjens forsyning med officerer og generalstabsofficerernes uddannelse, ligesom han diskuterer principperne for forsættelse fra linjen til generalstaben og omvendt.

Tidsskriftets spalter blev dog senere aabnet for Stockfleth til behandling af rent krigshistoriske emner; saaledes skrev han i 1862 om Garibaldis felttog paa Sicilien og aaret efter om „Kavalleriets Anvendelse i vor Tid". Derudover leverede han jævnligt bidrag til samtidens dagspresse. Som ovenfor nævnt hjembragte skriveriet ham ikke just fordele – det pekuniære udbytte ufortalt.

Da den udenrigspolitiske situation skærpedes for i 1863 at tilspidse sig i en akut krigsfare, fik Stockfleth anledning til at kaste sine evner af „i de nærmeste krav", ɔ: uddannelsen af soldater.

Fra Altona til Danevirke.

Fra rekrutskolen i Fredericia gik Stockfleth paany tilbage til sin bataillon – den, der ved dubleringen fik betegnelsen: *20. regiment.* Han stod altsaa ved oberst Scharffenberg's 8. brigade, da første etape af mobiliseringen blev iværksat.

En af de første dage i november meldte den unge generalstabsaspirant, sekondløjtnant H. Holbøll sig som adjudant ved brigaden og aflagde naturligvis en række høflighedsvisitter hos de officerer, som han skulle træde i tjenstlig forbindelse med. Da han præsenterede sig hos Stockfleth, modtog denne ham høfligt, men aabenbart reserveret, idet han gav udtryk for, at han betragtede ansættelsen af en saa ung og uerfaren officer i „en saa ansvarsfuld stilling" som en forbigaaelse. „Det er," sagde han, „en stilling, som jeg, der er kaptajn og saa meget ældre end De, kunne misunde Dem."[24]

Det er for saa vidt forstaaeligt, at en temperamentsfuld natur som Stockfleths reagerede paa denne maade. Adskillige forhold vedrørende hærens organisation kunne visselig nok udløse en kyndig infanteriofficers kritik, f. eks. dette, at der i stedet for stabschefer kun udnævntes adjudanter ved brigaderne, og hans kommentar maa vel ses paa baggrund af de synspunkter, han saa energisk havde forfægtet i „Infanteriet og Generalstaben". Paa den anden side er han nok bag-

efter kommet til at tænke paa et lignende tilfælde, hvor en vis nybagt sekondløjtnant kom ud for en kølig modtagelse ved sin afdeling. Erindringen herom – og om det venskab med løjtnant Muus, som han selv havde paaskønnet saa stærkt – kan have bevirket, at han senere viste Holbøll venlighed paa forskellig vis; saaledes indbød han ham flere gange til spilleparti og forærede ham ved afrejsen fra Altona en pakke kort fra den forrige krig, som havde tilhørt hans afdøde broder.[25]

Efter fjendtlighedernes udbrud besatte 8. brigade Danevirkestillingens centrum. Stockfleths kompagni (20. regt.'s 2. komp.) hørte til den del af styrken, som blev indviklet i den voldsomme forpostfægtning i forterrænet d. 3. februar om eftermiddagen. Hans føring af kompagniet var ved denne lejlighed en saadan, at han ikke blot blev nævnt i rapporten, men var samtaleemne ved brigaden. I virkeligheden præsterede Stockfleth over for det østrigske angreb et saa fortrinligt eksempel paa kamp under tilbagegang, at der kan være grund til, ved hjælp af de foreliggende beretninger, at samle søgelyset om 2. kompagni.[26]

Da vore forposter ved middagstid overraskedes af brigaden Gondrecourts fremrykning fra Brekkendorf, stod Stockfleth med sine folk i en fremskudt stilling ved Nedre Selk, altsaa paa vor forpostkædes yderste venstre fløj. Da samtidig et kompagni af brigaden Tomas trængte frem i terrænet øst for Hadeby nor, gik feltvagten, 3. og 1. deling under sekondløjtnanterne Brønnum og Schoubye tilbage til en stilling syd og vest for Selk mølle. 2. og 4. deling under furér Kindt og kommandersergeant Bugge besatte kæmpehøjene syd for mollen.

Her kom 9. regt.'s 1. komp. (kaptajn REDSTED) planmæssigt for at afløse; men i henhold til den foreliggende instruks fra brigaden, hvorefter der *ikke* skulde føres nogen alvorlig kamp i forpostterrænet, gik begge kompagnier tilbage mod Vedelspang. Stockfleths kompagni gik i stilling bag et stengærde syd for byen og holdt haardnakket stand her, selv efter at Kongshøj var taget af fjenden, hvorved kompagniet blev udsat for granatild. Netop nu, hvor situationen var blevet kritisk, gjorde Stockfleth afgørende nytte ved at dække de øvrige kompagniers tilbagetrækning, der var vanskeliggjort ved den sammenblanding, der havde fundet sted, og som følge af de forvirrede kommandoforhold, der raadede. Man fortalte senere med beundring, hvordan han under østrigernes fortsatte pres mod nord førte sit kompagni, som var det paa en eksercerplads, og kæmpede med en ilddisciplin, som dengang var ganske usædvanlig. Ilden var da ogsaa særdeles effektiv. En patrulje, som dagen efter var fremme i terrænet, meldte, at der, hvor østrigerne havde haft stilling over for Stockfleths kompagni, laa de

faldne i geledder. Bag de fjendtlige jægere fulgte imidlertid en hel bataillon, der rykkede frem i sluttede kolonner med musik og fanesektion i spidsen. Stockfleth befalede sit mandskab at skyde paa musikkorpset, fanebærerne og bataillonschefen. Det forfejlede ikke sin virkning. De fjendtlige rækker blev bragt til at vakle; men fremrykningen blev dog genoptaget med uimodstaaelig kraft, saa at Stockfleth omsider maatte frigøre sig for fjenden. Paa dette tidspunkt havde han og Redsted holdt ud saa længe, at stabsofficererne bagved begyndte at nære ængstelse. Man frygtede, at de i deres kampiver ikke ville vige for overmagten.[27]

Kompagniet blev nu trukket tilbage til halvkredsvolden omkring Hedeby, dengang kaldet „Saksarmen". Tilbagetrækningen foregik i god orden, idet 1. og 4. deling gik først tilbage, mens 2. og 3. deling førte et henholdende forsvar omkring Vedelspang. Hele brigadens forsvar var nu koncentreret omkring den sydlige saksarm, hvor det støttedes af artilleri og blev ledet af de respektive bataillonschefer. Ogsaa i denne sidste fase af dagens kamp gjorde Stockfleth god fyldest. De fjendtlige angreb afvistes gentagne gange med en kraftig gevær- og kardætskild, og ved mørkets frembrud ebbede kampen ud, idet fjenden søgte tilbage til Vedelspang.

En vellykket angrebsoperation.

Det er menneskeligt forstaaeligt, at Stockfleth efter at have deltaget saa aktivt i forsvaret af Danevirke reagerede stærkt, da man et par dage senere fik at vide, at stillingen skulle rømmes. Han spændte ved denne lejlighed sin sabel af og ønskede, at han ikke mere skulle kommandere i den danske hær.[28]

Imidlertid fulgte han med brigaden nordpaa, og under de følgende mange ugers ophold i Fredericia gjorde han jævnligt tjeneste som forpostkommandør.

Da belejringen af fæstningen trak i langdrag, kom man naturligvis efterhaanden til det punkt, hvor officererne længtes efter andre opgaver end den evindelige forposttjeneste og de betydningsløse smaa skærmydsler med fjenden. En del af kompagnicheferne fik da tilladelse til naar som helst at rykke ud for at gøre fjenden afbræk. Det hed i ordren for de 8 „udfaldskompagnier":

„D'herrer kommandører for disse kompagnier kan med deres eget kompagni eller dele af samme udrykke af fæstningen til enhver tid af dagen eller natten. . ."

At Stockfleth hørte til dem, der saaledes fik offensive opgaver betroet, kan ikke undre. Der er ikke tvivl om, at han paa dette tidspunkt var anset for en af hærens dygtigste kompagnichefer, der nød sine overordnedes fulde tillid. 23/3 blev han med en opklaringspatrulje paa 10 mand landsat ved Klakring i Vejle fjord, og hos herredsfogden i Bjerge fik han bekræftelse paa, at østrigerne havde afløst preusserne foran Fredericia, ligesom han fik oplyst, at der stod 6000 preussere i Vejle.[29]

I de følgende dage overvejede man imidlertid landgangsforetagender længere sydpaa. Premierløjtnant HARBOE, 19. regiment, foreslog at landsætte 230 udvalgte folk og 40 dragoner ved Hejlsminde, medens samtidig et andet kompagni forstærket med 100 svenske skarpskytter i Kaptajn Aarøes strejfkorps og 40 dragoner gik i land ved Sølyst i Steksvig syd for Haderslev. De to afdelinger skulle mødes ved Haderslev og tage alt, hvad der kom af fjender for derefter at indskibe sig i Sølyst.[30] Oberst Lunding havde billiget planen; men i sidste øjeblik greb overkommandoen paa Als ind og nedlagde forbud mod dens gennemførelse – til største ærgrelse for ophavsmanden, som 27/3 skrev til sin hustru:

„Vi er og bliver nogle Ærtekjællinger. Det er dog harmeligt, at Fjenden kan have en Operationslinje fra Altona til Aarhus og dog lægge sig til at sove. Fjendens Befalingsmænd maa i Sandhed være anderledes indrettede end vore, dersom de ikke havde tabt Næse og Mund ved et saadant Overfald af 400 dygtige og forvovne Mænd."[31]

Samme dags aften rykkede Harboe alligevel ud som deltager i en aktion, som tilfulde forstyrrede fjendens nattesøvn, og som bagefter knyttede hans og Stockfleths navn til en af krigens faa vellykkede operationer. Paa grundlag af de efterretninger, Stockfleth havde fremskaffet d. 23, gav kommandanten nemlig tilladelse til at forsøge et overfald paa preusserne ved Vejle, og paaskedag om aftenen indskibedes et ekspeditionskorps bestaaende af 100 mand fra Stockfleths kompagni, 100 mand fra 19. regt. samt 4 husarer i kanonbaaden „Schrødersee" og en transportbaad.[32]

Kl. halvtre om morgenen landsattes styrken i Sandbjerg Vig og marcherede straks til Klakring, hvor mandskabet blev underbragt i gaardene, mens Stockfleth med de fire husarer red ud for at rekognoscere. I Nørre Bjerge erfarede han, at vore egne styrker stod i Horsens, medens fjenden havde udstillet forposter i egnen nordøst for Vejle. Han lod nu „Schrødersee" gaa tilbage til Fredericia med melding. Transportbaaden med 25 mand til bevogtning blev taget paa

slæb til Rosenvold, hvor den blev fortøjet tæt under land. Her indtraf kanonbaaden igen næste aften og ankrede op klar af kysten, saa man i løbet af natten kunne tage kommandoet om bord.

Imidlertid førte Stockfleth om formiddagen d. 28. styrken til Hornum, og efter at have udstillet en sikring mod vest red han atter ud for at rekognoscere. Da han hos egnens beboere fik at vide, at en halv eskadron preussiske gardehusarer kantonnerede i Assendrup, fordelt i 4 store gaarde, og skønnede, at fjendens sikring mod øst kun var svag, besluttede han at angribe denne styrke den følgende nat. Paa gaarden Hornumkær, hvor Stockfleth havde „kvarter", var man betaget af hans „urokkelige tro paa, at foretagendet ville lykkes, af hans alvorsfulde ro og bestemthed, hans omsorg for sine soldater og hans elskværdige, kristeligt-ydmyge sind og færd. Da man fraraadede ham toget som alt for voveligt, sagde han stille og bestemt: „Jeg har besluttet det, og jeg tror, det nok skal gaa."[33]

Kl. 11 om aftenen afmarcherede kolonnen. Officererne dannede forspids, og bagest fulgte de fire husarer, en bereden hornblæser samt 4 vogne med halm til transport af saarede. Det var daarligt føre; men iøvrigt var vejret gunstigt for formaalet, idet natten var mørk og sludfuld.[34] Folkene marcherede i sluttet kolonne med paasat bajonet. Ved halvto-tiden var man naaet frem til maalet. En karabinbevæbnet post ved en vejspærring i udkanten af byen raabte an og fyrede; men i samme øjeblik stormede Stockfleth og hans folk frem, og idet hornblæserne lod signalet „Gaa paa!" skingre ud i natten, omringedes de to nærmeste gaarde. Overfaldet lykkedes fuldstændigt. I en af staldene kom det til skududveksling; men for preusserne kunne samle sig til organiseret modstand, var 22 husarer taget til fange og 23 heste taget som bytte. Da der hørtes fjendtlige signaler i nogen afstand, trak danskerne sig tilbage, og uden hindringer eller tab (kun 1 mand var saaret) naaede man til Rosenvold, hvor fartøjerne laa parat.

Folkene var med god grund oprømte, og paa hjemturen tonede lystig sang hen over bølgerne.[35] En mand af kanonbaadens besætning bemærkede dog, at fangerne paa et vist tidspunkt, hvor geværerne stod ubevogtet paa dækket, kiggede fordægtigt til hinanden. Faren for ubehagelige overraskelser blev dog afværget, da den paagældende underrettede en af vore befalingsmænd.[36]

Kl. 9 naaede man til Fredericia. Her saa et øjenvidne kort efter „et optog af en snes personer drage forbi". Vedkommende antog det først for „en beridertrup", men erfarede snart, at „det var røde preussiske husarer, som med deres heste var tagne til fange og som nu blev

ført til kommandanten".[37] Denne takkede mandskabet for den flinke færd, og Stockfleth modtog lykønskninger fra alle sider.[38]

Som belønning for aktionens heldige gennemførelse fik kompagniførerne hver sin hest. Fangerne blev sejlet til Korsør, og Stockfleth ledsagede dem med permission videre til København. Han fik derved lejlighed til et kort samvær med sin familie.

Det blev sidste gang, de saa ham. Han var næppe vendt tilbage til Fredericia, før 8. brigade fik ordre til at afgaa til Dybbøl.

Stockfleth var i kirke, da ordren kom ud til afdelingerne. Han havde sluttet sig nær til feltpræsten, pastor P. RØRDAM, og havde netop haft ham som gæst til middag; det var tilligc meningen, at Rørdam efter gudstjenesten skulle have drukket kaffe sammen med nogle officerer; men nu kom der naturligvis forstyrrelse i lejren.[39]

Mens oppasseren pakkede Stockfleths kuffert, udtalte denne sig med frimodighed om det, der forestod. „Der kan man da faa lov til at bruge sine kræfter", sagde han. Samtidig opgav han dog den adresse, efter hvilken tøjet skulle sendes i tilfælde af, at han selv faldt. Han har aabenbart følt, at for ham som for mange af hans folk stundede skæbnen til.[40]

Fod for fod sank i blod...

Da brigaden var rykket ind i skanserne, opsøgte Stockfleth 15/4 løjtnant J. C. LA COUR af 3. regiment og foreslog ham, at de skulle gaa en vandring skanserækken rundt. Da han havde dannet sig et indtryk af stillingen, sagde han til sin ledsager: „Ja, fjenden har alt færdigt til stormen, og vi kan vente den naar som helst."[41]

Hans bedømmelse af situationen viste sig at være rigtig.

Da baraklejren bag skanserne var uanvendelig, bivuakerede 8. brigade natten til 18/4 paa begge sider af landevejen, omtrent midtvejs mellem Aabenraavejen og brohovedet. 20. regt. laa syd for landevejen med 1. bataillon (1., 2., 5. og 6. komp.) forrest, 2. bataillon lidt længere tilbage.

Tidligt om morgenen gik Stockfleth sammen med sin unge sekondløjtnant, L. C. H. BRØNNUM, en tur ud i stillingen fra venstre fløj til centrum.[42] Han var saaledes – og udelukkende i kraft af sit eget initiativ – en af de faa officerer ved brigaden, der var orienteret i det terræn, hvori der hin formiddag skulle kæmpes.

Nogen tid efter kaldte Stockfleth sin oppasser hen til sig og sagde: „Kan du mærke, at vinden har vendt sig? Fjenden vil gaa paa i dag. Jeg kan mærke det paa lyden af hans kugler." Oppasseren blev der-

efter sendt ind til Sønderborg efter smør og brød til mandskabets forplejning; men inden han kom tilbage, var kompagnierne kaldt til gevær.[43]

Kl. 10 hævedes den voldsomme artilleribeskydning, hvormed fjenden forberedte stormen, og kort efter hørte man geværilden fra skanserne. Der kom straks bevægelse blandt kompagnierne. Kostbare minutter gik dog tabt, fordi det signal, der gennem en kæde af hornblæsere langs landevejen skulle avertere reservebrigaden, enten svigtede eller druknede i larmen fra skydningen.

Mens brigadestaben var indkvarteret helt nede i brohovedet, befandt chefen for 20. regt., oberstløjtnant SCHOLTEN, sig paa dette tidspunkt i forpostkommandørens hytte sammen med sin adjudant, sekondløjtnant BAUMANN. Da de havde konstateret, at der faldt geværskud i skanserækken, løb Baumann hen til 1. kompagni, sekondløjtnant HARLAND, og lod kompagnierne træde an. Hurtigt stod regimentet i sammentrukne kompagnikolonner med gevær ved fod.[44] I dette øjeblik kunne den preussiske stormfane ses oppe i skanserne.[45]

I hvert fald alle befalingsmændene vidste, hvad det nu gjaldt: Efter den givne forholdsordre skulle 20. regt. rykke frem og besætte venstre fløj af den tilbagetrukne linje, afsnittet fra Vemmingbund til skanse C. Divisionens stabschef, major SCHAU, der havde været paa vej ud for at inspicere stillingerne i forreste linje, kom nu skyndsomst tilbage ad landevejen og gav ved sin adjudant, premierløjtnant NYSTED, regimenterne ordre til at sætte sig i bevægelse. Nysted skyndte sig til den førnævnte hytte. Oberstløjtnant Scholten var endnu ikke klar over situationens alvor. Han havde endog netop givet Baumann en reprimande, fordi kompagnierne var traadt an. Da der nu blev givet ordre til fremrykning, løb Baumann øjeblikkelig hen til 1. bataillon for at vise den vej, idet han raabte til bataillonens egen adjudant, løjtnant HERTEL: „Gaa De med 2. bataillon, jeg gaar med 1ste".

Kompagnikommandørernes ordrer faldt hurtigt; stormsignalerne lød; det historiske angreb udviklede sig. Stockfleths kompagni laa i spidsen med retning mod skanse C for at naa yderste højre fløj af den anviste stilling, og Baumann sluttede sig til Stockfleth paa vejen mod objektet. Hans beretning er derfor den vigtigste kilde til forstaaelse af 2. kompagnis kamp i den skæbnesvangre stund, der fulgte.[46]

Mens de andre kompagnier formerede sig bagud og til venstre for Stockfleth, kom han hurtigt frem til det gærde, der midtvejs mellem gaardene *Sney* og *Hørlyk* løber nord–syd. Her maatte han standse et øjeblik, dels for at lade folkene faa vejret efter det voldsomme løb,

dels fordi han allerede nu blev beskudt. Fjenden var jo kommet først til den tilbagetrukne linje – enkelte skytter var endog stødt ud over denne –, saa Stockfleth har allerede her ved gærdet faaet det første indtryk af, at situationen var langt ugunstigere end antaget. I det næste hegn, ca. 200 m længere fremme, saa han imidlertid, at der blev vinket fremad med et lommetørklæde. Det var oberst LASSON, chefen for 1. brigade (den styrke, der modtog stormen i stillingens venstre fløj, og som paa dette tidspunkt var fuldstændig nedkæmpet). Obersten var søgt tilbage for at fremskynde reservernes fremrykning mest muligt. Stockfleth forstod, hvad signalet betød, og førte uopholdelig sine folk videre frem; men da han naaede stedet, var obersten faldet. Det viste sig nu, at der intet skudfelt var fra hegnet; det gjaldt altsaa om at komme endnu videre frem. Han og Baumann forcerer hegnet, og mandskabet følger med, til trods for, at en heftig beskydning i flankerne allerede havde forvoldt betydelige tab i rækkerne. Stockfleth selv var blevet saaret i armen; men han vedblev at føre sine folk og besatte det næste hegn med højre fløj støttet til krattet ca. 200 m sydvest for Hørlyk.

Her blev kompagniets stilling hurtigt kritisk. Det stod i fare for at blive isoleret, idet kompagnierne paa linjens venstre fløj endnu ikke var naaet op, og flankeilden, der dels kom fra den afbrændte gaard, dels fra forsprængte grupper af vore egne, truede med at blive katastrofal. Baumann, som saa, at der maatte skaffes luft, lod en kompagnifane hente op paa en lille flad bakke et stykke bag skyttekæden og lod signalet „Venstre fløj frem!" blæse med størst mulig kraft. Trods heftig beskydning – det hedder i beretningerne, at kuglerne fejede hen over bakken – holdt han ud saa længe, at situationen virkelig ændredes til det bedre. For nu kastede de øvrige kompagnier fjenden tilbage fra den afbrændte gaard, en deling af 5. komp. satte sig fast paa Stockfleths venstre fløj for at holde forbindelse, og fra Vemmingbund støttede panserskibet „Rolf Krake" efter evne regimentets ihærdige forsøg paa at naa frem til maalet. Paa højre fløj stormede 9. regt. med fremad, hvorfor løjtnant W. DINESENS klassiske ord om brigadens fremstød kan tjene til belysning af netop denne fase:

„Frem i Stormløb gik det paa hele Linjen, over Stok og Sten, gennem Moser og Vandpytter, over Hegn og Gærder, trods Jern og Bly, blot fremad, frem mod Fjenden! Der var Alvor og Kraft og Vilje i Angrebet – og ude i Vemmingbund kom „Rolf Krake" stolt og truende langsomt dampende op. Et rungende Hurra paa hele Linjen!"[47]

Haabet om at naa et resultat brast dog i samme øjeblik, som man

havde ment at kunne skimte det. Kompagnierne forblødte simpelthen. Hvad der ved ordreudgivelsen var disponeret som en forsvarsopgave, var blevet det omvendte: et angreb, og tilmed over en alt for bred og tyndt besat front. Ingen reserver blev sat ind fra vor side, hvorimod terrænet omkring Dybbøl mølle blev sort af fjender. Det var den preussiske reservebrigade, der nu gik til angreb paa vor linjes mest saarbare punkt: mellemrummet mellem 9. og 20. regiment. Stockfleth saa, at hans højre fløj var truet – en halv snes mand var næsten rykket frem til møllen, hvis man tør tro en af de meniges beretning.[48] Netop som han ville gribe ind her, kom den kugle, der strakte ham til jorden.

Iøvrigt er det næppe muligt at fastslaa med sikkerhed, under hvilke omstændigheder Stockfleth faldt. Naar der i visse biografier tales udførligt om hans død paa valpladsen,[49] forekommer det temmelig forhastet, idet der nemlig i tidens løb er fremkommet 3 forskellige udsagn herom. De er paa visse punkter indbyrdes modstridende; men da de hver for sig indeholder et karakteriserende moment, kan der være anledning til at anføre dem her.

Medens Baumann som nævnt fulgtes med Stockfleth under fremrykningen, kan han næppe have været i hans umiddelbare nærhed, da den dræbende kugle kom. Baumanns beretning om kampen kan derfor hverken støtte eller afkræfte den paastand, der gaar ud paa, at idet den unge officersaspirant J. S. Prior blev dødelig truffet og sank sammen med ordene: „Aa, Gud hjælpe mig!", bøjede Stockfleth sig over ham og sagde: „Ja, det vil han nok, lille ven" . . . men *i samme øjeblik blev han selv ramt af et skud gennem baghovedet.*

Vi kender ikke den egentlige ophavsmand til denne fremstilling af episoden; men den kan spores tilbage til 1889 og maa vel anses for relativt troværdig.[50]

Da Didrik Johansen i 1882 udsendte sine krigserindringer (se side 7), lagde han vægt paa at give sin afholdte kaptajn fra rekrutskolen et smukt eftermæle. Paa grundlag af, hvad sagtens venner af Stockfleth har fortalt ham, siger han:

„Idet han faldt, ville Mandskabet hjælpe ham; men han pegede mod Fjenden og sagde med bristende Mæle: „Fremad, Folk – – bryd Jer ikke om mig – – fremad, det gælder Danmark!"[57]

Hvad Stockfleths egne soldater har vidst at fortælle om hans død, hører vi først fyrretyve aar efter kampen. Da beretter to af dem følgende:

„Efter at han havde faaet et saar, kom en preussisk kugle, *som gennemborede hans bryst*, og idet han slog sin haand for brystet, sukkede han: „I Jesu navn!"[52]

Ingen af de anførte beretninger indeholder træk, der tyder paa en umiddelbar og sikker iagttagelse af det skete.[53] Tværtimod er der spor af en legendedannelse, og der er tydeligt nok skattet til en folkelig helteglorie. Det hele viser, hvor stor forsigtighed der bør udvises med hensyn til at tillægge krigens helte denne eller hin ytring, idet døden indhenter dem.

Da Stockfleth sidste gang førte sit kompagni i ilden, bestod det af 2 officerer og 1 officersaspirant, 6 underofficerer og spillemænd samt 152 underkorporaler og menige, ialt 161 mand.[54] Hvor heftig kampen havde været, fremgaar af, at der ved appellen i Sønderborg nogle timer senere stillede nogle og fyrretyve mand. Alle førerne var faldet paa nær 2 korporaler. En af de overlevende fortæller, at paa det tidspunkt, hvor resterne af kompagniet blev tvunget til at søge tilbage, hvislede kuglerne saaledes om ørerne, at han formelig kunne mærke lufttrykket af dem, ligeledes slog de „som en haglbyge" om fødderne, saa der rejste sig smaa støvskyer rundt omkring ham.[55]

Om natten blev Stockfleths lig bragt over til Als. Det var udplyndret og delvis afklædt.[56] Hvor bittert, at netop han, den æstetisk anlagte og renhjertede mand, der var faldet med ære, skulle fornedres af sligt barbari i døden. Men nu fik han fred. 24/4 blev han stedt til hvile paa Augustenborg kirkegaard mellem 6 tapre kompagnikammerater, der fulgte ham i døden. Begravelsen blev forrettet af pastor Th. Hertz.[57] Paa gravstenen læses følgende indskrift:

Kaptain
Frederik Hannibal Eduard Harald Stockfleth
Ridder af Danebrog
hædret med Medaillen for ædel Daad
Kommandeur for 20. Regiments 2. Kompagni
født 27. April 1829
falden paa Dybbøl den 18. April 1864
Brav, Tapper, Ædel
Kammerater satte ham dette Minde

De ord, hvormed man dengang mente at kunne overgive Stockfleths minde til efterverdenen, staar usvækket efter næsten et aarhundredes forløb. Selv naar alt nu tilgængeligt kildemateriale inddrages i bedømmelsen, maa det erkendes, at Harald Stockfleth var en *brav* officer. Han var sine venners ven, han var en fader og fører for sit mandskab. Ved flere lejligheder viste han, at han havde sine meningers mod, og han var besjælet af en redelig vilje til at opfylde sin pligt.

Med et ordvalg, som var naturligt for ham og hans vaabenbrødre fra de slesvigske krige, har han udtrykt, eller om man vil: foregrebet en sandhed i disse sætninger:

„Gid Slaget ved Slesvig . . . maa minde Staten og Folket om altid at have en stærk Arme, der baade besidder Selvfølelse og Anerkendelse, og om de Opofrelser, Armeen i Fredstid har Ret til at fordre af Nationen som Gengæld for de Ofre, den selv bringer i Krigen. Gid man ved gode militære Institutioner vil gøre Armeen stærk nok til at møde en udvortes Fjende uden først at lade den betale blodige Lærepenge."[58]

Hans haab maa siges at være blevet beskæmmet. Allerede det forløb, han kunne overskue af krigen i 1864, vidnede tungt om mangelfuld forberedelse, svigtende offervilje og utilstrækkelig organisation. Stockfleth har kunnet se dette. Vi kender ikke hans kommentarer hertil; men i henseende til personligt mod og *tapperhed* stod han ikke tilbage for nogen, hvis navne lever med hæder i vort forsvars historie.

Der tillægges Stockfleth en udtalelse om, at han i stedet for smaaskærmydslerne ved Fredericia kunne onske „at faa lov at storme fremad med Hurra i et Hovedslag paa Sønderjyllands Grund blandt uforfærdede Kammerater, medens 100 Kanoner dundrede Afskedskvad. Fik vi saa en Fællesgrav i det dyrebare Land, saa maatte jeg prise min Lykke."[59]

Hvis Stockfleth virkelig har tilkendegivet noget saadant, stemmer det i hvert fald godt overens med et af hans digte, hvori det hedder:

„Jeg elsker Ildens Blink, den Kraft der bor
i Knaldet af de tordnende Kartover.
Naar jeg skal sænkes i den sorte Jord,
saa lad dem lyde kækt og stolt derover."

For saa vidt fik han sit ønske opfyldt, omend den kanontorden, der indvarslede hans sidste stund, havde nederlagets molltone i sig. Ogsaa en fællesgrav i Slesvigs jord blev ham forundt. Hvorom alting er, saa har han ved sin frygtløse og sammenbidte kamp paa Dybbøl ansporet og opildnet sine folk, da de stod ansigt til ansigt med overmagten.

Mange samstemmende vidnesbyrd, hvoraf de fleste er anført i det foregaaende, fremhæver, at han var en *ædel* personlighed, en kristelig og folkelig mand. I slægtens vaabenskjold ses et hjelmklædt hoved og en stjerne. Hvis hjelmen er symbolsk for den modne mands officersidealer, er stjernen det for ynglingens digterdrømme. Hans sind var vendt mod en højere verden. Han har kendt aandens dunkle higen og

søgt at tolke den. Han skrev sig vel ikke den forløsning til, som digtningens større aander har naaet. Udenfor kamptummelen eller kantonnementslivet var Stockfleth vist i grunden ensom. Bar han paa en hemmelighed?

Sikkert er det, at livet havde taget lidt haardt paa ham, og at hans omgivelser har sporet et drag af tungsind i hans væsen. „Kun naar han bevægede sig mellem sine soldater, var der altid en stille glæde udbredt over ham."[60]

NOTER OG HENVISNINGER

[1] Jens Johansen: Hovedbegivenhederne i Krigen 1864 (trykt som manuskript). Efter en sammenfattende vurdering af aarsagerne til krigens uheldige udfald fremhæves troppernes gode aand: „At denne var til stede, viste sig ved de fortræffelige udslag, den gav under hele krigen, ligesom ogsaa foringen af de mindre led (afdelinger og underafdelinger) ved mange lejligheder var udmærket". – [2] v. Eyben: Stamtavle over Slægten Stockfleth. – [3] Fr. Meidell: Et Par uniformerede Modsætninger, p. 6 ff. – Forfatteren var selv kadet, dog af en lidt yngre aargang end St. – [4] Henckell derimod hjemsendtes i novbr. 1847 „formedelst ulyst til den militaire Vei". – Landcadetkorpsets stambog (Hærens arkiv). – [5] Meidell, anf. værk, p. 9. – [6] Niels Rothenburg Muus, f. 1827. – 1845 sekondløjtnant a la suite i infanteriet, 1847 i nummer ved 4. batl. (Richter: Landmilitær-Etaten). – [7] (H. L. Brandstrup): Erindringer fra Garnisonslivet for 50 Aar siden og fra Krigen i Aarene 1848–49–50. (Maribo 1896), p. 41 ff. Et interessant kildeskrift, som dog skæmmes af unojagtigheder i visse detailler. – [8] Caspar Wilhelm Rousing, f. 1824, son af byfoged i Stubbekøbing, kammerraad P. Rousing. Moderen født Munthe af Morgenstjerne. Se „Den dansk-tyske Krig 1848–50", udarb. af Generalstaben, III, p. 552 f. – [9] Brandstrup, anf. værk, p. 44 ff. – [10] Meidell, anf. værk, p. 25 f. – [11] Brandstrup, anf. værk, p. 71 f. – [12] Oberst Tobiesen blev fuldstændig kompromitteret ved undersøgelsen og dømtes til at have sin charge og sit embede forbrudt. Han maatte endvidere udrede en erstatning paa 510 rdl. Der var iøvrigt ogsaa *rejst tiltale* mod Stockfleth selv; i præmisserne hedder det bl. a.: „Uagtet nu Overkrigskommissionen efter Omstændighederne og den Kundskab, der haves om premierleutenant Stockfleths Character og Tænkemaade . . . ikke vil betvivle, hverken i Almindelighed hans Forklarings Oprigtighed, eller specielt at hans Fremgangsmaade har været motiveret ved en hos ham rodfæstet Overbevisning om, hvad Armeens Ære og Velfærd fordrede, og han – efter hvad der er oplyst om Oberst v. Tobiesen, ikke vil kunne drages til Ansvar for det egentlige Indhold af de mod denne fremførte personlig generende Beskyldninger, vil han dog ikke kunne undgaa et alvorligt Ansvar efter den militaire Subordinations Grundprincipper og den danske Militairlovgivnings dermed stemmende Forskrifter". – Sagens omfangsrige akter findes i Generalauditørens arkiv, bilag til relationer 1854 (Hærens arkiv). – [13] Det vides ikke, hvorved han har gjort sig fortjent dertil. Ordenskapitlets arkiv er ufuldstændigt for det paagældende aar. – [14] Grundtvigs Højskoles Aarsskrift 1919, p. 37. – [15] Didrik Johansen: Fra Krigen 1864. Oplevelser og Iagttagelser, p. 12. – [16] D. J. var friskolelærer, først i Højby, senere paa Lille Egede. – [17] Som kadet skal han have gjort sig fordelagtigt bemærket ved sine gode danske stile, der indbragte ham digteren H. P. Holsts paaskønnelse. – Vort Forsvar 1889, nr. 217 B. – [18] Eget

forlag, Kbhvn. 1851. – [19] Meidell, anf. værk, p. 39. – [20] Eget forlag, Kbhvn. 1851. – [21] A. F. Høsts forlag, København. – [22] Grundtræk af Felttjenesten. Eckernförde 1856 (Forfatterens forlag). – [23] Jul. Hoffenbergs boghandel, København. – [24] Holbøll: En Brigadeadjudants Erindringer, p. 15 f. – [25] Henrik Cajus Emil Stockfleth, R. af Dbg., f. 1826, død i Aalborg 1859. – [26] Fægtningen i sin helhed er mest overskueligt fremstillet i generalstabsværket „Hæren ved Dannevirke" (1938), p. 198 ff. – O. Vaupell har i „Kampen for Sønderjylland" (1889) livfulde enkeltheder, der genfindes i Thor Pedersen: 20. Batl.'s Historie (1892). Iøvrigt er Holbøll, anf. værk, her som i det følgende en betydningsfuld kilde. – [27] „Saadanne Tanker havde vi allerede dengang om dem", bemærker Holbøll. – [28] Det er St.'s oppasser under krigen, Laust Thomsen, Uldum, der beretter dette. – St. har vistnok ført en omhyggelig dagbog – 1853 hentyder han i hvert fald til en saadan. Den kendes ikke; men savnet udfyldes til dels af de „Minder", som L. Th. har nedskrevet om sin kaptajn. – Grundtv. Højsk. Aarsskr. 1919. – [29] Holbøll, anf. værk, p. 169. – Herpaa beror antagelig mandskabets overdrevne forestillinger om, at han „forklædt sneg sig over i fjendens lejr om natten for at spionere og tit ikke kom hjem før i morgenstunden, forfrossen og meget træt". Se Vejle Amts Folkeblad 25/3 1904. – [30] P. C. S. Harboe, f. 1826, efter krigen kaptajn ved 7. batl. i Nyborg, død 1867. I en artikel „For 40 aar siden" (Aarhus Amtstidende 28/3 1904) fortæller forfatteren, trafikinspektør Rolf Harboe – øjensynligt paa grundlag af bevarede breve – om faderens andel i de her omhandlede begivenheder. – [31] Karl Larsen: Et Folk i Krig, p. 278. – Udgiveren nævner ikke brevskriverens navn („en 38-aarig kompagnichef i fodfolket o.s.v."); men den ovenfor anførte artikel i Aarh. Amtst. viser tydeligt, at det er Harboe's breve, som K. L. gengiver, iøvrigt i særdeles fyldige uddrag. – [32] „Schrodersee"s chef: Løjtnant Asmus Eduard Christiansen. – [33] H. Rosendal i Grundtv. Hsk. Aarsskr. 1919, p. 30 f. Jfr. „Grundtræk af Felttjenesten", hvor St. selv skriver: „Der kan vist ikke om Krigskunsten i det hele siges noget mere træffende end Montecuculis Valgsprog: Man skal overveje modent, handle med Kraft og overlade Noget til Lykken". – [34] Vejle Amts Folkeblad 25/3 1904, hvor der berettes om „Assendrup-Affæren", bl. a. paa grundlag af samtaler med L. Th. – Jfr. Danebrog 1881–82, p. 166 f., hvor A. Larsen (den senere oberst A. Liljefalk) redegør udførligt for hele aktionen. – [35] Aarh. Amtst. 28/3 1904. – [36] A. J. Gejlager: Veteranerne fortæller, p. 119 ff. – [37] H. G. Bønnelycke: Minder fra 1864, p. 59. – [38] Holbøll, anf. værk, p. 172. – Forf. anser – sikkert med rette – St. for den egentlige leder af aktionen. I den folkelige overlevering, som i aarene efter krigen beskæftigede sig livligt med den raske daad, og som naturligvis har faaet rig næring ved mandskabets egne beretninger, fremhæves han ligeledes som anføreren. Betegnende er i saa henseende Martin Kok's fortællende digt „Svend Trøst Nr. 2" i Wisbech's Almanak 1885. Her overføres Svend Trøst-motivet paa en lille 16-aarig hornblæser, som paadrager sig St.s vrede (et slag med den flade klinge!) ved at blæse i utide, men som rehabiliterer sig ved under tilbagetoget at vildlede fjenden med sine signaler. Digtet, der i sit versemaal rober en umiskendelig lighed med Carl Ploug's „Kong Harald og Islændingen", indledes med en versificeret dialog mellem oberst Lunding og Stockfleth og er illustreret med 2 træsnit af Knud Gamborg. Det ene viser indskibningen i Fredericia, det andet tilbagerykningen. – Da man i 1914 organiserede rejsning af et mindesmærke i Assendrup by, gengav en indsender i Vejle Amts Folkeblad (formodentlig seminarielærer Marius Sørensen, Jelling) et par vers af en sang, som en veteran-enke fra Grenaaegnen havde sendt ham. – I Vejle Amts Aarbøger 1906 henviser oberst A. Liljefalk til en tysk kilde: von Widdern: Kü-

stenchutz und Unternehmungen gegen denselben an der schl.-holst.-jütischen Nord- und Ostseeküste im Feltzug 1864. (Berlin 1906). – [39] Grundtv. Hsk. Aarsskr. 1919. – Rordam omtaler ikke direkte forbindelsen med St.; men han skriver dog: „Ved 9. og 20. regiments afsked fra Fredericia er jeg blevet skilt ved min bedste ven her i byen". Det er St.'s oppasser, der sigtes til. H. F. Rørdam: P. Rørdam, Blade af hans Levnedsbog og Brevveksling III, p. 209. – [40] Grundtv. Hsk. Aarsskr. 1919, p. 39. – [41] Smst., p. 30 f. – [42] Kaptajn Lesser: Meddelelse om de d. 18. april faldne officerer, i Vort Forsvar 1889, nr. 217 B. – [43] Grundtv. Hsk. Aarsskr. 1919. – [44] W. Dinesen (sekondløjtnant ved 9. regt.s 1. komp.) hævder i „Fra 8. Brigade", at *alle* kompagnier af 9. og 20. regt. stod med gevær ved fod allerede kl. 10,05. – Baumann præciserer ikke tidspunktet i sin beretning (se note 46). – [45] Karl Larsen, anf. værk, p. 199. – Det er en menig af 20. regt.'s 6. komp., der har gjort denne iagttagelse. – [46] Thor Pedersen: 20. Bataillons Historie. – Forf. oplyser, at Baumann, der ved bogens fremkomst i 1892 var oberst, har stillet sine private optegnelser til raadighed, ligesom han har gennemset og rettet forf.'s fremstilling. – [47] Dinesen: Fra 8. Brigade, p. 74. – [48] Karl Larsen, anf. værk, p. 204. – [49] Saaledes v. Eyben: Stamtavle over Slægten Stockfleth, der i stor udstrækning er baseret paa „20. Batl.'s Historie", hvor der findes en særskilt biografi i tillægget. – [50] Vort Forsvar 1889, nr. 217 B. – [51] Didrik Johansen, anf. værk, p. 14. – D. J., der stod ved 6. regt., var ikke paa Dybbøl d. 18/4. – [52] Vejle Amts Folkeblad 25/3 1904, hvor lærer C. J. Christensen, Assendrup, gengiver udtalelser af veteranerne Laurs Thomsen, Uldum, og tækkemand Niels Nielsen, Assendrup. – [53] Det samme gælder navnlig om Laust Thomsens „Minder", som paa dette punkt maa tages med alt muligt forbehold. Han hævder, at „Kaptajnen kæmpede sig frem og tog opstilling *bag* ruinerne af Dybbøl mølle. Derfra blev han drevet tilbage; men han tog atter opstilling lidt *nord*(!) for møllen. Under *tilbagetoget* var han blevet saaret. Det lykkedes ham at indtage den gamle opstilling ved møllen; men her fandt han heltedoden o.s.v.". – Det er vel tvivlsomt, om L. Th. som oppasser har været med fremme i ildlinjen. – [54] 20. Batl.'s Hist. – [55] Karl Larsen; anf. værk, p. 205. – [56] v. Eyben: anf. værk, p. 104. – [57] Se Th. Hertz: Sex Feltprædikener og nogle Gravtaler over faldne Krigere. Odense 1864. – [58] Lyriske Digte og Skizzer fra Feltlivet, p. 154. – [59] Didrik Johansen, anf. værk, p. 13. Jfr. Vort Forsvar 1889, nr. 217 B, hvor det hedder: „Det maa være herligt at falde ung, ikke i en lille Forpostfægtning, men hvor Kanonerne tordne". – [60] 20. Batl.'s Hist.

SLÆGTEN LINDBERG
BIRKEFOGED NIELS JACOBSEN I BALLERUP

AF

ARNE SUNDBO

I Personalhistorisk Tidsskrift 10 r. 2. b. (1935) har F. C. BRETTEVILLE-PLUM meddelt en række oplysninger om nogle slægter LINDBERG, bl. a. ogsaa om den, der nedstammer fra borgmester ANDERS JACOBSEN i København. Borgmesterens oprindelse kendte forfatteren ikke. E. Nystrøm har i sin bog „Lyngby Sogns Historie" (s. 54) ment at han var „en mand fra folkedybet", men Bretteville-Plum godtgør, at dette ikke kan være tilfældet. Han gisner, som flere før ham, at borgmesterens fader var førstekapellanen ved Nikolaj kirke i København JACOB JENSEN LINSTORPH (død 1687) men ogsaa denne hypotese maa forlades, da kapellanens efterslægt er opregnet dels i Im. Barfods „Den falsterske Gejstligheds Personalhistorie" dels i skiftet 1759 efter den barnløse kommandør LEONHARD KLAUMANN, hvis moder var en Linstorph (underadmiralitetsrettens skifteprot. i Rigsarkivet).

Problemet kan dog løses. Borgmester Anders Jacobsen havde en broder NIELS, der var birkefoged i Ballerup ved København „en af de gamle danske skaaninger, som der har forladt [efterladt] en del af sin timelige velfærd", skrev amtmand Adam Levin Knuth om ham ved udnævnelsen af hans efterfølger. Af en retssag mod birkefogeden 1691 fremgaar det, at han var søn af den kendte danske patriot, ridefoged (godsforvalter) paa Börringe kloster ved Malmø JACOB OVESEN.

Denne vedblev efter Skaanes afstaaelse til Sverige 1658 at være ridefoged over det store gods, der i den danske tid endog havde været et selvstændigt len. Ovesen stottede stadig de danske, bl. a. ogsaa deltagerne i Malmøsammensværgelsen 1659, hvis formaal det var at vinde slottet tilbage paa dansk haand. Det var farligt at være med her, og det gik da ogsaa de sammensvorne ilde. De ledende deltagere blev halshugget 1659 paa Torvet i Malmø, men Jacob Ovesen og hans tre sønner, der afhørtes under sagen, klarede sig fri.

Hvad sønnerne hed, kan ikke ses af de svenske forhørsprotokoller, der nu er i Stockholm (Kn. Fabricius: Skaanes Overgang til Sverige, 1. bd. s. 19 og 102), og noget bevis for, at birkefogeden og borgmesteren var to af disse sønner, foreligger maaske strengt taget ikke. Men det, vi ved om dem, bestyrker i høj grad antagelsen. Saaledes erfarer vi af kopskatmandtallene i kammerarkivet i Stockholm, at NIELS JACOBSEN 1670 og følgende aar boede paa den da afdøde Jacob Ovesens gaard i Anderslev, Vemmenhøg herred ved Malmø, byens største. Han var da nygift, altsaa ca. 25 aar. Thi 1681 siges i det danske skattemandtal for Ballerup, at hans ældste barn var 11 aar, saaledes født ca. 1670, N. Jacobsen var en fremtrædende mand i sin fødeegn, medhjælper hos ridefogeden (fogedsvend) paa Börringe kloster, og udnævntes 1675 af den svenske landshøvding (amtmand) til stedfortrædende skriver i Vemmenhøg herred, og det til trods for, at man sikkert har kendt ham som en dansksindet ligesom Jacob Ovesen. Det var de fleste bønder der paa egnen. Da vore tropper kom til Skaane 1676, blev han af den danske regering ansat som forvalter over hele Börringe kloster og Lindholm godser. Hans personlighed har formentlig været saadan, at svenskerne ønskede at have ham i deres tjeneste for at holde bønderne fra demonstrationer.

Niels Jacobsen kom her til landet som flygtning sommeren 1678 og opnaaede allerede kort tid efter (15/2 79) forpagtningskontrakt paa „den store gaard" i Ballerup, den tidligere kgl. jagtgaard (31 tdr. 2 skp. 3 fdk. 1 alb. hartkorn), der da tilhørte den berømte medicinske professor THOMAS BARTHOLIN, og forud havde været beboet af den københavnske købmand CORT HENRIK MERKER, hvis enke (Magdalene Rohde) Bartholin havde ægtet 1678. Da stillingen som herredfoged i Sokkelund-Smørum herreder blev ledig, idet den tidligere foged FR. PEDERSEN EISENBERG udnævntes til ridefoged i Københavns amt, hvor Niels Jacobsens broder ANDERS var amtsforvalter, blev Niels Jacobsen 13/5 1679 herredsfoged og fik dermed bl. a. overladt fogedgaarden i Ledøje, som var temmelig stor (11.1.22 hartk.). Der kom iøvrigt samtidig som fæster paa denne gaard en anden landflygtig skaaning, ANDERS NIELSEN, som under krigen var indvandret hertil fra Hvellinge ved Malmø, og har efterladt en stor efterslægt paa Ballerupegnen[1]. Da Sokkelund og Smørum herreder 1683 lagdes sammen med Ølstykke herred, blev Jacobsen foged i det nye Københavns Birk. Han maatte 1695 afgaa paa grund af svaghed (sygdom). Da

[1] I. P. Jorgensen: Slægterne paa Brydegaard og Øbakkegaard i Ledøje (Roskilde 1907) og Fra Frederiksborg Amt 1949, s. 15.

efterfølgeren skulle udpeges, fik Jacobsen adgang til at være medbestemmende, og efterfølgeren HANS JENSEN REIGELSEN, der efter tjeneste paa Bremerholm havde været ansat i Københavns renteskriverkontor i en 5 aars tid, ægtede hans næstældste datter.

Borgmester ANDERS JACOBSEN var ved sin død 5/5 1717, 70 aar gl. (Hl. Gejst kbg), kom hertil som ung 1661 straks efter Krigens afslutning og blev ansat i den fordelagtige stilling som kammerdreng hos Kongen. Efter 1670 at have kunnet gifte sig med den rige købmand SØREN HELLEKANDES datter Else, blev kammerdrengen (dreng = karl) 1672 amtsforvalter i Københavns Amt, en stilling, der sædvanligt indbragte en formue, gik 1694 over i privat forretningsvirksomhed og blev samtidig borgmester i København, hvad det altid var en fordel for en købmand at være.

En JACOB JACOBSEN, man kan gætte: en tredie broder, var allerede før krigen 1675–79 skriver paa Börringe kloster og fik 1676 den danske regerings stadfæstelse paa denne stilling under det danske styre. Han, der formentlig var ældre end Niels Jacobsen, boede paa den store gaard i Ebbesø i Anderslev sogn. Ogsaa han var en udpræget dansk mand og maatte snart flygte til København.

Hvorledes det gik ham her, vides ikke. Efter afslutning af krigen 1675–79 udvandrede mange skaaninger til Danmark, fordi de ansaa det for udelukket, at vi kunne generobre Skaane, Halland og Blekinge. Den danske regering lokkede dem hertil med store løfter, som den imidlertid svigtede. Derimod modtog befolkningen her i landet dem med stor venlighed, og overalt i landet finder vi de fordrevne skaaninger. Jacob Jacobsen synes dog ikke at være nævnt blandt de andre.

De to brødre Jacobsen er derimod, som man ser, blevet behandlet særlig godt af regeringen, hvad ligeledes kan støtte antagelsen om, at de var sønner af en mand som Jacob Ovesen.

Den omtalte retssag i Ballerup mod birkefoged Niels Jacobsen blev anlagt 1691 af en mand i Malmø KNUD CHRISTOFFERSEN, der den 12. oktober i retten fremlagde en obligation fra Jacobsen, dateret Börringe kloster den 26. marts 1675, og tre begæringer fra ham til Knud Christoffersen om laan, dateret Anderslev og udstedt i tiden mellem 9/12 1674 og 27/4 1678. Desuden havde Niels Jacobsen paa skiftet efter herredsfoged Erik Nielsen i Tulstrup 8/7 1676 indgaaet kaution for sin svoger JACOB OLSEN. Noget af gælden var betalt, men Knud Christoffersen paastod, at der endnu skyldtes et par hundrede sletdaler, hvorimod Niels Jacobsen hævdede i retten, at han havde afgjort det hele, 3–400 sletdaler, før han drog fra Skaane. Han henviste

desuden til at han ved sin bortrejse maatte efterlade en guds velsignelse af korn saavel som andre midler og levende kreaturer, som han ikke kunne tage med sig paa de tre vogne, hvorpaa han flygtede, og hvor der ogsaa skulde sidde hans hustru, 5 børn og hans hustrus fader – medens Knud Christoffersen blev i Skaane. Birkefogdeden førte tre vidner, der havde været i hans tjeneste derovre og var flygtet sammen med ham, nemlig Chr. Andersen, fæster i St. Vibenshus ved København, Gertrud Andersdatter, Glostrup, og Ole Hansen i Ballerup. De bekræftede rigtigheden af Niels Jacobsens forklaring og fortalte, at Knud Christoffersen havde nydt meget godt hos Niels Jacobsen, som to gange havde reddet hans liv fra bønderne, hvorefter Knud, der var fogedkarl paa Börringe kloster, af frygt var flygtet til Malmø.

Trods al lemfældighed, klogskab og umage havde Svenskerne ikke kunnet vinde de erobrede skaaninger for det nye fædreland. Efter slaget ved Lund den 4. december 1676 dannedes der endogsaa paa denne egn et beredent kompagni friskytter (partisaner), der fik den danske hærledelses anerkendelse, ligesom der oprettedes friskyttekompagnier adskillige andre steder i Skaane under krigen. Knud Christoffersens konflikter med bønderne kan skyldes, at de mente, han var svensksindet, hvad han faktisk var. Niels Jacobsen, der dog ligeledes indtog stillingen som fogedkarl, har derimod haft bøndernes tillid.

Der sporedes ogsaa sociale divergenser paa godset. Herunder kan Knud Christoffersen have placeret sig anderledes end Niels Jacobsen. Maaske det sociale og det svenske er løbet sammen i eet. Bønderne havde allerede 1670 klaget over en inspektør ved Börringe kloster ELIAS ECKMANNS bondeplagerier, hvad fremgaar af det meget omfattende arkiv, som den store skaanske regeringskommission 1669–70 har efterladt i riksarkivet i Stockholm, og som jeg desværre ikke har haft lejlighed til at gennemgaa. Der er maaske her yderligere oplysninger om Niels Jacobsens herkomst. En kort oversigt over dette arkiv er trykt[1].

Ved dommen i Ballerup den 21. december 1691 blev Niels Jacobsen frifundet for Knud Christoffersens søgsmaal med den begrundelse, at gælden var mere end betalt, mens Jacobsen endnu var i Skaane (dombogen).

Der er i landsarkivet i Lund bevaret et bind af tingbogen for Vemmenhøg herred i Skaane, omfattende tiden 1. februar 1674 til 10. sept. 1677, og der træffer vi Niels Jacobsen i hans hjemegn. Allerede paa tingbogens første blad optræder han i retten som fuldmægtig for inspektør DANIEL ECKMANN paa Börringe kloster, der da ejedes af

[1] S. Wägner: Skånska kommissionen av 1669–70, Lund 1886.

grev KARL GUSTAV KARLSSON, Kong Karl den tiende Gustavs søn udenfor ægteskab. Ejeren boede dog ikke paa slottet, men opholdt sig til stadighed i udlandet. Der var dengang to inspektører paa Börringe, formentlig brødre og sønner af den før nævnte Elias Eckmann, foruden Daniel ogsaa MAGNUS ECKMANN, hvoraf den første 1674 forpagtede godset og antog titlen *arrendator*, en benævnelse, der ogsaa dukkede op herhjemme ved denne tid, men var sjælden. Den brugtes om forpagteren paa et større gods. Sagsøgeren i den senere retssag i Ballerup nævnes i tingbogen som fuldmægtig hos Magnus Eckmann. En JACOB OLSEN, vel Niels Jacobsens svoger, var ridefoged paa godset Næsbyholm og boede paa gaarden Nyvang i Skurup sogn.

Den 3. maj 1675 tinglæstes en udnævnelse fra landshøvding baron AUGUSTINUS LEYONSKJÖLD, dateret Stockholm den 2. april 1675, hvorefter Niels Jacobsen skulle træde i herredskriver i Vemmenhøg herred BERTEL SØRENSENS sted, naar han i dette embede er „af andre ærinder optaget". Forholdet var det, at herredsfogeden ERIK NIELSEN af landstinget (overretten) havde faaet en ubehagelig appeldom i en sag, han havde paadømt, og suspenderedes, hvorfor Bertel Sørensen blev konstitueret i hans sted og efter Nielsens død juni 1676 blev herredsfoged.

Imidlertid var den skaanske krig udbrudt 1675. Danmark angreb ikke straks Skaane, men besatte Mecklenburg, der dengang var en svensk provins. Muligvis har Niels Jacobsen været anset for upaalidelig i national henseende, nu det var kommet til krig, for øvrigt med rette. Thi den 20. juni 1676 blev, som det ses af tingbogen, herredsskriver i Herrestad og Lunits herreder ANDERS GRAAE udnævnt til skriver ogsaa i Vemmenhøg herred, skønt Niels Jacobsen som nævnt havde brev paa bestillingen. Men hen paa sommeren 1676 besatte den danske hær landet. Niels Jacobsen fik den 6. juli 1676 fuldmagt af det danske Generalkrigskommissariat (krigsministeriet) til at betjene stillingen som ridefoged over Börringe kloster, Lindholm og dets underliggende gods, og han førte derefter den danske titel: *forvalter*. Den 11. juli fik ligeledes skriveren ved godset JACOB JACOBSEN fuldmagt til vedblivende at forestaa sin bestilling som skriver. De to lod disse dokumenter tinglæse den 7. august tillige med et beskærmelsesbrev af 30. juli, underskrevet af ingen ringere end Danmarks kommanderende admiral CORNELIUS TROMP og den danske øverstbefalende til lands JOHAN CASPER CICIGNON.

Niels Jacobsen lod straks tinget udmelde synsmænd til at konstatere tilstanden paa Börringe kloster for det tilfælde, at ejeren senere vilde gøre gældende, det havde lidt skade under Niels Jacobsens bestyrelse.

Den 30. oktober 1676 rejste ridefogeden for Herrestad herred JACOB HANSEN anklage mod Bengt Kromand i Mosby for drab paa en fremrejsende soldat, og N. Jacobsen gjorde krav paa og fik dommeren Bertel Sørensen til at overlade sig anklagemyndigheden i sagen, fordi drabet var sket paa Börringe klosters grund, men om soldaten var dansk eller svensk kan ikke ses, heller ikke om N. Jacobsen overhovedet har villet noget særligt med sin indgriben. Den omstændighed, at den svenske ridefoged rejste tiltale, er dog formentlig bevis for, at soldaten var svensk, og at det var derfor, N. Jacobsen greb ind.

Det er sidste dag, vi i tingbogen hører om ham.

Den 27. november lod ridefogeden i Vemmenhøg herred HANS NIELSEN KRAG, som var indsat af de danske, læse det danske paabud om udskrivning af en slagtokse af hver 20 halvgaarde, men den 4. december 1676 satte det ulykkelige og blodige slag ved Lund, skønt det var uafgjort, en stopper for Danskernes magt i Skaane, og tinget afholdtes ikke de følgende uger. Først den 5. februar 1677 samledes herredsfolket igen, og da til et ekstraordinært møde, hvor herredsfoged Bertel Sørensen lod oplæse hans høje ekscellence, feltmarskal og generalmajor FABIAN VON FERSENS ordre angaaende Snaphanerne, de danske modstandsfolk i Skaane, dateret 26. januar 1677, hvori det paalagdes bønderne at paagribe dem. Samtlige almue svarede, at „de i allersomstørste underdanighed højbemeldte hans Ekscellences ordre efterleve vil og skal", hedder det i tingbogen.

I denne underdanige formulering, der skyldes den nye tingskriver Anders Graae, fornemmes maaske et suk over den strenge ordre. Snaphanerne var ofte ens egne naboer. Man mærker dog ogsaa i ordene omslaget i folkestemningen, efter at den danske hær havde vist sig underlegen i slaget ved Lund.

Den 26. februar 1677 anklagede ridefoged LENNART JENSEN paa Svanholm gods i Skurup sogn en af sine fæstere, Anders Nielsen i Kalsø, for at have skjult en syg snaphane, Rasmus Jyde fra Grønbjerg, til han døde, og beskyldte Anders for, at han havde villet begrave ham paa Skurup kirkegaard. Da der opstod mistanke om, at det drejede sig om en dansk modstandsmand, krævede præsten SØREN HANSEN ALICONITAN besigtigelse af liget, og de saa da, hvem det var. Anders Nielsen havde sagt baade til præsten og til sin husbond (ridefogeden), at det var en tiggermand, og havde, som det siges i tingbogen, „derved villet have haft ham hemmeligen begravet som en ærlig mand, hvilket var en stor last og synd for Gud." Herredsskriveren tilføjede, at han derved ogsaa havde brudt sin ed til Kongen (af

Sverige). Lennert Jensen paastod derfor Anders Nielsen dømt til at have forbrudt sin gaard og boeslod. Sagen blev udsat. Saa voldsomt rasede striden altsaa, at svenskerne ikke engang undte manden begravelse i indviet jord, da den døde Rasmus Jyde efter svensk opfattelse var landsforrædder.

Paa næste retsmøde den 29. marts rejstes tiltale mod en bonde i Nr. Torp, for at have dulgt en korporal, som dog fandt en hest og slap bort.

Hvad de tre sager endte med er uvist, da der ikke holdtes ting igen før den 3. september, fem maaneder senere, idet den danske hær havde genoptaget krigen i Skaane i april 1677. Den 10. september 1677 er sidste retsdag, hvoraf der er referat i bogen, og de følgende protokoller er tabt.

Allerede i vinteren 1676–77 var det blevet for hedt i Skaane for JACOB JACOBSEN, skriveren paa Börringe. Han oplyser i et brev til det danske krigskollegium, dateret København den 26. marts 1677, at han „for de svenske i Skaane har maattet fra gaard og al min ejendom og middel tage ritirat udi livsfare hid til staden, formedelst jeg havde bekommet det kgl. kommissariats fuldmagt paa skrivertjenesten over Börringe klosters gods". Han fortæller om anledningen til sin flugt, at „en svensk karl, der tog ritirat til Malmø, havde medtaget en vadsæk til mig med en del jordebøger og dokumenter over Börringe Klosters gods, og jeg efter kgl. kommissariatets befaling sendte til ridefogeden ANDERS DOLMER." Han andrager derfor om, at hæren vil beslaglægge hans efterladenskaber i Skaane, "naar den kommer derover igen og fjenden forskærer (ødelægger)." Af generalkrigskommissariatets kopibog i rigsarkivet ses, at ordren til at aflevere jordebøger, der naturligvis skulle bruges som grundlag for et skattepaalæg, er udgaaet den 4. april 1676, og at vadsækken blev bragt tilbage til Jacob Jacobsen den 14. juli netop af den ovennævnte Knud Christoffersen. Jacobsen har ikke været i tvivl om, at han var „en svensk karl". 8 maaneder senere maatte altsaa Jacob Jacobsen fortrække. Muligvis har Knud Christoffersen angivet ham.

Niels Jacobsen har i modsætning til den anden, som det fremgaar af retssagen i Ballerup 1691, klaret sig til foraaret eller sommeren 1678, mærkeligt nok kan man synes. Thi ogsaa han var udnævnt af danskerne. De svenske har formentlig set deres regning i at beholde ham, da han beroligede de dansksindede bønder. Men krigen var faktisk afgjort i Sveriges favør, og det har, som vi har set, staaet Jacobsen klart, at han enten af nødvendighed eller af lyst maatte

foretrække at flytte til Danmark, fremfor at indrette sig paa de svenske forhold.

Birkefogeden blev ikke gammel. Han døde, da han kun var et halvt hundrede aar, den 30. september 1695, hans hustru KAREN MICHELSDATTER et par aar forinden, marts 1693. Paa skiftet efter ham var børnenes farbroder amtsforvalter ANDERS JACOBSEN formynder for to af de umyndige arvinger, der alle kalder sig LINDBERG (Linenberg). Boet viste en indtægt paa 2234 sletdaler, i vor mønt nominelt 4766 kr., efter købekraften mere end 10 gange saa meget. Men, naar gælden blev trukket fra, var boets overskud 17 skilling. Den afdøde birkefoged har levet under ganske fornemme vilkaar, hvad ogsaa de talrige bøger i boet vidner om. Der var en komplet lovsamling, der naaede tilbage til jydske lov 1241, bøger af opbyggelig natur og værker om filosofi, ogsaa skrifter paa tysk.

Niels Jacobsen var meget ærekær. Da hans nabos karl JENS JENSEN KJÆRULF paa den store gaard i Ballerup, som birkefogeden fraflyttede 1686, efter at den 1680 var indkøbt til Hjortespring gods, 1692 en dag, da der pantedes i landsbyen for overtrædelser af landsbyvedtægten, lidt rapmundet havde omtalt birkefogeden som „en skelm og bondeplager", søgte Niels Jacobsen straks sit skudsmaal paa tinget, hvor han fik den bedste omtale, og han helmede ikke, før den formastelige sludrebøtte havde faaet svære bøder og var dømt til at „slaas til kagen" (lænkes til straffepælen), hvis bøderne ikke blev betalt.

Paa skiftet efter birkefogeden var der 9 børn. 1755 døde i Slangerup en dattersøn NIELS HEIN, 52 aar gl. uden børn, og fra hans skifte kan tilføjes oplysninger om birkefogedbørnenes skæbne.

De ni arvinger var:

1. ELLEN NIELSDATTER LINDBERG, g. 1. JOHAN HEIN, ridefoged paa Sandholmgaard, død Kbhvn. 1705 (skifte), g. 2. foged i Bistrup birk 1705–51 LAURIDS HANSEN BUSCH, Himmelev ved Roskilde, der ved sin død 1751 indsatte Niels Hein til universalarving. Niels Hein blev gift (Kbhvn. Holmens K.) 1724 med Marie Hansdatter Norman. Han var da lakaj hos kommandør Rasmus Juel. Heins enke døde i Slangerup 1765, 98 aar gammel.
2. JACOB NIELSEN LINDBERG. Ved skiftet 1695 var han 24 aar og udenlands. Kurator var Henrik Welding til Edelgave.
3. DORTHE LINDBERG, g. m. faderens efterfølger HANS JENSEN REIGELSEN. Hun døde 1708 og efterlod sig 3 døtre: Margrethe Hansdatter, g. m. overjæger FIT LINTNER, Jægersborg, død før 1755 uden livs-

arvinger, Else Hansdatter, g. 1718 (Birkerød) m. skovrider, senere overførster og kancelliraad SØREN CHRISTENSEN (død 1751), havde børn og var arving i Heins bo, samt Dorthe Hansdatter, g. 1722 (Birkerød) m. MOGENS THULSTRUP (1691–1733), Helsingør teglværk, senere Nyrop teglværk, som var søn af ANDERS MOGENSEN (død 1708) paa teglgaarden i Helsingør, stamfaderen til FAMILIEN THULSTRUP, der antog dette navn efter sin fødeby i Skaane (g. 1685 Helsingør Kirsten Jørgensdatter Nieman, død 1711), jfr. Barfod: Den falsterske Gejstligheds Personalhistorie I, s. 175, gejstlig skifteprotokol for Falster søndre herred 1753, s. 450 og Erslews forfatterleksikon. JØRGEN MOGENSEN THULSTRUP, f. Helsingør teglværk 1726, var raadmand i København.

Hans Reigelsen blev anden gang gift med VENDELE CATRINE SCHMALBACH, f. 1673, datter af kobmand paa Vestergade i København CLAUS HENRIKSEN SCHMALBACH og hustru Catrine Rawens, der begge døde 1684 (Overformynderiets protokol 1682–90, s. 62, landsarkivet). Den ikke længere helt unge dame havde dengang arvet en anseelig formue efter sine forældre. Hendes formynder var sukkerbager ANDREAS KELLINGHUSEN. Dennes moder Katrine, sl. urtekræmmer DANIEL KELLINGHUSENS paa Gl. Torv, var Vendeles bedstemoder (død 1688), og som det fremgaar af bytingets afkaldsbog i landsarkivet, var hendes morbroder CLAUS RAVN (død 1688).

Reigelsen havde i sit sidste ægteskab to døtre: Catrine, der ved hans død 1716 var 8 aar gl. og Dorthe Margrethe, 6 aar. Enken (død 1734) blev 1719 gift med raadmand ANDR. BEKKER i Helsingør (død 1736), med hvem hun havde børn.

4. KAREN LINDBERG. Ved skiftet 19 aar, g. 1699 (Brønshøj) BENDIX NIELSEN FOX, præst i Ølsted, Frederiksborg amt, student fra Slangerup skole 1684, død 1738 som provst. Hans fader NIELS SVENDSEN boede 1700 hos sønnen, var da 85 aar gl. Fox efterlod to døtre: Margrethe Bendixdatter, 1755 enke efter degnen i Ølsted POUL BAGGER, og Karen Bendixdatter, g. Anders Svendsen, Hillerød. Hun døde før 1655 fra 4 børn.

5. ANNA LINDBERG. Paa skiftet 1695 18 aar gl., senere g. m. SENECA BONNESEN FRIIS, søn af den norske postmester i Helsingør BONNE SENECASEN FRIIS. De flyttede til Slangerup, og begge døde før 1755. De havde to børn, NIELS SENECA FRIIS, død i Slangerup 1760, 51 aar gl., og Margrethe Dorothea Friis, begge arvinger i Heins bo.

11. og 7. BEATE OG METTE LINDBERG, 16 og 14 aar paa skiftet, døde 9den børn inden 1755.

8. MARIE LINDBERG. Paa skiftet 11 aar, ægtede 1719 gæstgiver og købmand i Helsingør HENRIK HØFFNER (død 1732, 45 aar gl.). Han blev gift 1. 1712 (Helsingør) m. Gertrud Drewes, enke efter kirurg og gæstgiver JOHAN SAMUEL WEILANDT. Hun døde 1717. Ved skiftet efter Hein opholdt Marie Lindberg sig i Vartou hospital i København.
9. LARS NIELSEN LINDBERG. Student fra Frederiksborg skole 1709, 1718 degn i Kidserup-Kirkesaaby, død 3/8 1746, sindsyg. Hans enke hed Gertrud Bruun. De havde et barn, Anna Dorothea, der 1755 tjente hos den russiske gesandt i København, baron Johan Albrecht Korff.

SLÆGTEN HVALSØE FRA SANDAGER

AF

KNUD BIERFREUND OG E. JUEL HANSEN

1. JACOB HANSEN HVALSØE, Sognedegn til Kirke-Hvalsø og Særløse; g. m. MARIA TERKELSDATTER, en Møllerdatter fra Jylland. Børn: Nr. 2–3:

Andet Slægtled.

2. a. HANS JACOBSEN HVALSØE, f. 11. Febr. 1656 i Skov-Hastrup, Særløse Sogn, frekventerede Roskilde Skole, fra 1671 Næstved Skole, 1676 Student herfra, 5. Juni 1679 teol. Examen, til 1678 Huslærer hos Sognepræst Edvard Andersen til Rønnebæk og Olstrup, havde Kommunitetet, 1679 Huslærer hos Acciseskriver Mogens Poscholan, 1680 Dekan ved Kommunitetet, derefter Huslærer hos Sognepræst Hans Windekilde til Stenløse paa Sjælland, 1683–84 atter Dekan ved Kommunitetet, 29. Dec. 1684 Sognepræst til Sandager og Holevad, kom ved sit Ægteskab i Besiddelse af Rynkebygaard, Ringe Sogn, som han i Forening med sin Svoger Axel Jensen Phil ejede til 9. Juni 1691, da den solgtes til Henrik Gyldenstierne, 19. Maj 1700 Magister, udgav s. A. „De Bedendis aandelige Kiæde af 41 Led eller Christendommens Articler sammensancket", som han tilegnede Højesteretsassessor Poul Nielsen Rosenpalms Enke Anne Andersdatter, hvis Børns Huslærer han havde været, af dette Skrift er nye Oplag trykt til helt op i dette Aarhundrede (se Ehrencron-Müllers Forfatterlexikon og Dansk biografisk Leksikon), begr. 6. Maj 1712 i Sandager; g. 6. Dec. 1685 m. BERTE JENSDATTER PHIL, f. i Holevad Østerby, † 16. Juli 1731 i Sandager (D. af Jens Pedersen Phil til Orelund og Margrethe Henriksdatter) (g. 1 (Tilladelse til Vielse uden Trolovelse og Lysning 7. Maj 1680) m. Sognepræst til Sandager og Holevad Niels Hansen, f. 1640, † 1684, der 12. Juni 1684 i Forening med sin Svoger Axel

Jensen Phil købte ovennævnte Rynkebygaard). Børn: Tredie Slægtled, Nr. 4–12.

3. b. SIDSEL JACOBSDATTER HVALSØE, g. 1 m. Sognedegn til Sandager og Holevad HANS SØRENSEN (af dette Ægteskab var Sønnen: Sognepræst til Køng Jacob Sandvad, f. 24. Aug. 1689 i Sandager, begr. 11. Juli 1755 i Køng); 2 m. Sognedegn til Skydebjerg SØREN RASMUSSEN KROGH, f. ca. 1670, begr. 18. Aug. 1730 i Skydebjerg (g. 2 m. Marie Frandsdatter, f. ca. 1659, begr. 11. Marts 1715 i Skydebjerg, 3 19. Juni 1715 smst. m. Kristine Kjeldsdatter); Sønnen Frederik Krogh blev efter Faderens Død Degn i Skydebjerg, † 26. Jan. 1780 smst., 79 Aar gl., hos ham fik Rasmus Nyerup den første Undervisning i de gamle Sprog.

Tredie Slægtled.

Sognepræst HANS JACOBSEN HVALSØE's Børn med BERTE JENSDATTER PHIL: (se Nr. 2)

4. a. NIELS HANSEN HVALSØE, f. 22. Jan. 1685 i Sandager (saafremt Fødselsaaret er rigtigt, maa han være en Søn af hendes 1. Ægteskab), 1705 Student fra Odense, 14. Juli 1707 teol. Examen, h., 16. Sept. 1709 pers. Kapellan i Sandager og Holevad, 12. Jan. 1711 Sognepræst til Gelsted og Rørup, „blev tilsidst underlig", † 12. Maj 1725 i Gelsted; g. 3. Dec. 1711 i Tanderup m. SUSANNE RASMUSDATTER LEEGAARD, f. ca. 1688, begr. 19. Maj 1753 i Gamtofte Kirke (D. af Foged i Wedellsborg Birk Rasmus Lauridsen til Skjærbæk (Minendal) og Christence Hansdatter Leegaard) (g. 2 m. Henrik Jacobsen Fugl paa Vistorp, f. ca. 1702 i Sønderby, begr. 1. Aug. 1735 i Gamtofte).

5. b. JACOB HANSEN HVALSØE, f. 10. Dec. 1687 i Sandager, 1705 Student fra Odense, 14. Juli 1707 teol. Examen, h., 12. Jan. 1711 adj. og succ. Sognepræst til Sandager og Holevad, † 14. Juni 1752 i Sandager; g. m. ELISABETH MARIA BANG, f. 2. Nov. 1692, dbt 7. s. M. i Skydebjerg, † 22. Febr. 1778 i Sandager (D. af Sognepræst til Skydebjerg og Orte Oluf Jørgensen Bang og Christence Ingeborg Jensdatter Phil). Børn: Fjerde Slægtled I, Nr. 13–19.

6. c. ANNA PAULINA HVALSØE, f. 1688 i Sandager, † 16. Juni 1762 paa Mølleknappe, begr. 22. s. M. i Kerte; g. 1 m. LAURIDS LAURIDSEN til Orelund, begr. 25. Juli 1718 i Sandager (g. 1 m.

Helvig Hansdatter Rommel, † 6. Marts 1708 paa Orelund); 2 m. HANS JØRGENSEN til Orelund, † 9. Sept. 1721 paa Orelund; 3 m. PEDER HARTVIGSEN til Orelund, f. ca. 1698, † 1766 paa Mølleknappe, begr. 8. April i Kerte.

7. d. BIRTHE HVALSØE, f. 1689 i Sandager.

8. e. MARGRETHE HVALSØE, f. 2. Nov. 1691 i Sandager, begr. 7. Dec. 1741 i Assens Kirke „i den liden Gang under Orgelværket, og blev ringet for Liget med alle Klokkerne"; g. m. Farver (Bev. 7. Aug. 1716) i Assens CHRISTIAN URBAN SCHURTZ, begr. 25. Jan. 1742 i Assens Kirke „i den Gang under Orgelet, og blev ringet for Liget med alle Klokker" (g. 1 9. Nov. 1714 i Bogense (i Svigerfaderens Hus) m. Berrethe Kirstine Wederkinch, dbt. 21. Aug. 1696 smst., begr. 10. Febr. 1719 i Assens).

9. f. JENS HANSEN HVALSØE, f. 6. Maj 1694 i Sandager, loste 16. Sept. 1723 Borgerskab som Købmand i Faaborg, blev siden Skriverkarl i et Kontor paa Holmen, begr. 15. Aug. 1747 i København (V. Frue); g. 1 6. Juli 1723 i Faaborg m. ANNA CHRISTENSDATTER ERREBOE, dbt. 2. Juni 1698 i Ærøskøbing, † 27. Aug. 1728, begr. 31. s. M. i Faaborg Kirke (D. af Christen Hansen Pallesen (Erreboe), dbt. 27. Maj 1666 i Ærøskøbing, begr. 26. April 1711 smst., og Anne Hansdatter, dbt. 16. Sept. 1668 smst., † 8. Nov. 1747 i Faaborg); 2 m. METTE MARIE WERCHMESTER, f. 26. Febr. 1710, dbkf. 20. Marts i Vejlby, begr. 28. Juli 1747 i København (Holmens) (D. af Sognepræst til Vejlby Knud Henriksen Werchmester, dbt. 16. Jan. 1670 i Odense (St. Knud), begr. 16. April 1729 i Vejlby, g. 22. Juli 1704 i Vester Skerninge m. Anna Elisabeth Christophersdatter Wielandt, dbt. 28. Juli 1685 smst., begr. 5. Febr. 1712 i Vejlby). Børn: Fjerde Slægtled II, Nr. 20–26.

10. g. HANS HVALSØE, f. 8. Okt. 1696 i Sandager.

11. h. ANNA CATHARINA HVALSØE, f. 26. Juni 1702 i Sandager, † 30. Aug. 1752 i Faaborg, begr. 2. Sept. i Kirkens store Gang; g. m. Købmand (Borgerskab 30. Nov. 1716) i Faaborg HANS (CHRISTIAN) CHRISTENSEN ERREBOE, dbt. 28. Maj 1693 i Ærøskøbing, † 2. Maj 1735 i Faaborg, begr. 9. s. M. i Kirken (Broder til ovennævnte Anna Christensdatter Erreboe).

12. i. AXEL HVALSØE, f. 8. Dec. 1703 i Sandager.

Fjerde Slægtled.

I.

Sognepræst JACOB HANSEN HVALSØE's Børn med ELISABETH MARIA BANG: (se Nr. 5)

13. a. HANS JACOBSEN HVALSØE, f. 17. Dec. 1716 i Sandager, 1736 Student fra Odense, 20. Marts 1741 teol. Examen, h., 15. Dec. 1747 adj. og succ. Sognepræst til Køng, Baag Herred, ord. 10. April 1748, † 16. Maj 1772, begr. 22. s. M. i Køng Kirke; g. 27. Juni 1754 i Køng Præstegaard (viet af Broderen Ole Hvalsøe) m. ELISABETH FALSEN, dbt. 11. Sept. 1721 i Vigerslev, † 14. Jan. 1772 i Køng (D. af Forpagter paa Haugaard, senere paa Løgismose Valentin Falsen, f. 19. Dec. 1693 paa Østrupgaard, Sjælland, † 9. Marts 1755, begr. 13. s. M. i Haarby Kirke, g. 27. Nov. 1720 i Verninge Præstegaard m. Anna Bering, f. 2. April 1696 smst., † 16. Aug. 1764, begr. 22. s. M. i Haarby Kirke, Ligsten over begge). Børn: Femte Slægtled I, Nr. 27–32.

14. b. OLUF HVALSØE, f. 24. Juli 1718 i Sandager, begr. 8. Febr. 1719 smst.

15. c. INGEBORG MARGRETHE HVALSØE, f. 1. Jan. 1720 i Sandager, begr. 25. Sept. 1780 i Barløse, ugift.

16. d. OLUF (OLE) JACOBSEN HVALSØE, f. 23. Jan. 1721 i Sandager, 1740 Student fra Odense, 1745 teol. Examen, 16. April 1751 pers. Kapellan i Sandager og Holevad, ord. 14. Maj, 30. Maj 1755 Sognepræst til Barløse, † 3. April 1793, begr. 12. s. M. i Barløse Kirke; g. m. MARGRETHE ELISABETH POULSDATTER LANDT, f. 1729 i Hesselager, † 29. April 1795, begr. 8. Maj i Gudbjerg (D. af Sognepræst til Hesselager Poul Jørgensen Landt, f. 1693 i Bred, Vissenbjerg Sogn, † 3. Aug. 1756 i Hesselager, g. 14. Jan. 1726 i Kerteminde m. Sara Hermansdatter Broch, dbt. 12. Febr. 1695 smst., † 25. Juni 1767 i Hesselager) (g. 1 m. Sognepræst til Barløse Jacob Rasmussen Basballe, f. 1719, † 1755). Søn: Femte Slægtled II, Nr. 33.

17. e. MICHEL JACOBSEN HVALSØE, f. 29. Juni 1722 i Sandager, 16. Dec. 1754 Klokker i Faaborg, † 20. Jan. 1783 smst., begr. 27. s. M. i Kirken; g. 18. Febr. 1756 (i Huset) smst. m. MARIE CATHRINE TRONSDATTER, dbt. 29. Maj 1716 smst., † 1. Febr. 1783 smst., begr. i Kirken (D. af Skipper Tron Olsen eller Olufsen, † 8. Nov. 1728 i Faaborg, og Inger Hansdatter Wolder,

begr. 18. Febr. 1784 smst., 106 Aar gl.). Søn: Femte Slægtled III, Nr. 34.

18. f. JENS HVALSØE, f. 24. Juni 1723 i Sandager, Farversvend i Faaborg, opholdt sig 1778 i Sandager, † 13. April 1787 i Barløse, ugift.

19. g. BERTE CHRISTENCE HVALSØE, f. 22. Maj 1726 i Sandager, † 17. Juni 1769 smst., ugift.

II.

Købmand JENS HANSEN HVALSØE's Børn: (se Nr. 9)

af 1. Ægteskab med ANNA CHRISTENSDATTER ERREBOE:

20. a. BIRTHE HVALSØE, f. 11. April 1724, dbt. 15. s. M. i Faaborg, † 26. Marts 1804 i Svendborg (St. Nic.), begr. 3. April i V. Frue Kirke; g. 4. Dec. 1753 (i Huset) i Faaborg m. Provst, Sognepræst til V. Frue Kirke i Svendborg LAURIDS PEDERSEN NÆRAAE, f. 10. Juli 1714 i Sønder Næraa, † 18. Jan. 1794 i Svendborg, begr. 27. s. M. i V. Frue Kirke (S. af Skræder Peder Lauridsen (Bull), f. ca. 1679, begr. 9. Juni 1751 i Sønder Næraa, g. 8. Okt. 1713 smst. m. Gertrud Hansdatter, f. ca. 1688, begr. 2. Aug. 1764 i Sønder Næraa) (g. 1 8. Nov. 1746 i Faaborg m. Anna Helena Hempel, f. 25. April 1727 smst., † 22. Febr. 1753 smst.).

21. b. ANNA MARGRETHE HVALSØE, f. 19. Jan. 1726, dbkf. 29. s. M. i Faaborg, † som lille (Dødsfaldet ikke indført i Faaborg Kbg.).

af 2. Ægteskab med METTE MARIE WERCHMESTER:

22. c. ANNA (MARGRETHE) HVALSØE, f. 11. April 1730 i Faaborg, † 21. Jan. 1766 smst.; g. 1 1. Dec. 1746 smst. m. Skipper PEDER LARSEN (SNEDKER), f. ca. 1701, † 11. Aug. 1758 i Faaborg; 2 18. Jan. 1759 (i Huset) smst. m. Skipper, senere Købmand JOCHUM JENSEN KRAG, f. ca. 1735, † efter 1787 (S. af Jens Krag og Maren Jochumsdatter) (g. 2 m. Mette Marie Henriksdatter Milling, † 20. Nov. 1786 i Faaborg).

23. d. ELISABETH CATHARINA HVALSØE, f. 9. April 1731 i Faaborg, 1781 i St. Hans Hospital, † før 1816 uden Livsarvinger.

24. e. KNUD WERCHMESTER HVALSØE, f. 31. Juli 1732 i Faaborg, Agatsliber i København, Rodemester, Interessent i det private Liv-Rente-Societet af 1775 (3. Kl., Police Nr. 24 og 133), † 15. Juli 1816 paa Frederiks Hospital (Helligg.), ugift.

25. f. HANS HVALSØE, f. 2. Dec. 1733 i Faaborg, † 19. Febr. 1734 smst., begr. 23. s. M. i Kirken.

26. g. HANS HVALSØE, f. 24. Febr. 1735 i Faaborg, † før 1816 uden Livsarvinger.

Femte Slægtled.

I.

Sognepræst HANS JACOBSEN HVALSØE's Børn med ELISABETH FALSEN: (se Nr. 13)

27. a. JACOB HANSEN HVALSØE, dbt. 27. Juni 1755 i Køng, 1774 Student fra Odense, teol. Examen, konditionerede 1787 hos Sognepræst Poul Wellejus i Herlufmagle, 27. Juli s. A. Sognepræst til Torsted, men † 13. Sept. s. A. i Barløse Præstegaard før Ordinationen, begr. 18. s. M. i Barløse; havde i nogle Aar været forlovet med Emerentia Margrethe Sophie Werchmester (f. 23. Jan. 1758 i Føns, † 10. Nov. 1810, begr. 19. s. M. i Rønnebæk (D. af Sognepræst til Føns og Ørslev Henrik Knudsen Werchmester og Elisabeth Winningh), g. 4. April 1794 i Føns m. Degn i Rønnebæk Thomas Hansen Wellejus, f. 1765, † 1833), der arvede ham.

28. b. ANNA HVALSØE, dbt. 29. Okt. 1756 i Køng, † 20. April 1773 smst. efter 11 Dages Svaghed af Sprinkelsyge, begr. 26. s. M. i Køng Kirke; g. 11. Dec. 1772 i Køng Præstegaard m. Sognepræst til Køng NIELS DORPH DIETRICHSON, f. 1746 i København, † 24. Juli 1775 i Køng efter langvarig Sygdom og Skrøbelighed (S. af Oberstløjtnant, Krigs- og Landkommissær i Fyen Gabriel Grubbe Dietrichson, † 24. Sept. 1780, begr. 28. s. M. i Assens Kirke, og Anna Margrethe Dorph, † 17. Febr. 1784, begr. 24. s. M. i Assens Kirke) (g. 2 22. Sept. 1773 i Køng m. Anna Maria Falsen, f. 24. Okt. 1750 i København, † 2. Febr. 1807, begr. 9. s. M. i Køng; g. 2 9. Aug. 1776 smst. m. Sognepræst til Køng Ivar Seidelin, f. 12. Sept. 1747, dbt. 18. s. M. i Gamtofte, † 24. Okt. 1837 i Odense (St. Hans)).

29. c. VALENTIN HVALSØE, dbt. 2. Jan. 1758 i Køng, var i 1770erne Bagersvend i Odense, Assens og Fredericia, løste 14. Juli 1784 Borgerskab som Grovbager og Krovært i Haderslev, kaldes 1793 Daglejer smst., han fik 1779 med Husmand i Hjorte Peter Snedkers Steddatter Marie Cathrine et uægte Barn (se Nr. 35);

g. 14. Juni 1782 i Haderslev m. CHRISTINA MAGDALENA JESSEN, dbt. 29. Maj 1759 smst. (D. af Hans Jessen og Ellen Petersen). Børn: Sjette Slægtled, Nr. 35–40.

30. d. ELISABETH MARIA HVALSØE, dbt. 13. Juli 1759 i Køng, † 2. Febr. 1818 i Vester Aaby; g. 11. April 1788 i Barløse m. Sognepræst til Vester Aaby og Aastrup HANS JØRGEN AMMENTORP, f. 21. Juli 1749, hjdbt. 25. s. M. i Vester Skørringe, † 4. Juni 1818 i Vester Aaby (S. af Sognepræst til Tirsted, Skørringe og Vejleby Anders Nielsen Ammentorp og Inger Margrethe Jørgensdatter Ancher) (g. 1 m. Søsteren Margrethe Maria Hvalsøe).

31. e. BIRTE (BIRGITTE) SOPHIA HVALSØE, dbt. 13. Febr. 1762 i Køng, † 15. Aug. 1787 i Vester Aaby Præstegaard, ugift.

32. f. MARGRETHE MARIA HVALSØE, dbt. 16. Jan. 1764 i Køng, † 16. Sept. 1787 i Vester Aaby; g. 15. Juli 1785 i Barløse m. ovennævnte Sognepræst til Vester Aaby og Aastrup HANS JØRGEN AMMENTORP (g. 2 m. Søsteren Elisabeth Maria Hvalsøe).

II.

Sognepræst OLUF JACOBSEN HVALSØE's Søn med MARGRETHE ELISABETH LANDT: (se Nr. 16)

33. a. JACOB HVALSØE, f. 12. April 1757, dbt. 18. s. M. i Barløse, † 27. Febr. 1759, begr. 2. Marts i Barløse.

III.

Klokker MICHEL JACOBSEN HVALSØE's Søn med MARIE CATHRINE TRONSDATTER: (se Nr. 17)

34. a. JACOB HVALSØE, f. 9. Aug. 1758 i Faaborg, † s. D., begr. 12. s. M. i Kirken.

Sjette Slægtled.

Bager VALENTIN HVALSØE's Børn: (se Nr. 29)

udenfor Ægteskab med MARIE CATHRINE.....:

35. a. HANS VALENTIN HVALSØE, dbt. 26. Sept. 1779 i Tanderup (opgav i 1845, 1850, 1855 og 1860 at være født henholdsvis i Sandager, Tanderup og Assens), var 1787 i Kost hos den da 48aarige Marie Pedersdatter (vel Moderen) i Assens, der levede af Spind og Bind, han betegnes som uægte født, 1801 var han

Tjenestekarl og Skræder i Ebberup, Kærum Sogn, gav sig af med at vaccinere, holdt tillige Skole, kaldes 1834 Selvejerhusmand og Skræder smst., † 7. Jan. 1864 i Assens, begr. 10. s. M. i Kærum; g. 1 29. Maj 1801 i Kærum m. METTE JØRGENSDATTER, f. ca. 1778, † 1. Aug. 1817 i Ebberup; 2 19. Nov. 1817 i Kærum m. ANNA HANSDATTER, f. ca. 1776 smst., † 19. Febr. 1862 smst. Børn: af 1. Ægteskab: Syvende Slægtled I, Nr. 41–42.

i Ægteskab med CHRISTINA MAGDALENA JESSEN:

36. b. ELISABETH HVALSØE, f. 30. Marts 1783 i Haderslev.

37. c. HANS JACOB HVALSØE, f. 24. Marts 1784 i Haderslev, var 1801 Seminarist paa Bernstorffsminde, Brahetrolleborg Sogn.

38. d. OLE (VALENTIN) HVALSØE, f. 14. Marts 1786 i Haderslev, Bødker i Strandby, Haarby Sogn, † 18. Dec. 1857 smst.; g. 29. Okt. 1814 i Vester Aaby m. MAREN HANSDATTER, f. ca. 1781, † 16. Maj 1867 i Haarby (D. af Husmand i Strandby Hans Larsen og Karen Terkildsdatter). Børn: Syvende Slægtled II, Nr. 43–45.

39. e. ELISABETH MARIA HVALSØE, f. 3. Sept. 1788 i Haderslev, † 23. Aug. 1790 smst.

40. f. MATTHIAS PETERSEN HVALSØE, f. 13. Jan. 1793 i Haderslev; g. m. MAREN CHRISTENSEN fra Sønder Vejrup, Vejrup Sogn, Gørding Herred, Ribe Amt. Søn: Syvende Slægtled III, Nr. 46.

Syvende Slægtled.

I.

Skræder HANS VALENTIN HVALSØE's Børn med METTE JØRGENSDATTER:

(se Nr. 35)

41. a. MAREN HANSDATTER, f. 20. Sept. 1808 i Ebberup, † 12. Dec. 1879 smst.; g. 21. Nov. 1834 i Kærum m. Daglejer i Ebberup THOMAS MADSEN, hjdbt. 5. Juli 1809 i Voldtofte, Flemløse Sogn, † 16. Sept. 1888 i Kærum (S. af Indsidder Mads Nielsen og Mette Thomasdatter).

42. b. KIRSTEN HANSDATTER, f. 28. Jan. 1815 i Ebberup; g. 20. Nov. 1844 i Kærum m. Væver i Ebberup CHRISTEN (CHRISTIAN) JENSEN (JUUL), f. i Maj 1811 i Ebberup (S. af Husmand Jens Nielsen (Juul) og Sophie Sørensdatter).

II.

Bødker OLE (VALENTIN) HVALSØE's Børn med MAREN HANSDATTER: (se Nr. 38)

43. a. Dødfødt Datter, begr. 20. Nov. 1814 i Haarby.

44. b. ELISABETH MARIE OLESDATTER, f. 16. Marts 1816 i Strandby; g. 15. Jan. 1848 i Haarby m. Bødker, senere Jordbruger i Strandby MORTEN MADSEN, f. 24. Dec. 1814 i Trunderup, Jordløse Sogn (S. af Indsidder Mads Larsen og Anne Kirstine Marie Clausdatter).

45. c. ANE KIRSTINE OLESDATTER, f. 19. Marts 1819 i Strandby, boede 1845 smst., ugift.

III.

MATTHIAS PETERSEN HVALSØE's Søn med MAREN CHRISTENSEN: (se Nr. 40)

46. a. CHRISTIAN HVALSØE, f. 13. Marts 1822 i Haderslev, var 1835 under Haderslev Bys Forsorg.

SMÅ MEDDELELSER

NOGLE BORGERSKABER I VIBORG I DET 17. ÅRHUNDREDE

Otto von Spreckelsens fortræffelige bog: „Viborg Bys Borgerbog 1713–1860" er baseret på rådstueprotokollerne. Blandt de på Rigsarkivet opbevarede regnskaber fra Viborg, findes også nogle kæmnerregnskaber. Under posten „Borgerskabspenge" har kæmneren for årene 1684–90 ikke nøjedes med at angive beløbet, men har også anført navnene på dem, der har løst borgerskab. Det synes som om der i årene 1687–89 kun blev betalt borgerskabspenge af udenbys fødte. Det betalte beløb er for den langt overvejende part 4 ℔ Nogle få slap med 2 ℔ og en del måtte betale 1 rdl.

1684.

Laurids Pedersen Haaber.
Pouel Rick efter Sær ordre (betalte 3 rdl.).
Christen Andersen Giørup.
Peder Nielsen Bøgild.
Jens Pouelsen Graa.
Anders Andersen Ungstrup.
Seyer Sørrensen.
Pouel Ericksen.
Jens Sørrensen Kremmer.
Hans Lefler Kaabersmeed.
Johan Guldsmeed.
Christian Kaabersmeed.
Adrian van Horn Garfuer.
Jens Pedersen Flautrup.
Sørren Christensen Weeichel.
Niels Amdisen.
Christen Christensen Bøsmager.
Hans Christensen.
Hartvig Hatmager.
Peder Hatmager i Gyden.
Jens Pedersen Thømmermand.
Jesper Jørgensen Snedker.
Jens Bertelsen Bøsmager.

Pouel Pedersen.
Pouel Jørgensen.
Peder Pedersen Beendreyer.
Peder Willadtzen Aggerskou.
Hans Gundersen Krag.
Anders Thorsen.
Søren Christensen Löbkremmer.
Jeremias Zander Löbkremmer.
Sørren Pedersen Handskmager.

1685.

Peder Andersen Giødvad.
Christen Pedersen Spormager.
Pouel Christensen fra Nafntoft.

1686.

Jacob Andersen Graae.
Simon Pedersen Ørting.
Jens Jacobsen, Barnfød ved Randers, Weffuer.
Niels Lauritzen Skive Skoeflecker.
Jens Jacobsen Skreder.
Hans Sagger fra Lifland, Contrafeyer.

1687.

Christen Gregersen Skoemager. Barnfød udi Wendsyssel.
Christen Christensen Skoemager, fød i Overlund.
Christen Jensen Skoemager. Barnfød i Wiborg og derfor fri.
Hans Strick Hommelfører af Garleben.
Rasmus Jørgensen Skoemager fød her i Byen, tager sin Borgerskab og derfore fri.

1688.

Jesper Pedersen Barenfød i Sørslef i Liusgaard Herrit.
Bent Johansen Hatmager, fød i Skaane i Treene Sogen udi Salt Skouf.
Jens Sørensen Brøndumdal ved Haarbrov.
Anders Pedersen Skyt føed udi Kaarsøe byc og Simmested Sogen.
Claus Iversen Boeslund fød i Sælland i Boeslunde.
Christen Sørensen fød i Fallindsgaarde udi Dollerup sogen.
Jens Loldrup forrige Vagtmester under Hr. Obriste Rantzows Regemente, hvorfore hand er fri.
Jens Pedersen Tømmermand fød i Bistrup i Hand herrit.
Oluf Christensen fød i Viuf i Hindsted Herrit.
Jep Pedersen Wolling fød i Salling udi Hindborg herrit.

Cassemirus Sørensen Beck farver fød i Horsens i Bierre herrit.
Jens Lauridtzen Skreder fød i Gislum herrit i Uldis Bye.
Peder Sørensen fød i Ørom Sogen og Bye.
Jacob Clemendsen Barenfød i Hvornum herrit i Arrestrup Sogen og Bye.

1689.

Christen Pedersen Barnfød i Salling og hafver tilforn tient Mag. Peder Willumsen.
Christen Nielsen Kremer, Barnfød i Mammen.
Rasmus Pedersen farver, Barnfød i Aarhus.
den Tydske Badsker.

1690.

Mattias Nielsen Skreder.
Peder Povelsen Skoemager.

Der skal tillige gøres opmærksom på, at der iblandt nævnte regnskaber 1672 findes et fuldstændigt mandtal for hele byen.

ALFRED LARSEN.

RETTELSER OG TILFØJELSER

LEO WAD: PETER CHRISTIAN HOLM WAD (13. R. V, 129–78).

S. 138, linie 14 f. n. Bevertine, læs Beverline.
S. 146, linie 10 f. o. Ålsø-Hold, læs Ålsø-Hoed.
S. 152, linie 3 f. n. Hold sogn, læs Hoed sogn.
S. 161, linie 11 f. n. 1865, læs 1863.
S. 163, linie 7 f. o. 1865, læs 1863.

LEO WAD.

SAMFUNDETS ANLIGGENDER

Medlemstallet: Følgende har indmeldt sig i Samfundet: Tandlæge FINN CLAUSEN, fuldmægtig PETER ENGELBRECHT, civilingeniør ROBERT ERSBAK, trafikkontrollør ST. ERTBØLL, Aarhus, HENNING JENSEN, landbrugskandidat J. JEPPESEN JENSEN, Aalborg, inspektør JOHS. RØJEL, domkantor H. STØVRING-NIELSEN, Aalborg, cand. mag. NIELS TINGSGAARD, politifuldmægtig H. VIUF-SØRENSEN, Strib, overlærer, cand. mag. LEO WAD, Aalborg, samt fra 1. januar 1959: PHILIPP GEORG Graf VON GUDENUS, Wien, personalechef J. V. HENRIKSEN, gartner POUL LUDVIGSEN, assurandør A. MICHELSEN, Odense, og postmester T. M. SØRENSEN, Hirtshals.

Foruden æresmedlemmer og korresponderende medlemmer har Samfundet således pr. 1. januar 1959 387 medlemmer, hvoraf 323 i Danmark, 37 i Norge og 27 i det øvrige udland. En nettotilgang på 3 medlemmer.

Mødevirksomheden har i det forløbne år omfattet 4 møder:

16. januar: Admiral F. H. KJØLSEN: Episoder fra „Mit livs logbog".

27. marts: Overbibliotekar, mag. art. MOGENS HAUGSTED: Henrik Hielmstierne.

9. oktober: Kgl. ordenshistoriograf, administrator, dr. phil. ALBERT FABRITIUS: Leonore Christine, grevinde af Ulfeldt.

12. november: Afdelingsbibliotekar SVEN HOUMØLLER: En vandring på Frederiksberg Kirkegaard.

Oplysningstjenesten har besvaret 45 spørgsmål.

Samfundets bestyrelse

Højesteretspræsident* A. DRACHMANN BENTZON.

Kammerherre, hofjægermester, lensbaron H. BERNER SCHILDEN HOLSTEN.

Kontorchef* i Danmarks Nationalbank O. H. CLEMENTSEN, kasserer.

Redaktør, cand. mag. POVL ENGELSTOFT.

Kgl. ordenshistoriograf, administrator, dr. phil. ALBERT FABRITIUS, formand.

Kontorchef* i Finansministeriet ARILD FALK-JENSEN.

Afdelingsbibliotekar SVEN HOUMØLLER, sekretær og redaktør.

Professor ved Universitetet, dr. jur. STIG IUUL.

Overbibliotekar, dr. phil. H. G. TOPSØE-JENSEN.

Redaktør T. VOGEL-JØRGENSEN, næstformand.

Skriftudvalget

Dr. phil. ALBERT FABRITIUS, SVEN HOUMØLLER, dr. phil. H. G. TOPSØE-JENSEN.

Arbejdsudvalget

O. H. CLEMENTSEN, SVEN HOUMØLLER, T. VOGEL-JØRGENSEN.

Revisorer

Grosserer G. BÜTZOW-ROHDE, prokurist HANS F. RANDBØLL.

Æresmedlemmer

Professor, dr. theol. J. OSKAR ANDERSEN.
Riksarkivarie, fil. dr. BERTIL BOËTHIUS, Stockholm.
Överbibliotekarie, fil. et teol. dr. GUNNAR CARLQUIST, Lund.
Riddarhusgenealog, fil. dr. h. c. TOR friherre CARPELAN, Helsingfors.
Kansliråd OSMO DURCHMAN, Helsingfors.
Museumsinspektør H. HJORTH-NIELSEN.
Professor, dr. phil. HALVDAN KOHT, Oslo.
Overbibliotekar, fil. et jur. dr. h. c. WILHELM MUNTHE, Oslo.
Arkivar S. NYGÅRD.

Korresponderende medlemmer

Dr. phil. THOMAS ACHELIS, Kiel.
Professor, fil. dr. BENGT HILDEBRAND, Stockholm.
Oberarchivar, professor, dr. phil. HANS KELLINGHUSEN, Hamburg.
Genealog, Frau HILDEGARD VON MARCHTALER, Hamburg.

Som gave fra Samfundet har medlemmerne fornylig modtaget et særnummer af *Kirkehistoriske Samlinger*. Særnummeret indeholder en efterladt artikel af vor tidligere formand, dr. BJØRN KORNERUP: Kirkehistorie og Historie, samt en bibliografi over dr. Kornerups omfattende forfatterskab.

Samfundet har som gave fra fru JOHANNE FOG modtaget restoplaget af Hiort-Lorenzens stamtavle over familien Fog, 2. udg. 1906. Den tilsendes så langt oplaget rækker gratis medlemmerne mod indsendelse af porto, kr. 0.60.

REGNSKAB FOR AARET 1958

	Kr. Ø.
Saldo overført fra forrige Aar	568,01
Tilskud fra:	
Undervisningsministeriet, ekstraordinært Tilskud af Tipsmidlerne	1.800,00
Dansk-historisk Fællesfond, Aarsbidrag for 1957	800,00
Carlsen-Langes Legatstiftelse	500,00
Alfred Good's personalhistoriske Fond	200,00
Anonym Gave	500,00
Gaver fra „Samfundets Venner"	698,00
Medlemskontingent	7.969,00
Salg af ældre Aargange og Publikationer	970,85
Indvundne Renter	114,09
	14.119,95

	Kr. Ø.
Trykning af Tidsskriftet	10.579,45
Honorar for Bidrag til Tidsskriftet	1.071,00
Papir og Tryksager	170,13
Porto	324,47
Diverse Omkostninger	363,21
Møder	385,63
Saldo overføres til næste Aar	1.226,06
	14.119,95

Samfundet ejer den 31. December 1958:

Kr. 500 5 % Østifternes Kreditforenings Oblig. 16. Serie²
er Femhundrede Kroner.

Samt:

Kr. 400,00 4 % Husejer Kreditkasse Obligationer 2. Afd. 5. Serie
Kr. 100,00 4½ % Husejer Kreditkasse Obligationer 2. Afd. 5. Serie
Kr. 1.000,00 4½ % Kjøbenhavns Kreditforenings Oblig. 8. Serie
Kr. 3.998,08 kontant

Kr. 5.498,08 er Femtusindefirehundredeniltotte Kroner 08 Øre, indestaaende i Overformynderiet iflg. testamentarisk Gave fra Overretssagfører Paul Hennings' Enke, Fru Lina Hennings, født Limpert. Kapitalen udleveres først ved en Rentenyders Død.

København, den 17. Januar 1959. sign.: **O. H. Clementsen.**

Ovenstaaende Regnskab har vi gennemgaaet og sammenholdt med de os forelagte Bilag, og vi har intet fundet at erindre.

København, den 6. Februar 1959.

sign.: **G. Bützow-Rohde.** sign.: **Hans F. Randbøll.**

FAMILIER OG ENKELTPERSONER MED GRAVSTEDER I ST. MARIEKIRKEN I SØNDERBORG

VED

CHRISTIAN MAIBØLL

Den vigtigste kilde til oplysningerne om gravstederne i Mariekirken i Sønderborg er en gammel regnskabsbog, der omfatter aarene fra 1554 til 1733 og er ført af de skiftende kirkejurater. Fortegnelsen over de begravede findes ellers i de løse kirkeregnskaber, som for tiden før 1711 kun er bevarede fra 1602 til 1645 og 1648–1649. Efter borgmester Jacob Jensens død 1693 herskede der stor utilfredshed med eftermanden Conrad Petersen, ligesom der var strid om mange af byens forhold, ikke mindst om skatteligningen. Borgernes klager blev hørt, og kong Christian V nedsatte 1698 en kommission med guvernøren hertug Ernst August og statholderen greve Frederik Ahlefeldt til Langeland og Rixingen som medlemmer. Kommissionens papirer, der giver et godt indblik i alle byens forhold i sidste halvdel af det 17. aarhundrede, omfatter ogsaa en skatteliste, der blandt andet meddeler, hvilke borgere dengang (1698) ved køb havde sikret sig stolestader og familiebegravelser i Mariekirken. Mærkeligt nok nævnes der her kun 33 hele og tre halve gravsteder, deraf 19 hele og et halvt tilhørende borgere i Sønderborgs første kvarter (Perlegade), 13 hele og to halve gravpladser til ejendomme i byens andet kvarter og endelig et gravkammer, som tilhørte magister Brandts enke i St. Jørgensby.

Ved Mariekirkens restaurering i efteraaret 1924 blev der lagt et nyt gulv. Ved fjernelsen af det gamle kom begravelserne til syne, og det viste sig, at der fandtes 63 gravkamre indenfor kirkens mure. Desværre var der dengang hverken tid eller raad til en grundig undersøgelse, og desuden viste det sig, at otte grave var fyldt med beton til støtte for kirkens vestmur og pillerne under taarnet, mens 29 var uden indskrifter paa væggene. Alligevel lykkedes det museumsinspektør Jens Raben at finde navnene paa mange af de familier, der i

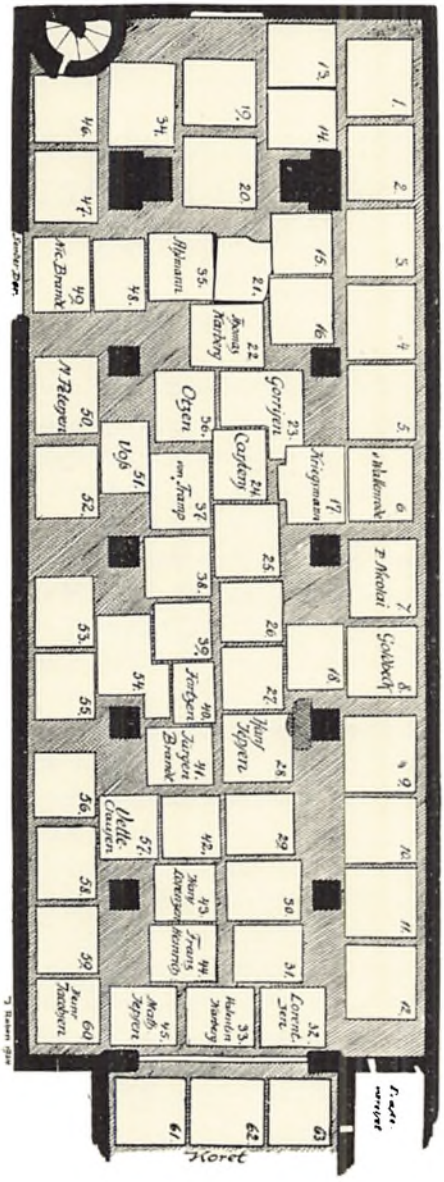

Gravene i Mariekirken og deres ejere.

gammel tid fandt deres sidste hvilested i byens kirke. Rabens resultater offentliggjordes 1925 i „Vor Hjemstavn" (udgivet af Historisk Samfund for Als og Sundeved), side 163–172, og mere udførligt i bogen om St. Mariekirken i Sønderborg (Fra Als og Sundeved, hefte XXXVI, 1957), side 56–65.

1. AHLMANN, HANS MICHELSEN, raadmand i Sønderborg; gravsten med indskrift: „Dieses Begräbnis gehöret Hans Michel Ahlmann und seiner geliebten Ehefrau Cicilia Ahlmanns und ihren Erben erblich 1752". Indskrifter i graven: paa nordvæggen: „Hier ruhen die Gebeine unsers Vaters u. Freundes Hans M. Ahlmann, geb. 1692, gest. 1768 und unserer Mutter und Freundin Cecilia Ahlmann, geb. 1712 d. 1. Ap. gest. den 7. Febr. 1791, lebte 22 Jahr Jgfr. und 34 Jahr verh. und 23 Jahr Wittwe". – Paa vestvæggen: „Hier ruhet Meine vortreflige gute Frau Christiane Ahlmann geb. Thulen, geb. in Flensburg d. 29. Sept. 1738, Hochzeit in Sonderburg 1769, gest. den 15. Aug. 1809, 31 Jahr Jfr. 40 Jahr verheiratet, Mutter zu 2 Sön. ein Tocht."

   Christiane Thulen var gift med skibskaptajn Hans Ahlmann, søn af ovenn. raadmand, dobt den 22. marts 1743, død den 5. dec. 1818.
2. AUGSBORG, PETER, sikkert den Peter Owsborch, som den 12. april 1635 viedes til jomfru Anna Fecht. Ved kirkeregnskabet den 8. februar 1649 var hr. Peter Ouszborch jurat. 1647 havde Peter Ouszborch, kornskriver paa det fyrstelige hus, skænket 100 rdl., desuden 20 rdl. til skolen. Ved regnskabet den 10. februar 1681 lod hr. DIEDRICH EICHENBRUCH sig indskrive for salig Peter Augsburgs begravelse i den lille gang paa kvindesiden, som i henhold til protokol var tilfaldet ham ved konkursen den 1. september 1679.
3. BALTZER, CLAUS (Baldtzersen), havde en begravelse i nærheden af den søndre kirkedør. Han døde 1602 (udateret), hans hustru Lisbeth i december 1606.
4. BALTZER, ERNST, byfoged i Sønderborg fra 1611 til sin død den 17. december 1643, søn af foregaaende, født i Sønderborg den 28. maj 1578, gift ca. 1603 med Eva Weltzin, født den 20. september 1580 paa det adelige gods Sammit i Mecklenburg, død den 8. april 1645, ringet den 9. og 10. april. (Epitafium i kirken). Den 4. februar 1636 købte fyrstelig naades byfoged Ernesto Baltzersen et gravsted i kirken fra den søndre kirkedør og pillen

til hans faders grav. 1645 nævnes, at sal. byfoged Ernst Baltzer havde faaet en arvebegravelse i kirken, to kister bred, bag prædikestolen i den lille gang for 10 rdl.

5. Fru MARIA BALTZARINN, død paa Majbølgaard den 9. februar 1670, begravet i Sønderborg kirke den 23. februar, født i Sønderborg den 2. februar 1620, døbt samme dag, datter af hr. Jens Jørgensen, kammertjener og hofskræder hos hertug Hans den yngre, og hustru Dorothea Nickels, gift paa Nykøbing slot den 24. oktober 1642 med hr. JOACHIM ERNST BALTZARN, daværende kongelig amtsskriver paa Kronborg slot, senere forpagter af Taasinge og Majbølgaard. Manden er sikkert en søn af byfoged Ernst Baltzer. (Ligprædiken af Johs. Boldich, trykt i Slesvig 1670.)
6. BECKER, JESPER (ogsaa kaldt JASPER BRUN), raadmand i Sønderborg fra 1602 til 1614. Hans enke ELLIN JESPERS betalte i aaret 1626 yderligere 30 mark for en arvebegravelse i kirkens midtergang, tre kister bred, for hvilken der tidligere var betalt 40 mark. 1616 blev der betalt 20 mark.
7. BENDIXEN, ERNST CHRISTOPH, borger og guldsmed i Sønderborg, ejede 1690 sammen med guldsmed Jürgen Matzen en begravelse i kirken, som den 6. februar 1690 købtes af hr. Andreas Kaat den ældre. Ernst Christoffer Guldsmed viedes den 5. juni 1682 til Paul Meyers jomfru datter. Familien nævnes ikke i indbyggerfortegnelsen fra 1698. (Christine Meyer, døbt 21. august 1664.)
8. BETKEN, HANS, borgmester i Sønderborg. 1587 blev der for borgmesterens søsters begravelse betalt 10 mark lybsk til kirken. 1589 betalte Anna Betken for sin salig mands begravelse 50 mark.
9. BOLDICH, JOHANNES, født den 15. juli 1597, død den 4. april 1674, student i Rostock 1623, vesperpræst i Sønderborg 1630, hofpræst og provst fra 1636 til sin død. Gift to gange: a) den 19. juni 1631 med Felicitas Stakelböke, der bisattes i kirken den 22. januar 1640 (ringet den 20. og 21. januar); anden hustru: Jacobine Herger. 1640 fik hofpræst Johannes Boldich en arvebegravelse i korets sydside: „Auff Gnediges bewillung I.F.G. ist Dero Hoffprediger Johanni Böldich ein Erbbegräbnis im Chor auf der Süderseiten unter dem Pulpett vergönnet, Selbiges ihm auch vom Ehrbaren Rath willig eingeräumet worden, davor er der Kirchen wieder ein Erkenntnis versprochen hat, worein auch seine sählige Frau Felicitas den 22. January diesses Jahres niedergesetzet worden. In der folgenden Rechnung, so Anno 1641 den 4. February in des Ehrenvesten, Achtbaren und wol-

geachteten Andresz Jensen Behausung ist gehalten worden, hat der Ehrwürdige und wohlgelahrte H. Johannes Boldichius, Präpositus und Hofprediger aus christlichem Herzen unser Stadt Kirche vor die Erbbegräbnis in dem Chor, welche von dem Durchlauchtigen Hochgebornen Fürsten und Herrn, Herrn Johan Christian, Erbe zu Norwegen, Herzog zu Schleswig, Holstein, unsern allerseits gnädigen Fürsten und Herrn Ihm allergnädigst ist verehret worden, Zehn Reichsthaler zu einer rühmlichen Erkenntnis gegeben und verehret, wobei dieses abgeredet und bewilliget worden, dasz künftig vor Eröffnung derselben Begrebnis der Kirche nicht solle gegeben und entrichtet werden".

10. Boy, David, nævnes i indbyggerfortegnelsen fra 1698 med et hus i byens andet kvarter, til hvilket der horte stald, en have paa hin side, to stolestader og en begravelse i kirken. David Boy, raadmand og klosterforstander, søn af Claus Boy og Marincke Herrn, dobt den 17. nov. 1671, død den 4. juni 1727, var gift to gange: a) den 20. oktober 1705 med Ellina, enke efter Daniel Christensen, datter af Peter Hoeg, dod den 4. april 1724, 74 aar gl. b) den ..... med Anna, datter af Jacob Jebsen, forpagter paa Østerholm, og Marie, født ca. 1707, død den 1. februar 1796 som enke efter raadmand Johann Jacob Clausen.
11. Brandt, Bartelt, fik 1647 en begravelse i kirken under den lange kvindestol nærmest prædikestolen. En mand af dette navn findes hverken i vielsesregisteret eller i daabsregisteret fra 1618 til 1717.
12. Brandt, Johannes, vesperpræst i Sønderborg, søn af præsten Johs. Brandt og første hustru Margrethe sst., dobt den 15. januar 1622, begravet den 12. dec. 1676; gift a) den 7. sept. 1656 med Trincke, sal. Johs. Steuermanns datter; b) den 24. sept. 1671 med Anna Auguste, datter af borgmester Jacob Jensen, døbt den 14. okt. 1655. 1668 overlod hans svigermoder Birgitte Steuermann, født Jebsen, ham den grav i kirken, som Anthony Organist 1626 købte i den lille gang ved sydsiden for 50 mark.
13. Brandt, Jürgen, købmand i Sønderborg, født ca. 1575, død 65 aar gl. den 18. marts 1640 (ringet 19. marts); hustru Cathrine, der døde 45 aar gammel den 14. februar 1637 (ringet den 14., 15. og 16. februar). Epitafium i kirken; formentlig den Jürgen Brandt, som den 18. november 1618 viedes til Kathrina Bendixes. En steddatter Anna døde 1636, ringet den 7. november. Jürgen Brandt testamenterede 100 rdl. til kirken.

14. BRANDT, JÜRGEN, den yngre, købte 1653 en arvebegravelse i kirken foran prædikestolen og over mod mandsstolene for 80 mark lybsk. Jürgen Brandt købte denne grav sammen med svigerfaderen ERNESTUS JOBST HEIDMÜLLER, som ogsaa betalte sin del af købesummen. Senere er tilføjet: „Nun laut Kaufbrief gehöret Ernst Heidmüllers halber Teil Bendix Jebsen erblich". Jürgen Brandt, formentlig søn af foregaaende, døbt den 12. maj 1626, og gift ca. 1650 med Dorothea Sophie, Ernst Heidmollers datter, døbt Sønderborg den 21. december 1628.
15. BRANDT, MATZ, raadmand, og hustru Margrethe Matzes købte den 11. januar 1611 en grav i kirken indenfor den vestre kirkedør for 110 mark lybsk, og hver gang en skulle begraves, skulle der efter gammel skik udredes 5 mark. Senere er tilføjet: Denne grav har efter sin Alter Vater Hr. Matthias Clausen, raadmand i Sønderborg. 1626 oplyses, at salig Matz Brandts arvinger har udvidet og forbedret deres arvebegravelse og derfor betalt kirken 10 mark. Matz Brandt døde 1618, ringet den 19. februar, Margrethe Brandt 1619, ringet den 15. april.
16. BRANDT, NICOLAI, borgmester. Regnskabet den 4. februar 1657: Ved denne lejlighed blev Asmus Schwarrers begravelse, som i henhold til kirkebogen købtes 1621 og ligger under orgelet paa sydsiden, solgt til borgmester Nicolaus Brandt. Den 3. februar 1659, da regnskabet aflagdes hos juraten Matthias Paulsen, meddeles: Hr. borgmester Nicolay Brandt har købt en begravelse af Jens Vogt den yngre og Cathrine Peters(?) arveligt og egen, som ligger under orgelet ved sydsiden. Senere er her tilføjet: I februar 1679 ved kirkens regnskab har hr. borgmester JACOB JENSEN denne grav.
17. BRANDT, NICOLAI, magister. Ved regnskabet, som den 10. febr. 1664 holdtes hos juraten Peter Hog, købte præsten, magister Nicolai Brandt en begravelse nærmest ved den ovre kirkedor, hvor tidligere den gamle Nickel Hofskræder (Petersen) var begravet, arveligt og til ejendom, hvilket sted, da det kun var snævert og smalt blev overladt til magisteren med den derpaa liggende sten for 40 mark lybsk paa grund af hans lange og tro tjeneste ved kirken. Det maa være den Nicolai Brandt, der døde den 20. oktober 1680. I indbyggerfortegnelsen fra 1698 nævnes magister Brandts enke med et hus og to boliger i St. Jørgensby. Til huset hørte stald, gaardsplads, to stolestader og en fri begravelse i kirken.

18. BRANDT, NICOLAI, magister, søn af nr. 17, død den 3. nov. 1693 synes at have haft en grav i kirken, idet en enke i fortegnelsen fra 1698 nævnes i byens første kvarter med hus, stald, have, to stolestader og en begravelse i kirken. (Side 6). Enken Anna Auguste, datter af borgmester Jacob Jensen samt enke efter Johannes Brandt (død 1676), maa være død før 1711. (Se Johs. Brandt, nr. 12).
19. BRANDT, THOMAS, borgmester i Sønderborg, var kirkejurat i 1621, og i dette aar købte han en arvebegravelse i den brede gang mod syd ved mandsstolene og gav kirken 10 mark 5 skilling. 1607 havde hans hustru Marina Steffens for Hans Fodermarschalls begravelse samme steds betalt 5 mark 9 skilling. 1626 lod borgmesteren graven forbedre og betalte yderligere 5 mark. Thomas Brandt døde den 24. november 1638 (ringet fra den 25. til 29. nov.), hans hustru Marina Steffens den 23. oktober 1641 (ringet fra 24.–26. oktober).
20. BROCHDORP, DETLEF, amtmand i Sønderborg. Hans gravsten, der stammer fra den gamle kirke, har følgende indskrift: „Hir licht begraven de duchtige vnd ehrenveste Detlef Brochdorp, Amptman tho Sonderborg, gestorven Fridages na der Vordkundingne Marie im MDXXXVIII Jar, den Godt genedich si". (Her ligger begravet den dygtige og ærbare Detlef Brokdorp, amtmand i Sønderborg, død fredagen efter Marie bebudelse (29. marts) i det 1538te aar, Gud være ham naadig.)
21. BRUNO, JÜRGEN, formentlig søn af Peter Bruno, præst i Sottrup (død 1572), født ca. 1524, død 107 aar gammel 1631, ringet den 20. og 21. december. Den 24. februar 1633 viedes hans enke Anna til Martinus Lokerus, fyrstelig naades præceptor. 1603 købte forhenværende kapellan Jürgen Brun en begravelse i kirken ved prædikestolen for 50 mark lybsk og betalte straks 24 mark, aaret efter 20 mark 12 skilling og 1617 5 mark 6 skilling. Et epitafium over ham er forsvundet.
22. BRUNCKERSEN, PETER, borgmester i Sønderborg fra 1591 til 1707, ringet den 4. til 6. september. Hans grav i kirken overtoges 1681 af Hans Jürgen Schneider, der var gift med sønnesønnens datter Anne Marie Brunckersen fra Ulkebøl.
23. BUNAW, RUDOLFF, fyrstelig Naades forhenværende Marschall, der betegnes som salig 1587, da der for hans begravelse i kirken betaltes 16 mark 8 skilling.
24. DE BÄHR, NICOLAS, byskriver i Sønderborg, døde den 27. dec.

1721 i en alder af 59 aar, bgr. den 14. januar 1722; hans hustru Anna Margretha døde den 30. dec. 1728, 73 aar 3 md. gl. begr. den 12. jan. 1729. Den 6. februar 1703 fik præsten Eberhard Vette en grav i kirken mellem Jens Jebsens og de Bährs grave. 1725 fik Valentin Karberg bysekretærens grav.

25. CARSTENS, GERHARD WILHELM, købmand i Sønderborg, søn af købmand Peter Bugislaff Carstens og Ida Margrethe Harder, døbt den 2. april 1725, død den 21. juli 1767; gift den 26. oktober 1747 med Helene Marie, datter af købmand Lorenz Karberg og Brigitte Sagers i Sønderborg, døbt den 21. oktober 1725, død den 22. november 1786. Indskrift paa gravens vestvæg: „Seel. Gerhard Wilhelm Carstens Erben".

26. CARSTENS, HANS BUGISLAUS, købmand og raadmand i Sønderborg, søn af gartner Karsten Jacobsen og anden hustru Ellina, døbt den 22. januar 1658, død den 29. marts 1724, begr. den 13. april; gift den 11. juni 1682 med Helene, datter af sekretær Peter Brandt og Cathrine, døbt den 26. jan. 1662, død den 19. dec. 1725, bgr. den 4. januar 1726 til prædiken. Hans Bugislaus var 1698 ejer af et hus i byens første kvarter, med have, stald to stolestader og en grav i kirken, som han den 8. februar 1688 havde overtaget efter Jens Vogt den ældre. Graven laa ind under mandsstolene i nærheden af Lorenz amtsskrivers (Lorenzen) begravelse. *Se tilføjelse fra 1688 nr. 151.*

27. CARSTENSEN, PETER, tidligere hofbarber, og hustru Margaretha Møller, fik 1645 af hans fyrstelige naade overladt en arvebegravelse under prædikestolen i den lille gang, to kister bred, i hvilken begravelse den salig mand er nedsat. Peter Karstensen, fyrstelig naades hofbarber, døde 1644, ringet fra 10. til 12. februar.

28. CHRISTENSEN, DANIEL, tingskriver, fik den 7. februar 1683 overladt en grav i kirken af arvingerne efter sognepræsten i Nybol, Samuel Nicolai. 1688 købte Daniel Christensen salig sekretær og hofraad Georg Thurs hus med grav i kirkens store gang. Daniel Christensen, der 1665 nævnes som skriverdreng paa Ladegaarden, viedes den 5. november 1676 til Peter Høgs datter Lina, der døde 74 aar gl. den 4. april 1724, bgr. den 19. april. Hun viedes den 20. oktober 1705 til den senere raadmand David Boy. *Se nr. 10.*

29. CHRISTENSEN, LAUE (eller Lorenz), skipper, ejede 1698 et hus i byens andet kvarter med stald, have, tre stolestader og en begravelse i kirken. Han døde 69 aar gl. den 5. oktober 1729; hans enke Brigitte døde 72 aar 7 maaneder gl. den 19. maj 1741.

30. CHRISTIAN, HANS ERNST, købmand og raadmand, søn af raadmand Christian Hansen og Eleonore Röper i Sønderborg, døbt den 12. august 1633, var død 1705. Gift a) den 6. maj 1660 med Elsabe, datter af fyrstelig sekretær Caspar Vogt og Cathrine f. Stød; b) den 23. januar 1673 med Anna, datter af sognepræst i Hagenbjerg Andreas Beyerholm og Dorothea Sophie f. Lund; hun var i live 1705. Hans Ernst Christian var 1698 ejer af et hus i byens første kvarter med stald, have, tre stolestader og en grav i kirken.
31. CHRISTIAN, HANS ERNST, den yngre, søn af nr. 30 og første hustru, døbt den 15. april 1670, død den 23. november 1727, begr. den 4. december; gift den 5. september 1697 med bager Hans Christian Lunds enke Cathrine Magdalene, form. død den 17. november 1733, bgr. den 2. december, 70 aar gammel. Hans Ernst Christian, der var bager, ejede 1698 et hus i byens første kvarter med to stolestader og en begravelse i kirken. Huset med graven havde tidligere tilhørt Hofbarber Peter Carstensen og Hans Christian Lund.
32. CLAUSEN, GERHARD, vesperpræst i Sønderborg, født den 19. januar 1707 i Flensborg, søn af borgmester Hans Clausen og Ingeborg Petersen, død den 27. januar 1775, begr. den 2. februar; viet den 18. oktober 1737 til Ingeborg Cathrine, datter af pastor Eberhard Vette og Eleonora Christiani i Sønderborg, døbt den 2. marts 1703, død den 15. april 1779, begr. den 21. april. Graven, der er fælles for familierne Vette og Clausen, har endnu bevaret hvælvingen, og der er indskrifter baade paa denne og væggene.
33. KLAWESENS, HANS. 1590 blev der for hans moders begravelse betalt 10 mark, som maatte tages som laan, der indfriedes 1602, og der skulle hvert aar betales 10 skilling rente. Hans Clausen, der 1587 nævnes som raadmand, døde 1604, ringet den 17. maj.
34. CLAUSEN, MATTHIAS, raadmand, fra 1720 borgmester i Sønderborg, søn af købmand Hans Clausen og Sillie Jebsen, født den 16. marts 1659, døbt den 20. marts, død den 3. september 1744, bgr. den 10. september; viet den 20. november 1694 i Lyksborg til Agnes Hedwig, datter af provst og hofpræst Henning Petersen og tredie hustru Regina Sophia Moller, født i Lyksborg den 10. april 1674, død den 19. december 1715, begr. den 30. december. – Matthias Clausen boede 1698 i byens første kvarter, hvor han ejede et hus med gaardsplads, stald, to stolestader og en begravelse i kirken. Se raadmand Matz Brandt nr. 15.

35. CLEMENTZEN, CATHRINE, købte 1626 en arvebegravelse i kirken for 50 mark lybsk og skulle betale de sædvanlige 5 mark, hver gang graven aabnedes. Cathrine Clementz døde 1642, ringet fra 27. til 29. februar. Hun er formentlig enke efter Peter Clementzen, der døde 1625, ringet den 19. og 20. februar.
36. EBBESEN, HANS, betalte 1589 10 mark for en begravelse. Det drejer sig maaske om Hans Jebsen, der 1585 findes i byens skatteliste.
37. EICHENBRUCH, DIEDRICH, raadmand og købmand i Sønderborg, død ca. 1681, viet den 7. februar 1664 til Margrethe Lorenzen. Den 4. august 1650 findes hans hustru Margrethe Brandt som fadder. Om graven i kirken se Peter Augsborg, nr. 2. 1681 skænkede hans arvinger 200 marks lybsk til kirken. I indbyggerfortegnelsen fra 1698 findes en Diederich Eichenbrock med flere huse i byen, deriblandt et i første kvarter med stald, have, to stolestader og en begravelse i kirken. Det maa være sønnen, som døbtes den 7. juni 1668 og døde den 6. august 1743, bgr. den 13. august; han var gift med Margrethe Cathrine, datter af provst Samuel Steenlos i Tandslet, født ca. 1667, død den 1. juli 1745, bgr. den 6. juli.
38. FISCHER, CHRISTIAN AREND, bysekretær og raadmand til sin død, søn af pensionær paa Hestholm ved Tønder Hinrich Ahrendts Fischer og Adelgunde N., viet i Sønderborg den 8. maj 1670 til fru Margrethe Pechmann. Bysekretær Fischer boede 1698 i et hus i byens første kvarter med gaardsplads, have, stald, to stolestader og en grav i kirken.
39. FODERMARSCHALL, HANS, se Thomas Brandt nr. 19.
40. GERHARDI, NICOLAI, født i Hamborg 1545, student Rostock 1571, magister 1578, hofpræst i Sønderborg fra 1585 til sin død den 2. april 1598, provst 1596, gift den 3. nov. 1588 med Dorothea, datter af provst Joh. Berndes i Broager, Begravet i kirken, Epitafium bevaret. 1626 lod svigersønnen Hans Hüben, fyrstelig naades berider, graven aabne og istandsætte, betalte til kirken 12 mark. Den 13. september 1618 viedes Hans Hüben til jomfru Kathrina Gerhardts.
41. GOLDBECK, HANS, fyrstelig naades hofbarber, født ca. 1559, død den 15. oktober 1622; gift med Sophia Goldbeck, der døde den 4. september 1651 i sit 73. leveaar, begravet den 9. september. 1613 kobte Hans Goldbeck en begravelse i kirkens nordre sidegang for 50 mark lybsk. Epitafiet, et værk af billedskærer Niels Tagsen, hænger over graven.

42. GORRISEN, JOHANN FRIEDRICH, købmand og raadmand i Sønderborg, søn af bymusikant, senere borgmester Friedrich Gorrissen og Anne Marie Garlstedt, døbt den 17. juli 1718, død den 20. september 1791, gift den 23. november 1741 med Anna Dorothea Maria, datter af pastor Severin Steenlos og Elisabeth Charlotte Brandt, døbt den 27. april 1721, død den 28. oktober 1799. Ved J. Rabens undersøgelse af graven i 1924 var indskriften velbevaret.
43. HANSEN, CHRISTIAN, betegnes først som sekretær eller skriver, raadmand fra 1648, død ca. 1660, da hans arvinger skænkede 100 mark lybsk til kirken; gift med Eleonora Röper, der endnu var i live den 10. april 1674 (fadder ved sønnedatteren Elsge). Den 4. februar 1636 købte Christian Hansen en arvebegravelse i kirkens store gang mellem Matthias Brandts og sal. Hans Lorenzens begravelse nærmest kvindestolene for 40 mark lybsk, fordi han trofast havde tjent kirken og „seine Gelder eine geraume Zeit vorschieszen muszte, welches Begräbnis der Kirchen Vorsteher ihm wider allen Anspruch und Einrede versichern und gewahren wolle". Ved regnskabet den 7. februar 1638 fik Christian Hansen tilladelse til at udvide begravelsen, som var overladt ham af hendes fyrstelige Durchlaucht froken Eleonora, til to par kister, og vil saa overlade kirken en sum penge i nogen tid og har ved dette regnskab skænket kirken 26 mark i renter.
44. HANSEN, KNUD, købmand og raadmand i Sønderborg, søn af Hans Jensen (slagter) og Anna, Knud Kosters datter af Lysabild, døbt Sønderborg den 27. august 1658, død den 13. november 1739, bgr. den 20. november; viet den 19. oktober 1690 til Anna, datter af raadmand Hans Herrn og anden hustru Marina Clausen, døbt den 4. okt. 1673, død den 25. december 1732, begravet den 14. januar 1733. Knud Hansen var 1698 ejer af et hus i byens første kvarter med stald, have, to stolestader og en begravelse i kirken.
45. HANSEN, THOMAS, købmand og raadmand i Sønderborg, død 1633, begravet i kirken, ringet den 26. og 27. marts. Gift to gange: a) med Christine Nielsdatter af Tjæreborg, Jylland, enke efter Nicolaus Brandt, borger og købmand i Sønderborg; hun døde 1615 (udateret), b) med Metta, som døde 1640 og havde skænket kirken 80 mark lybsk. 1616 betalte raadmand Thomas Hansen 30 mark for en arvebegravelse i kirkens søndre gang, saavidt som kirkens fundament tillader det.

46. HAUSVOIGT, HANS PETERSEN, blev den 7. februar 1684 indskrevet for den arvebegravelse, som han havde købt af MATTHIAS PAULSEN og Hans Jürgen Schneiders arvinger, i henhold til dokumentation. Graven laa under raadsstolene og tilhørte ham nu arveligt. Hans Petersen Hausvoigt, form. søn af Peter Hausvoigt, (daaben mangler), viedes den 29. nov. 1666 til Sillie, raadmand Jens Jebsens datter, døbt den 15. oktober 1648 og gift anden gang den 30. april 1693 med JÜRGEN LÖW. Se denne.
47. HEITMØLLER, ERNST JOST, havde 1653 part i en grav i kirken. Se Jürgen Brandt den yngre, nr. 14! – Ernestus Justus Heidmoller, der senere betegnes som amtsskriver, viedes den 2. marts 1628 til Maria Meyers, kammerpige hos hertuginde Dorothea. Sidstnævnte havde skænket Marie Meyer en ejendom i Sønderborg, og borgmester og raad stadfæstede den 26. juli 1641 Heidmüllers privilegier paa samme. Den 21. december 1650 solgte Heidtmöller huset til hertug Ernst Günther, og familien flyttede til Asserballe, hvor Heidmøller findes blandt tolvmændene og var ejer af et kaad. Som tolvmand har han underskrevet kaldsbrevet til præsten Steen Poulsen Rhode. Heitmøller begravedes i Asserballe den 22. november 1679, hustruen den 12. oktober 1658.
48. HELM, HANS CHRISTIAN, kaldes ved de første børns daab: Hans Christian Weinschenker, raadmand og købmand i Sønderborg, boede 1698 i byens andet kvarter; til huset hørte stald, have, fire stolestader og en begravelse i kirken. I kirkeregnskabet fra aaret 1700 nævnes, at Hans Christian Helm ved købebrev af 1698 til paaske har solgt en begravelse i den lille gang under orgelet, som før tilhørte NIELS WEBER (MATZEN), JENS DAHLER og DIEDRICH EICHENBROCH. Hans Christian Helm var en søn af Erik Jensen (Helm), daaben mangler i kirkebogen, nævnes i hospitalsregnskabet 1696/97, året efter hans enke; gift to gange: a) den 19. april 1659 som Hans Christian Weinschenker med Anna, Jens Vogts datter, døbt den 11. september 1636; b) den 6. april 1673 som hr. Hans Christian Helm med Lenora, hr. Petrus Brandts datter, døbt den 6. april 1655. Helm maa have været gift tredie gang, idet hans enke Dorothea Magdalene den 17. februar 1700 fik mandens koncession paa handel med vin, brændevin osv. af 4. december 1672 fornyet.
49. HENNINGSEN, HENNING, raadmand i Sønderborg, formentlig søn af raadmand Henning Hansen, der døde 1617, nævnt som raad-

mand i St. Jørgens Hospitals protokol, da hans arvinger den 2. februar 1668 gav 100 mark lybsk til klosteret, mens kirken samtidig fik 200 mark. 1636 den 4. februar købte Henning Henningsen, der 1634 var kirkejurat, en grav i den store gang nærmest hustruens salig mands, Peter Kocks, grav. (vedføjet er: „auf dem Kirchhof", et udtryk, der ogsaa bruges, da byfoged Ernst Baltzer fik sin grav i kirken). Henning Henningsen blev den 4. november 1621 gift med Sündet, Peter Kocks enke (Manden dode 1620, ringet den 7. februar). Henning Henningsen har sikkert været gift anden gang med den Margrethe Hennings, hvis arvinger 1676 skænkede 100 mark lybsk til kirken.

50. WOLMAR VON DER HERBERGE og hustru CATHARINE VON DER HERBERGE havde faaet deres sidste hvilested i St. Marie Kirken, og Magdalena von Landisperg betalte 1585 40 mark for begravelsen. Volmer van der Herberge boede paa gaarden Snogbæklund i Sottrup sogn.

51. HERRN, HANS, kræmmer og raadmand i Sønderborg, købte i året 1672, da barber Samuel Brandt var jurat, en begravelse i bykirken af hertug Ernst Günther. Denne begravelse, der laa i den store gang ved mandsstolene, hørte tidligere til sekretær Johannes Hildesheims hus, som senere overtoges af hertugen. For at nævnte Hans Herrn kunne faa bedre nytte af graven, fik han lidt mere til af kirken, som betaltes med 10 rdl. „Saaledes at denne begravelse med den store sten, som ligger paa den, nu tilhører Hans Herrn egen og arvelig uden al modsigelse, som den fyrstelige skrivelse godtgør og udviser". Hans Herrn, son af fyrstelig naades køkkenskriver David Herrn og første hustru, sal. Hans Symens enke Cathrina, døbtes den 12. november 1630 og døde ca. 1685; gift to gange: a) den 26. december 1659 med Anna, datter af salig Erich Jensen Weinschenk (Helm), hvis daab ikke findes i kirkebogen; b) den 15. maj 1670 med Marina, datter af amtsskriver Hans Clausen og Sillie Jebsen, født den 3. januar 1646 i Sønderborg, død den 17. marts 1712, begravet den 31. marts. Hun var gift anden gang (vielse den 11. april 1686) med raadmand Carsten Matzen. Hans Herrn nævnes 1672 som deputeret borger, aaret efter kirkejurat, senere raadmand.

52. HERRN, HENNING, Søn af køkkenskriver David Herrn og anden hustru N. N. (Marina Henningsdatter), født ca. 1647, død 67 aar 3 md. gl. den 4. august 1714, gift den 18. oktober 1674 med

Cæcilie, datter af præsten Johannes Torzen og anden hustru Biritte Jacobsdatter Jebsen, døbt den 7. april 1656, død den 30. marts 1735, begravet den 14. april. – Henning Herrn, der 1698 var købmand og raadmand, ejede et hus i byens andet kvarter, med gaardsplads, en kaalgaard paa hin side, to stolestader og en halv begravelse i kirken, endvidere to lagerbygninger i samme kvarter. – Anmærkning: David Herrns første hustru Cathrine, amtsskriver Hans Symensens enke, døde 1642 og begravedes i kirken (udateret).

53. HILDESHEIM, JOHANNES, fyrstelig naades sekretær, døde 1625, ringet den 16., 17. og 18. september, var ejer af en grav i kirken, som 1672 blev overladt til Hans Herrn. Graven laa ved siden af sekretær Georg Thurs grav. Johannes Hildesheims enke Magdalene døde den 23. marts 1643, og der ringedes i dagene fra den 24. til 29. marts. 1634 skænkede Johannes Hildesheims enke en smuk lysekrone til kirken.

54. HINRICH, FRANTZ, raadmand i Sønderborg, nævnt 1648, kirkejurat 1638, købte den 26. marts 1636 et stykke jord af kirken til udvidelse af graven, som han havde købt af raadmand Sivert Wolstorff, en plads i kirken, der laa mellem Andreas Jebsens og Hans Lorenzens grave ved kvindestolene, og havde for denne jord betalt 45 mark lybsk, som straks indførtes i kirkejuratens, Henning Henningsens, regnskab. Frantz Hinrich viedes den 21. januar 1632 til Ellin, sal. Niels Brandts enke. Frantz Hinrich og hustru skænkede 1656 den 29. marts et prægtigt daabsfad til kirken, og 1659 fik St. Jørgenshospitalet et smukt alterbæger af enken Ellen Nelses.

55. HORN, ROSIAN, for hvem der i aaret 1581 blev betalt 10 mark begravelsespenge. Maaske drejer det sig om en mand, som har været i tjeneste hos hertug Hans den yngre. I byens skatteliste fra 1585 findes en Margareta Ruszes med 4 skilling.

56. HUSFOGED, ASMUS, begravelse i kirken betaltes den 15. marts 1603 med 20. mark 10 skilling; desuden havde han testamenteret 123 mark 12 skilling til kirken. I stolestaderegisteret side 11, nr. 2 er rækkefølgen: Asmus Husvaget (omkring 1602); Peter Rumor (den senere raadmand; 1704 Philip Møller).

57. HÜMBKEN, JOHANN, raadmand og købmand i Sønderborg, nævnt første gang i kirkeregnskaberne 1616, død 1635, begravet i kirken, ringet den 13. juli, viet den 19. juli 1601, til Cathrine, født ca. 1575, død 1656, begravet mandag efter 18. p. trinitatis,

formentlig datter af raadmand Jürgen Matzen og Magdalene i Sønderborg. 1594 gav Johann Hümbke silke til et nyt alterklæde.

58. JACOBSEN, HEINRICH (med tilnavn: WEINSCHENK) købte 1655 en arvebegravelse ved enden af den lille gang paa mandssiden. Senere er tilføjet, at graven samtidig med købet af Hinrich Weinschenkers hus arveligt tilhører hr. Hinrich Überwasser. Hinrich Jacobsen viedes den 7. november 1619 til Anne Winschenkers, vel nok enke efter Hans W., der døde 1618, ringet den 18. januar.

59. JACOBSEN, KARSTEN (Carsten), stamfader til slægten Carstens, var den 8. februar 1675 kirkejurat og forærede ved dette regnskab sammen med sin hustru Brigitte kirken en lille fin sølvflaske til brug ved sygekommunion. Aaret efter, den 3. februar 1676, købte Karsten Jacobsen og Tycho Matzen en arvebegravelse i kirken af sal. Karsten Knutzens arvinger. – Karsten Jacobsen var gift tre gange: a) den 4. oktober 1652 med Engeborch Hansens datter; b) den 18. februar 1655 med Elina Thomsens datter; c) den 27. september 1668 med Birgitta Monradi, datter af sognepræst David Monrad i Ketting.

60. JEBSEN, ALEXANDER, raadmand fra 1651, borgmester fra 1674 til sin død i efteraaret 1679, søn af amtsforvalter Hans Jebsen og Cathrine v. d. Wetering i Sønderborg, døbt den 4. december 1625; gift før 1654 med Ingeborg, datter af borgmester Reinhold Lange og Anna født Vette i Flensborg; hun levede endnu 1698. Alexander Jebsen blev ligesom sønnen Reinholds hustru Sophie Amalie Høyer (død 1689), bisat i faderens begravelse.

61. JEBSEN, ANDREAS, raadmand i Sønderborg, nævnes første gang 1609, døde mellem 1645 og 1648. Hans hustru, Anna Hendesan, døde 1644 ringet den 19. til 21. maj. 1615 købte Andreas Jebsen en arvebegravelse i gangen neden for prædikestolen for 50 mark. Graven overtoges 1673 af raadmand Matthias Jebsen.

62. JEBSEN, BENDIX, eller BRANDT, viedes den 20. oktober 1661 til salig Jürgen Brandts enke og overtog den halvdel af graven i kirken, som tilhørte Ernst Jobst Heitmöller. (Se Jürgen Brandt den yngre, nr. 14!) Formentlig døbt den 12. august 1627 som søn af den ældre Jürgen Brandt.

63. JEBSEN, HANS, amtsforvalter, købte 1628 en arvebegravelse i kirken, som Liliendalerne havde ladet grave og udmure i nærheden af prædikestolen, for 200 mark lybsk, af hvilke Sivert Liliendahl fik de 60, blev til kirken 140 mark, som betaltes til kirkeværgen Jens Jørgensen, hertugelig hofskræder. Hans Jebsen,

født 1579 torsdag efter paaske, søn af Jens Jebsen og Birgitte Riggelsen i Blans, død i Sønderborg den 2. februar 1650, begravet den 5. februar; gift 1613 med Cathrine, datter af raadmand Boy von der Wetering i Flensborg, død den 19. marts 1668 i en alder af 73 aar og syv maaneder. (Epitafium i kirken, rejst af enken 1650.

64. JEBSEN, HANS, med tilnavn KRAMER, kræmmer i Sønderborg, Hr. Hans Jebsen Kramer nævnes den 6. februar 1661 som kirkejurat, ti aar senere, da Laue Marquartzen havde dette hverv, er under 15. februar 1671 noteret, at hr. Hans Jebsen Kramer er blevet indskrevet for salig Birte Vosses, begravelse, som hr. Alexander Jebsen havde solgt til ham. (Se Birrita Voss!!). Hans Jebsen Kramer (hr.) viedes den 13. november 1653 til Margrethe Matzens datter, datter af raadmand Nis Matzen og Anna, døbt den 6. januar 1632. Hans Jebsen er formentlig den unge Hans Jebsen, der i stolestade side 3, nr. 2 følger efter en Hans Jebsen; derefter nævnes Jürgen Tordtzen, Karsten Jürgensen, Hans Schensen; 1704 til Peter Jebsens enke; Nis Jebsen, der 1723 overlader det til svigermoderen, Claus Locks enke; samme aar solgt til Valentin Karberg. Hans Jebsen kræmmer og Margrethe havde følgende børn: Hans, døbt den 12. okt. 1655; Nis, døbt den 8. maj 1657; Sille, den 17. april 1659 og Margrethe den 14. sept. 1662.

65. JEBSEN, HANS CHRISTIAN, byfoged i Sønderborg, søn af borgmester Alexander Jebsen og Ingeborg Lange (se nr. 60), født ca. 1668, død den 22. januar 1735, 66 aar 8 maaneder gammel, gift a) den 29. september 1695 med Elsabe, datter af raadmand Hans Ernst Christian og anden hustru Anna Beyerholm, døbt den 10. april 1674; b) den 17. juli 1698 med Margrethe Marie, datter af raadmand Henning Herrn og Cæcilie, døbt den 11. februar 1677, død den 9. december 1731, bgr. den 19. dec. Hans Christian Jebsen, der 1702 blev byfoged efter Jørgen Lund, boede 1698 i et hus med gaardspladser, stald, kaalgaard, en eng ved vandsiden, to stolestader og en begravelse i kirken, sikkert faderens hus. Moderen boede i nabohuset, til hvilket der hørte en kvindestol i kirken.

66. JEBSEN, JACOB, boede 1698 i et hus i byens første kvarter med stald, kaalgaard, tre stolestader og en halv begravelse i kirken. Desuden havde han tre boliger i St. Jørgensby. Jacob Jebsen var den 3. januar 1686 blevet gift med Birgitte Monrad, sal. gartner

Carsten Jacobsens enke (se nr. 59). Jacob Jebsen, søn af raadmand Jens Jebsen og Marina Paulsen, døbt den 19. marts 1652, død den 5. april 1719, begr. den 13. april. Hans hustru Birgitte, datter af pastor David Monrad og Cathrine Petræus i Ketting, født ca. 1647, død den 12. marts 1717, begravet den 23. marts.

67. JEBSEN, JENS, broder til nr. 66, døbt den 22. september 1665, gift den 6. januar 1695 med Maria, datter af sal. Hans Lorenzen Vieth Becker og Anna Paulsen, døbt den 15. februar 1678, død den 20. december 1745. Hun blev den 20. januar 1704 gift anden gang med raadmand Matthias Jebsen Brandt. Jens Jebsen nævnes 1698 med et hus i byens første kvarter, til hvilket der hørte stald, have, to stolestader og en begravelse i St. Marie Kirken.

68. JEBSEN, JOHAN, fyrstelig naades amtsskriver, overtog 1626 sal. hr. Matz Cramers begravelse i kirken og affandt sig i mindelighed med arvingerne. Johan Jebsen, der senere blev borgmester, maa være død mellem kyndelmisse 1646 og 1648. Han blev den 1. juni 1626 gift med magister Thurs enke Margrethe.

69. JEPSEN, KLAWES, raadmand, nævnt 1587 sammen med sine to sønner Hans og Mats Clawesen. 1589 gav Hans Klawesen hus og gaard i pant for 10 mark „von wegen sines Vaders begreffnis". 1590 maatte Hans Klawessen igen laane 10 mark af kirken til moderens begravelse. Den aarlige rente var 10 skilling, og laanet indfriedes 1602. 1587 nævnes Steffen Michelsen som svoger (vel nok Klaves Jepsens svigersøn) og borgmester Hans Betke som formynder for Knudt Pawelsen som barn af en datter.

70. JEBSEN, MATTHIAS, raadmand i Sønderborg, overtog 1673 den grav nedenfor prædikestolen, som Andreas Jebsen havde købt 1615. I graven findes følgende indskrift: „Rathsverwandter Mathias Jebsen und seinen Erben Erblich". Matthias Jebsen, form. en sønnesøn af Andreas Jebsen, viedes første gang den 1. oktober 1654 som Matthias Brandt til Kathrine, datter af raadmand Christian Hansen og Eleonora Röper, døbt den 17. juli 1636, anden gang den 28. april 1667 som raadmand Matthias Jepsen til Augusta, datter af provst Johannes Boldich og første hustru Felicitas Stakelbøke, døbt den 19. marts 1636.

71. JEBSEN, PAUL, deputeret borger, søn af raadmand Jens Jebsen og Mariche Paulsen, døbt den 31. juli 1663, død den 29. december 1733, viet den 18. nov. 1694 til Anne Marie, datter af gartner Karsten Jacobsen og Birgitte Monrad, døbt den 17. nov. 1678,

død den 5. maj 1733, begr. den 19. maj. Paul Jebsen boede 1698 i byens første kvarter, hvor han ejede et hus med gaardsplads, stald, to stolestader og en begravelse i kirken.

72. JENSEN, ASMUS, fyrstelig naades husfoged, købte den 4. februar 1636 en arvebegravelse i den lille gang paa sydsiden mellem begge piller for 50 mark lybsk. Den 17. september 1620 viedes Asmus Jensen Husvogt til Cathrine Jaspersdatter. 1644 udbetalte Cathrine, enke efter husfoged Asmus Jensen, 30 rdl. til kirken og 10 rdl. til byens fattige.

73. JENSEN, ERIK, fyrstelig naades vinskænk, købte 1640 en arvebegravelse for 90 mark, som anvendtes til kirkens nytte; denne grav laa nær orgelet paa nordsiden. Erik Jensen viedes den 4. juni 1626 til Anna, enke efter Statius Baxmann, der døde den 5. juni 1625 (ringet den 6. og 7. juni). Ved første vielse den 25. november 1621 kaldes hun Anna Asmussesdatter. Erik Jensen var søn af Jens Helm, der døde 1615 (udateret); moderen døde 1642, udateret. Erik Jensen er fader til præsten Ernst Günther Helm (Brænderup paa Fyn) og til rådmand Hans Christian Helm i Sønderborg.

74. JENSEN, JACOB, raadmand, senere borgmester i Sønderborg, købte den 4. februar 1636 en arvebegravelse i bykirken mellem vest- og syddøren og Hans Matzen Klejnsmeds begravelse for 36 mark lybsk, hvilke 36 mark borgmesteren har modtaget af raadmand Jacob Jensen og betalt til Henning Henningsen som afdrag i de 186 mark 3 skilling 6 penning, Henning Henningsen havde tilgode som tidligere jurat. Jacob Jensen, der 1624 blev raadmand sammen med Hans Tegelmeister, var først gift med en enke, der døde 1643, ringet den 21. til 24. november. (Hans steddatter døde 1636, ringet den 17. juli). I aarene 1649 og 1650 nævnes hans hustru Anna flere gange som fadder. Jacob Jensens enke viedes den 25. oktober 1668 til byfoged Christian Mathiæ.

75. JENSEN, JACOB (den yngre), borgmester i Sønderborg, søn af hertugelig hofskræder Jens Jørgensen og Dorothea Nickels, døbt den 8. marts 1629, død ca. 1693, gift den 27. august 1654 som fyrstelig naades køkkenskriver med Anne Sophie Boldich, datter af provst Johs. Boldich og første hustru Felicitas Stakelbøke, døbt den 26. december 1635, overlevede manden. Den 6. februar 1661 købte køkkenskriver Jacob Jensen en begravelse i den store gang under kvindestolene ved siden af Henning Henningsens

grav. Ved regnskabet i februar 1679 fik han ogsaa borgmester Nic. Brandts grav.

76. MARIA JENSES, fyrstelig naades oldfrue, fik af hertugen tilladelse til uden vederlag at maatte blive begravet i forældrenes begravelse indenfor den øverste kirkedor, dog skulle kirken for aabningen af graven have det sædvanlige gebyr. 1646 den 11. februar. Maaske er hun en datter af hertugens hofskræder Jens Jørgensen.

77. JØRGENSEN, BARTEL, herredsfoged, døde før den 4. februar 1658. I dette aar har hans enke købt en arvebegravelse under de lange kvindestole nærmest prædikestolen. Bartel Jørgensen, kammertjener hos fyrstelig naade, viedes den 30. november 1634 til Margreth von Köellen. Deres datter Dorothea Christine, døbt den 2. september 1638, død i Sønderborg den 19. januar 1716, bgr. den 30. jan., var gift med Rudolf Friedrich Jessen og senere med Jens Jørgensen Møller, begge forpagtere paa Majbølgaard.

78. JØRGENSEN, JENS, kammertjener og hofskræder hos hertug Hans Christian, efter epitafiet i kirken død i sit 67. leveaar den 24. november 1644 (ringet den 25. og 26. november), gift før 1618 med Dorothea Nickels, født ca. 1695, død 73 aar gammel den 12. august 1668. Af deres syv børn, to sønner og fem døtre, var den ældre søn Nickel Jensen husfoged i Sønderborg, mens den yngre (født 1629, død 1693) Jacob Jensen var borgmester i fødebyen fra 1668 til 1693. Epitafiet hænger i midten paa kirkens sydvæg og er rejst af børnene 1657.

79. KAAT, ANDREAS, SEN. Den 6. februar 1690 har hr. Andreas Kaat den ældre købt en begravelse i kirken af de to borgere og guldsmede i Sønderborg ERNST CHRISTOFF BENDIXEN og JÜRGEN MATZEN. En Andreas Kaedten findes 1698 som en af de største skatteydere i byens andet kvarter, dog kun med hus og gaardsplads og et stolestade i kirken, vurderet paa næring og midler til 2700 mark, paa hus og grund til 400 mark. Andreas Kaat maa være død før 1711.

80. KAEDT, CHRISTIAN (kaldes i Ulkebøl kirkebog KAAD), formentlig søn af nr. 79, da han ved vielsen i Aabenraa kaldes Christian Andersen Kath, født ca. februar 1670 (ikke i Sønderborg), død den 7. juni 1734 i Sønderborg, fik som pensionær paa Rønhave den 18. dec. 1703 tilladelse til huscopulation med Marie Jensen, var senere kongelig pensionær paa Nygaard (1717), fra 1728 til sin død paa Ladegaarden, endvidere paa Skovbølgaard, fik 1710

den 1. marts bestalling som raadmand i Sønderborg, søgte den 16. marts 1711 om at blive borger i Aabenraa og viedes her den 17. nov. 1712 til Cathrine Margaretha, enke efter den driftige skipper Frelle Christensen i Aabenraa. 1725 solgte han en begravelse i Mariekirken til købmand Valentin Karberg. Graven laa i den lille gang mellem mandsstolene og havde tidligere tilhørt sekretær Nicolas de Bähr. I stolestade-registeret side 41 nr. 2 oplyses det, at han havde solgt et hus med stolestade til Valentin Karberg, som tidligere (efter 1600) ejedes af Fru Elisabeth, 1653 af amtsskriver Peter Brandt, saa borgmester Conrad Petersen. I henhold til en kontrakt boede Christian Kaad i Perlegade paa østsiden i nærheden af apoteket.

81. KATH, PETER JENSEN, skipper, senere raadmand i Sønderborg, søn af Jens Andersen Kath og Dorothea Sophie Gensmer, døbt i Sønderborg den 1. september 1661, død den 19. oktober 1724, begr. den 30. oktober; gift den 15. juni 1690 med Christina, datter af købmand og raadmand Hans Ernst Christian og første hustru Elsabe Voigtin, døbt den 16. marts 1666, død den 17. juli 1746. Peter Jensen Kath, som den 8. februar 1698 var kirkejurat købte ved dette regnskab den til hans hus hørende arvebegravelse, hvis tre parter ejedes af ham i henhold til købebrev; den fjerde part, tilhørte Hans Bugislaus Carstens, men lagdes da til Peter Jensen Kaths gravsted. I indbyggerfortegnelsen fra 1698 findes Peter Kaths hus, gaardsplads og stald i byens andet kvarter; til ejendommen hørte tre stolestader og en grav i kirken.

82. KARBERG, THOMAS, skipper, senere købmand i Sønderborg, medlem af skipperlavet fra 1740–1783, født 1720, døbt den 9. februar, søn af Lorenz Karberg og Birthe Sagers, død den 5. februar 1794, begravet i kirken den 11. februar. Gift fire gange: a) den 10. december 1740 med Anne Marie, datter af Karsten Knutzen og Auguste Dorothea Louise Bing, død $21\frac{1}{2}$ aar gl. den 10. okt. 1741; b) den 26. januar 1747 med Helena, datter af raadmand David Boy og Anna Jebsen, døbt den 26. maj 1726, død den 16. november 1754; c) den 16. oktober 1755 med Anne Marie Petersen, der døde 32 aar gammel den 17. august 1768; hun var datter af Peter Petersen, forpagter i Egernsund, og Marie Gorrisen (Moderen, en datter af borgmester Friedrich Gorrissen i Sønderborg, var gift anden gang med herredsfoged Jacob Wilmerding i Augustenborg). d) den 19. oktober 1768 med Margrethe Dorothea, datter af grovsmed Fre-

derik Wilhelm Schmidt og Helene f. Hansen, død 75 aar gammel den 10. marts 1815. – Indskriften paa gravens nordvæg oplyser, at Thomas Karberg blev begravet den 11. februar 1794. Samme oplysning findes i kirkebogen. Der findes ingen meddelelser om, hvornaar Thomas Karberg har købt gravstedet i kirken.

83. KARBERG, VALENTIN, købte 1725 en begravelse i kirken i den lille gang mellem mandsstolene, som blev indført i kirkeregnskabet den 1. august samme aar. Graven havde tidligere tilhørt bysekretær Nicolas de Bähr. Indskriften findes paa gravens østvæg. – Valentin Karberg, søn af Paul Karberg og Cæcilie Asmusdatter, døbt den 2. december 1688, død den 9. februar 1738, bgr. den 12. februar, var gift to gange: a) den 23. oktober 1714 med Anna, datter af skipper Henning Himbken og Magdalena, Jost Jebsens datter, døbt den 6. december 1691, død den 28. august 1715, bgr. den 3. september; b) den 7. januar 1721 med Ellina (Helene), datter af Christian Callesen ogsaa kaldt Christian Jürgensen Thran, døbt den 8. september 1695, død 90 aar – 2 maaneder gammel den 5. juli 1785 (moder: Anna). (Tilladelse til hjemmevielse den 23. november 1720 med Skipper Christian Jürgensen Thrans datter). Hun blev den 7. april 1739 gift med købmand Andreas Krabbe jun. (1710–1792). Kirkejurat Valentin Karberg og hustru Ellina skænkede 1730 en smuk oblatæske til kirken.

84. KLAWESEN, HANS, se Klawes Jepsen, nr. 69!

85. KNUTZEN, KARSTEN, se Karsten Jacobsen, nr. 59!!!
En Karsten Knutzen viedes den 22. oktober 1648 til Margrethe Hansdatter, og den 28. april 1661 til Elsebe Christensdatter.

86. KNUTZEN, NIS købte den 4. februar 1622, da Asmus Jensen var kirkejurat, en arvebegravelse i den brede gang nærmest Andreas Jebsen og betalte den med 55 mark. Raadmand Nis Knutzen (kirkejurat 1609) nævnes første gang 1615 og døde 1629, ringet den 9. maj. Hans enke Marina viedes den 30. oktober 1631 til Thomas Lorentzen.

87. KOCK, PETER, døde 1620, ringet den 7. februar, begravet i kirken. Hans enke Syndet viedes den 4. november 1621 til den senere raadmand Henning Henningsen. (Se nr. 49). Peter Kock havde sin grav i kirkens store gang.

88. KRABBE, HANS CHRISTIAN, skipper i Sønderborg, ejede 1698 et hus i bycns andet kvarter, med gaardsplads, stald, tre stolestader

og en begravelse i kirken; han er formentlig søn af Christian Krabbe og Anna Matzens, døbt den 8. september 1670 (ikke død i Sønderborg), viet den 31. oktober 1697 til jomfru Magdalene Pechmann, datter af Christopher Pechmann og Birte Steuermann, døbt den 14. juli 1666.

89. KREMER, MATZ (ogsaa kaldt Matthias Kremer), borgmester i Sønderborg, gift med Catharina, døde før 1581 henholdsvis 1588. Se sønnen Hans Matzen og Johann Jebsen (nr. 68), der 1626 overtog Matz Cramers begravelse i kirken.

90. KRIEGSMANN, HEINRICH, deputeret borger og købmand i Sønderborg, søn af købmand Nicolai Kriegsmann og Christina Meyer, døbt den 17. juli 1715, død 82 aar 2 maaneder gammel den 2. januar 1797, begravet i kirken, gift den 23. januar 1744 med Maria Christina, datter af Lorenz Karberg og Birgitte Sagers, døbt den 24. september, 1724, død den 9. september 1794. Indskrift paa gravens østvæg: Heinrich Kriegsmann 1794.

91. KÜCHELMOHR, THOMAS, husfoged, købte 1604 en begravelse til et barn for 5 daler, som betaltes 1608. Thomas Kückelmohr, „Vaget", døde 1639, ringet den 16. september. – Blandt de fattige studenter fra Sønderborg, der fik hjælp af købmand Erik Matzens legat paa 100 mark, findes 1637 og 1638 en Christian Kückelmoder, der i hvert af disse aar fik 3 mark. Den 23. november 1623 viedes jomfru Cathrine Kückelmors til Hans Symensen, der døde som fyrstelig naades amtsskriver 1627 (ringet den 26.–29. januar; hun blev den 7. februar 1630 gift med køkkenskriver David Herrn og døde 1642 (udateret). – Til samme familie hører ogsaa rektor Marcus Kückelmorder, som den 25. september 1659 viedes til Maricke, salig Jens Andersens datter fra Nybøl.

92. LAURENSEN, HANS, raadmand i Sønderborg (kaldes ogsaa Hans Lorenzen), nævnt første gang i kirke-regnskaberne 1602, sidste gang 1614. I aaret 1616 kobte afdøde raadmand Hans Laurensens enke og arvinger, boende paa hustedet, en arvebegravelse i kirkens midtergang (hvor H. L. er begravet) for 40 mark plus de sædvanlige 5 mark, naar graven aabnes. Af indskriften kunne 1924 kun læses orentzen og An. 163., saa enken, hvis navn ikke kendes, formentlig er død i trediverne. 1594 var Hans Lauersen kirkejurat sammen med Hans Fecht, aaret efter med Christen Markvardsen. I stolestade-registeret findes under side 8 nr. 1 denne rækkefølge: Hans Lorenzen (1602), saa unge Hans Lo-

renzen, derefter Dominicus Lorenzen. Se den følgende Hans Lauersen og Hans Lorenzen.

93. LAUERSEN, HANS, for hans begravelse betaltes 1591 10 mark lybsk, som igen blev givet som laan paa huset, der laa mellem Zacharias Schmidt og Jacob Tonnisen; under 23. februar 1593 er noteret, at Jens Lauersen overtog huset og gælden (nu fem mark) efter faderen; resten betaltes 1599.

94. LORENTZEN, DOMINICUS, født 1585 i Sønderborg, form. søn af Hans Lorenzen, da han i Hagenbjerg kirkebog kaldes Dominicus Johannis (Chr. Kn. I, side 65), student Rostock 1605, hofpræst i Reinfeld 1613, i Sonderborg fra ca. 1618, i Nordborg fra ca. 1623 til sin død den 15. januar 1639, begravet i sin faders begravelse i Sønderborg den 22. januar, ringet den 19., 20. og 21. januar; viet i Sonderborg den 22. november 1618 til Agatha Hümbken, datter af raadmand og købmand Johann Hümbken og Cathrine i Sønderborg, født ca. 1603, død 1664, begravet den 1. september.

95. LORENZEN, DOMINICUS, velhavende købmand og deputeret borger i Sønderborg, døbt den 3. oktober 1651, død den 13. april 1723, begravet i kirken den 27. april, søn af raadmand Hans Lorenzen og Sophia Josten i Sønderborg, viet den 8. september 1678 til Dorothea Brandt, datter af sognepræst Nicolaus Brandt og Margrethe Paulsen i Sønderborg, døbt den 16. oktober 1659, død den 16. august 1733, begravet den 25. august. Dominicus Lorenzen, der i flere aar var kirkejurat, har i aarene 1709 og 1710 underskrevet bødelisterne som vicebyfoged. 1698 var Dominicus Lorenzen ejer af et hus i byens andet kvarter med gaardsplads, stald og lagerbygning; i kirken havde han to stolestader og en begravelse.

96. LORENZEN, HANS, raadmand i Sønderborg, formentlig søn af raadmand Hans Lorenzen, nævnes som raadmand 1641 og 1646, farbroder til Andreas Brandt, præst i Nordborg, anden hustru, død 1660, begravet fredag efter 21. p. trinitatis; gift a) den 27. sept. 1635 med Cathrine Brandt, der døde 1642, begravet i kirken, ringet fra 13. til 15. maj, gift b) med Sophie, datter af Peter Josten, døbt 18. juli 1624 (fadder 24. februar 1644). 1626 lod Hans Lorenzen sin faders og bedstefaders begravelse i kirken udmure i eet rum og betalte 10 mark til kirken.

97. LOUSEN, JÜRGEN, den 12. januar 1580 blev der betalt 20 mark begravelsespenge efter salig Jürgen Lousen. Han var kræmmer,

søn af skipper Lousen (1565) og afløste Clawes Schrøder som raadmand.

98. LAURENSEN, KARSTEN, omtales den 13. marts 1592, da han ved det aarlige kirkeregnskab skylder 10 mark for sin hustrus moders begravelse mod pant i sit hus beliggende mellem Magdalene Landsbergers grund og Claus Baltzers hus; pengene betaltes 1599. To aar senere, 1601, skænkede han kirken 24 rigsdaler, for hvilket der købtes „27 Upstandere voran tho den Mans vnd Fruenstölen in der Kerken". Samme aar forærede han kirken sammen med sin broder Peter Laurensen, der boede i Kiel, en Messing lysekrone. Karsten Lorenzen nævnes som raadmand i kirkeregnskabet fra 1602 til 1619, død 1642, ringet den 25. januar. Hans hustru Dorothea, der var fadder ved Claus Petersens barn den 25. februar 1601, døde 1638, ringet den 11. december. I byens skatteliste 1585 findes han blandt borgerbørn og unge købmænd med 12 skilling. I den kirkelige skatteliste fra 1607 nævnes han med en afgift paa 4 mark, deraf 1 mark for en lagerbygning. – Af deres børn kendes sønnen, renteskriver Jørgen Karstens, og Anna, fadder 1607 („Familienbuch Clausen").

99. LORENTZEN, LORENTZ (også kaldet Lorentz Amtsskriver), født i Sønderborg 1603 den 29. august, formentlig son af raadmand Hans Lorenzen og svoger til borgmester Christoffer Pechmann, 1617 skriverdreng hos foged Lorenz Hansen paa Kegnæsgaard, 1621 underskriver hos fyrstelig amtsskriver Claus Matzen paa Graasten (Ærø), 1623 kornskriver, senere korn- og køkkenskriver hos fyrstelig amtsskriver Jørgen Jebsen i Nordborg, 18. sept. 1626 amtsskriver, begærede 1640 sin afsked og flyttede til Sønderborg, hvor han den 18. oktober samme aar viedes til Cathrine Brandt, datter af købmand Jürgen Brandt den ældre. Han blev medlem af raadet i oktober 1647 og døde den 1. juni 1649, begravet den 6. juni, ligprædiken af magister Johannes Brandt. Lorenz Amtsskriver (ogsaa kaldt Brandt) købte den 11. februar 1646 en arvebegravelse i kirken mellem Jens Vogt den ældres grav og ind under kvindestolene, af hvilken kirken ellers ikke kunne have nogen nytte. Lorenz Lorenzen traf en aftale med Jens Vogt om sagen og gav kirken 10 rigsdaler.

100. LORENTZEN, LORENZ, tidligere kirkejurat, købte 1658 en arvebegravelse nærmest ved koret mod ost. Navnet Lorentzen findes på gravens vestvæg. Lorenz Lorenzen Becker var kirkejurat ved regnskabet aaret før. Det drejer sig uden tvivl om den Lorenz

Lorenzen, der den 11. oktober 1652 viedes til Marina Vietz, og synes at have faaet hustruens navn. 1678 skænkede salig Lorenz Beckers arvinger, moderen og sønnen hr. HANS LORENTZEN VIETH, som dengang var kirkejurat, et nyt alterklæde til kirken.

101. LILIENDALERNES gravsted i kirken solgtes 1628 til amtsforvalter Hans Jebsen (nr. 63). Liliendal var en af hertug Hans den yngres hofembedsmænd. Den sidste af slægten i Sønderborg er Siwert Liliendal, der dode 1648 (udateret), mens hustruen N.N. døde 1639, ringet den 17. og 18. februar. Foruden Syvert nævnes i daabsregisteret Claus og Johan Liliendal. Sidstnævnte viedes den 29. august 1619 til Elisabeth Zincke.

102. LOWSEN, CLAUS, nævnes 1602 som raadmand, sidste gang 1611, men aaret efter som borgmester, fra 1621 til 1623 første borgmester, ringet over ham en time den 1. januar 1637, form. død dagen før. 1675 lod hans to sønner Hans og Nicolay Lowsen et epitafium over ham staffere. Dette gravminde maa være forsvundet 1852 eller senere. Hans hustru var en datter af Nickel Petersen, fyrstelig naades hofskræder, og Botelt Nickels.

103. LOUSEN, JÜRGEN, se nr. 97!

104. LUND, HANS CHRISTIAN, havde hofbarber Peter Carstensens grav i kirken, der senere hørte til Hans Ernst Christian den yngres hus. (Se nr. 27 og 31!). En Hans Christian Lund viedes den 14. juli 1674 til Eleonora. Den 5. september 1697 blev sal. Hans Christian Lunds enke Cathrine Magdalene viet til bager Hans Ernst Christian.

105. LÜTZOW, DOROTHEA MARIE, hofmester Friedrich Lützows hustru, begravet den 27. april 1652. Epitafium i kirken, findes ikke mere. 1645 viedes i Nordborg kirke Frederik Lützow til Dorothea Marie v. Rheden, kammerpige paa slottet.

106. LOCK, CLAUS, skipper i Sonderborg, viedes den 18. november 1683 til jomfru Mette Jensdatter, formentlig datter af Jens Andersen Kath og Dorothea Sophie Gensmers, døbt den 8. maj 1664, død som enke den 1. december 1736 i en alder af 73 aar. Claus Lock, der var død 1711, boede 1698 i et hus i byens andet kvarter med gaardsplads, to stolestader og en begravelse i kirken.

107. LÖW, JÜRGEN, skipper, oldermand fra 1718 til sin død, ejede 1698 et hus i byens første kvarter med stald, have, tre stolestader og en begravelse i kirken. Jürgen Löw, der ogsaa kaldes Löwe eller Lou, døde 70 aar 5 maaneder og 16 dage gammel den 3. maj 1739, begravet den 12. maj. Han har, ligesom den samtidige

Asmus Lou, muligvis faaet sit navn efter byen Lou. Den 30. april 1693 viedes Jürgen Löw til salig Hans Hausvoigts enke Sillie, datter af raadmand Jens Jebsen og første hustru Maricke Paulsen i Sønderborg, dobt den 15. oktober 1648, død den 27. februar 1721 (alder mangler). Jürgen Löw har sikkert overtaget graven efter hustruens første mand (se nr. 46!).

108. MATZEN, CARSTEN (Karsten), sikkert identisk med sværdfegeren C. M., som den 18. april 1619 viedes til Cathrine, enke efter Jürgen Bruschow. Carsten Matzen dode den 29. november 1640 og der ringedes fire dage. Der købtes en arvebegravelse i kirken for 80 mark lybsk, og ved regnskabet den 24. januar 1642 meddeles, at salig Karsten Matzen havde skænket 70 mark til kirken og 30 mark til fattiggaarden.

109. MATZEN, CARSTEN, kræmmer og kornhandler, raadmand, ejede 1698 et hus i byens andet kvarter med stald, have, to stolestader og en begravelse i kirken. Carsten Matzen viedes den 11. april 1686 til raadmand Hans Herrn enke Marina, datter af Hans Clausen og Sillie Jebsen i Sønderborg, født den 3. januar 1646, død 66 aar, to maaneder og 15 dage gammel den 17. marts 1712, begravet den 31. marts. Raadmand Carsten Matzen, der i aaret 1702 lod prædikestolen i Mariekirken beslaa med grønt fløjl, døde kort før den 2. oktober 1703. Efter enkens død, den 14. februar 1713, fik kirken 100 mark lybsk som gave (obligation i Nicolai Matthiesens hus).

110. MATZEN, CLAUS, søn af raadmand Nis Matzen og Anna Hansdatter, dobt den 15. juli 1637, død før 1711, viet som hr. Claus Matzen den 7. februar 1675 til den dydsirede Anna Jensdatter, formentlig datter af raadmand Jens Jebsen og Mariche Paulsen, dobt den 18. september 1657. Claus Matzen var 1698 ejer af et hus i byens første kvarter med stald, have, fire stolestader og en begravelse i kirken. Vedføjet er: „weil er arm, gehet er wegen der Nahrung frey".

111. MATZEN, HANS, raadmand og købmand, søn af borgmester Matthias Kremer og Catharina, betalte ved regnskabet den 24. januar 1597 10 rigsdaler til kirken, at han for sig og hustru og arvinger maa lade bygge en arvebegravelse ved siden af faderens. Chr. Knudsen meddeler i bind XXI, side 79, at Hans Matzens hustru Botel Matzen den 3. december 1607 havde rejst et epitafium med følgende navne: Hans Matzen, død den 16. februar 1603, Botel Matzen død den 12. marts 1621; Carsten

Petersen død den 9. september 1601 (sikkert svigerson); H.S.D. Catharina Carstens død den 1. marts 1599; Carsten Matzen død den 12. november 1599; Maria Matzen død den 3. april 1570; rejst af Botel Matzen den 3. december 1607. (Optegnelser af præsten Carl Hansen, Skamby, 1827 og 1820). Hans Matzen, der ligesom broderen Erik Matzen, hørte til Sønderborgs velhavende købmænd, har i aaret 1600 skænket kirkens døbefont. Epitafiet er forsvundet. Bevaret er gravstenen over Marrin Mattes Dochter fra 1570.

112. HANS MATZEN KLEINSCHMIDT købte i aaret 1624 en arvebegravelse ved taarndøren mod sydvestvæggen for 60 mark. Senere er tilføjet: Denne grav har Hans Matzen Kleinschmidts efterladte enke den 7. februar 1643 arveligt overladt og solgt til Nis Mortensen Kramer for 40 mark lybsk. – Hans Matzen Klejnsmed døde 1641 og der ringedes over ham i dagene fra den 14. til 15. maj. En Hans Kleinschmidt findes i den kirkelige skatteliste fra 1607 med 2 mark. Hans enke Mariane Klejnsmeds døde den 23. februar 1651.

113. MATZEN, JÜRGEN, raadmand 1604, da kirken fik et nyt orgel, døde 1614, udateret. Hans enke Magdalena og arvingerne, boende paa husstedet, betalte 1615 50 mark plus de sædvanlige 5 mark for en begravelse i kirken i den søndre side ved Matz Kremers begravelse. Vedføjet er: „also Jochim Matzen, item Johann og Cathrine Hümbken". Jochim og Cathrine er formentlig Jürgen Matzens børn. Hustruen nævnes som fadder i „Familienbuch Clausen" den 11. november 1593. 1622 døde Jochim Matzens moder, ringet den 6. og 7. maj. Jürgen Matzen, der var kirkejurat fra 1579 til 1582, skænkede kort før sin død 60 mark til kirken. I stolestade-registeret 36 b/2 nævnes han i et beboelseshus ved vandet med Jochim Matzen som eftermand.

114. MATZEN, JÜRGEN, guldsmed (se Andreas Kaat, nr. 79) det drejer sig vistnok om den ældre guldsmed Jürgen Matzen, som var gift to gange: a) den 4. juli 1658 med Mergreta Heldt, b) den 16. november 1662 med Maria, Matz Lorentzens datter. Da den næstældste søn kaldes Erik, er Jürgen Matzen formentlig søn af Erik Matzen og nedstammer saaledes fra borgmester Matz Kremer.

115. MATZEN, JÜRGEN, guldsmed, søn af nr. 104, døbt den 20. februar 1659, død før 1711; gift den 1. marts 1685 med jomfru Maricke Hansens datter, efter fadderlisterne datter af Peter Hansen Con-

terfeier og Metta, sal. Peter Augsborgs datter (daab?), formentlig død 67 aar gammel den 6. december 1727, begravet den 17. december. Jürgen Matzen, der 1695 var deputeret borger og kasserer, findes i indbyggerfortegnelsen fra 1698 som Jürgen Goldschmidt i byens første kvarter med hus og gaardsplads, fire stolestader og en begravelse i kirken.

116. MATZEN, KARSTEN, se nr. 108 og 109!!!

117. MATZEN, NIELS, WEBER. Niels Weber nævnes ved regnskabet i aaret 1700, som ejer af en grav i den lille gang under orgelet, der købtes af hr. Hinrich Meyer. Niels Matzen Weber viedes den 18. juli 1630 til Cathrine Petersdatter. Niels Matzen, der ved kirkeregnskabet den 4. februar 1634 nævnes som kirkejurat, skænkede 1657 sammen med sin hustru en smuk, forgyldt kalk til St. Mariekirken.

118. MATZEN, TYCHO, der var kirkejurat ved regnskabet den 3. februar 1676, købte nævnte dag sammen med gartner Karsten Jacobsen en arvebegravelse i bykirken af sal. Karsten Knutzens arvinger. Den 1. december 1667 viedes Tyge Matzen til Adelheit Maria, datter af afdøde sognepræst Peter Conradi og Anne Marie i Lysabild, født ca. 1649, død som enke Marie Adelheid den 28. oktober 1716, begravet den 6. november. Salig Tyge Matzens enke ejede 1698 et hus i byens første kvarter med stald, have, to stolestader og en hel begravelse i kirken.

119. MEYER, HINRICH, nævnes to gange som køber af en grav i kirken, den 9. februar 1697 da han betalte 10 rigsdaler for en grav under de lange kvindestole, og 1700, da han købte en begravelse i den lille gang under orgelet af Hans Christian Helm; den sidste grav havde før tilhørt Niels Weber, Jens Dahler og Diedrich Eichenbroch (købebrev af 1698 til paaske). 1698 boede Hinrich Meyer i et hus i byens andet kvarter med have, stald, to stolestader og en begravelse i kirken. Mons. Hinrich Meyer viedes den 17. januar 1686 til jomfru Maria Christina Helms, døbt den 2. juli 1662 som datter af raadmand Hans Christian Helm og første hustru Anna Vogt. Den 27. januar 1704 viedes han til jomfru Eleonora Jebsens, form. døbt den 12. maj 1668 som datter af raadmand Matthias Jebsen og Cathrine. Hun blev gift anden gang den 21. oktober 1710 med Jacob Weyser og døde 69 aar gammel den 27. januar 1737 (Lenor Weysers). Hinrich Meyer er formentlig son af skomager Paul Meyer og Dorothea, døbt i Sønderborg den 18. maj 1660.

120. MORTENSEN, NIS, kræmmer i Sønderborg, kirkejurat ved regnskabet den 10. februar 1637, købte den 7. februar 1643 en arvebegravelse af Hans Matzen Kleinschmidts enke for 40 mark lybsk. Nis Mortensen Kramer viedes den 20. juli 1623 til Kerstin, Peter Andersens datter. Nis Mortensens første hustru døde 1623, udateret.

121. MORTENSEN, PETER, købte den 8. februar 1615 en begravelse i kirken i gangen lige ud for Hans Goldbecks grav for 30 mark. Tidligere, 1603, havde han betalt 20 mark. I listen over kirkeskat af 12. november 1607 findes Peter Mortensen som nr. 2 med 3 mark. Peter Mortensen døde 1640, ringet den 2. marts, hans hustru 1632, udateret.

122. NICOLAI, MICHAEL, magister, fik den 8. februar 1615 som tak for hans lange og tro tjeneste af byens raad overladt en fri arvebegravelse mellem junker von Wallenrodes og mester Hans Goldbecks grav til sig selv, hustru og børn. Af indskriften paa gravkamrets østvæg kunne i 1924 kun navnet og enkelte ord af et skriftsted tydes. (Jeg er opstandelsen og livet). Michael Nicolai, født ca. 1554 i Flensborg, var præst i Sønderborg fra 1586 til sin død den 27. februar 1623. Den 7. februar overtog tingskriver Daniel Christensen denne grav af arvingerne efter afdøde sognepræst Samuel Nicolai i Nybøl. Sidstnævnte var en søn af Michael Nicolai. (Se nr. 28).

123. ORGANIST, ANTHONI. Se PETRI!

124. OTZEN, ADOLF, købmand og raadmand i Sønderborg, graven fundet ved museumsinspektør J. Rabens undersøgelse i aaret 1924. Adolf Otzen fødtes i Aabenraa 1702, døbt reminiscere den 12. marts, søn af Hans Ottesen og Anna Farbers, død 70 aar 6 maaneder gammel den 4. oktober 1772, begravet den 9. oktober; viet i Sønderborg den 30. oktober 1739 til sal. Tycho Clausens enke Anna, datter af Jeppe Hansen Bruhn og Margrethe, død 75 aar 3 maaneder og 12 dage gammel den 20. april 1777. Hendes første mand, hr. Tycho Clausen, døde 44 aar 2 maaneder og 24 dage gammel den 28. maj 1738. Adolf Otzen var raadmand fra 1742 af.

125. PAULSEN, MATTHIAS ejede fjerdeparten af en grav i kirken 1681. Se Hans Petersen Hausvoigt, nr. 46!!! Mathias Paulsen, døbt den 16. april 1624 som søn af raadmand Peter Paulsen og Anna, viedes den 5. november 1648 til Elisabeth Luntz. Matthias Paulsen, der var købmand i fødebyen, døde 1682.

125b. PAULSEN, NICOLAI, søn af pensionær Hans Paulsen og Anne Marie Steuermann, født i Sønderborg den 12. juni 1670, fra 1699 pensionær paa Kegnæsgaard, 1705 paa Gammelgaard, 1719 hertugelig overinspektor, 1725 ejer af godserne Ballegaard, Bøgeskov, Skovbølgaard og Kjelstrup, død paa Gammelgaard den 16. august 1728, begravet i Sønderborg kirke den 25. august; viet i Ketting den 26. juli 1699 til Clara Haarmann, datter af Johan Ernst Haarmann paa Gammelgaard, født den 16. april 1673, død den 9. (2.?) juni 1732, begravet i Sønderborg den 20. juni. Prædiken 1728 holdt af sognepræst og provst Johannes Paulsen, Ketting. (Chr. Knudsen, bind XXI, side 159; Patriciske Slægter I, side 232 f.)

126. PAULSEN, PETER, ejede en begravelse i kirken, som blev udvidet til to kister, og han betalte derfor 1642 40 mark lybsk. Peter Paulsen, raadmand og købmand i Sønderborg, fødtes den 28. december 1587 i Adsbøl præstegaard som søn af sognepræst Paul Erasmi (Rasmussen) og Elisabeth Nicolaisdatter, død i Sønderborg den 9. juli 1666; gift den 8. februar 1618 med Anna, datter af land- og tingskriver Claus Petersen og Marina Brandt i Sønderborg, født den 3. januar 1598, døbt den 6. januar, død den 3. februar 1682.

127. PECHMANN, LENERT (Leonhart), hans efterladte enke fik ved kirkeregnskabet 1621 en arvebegravelse i den lille gang paa sydsiden saa bred som to kister for 60 mark lybsk, som hun betalte til borgmester og kirkeværge Thomas Brandt. Lenert Pechmann, der nævnes i den kirkelige skatteliste fra 1607 med 2 mark, døde 1620, ringet den 16. november. Hans enke, hvis navn ikke kendes, døde 1629, ringet den 9. marts (Christoph Pechmanns moder).

128. PECHMANN, LEONHARD, magister, fik den 17. juni 1659 den grav i kirkens sydlige sidegang, der tilhørte formanden i embedet, Johannes Tortzen. Leonhard Pechmann, søn af den senere borgmester Christoffer Pechmann og Magdalene Lorentzen, døbt den 24. august 1623, student i Rostock 1640, i Königsberg 1646. Magister, diakonus i Sønderborg 1659, slotspræst og provst fra 1677 til sin død 1694, viet den 11. september 1659 til Johs. Tortzens enke Birte Jebsens, datter af Jacob Jebsen og Sillie From i Blans.

129. PETERSEN, JOST, borgmester, købte 1613 en begravelse under orgelet mellem kirkedøren og Matz Brandts grav for 50 mark

lybsk, forste lig frit, ved senere aabninger af graven 5 mark. Jost Petersen var raadmand 1602, fra 1611 til 1619 borgmester; han døde 1636, ringet i dagene fra den 24. til 26. februar. 1614 døde hans hustru, udateret.

130. PETERSEN, JÜRGEN, byfoged i Sønderborg, nævnes 1554 blandt raadmændene. 1577 skyldte hans enke 10 mark lybsk for mandens begravelse i kirken. Peter Brunkertsen paatog sig at forrente beløbet, som var betalt 1699.

131. PETERSEN, KARSTEN, fyrstelig naades amtsskriver, købte den 24. januar 1597 en arvebegravelse i kirken for 20 rigsdaler. Under 2. april 1604 meddeles, at amtsskriver Karsten Petersen ligger begravet i gangen ved kirkens søndre dør. Se Hans Matzen nr. 101!

132. PETERSEN, NICKEL, fyrstelig naades hofskræder, døde 1610 (udateret) som Nickel Schnider, borgmester Louwsens svigerfader. Ved regnskabet den 9. januar 1611 blev der til hans enke Botelt Nickels overladt en begravelse i kirken indenfor den søndre dør mod øst for 50 mark lybsk. Botel Nickels døde 1618, ringet den 8. maj.

133. PETRI, ANTHONI, sædvanlig kaldt Anthony Organist, købte 1626 en arvebegravelse i den lille gang ved sydsiden for 50 mark. Senere er tilføjet, at præsten Johannes Brandt 1668 fik denne grav; se nr. 12! Anthonius Petri var vistnok søn af Petrus Anthoni, fra 1569 til 1575 diakonus i Broager; han virkede som organist ved Mariakirken og i slotskapellet til omkring 1618, da han afløstes af Jürgen Schmidt. Anthony Organist døde 1630, udateret; hans hustru Anna, datter af sognepræsten Paul Rasmussen og Elisabeth i Adsbøl, født den 13. februar 1576, død i Sønderborg 1639, ringet den 26. oktober. 1640 fik kirken 50 mark lybsk som arv efter hende.

134. RODE, EMKE; 1613 har Claus Rode paa grund af sin salig broders, Emke Røden, død betalt kirken 100 mark lybsk, som udlaantes til kapellanen Johannes Schlüter. Embke Röden, junkerin, døde 1613, udateret. Emke Röde, fyrstelig naades hofjunker var 1603 fadder ved Claus Petersens søn Hans Clausen.

135. RUHMOR, PETER, ogsaa kaldt Rumor, raadmand, amtsforvalter og herredsfoged i Als Sønderherred, død 1648, ringet to timer, begravet i kirken; gift to gange: a) med N.N. b) 1615 med Anna, datter af Peter Conradi, sognepræst i Lysabild, og Anna Berndes. 1612 var Peter Rumohr fadder som husfoged ved Elisabeth, datter af land- og tingskriver Claus Petersen.

136. SAMLAND, DAVID, amtsforvalter i Sønderborg, død den 10. november 1715, 64 aar gammel; liget førtes den 5. december samme aar med skib til København og begravedes den 22. juni 1716 i Sct. Petri Kirke. Gift to gange: a) oktober 1682 med Anna Maria von Mandern, datter af maler Carl von Mandern den yngre og Elisabeth Romer, død i Sønderborg 1696; b) med Sophia Maria Otto, død i Sønderborg den 26. oktober 1753, 74 aar gammel, begravet den 2. november. – Til amtsforvalterens hus i byens andet kvarter hørte 1698 stald, have, to stolestader og en begravelse i kirken.

137. SCHNEIDER, HANS JÜRGEN, fik i henhold til kontrakt og udtalelse af borgmester og raad 1681 trediedelen af sal. borgmester Peter Brunckertsens gravsted arveligt. Se dertil Matthias Paulsen (nr. 115) og Hans Petersen Hausvoigt (nr. 46). – Hans Jürgen Schneider, enkemand, viedes den 14. oktober 1677 i Sønderborg til jomfru Anne Marie, datter af kapellan August Brunckertsen i Ulkebøl og Anna Andersdatter Møller.

138. MESTER JÜRGEN N., hofskræder. 1621 betaler fyrstelig naade 50 mark lybsk for mester Jürgen Sniders begravelse. Dette beløb har borgmester Thomas Brandt betalt til orgelbygger Hans Heiden for renovering af orgelet. En Jürgen Skræders hustru og barn døde 1639, ringet den 18. marts. Jürgen Petersen Schnieder døde 1645, 13. maj.

139. SCHORER, JACOB, fyrstelig naades hofpræst, fik den 8. februar 1613 en begravelse mellem stolestaderne i gangen for 40 mark lybsk og 5 mark for hver begravelse. Hr. Jacoby Schorus afløste i aaret 1605 Petrus Fabritius.

140. SCHWARFFER, ASMUS, fik i aaret 1621 en arvebegravelse, to kister bred, i taarnet ved sydsiden nærmest Jost Petersen for 50 mark lybsk og 5 mark for hver begravelse. (Noteret 1623). Den 4. februar 1657 fik borgmester Nicolaus Brandt denne begravelse. Asmus Svarver (Drejer) = Jensen var kirkejurat ved regnskabet den 4. februar 1622, hvor han kaldes Asmus Jensen. Han var gift to gange. 1625 døde hans moder (udateret), 1629 den 7. august ringedes der over hans hustru, og den 31. januar 1630 viedes han til Cathrine Andersens. Den 9. februar 1634 viedes Cathrine, Asmus Svarfers enke, til Peter Bendixen.

141. SCHWIEN, HANS JØRGENSEN, kornskriver, findes 1698 som Hans SCHWIEN i et hus i byens andet kvarter med stald, have, to stolestader og en begravelse i kirken. Hans Jürgensen, fyrstelig

naades kornskriver, viedes den 26. oktober 1662 til Ellina, datter af fyrstelig naades herredsfoged (salig) Bartel Jürgensen og Margrethe von Köellen; hendes daab mangler i kirkebogen.

142. SIIMENSEN, HANS, amtsskriver i Sønderborg, formentlig død den 25. januar 1627, ringet i dagene fra den 26. til 29. januar, viet den 23. november 1623 til Cathrine, datter af foged Thomas Küchelmohr. Hun blev den 7. februar 1630 gift med køkkenskriver David Herrn. Kapellan Johs. Tortzen, som 1621 havde faaet en begravelse i kirkens midtergang, overlod den i 1627 for 70 mark lybsk til fyrstelig naades amtsskriver Hans Simonsens enke.

143. SLÜTER, JOHANNES, født i Sønderborg 15.. som søn af Jürgen Slüter, studerede i Rostock, rektor ved Sønderborg latinskole, diakonus fra 1606 til sin død den 10. juli 1617 (ringet den 11. juli, gift med Engeborch, som den 3. maj 1618 blev gift med eftermanden i embedet, Johs. Tortzen, der 1626 fik Slüters grav i kirken.

144. SMIT, CLAUS, ved kirkens regnskab blev der modtaget begravelsespenge for Jürgen Lousen og Claus Smit, 20 mark, som betaltes den 12. januar 1580.

145. STEFFENS, MARINA. Se borgmester Thomas Brandt nr. 19. Marina Steffensdatter nævnes som fadder i Familienbuch Clausen den 26. december 1599; hun er sikkert datter af Steffen Michelsen, hvis hustru (enke) Kirsten var fadder den 9. juni 1595 og den 6. januar 1598.

146. STEUERMANN, HEINRICH, blev den 4. februar 1669 ved kirkeregnskabet indskrevet for den arvebegravelse i gangen ved den nedre kirkedør foran orgelet, som før tilhørte Hans Matzen. Hinrich Steuermann, søn af fyrstelig amtsforvalter og raadmand Johannes Steuermann og Birgitte Jebsen, døbtes i Sønderborg den 7. oktober 1638 og viedes den 1. november 1667 til Lische Thur, formentlig datter af fyrstelig sekretær Georgius Thur og Lucie Schürmans, formentlig døbt i tiden efter 1640 (lakune i daabsregisteret).

147. STEUERMANN, JOHANNES, fyrstelig amtsskriver og raadmand i Sønderborg. Se Johannes Brandt (nr. 12) og Anthoni Petri (nr. 123). Johannes Steuermann, søn af købmand og handelsmand Heinrich Steuermann (fra Østrig), døde før den 7. september 1655. Hans hustru Birgitta, datter af amtsforvalter Hans Jebsen og Cathrine von der Wetering, døbt den 16. oktober 1621, nævnes som fadder den 4. oktober 1664.

148. TEGELMEISTER, HANS, raadmand og kæmner i Sønderborg, betalte 1626 70 mark for en arvebegravelse til tre kister i den lille gang paa nordsiden ved hertugindens lille stolestade, desuden de sædvanlige 5 mark for hver begravelse. Hans Tegelmeister er formentlig søn af Peter Tegelmeister, nævnes første gang i kirkeregnskaberne 1625, ogsaa 1634 og 1641, død den 21. februar 1645, ringet i dagene fra den 22. til 24. februar; gift a) med N.N., der døde 1623, ringet den 28. april; b) den 24. september 1626 med jomfru Anna Bruns.

149. THOMSEN, JOST, havde 1698 et hus i byens første kvarter med stald, have, tre stolestader og en begravelse i kirken. Han var søn af raadmand Jost Thomsen og første hustru Birte Cruckow, døbt den 24. februar 1661, viet ca. 1690, begge døde før 1711. Hustru formentlig datter af Jens Lassen i Dyndved, Egen sogn.

150. THOMSEN, THOMAS, kræmmer, sædvanlig kaldt Thomas Cramer, ejede 1698 et hus i byens andet kvarter med en have og et stolestade i kirken, desuden som hr. Thomas Thomsen et hus i byens første kvarter med tilbygning, stald, kaalgaard, to stolestader og en begravelse i kirken. Thomas Thomsen, søn af raadmand Jost Thomsen og N.N., døbtes den 30. oktober 1642 og var død ved datteren Ingeborgs vielse den 24. april 1708. Han var gift to gange: a) den 15. januar 1665 med Margrethe, datter af køkkenskriver David Herrn og Marina Hennings, døbt den 2. juli 1648; b) den 6. april 1684 med Anne Marie Jebsen, datter af borgmester Alexander Jebsen og Ingeborg Lange, døbt den 14. oktober 1664, død 76 aar – to maaneder gammel 1740, begravet den 26. august.

151. THORMÖHLEN, HARMEN, 1688 købte hr. Hans Bugislaus Carstens af sal. Harmen thor Möhlens enke Cathrine en begravelse i kirkens store gang. Harmen Thormöhlen viedes den 15. juni 1645 til Kathrine Knudtzes. Ved daaben af datteren Cathrine den 7. marts 1651 kaldes manden Harmen zur Mohlen.

152. THORTSEN, JOHANN, raadmand fra 1753 til 1760, søn af Matthias Thortsen og Anna i Sønderborg, døbt invocavit 1706, død den 13. oktober 1760, begravet den 21. oktober; gift a) den 18. januar 1732 med Anna, datter af sal. Hans Kath og Auguste Dorothea Louise Bing, døbt den 4. december 1712, død den 20. januar 1741; b) i Egen torsdag efter cantate 1743 med Anna Petersen fra Østerholm, datter af forpagter (senere herredsfoged) Peter Madsen og Eleonora Elisabeth Brandt, født ca. 1722, død 78

aar gammel den 25. februar 1800. En datter Anna, døbt den 12. februar 1747, døde samme aar den 12. december og begravedes den 18. december i kirken uden salmesang.

153. THUER, ANTONI GÜNTHER, viet den 11. oktober 1663 til Magdalene Sibille, datter af Joachim Ernst Baltzer og Maria paa Majbølgaard. Hr. HANS CHRISTIAN THUR (broder til førstnævnte), døbt den 15. april 1634, søn af fyrstelig sekretær Georgius Th. og Lucia Schürmans, viet den 21. maj 1671 til hr. Peter Brandts datter Sibilla Elisabeth, død 74 aar gammel den 15. maj 1729, begravet den 24. maj. 1698 nævnes salig Thuren hus i byens andet kvarter med have, en lille stald, to stolestader og en grav i kirken.

154. THUER, GEORG, fyrstelig naades sekretær, viedes den 7. juni 1629 til Lucia Schürmans. Ved kirkeregnskabet den 11. februar 1646 købte han en arvebegravelse i kirken for 30 rigsdaler og det sædvanlige gebyr ved hver begravelse. Graven laa halvt ud under den store gang mellem tidligere sekretær Johs. Hildesheims og nuværende forvalter Hans Jebsens grave og naaede ind under kvindestolene. Den 12. juli 1671 fik kirken som arv efter salig hofraad Georgius Thur 50 rigsdaler, og hospitalet fik ligeledes 50 rigsdaler.

155. TORTZEN, JOHANNES, kapellan i Sønderborg, fik 1621 en arvebegravelse i kirkens midtergang, to kister bred, for 60 mark lybsk. Graven, som han maatte lade mure, laa ved siden af Jesper Becker. 1627 overlod han graven til fyrstelig naades amtsskriver Hans Siimensens enke for 70 mark lybsk. (Se nr. 132). Aaret før havde Johan Tortzen faaet Johs. Slüters gravsted (se nr. 133). Johannes Thorsen, født i Flensborg ca. 1593, imm. Rostock 1614, diakonus i Sønderborg fra 1617 til sin død den 20. december 1658; gift to gange: a) den 3. maj 1618 med Johs. Slüters enke Ingeborg, der døde den 19. januar 1638 (ringet den 20.–22. januar); b) den 5. maj 1639 med Biritte, datter af sal. Jacob Jebsen og Sillie From i Blans. (Se Leonhard Pechmann, nr. 118).

156. v. TRAMP, GREVE PHILIP DETLEF, kommandør ved et kavalleriregiment i Sønderborg, født den 12. juli 1678, død den 24. november 1750. Hustru: Charlotte Amalie, født den 2. januar 1689, død den 17. november 1750, begge begravet i kirken den 1. december. Søn: Christian Detlef, greve v. Tramp, kaptajn, født den 3. december 1720, død den 29. november 1750, begra-

vet den 4. december. Datter: Komtesse C. L. v. Tramp, født den 25. november 1722, død den 17. juli 1742, begravet den 21. juli. Desuden komtesse Sophia Magdalena von Trampe, født den 2. juli 1729, død den 9. oktober 1780, begravet den 16. oktober. Dagen efter blev der ringet for hende i 6 timer, og der betaltes 18 mark i klokkepenge. Graven laa i kirkens hovedgang. Gravstenen staar mod nordvæggen foran orgelet. Ved gravens underundersøgelse i efteraaret 1924 var indskriften vedrørende den sidst afdøde datter endnu læselig.

157. TÜGESEN, JÜRGEN, skipper og ottemand i Sønderborg, oldermand for skipperlavet fra 1703 til 1718, boede 1698 i byens andet kvarter, hvor han ejede et hus med gaardsplads, lagerbygning, to stolestader og en begravelse i kirken. Han var søn af deputeret borger Tüge Jürgensen og Maricke Hansdatter, født 1652, døbt efter den 27. juni (udateret), død 65 aar 4 maaneder og 11 dage gammel den 6. oktober 1717, begravet til fropræ̀diken den 11. oktober; viet den 16. oktober 1692 til Margrethe, datter af raadmand Jens Jebsen og første hustru Maricke Paulsen, døbt den 10. september 1671, død 65 aar 4 maaneder gammel den 31. december 1736, begravet den 5. januar 1737.

159. VETTE, EBERHARD, vesperpræst i Sønderborg fra 1693 til 1736 og formentlig tillige konrektor ved byens latinskole fra 1698, søn af sognepræst i Ullerup Jacob Vette og Mette Holst, født den 11. oktober 1666, død den 9. august 1736, begravet den 21. august, viet den 14. november 1693 til Eleonora, datter af rektor Friedrich Christiani og Anne Marie Jensen, født den 9. marts 1675, døbt den 14. marts, død den 27. august 1749, begravet den 4. september. Ved kirkeregnskabet den 6. februar 1703 fik Eberhard Vette som anerkendelse for sin trofaste tjeneste i kirken overladt en grav, der laa nær ved den øverste kirkedør i den lille gang mellem Jens Jebsens og sekretær de Bährs grave. Desuden fik han lov til yderligere at lade graven udgrave og mure. – Denne grav er den eneste, der endnu har bevaret hvælvingen, og der findes indskrifter baade paa denne og væggene. Her hviler pastor Vette med sin hustru og mindst otte børn, der døde i tiden mellem 1697 og 1730. Se svigersønnen Gerhard Clausen, nr. 32!

160. VIETH, HANS LORENZEN (ogsaa Hans Lorenzen Vieth Becker) købte ved kirkeregnskabet 1687 en grav i kirken i den store gang efter Matthias Paulsen. Hans Lorenzen Vieth, der her betegnes

som bager og købmand, var død 1698, da hans enke nævnes i indbyggerfortegnelsen med et hus i byens første kvarter, til hvilket der horte stald, sidehus, kaalgaard, to stolestader og en begravelse i kirken. Hr. Hans Lorenzen Becker viedes den 30. august 1674 til jomfru Anna Paulsen. Han er sikkert søn af den Hans Lorenzen, der den 11. oktober 1652 viedes til Marine Vietz, og døbt den 21. marts 1656. Hans hustru Anna er datter af sognepræst i Højer Paul Petersen og Ester Højer. Blandt fadderne findes den 30. april 1680 hr. Hans Viet fra Fyn.

161. VINSCHENKER, ESCHEL, gav ved kirkeregnskabet den 29. januar 1591 for sin begravelse 10 mark 5 skilling. Yderligere oplysninger om ham savnes.

162. VOGT, JENS, DEN ÆLDRE (Jens Bendixen), se Lorenz Lorenzen nr. 79. 1647 den 3. februar betalte Hans Voget den ældre (skal sikkert være Jens Vogt) 30 mark til kirken for udvidelse af graven ind under mandsstolene. Vedføjet er, at hr. Hans Bugislaff Carstens den 8. februar 1688 har graven som ejer af samme hus. Jens Vagett viedes den 29. november 1635 til Anna Sabina Schorg. 1647 skænkede Jens Vogt den ældre og hustru Anna Sabina en smuk solvflaske til sygekommunion. 1650 mod paaske fik kirken 200 mark lybsk efter Anna Sabina, Jens Vogt den ældres hustru.

163. VOGT, JENS, DEN YNGRE (den 20. november 1642 som fadder hos Nis, Jens Vogts søn, unge Jens Vogt eller Bendixen). Ved regnskabet den 3. februar 1659, da Matthias Paulsen var jurat, købte hr. borgmester Nicolay Brandt en begravelse i kirken af Jens Vogt den yngre og Cathrine Peters(?), som laa under orgelet ved sydsiden (se Jacob Jensen nr. 75). Den 20. juni 1653 viedes Jens Voigt til Cathrine, datter af amtsskriver Jørgen Jensen i i Nordborg.

164. VOLCKQUARTSEN, KARSTEN, betalte 1587 10 mark til kirken for sin moders begravelse. Carsten Volquartsen, der findes i den kirkelige skatteliste med en aarlig afgift paa to mark, er formentlig søn af borgmester Andreas Volquartsen i Sønderborg, der nævnes 1548 og 1554. Karsten V. var kirkejurat 1591 og 1592, og hans navn findes desuden i stolestade-registeret side 13, nr. 1.

165. VOSS, BIRTE; hendes begravelse i kirken blev 1671 af raadmand Alexander Jebsen solgt til Hans Jebsen Kramer (se nr. 64). Birrite Voss, datter af raadmand Hans Voss og Marina, døbt den 28. juli 1622, død før den 15. februar 1671; gidt to gange:

a) 1641 med præsten Johannes Brandt, son af raadmand Matthias Brandt og Margrethe, født 1589, død den 11. april 1654; b) den 4. september 1659 med Hinrich Hinrichsen Weinschenk. Etatsraad Johan Monrad fortæller i sin selvbiografi, at faderen tog ham med paa rejser, paa Alszoe dett smuche Oxbølle, Kettinge, i Sønderborrig til Brandts och Birritte Fossis, och de dejlige Hafwer.

166. Voss, HANS, raadmand i Sønderborg, enke Marina købte ved regnskabet den 4. februar 1624 en begravelse i kirken i den lille gang ved sydsiden og betalte den med 60 mark lybsk. Hans Voss maa være død før. Marin Voss viedes den 7. oktober 1627 til den senere raadmand Johan Übbing. Efter indskriften paa gravens nordvæg døde hun den 23. nobember 1631, ringet den 24. november. I graven staar tre kister, og en delvis ulæselig indskrift beretter, at en kvinde, maaske Hans Voss' moder eller svigermoder, er afgaaet ved døden i august 1625 i en alder af 71 aar og tre maaneder. Hans Voss var gift 1615, da et af hans børn døde i dette aar.

167. VON WALLENRODE, junker, grav i kirken nævnes i aaret 1615, da magister Michael Nicolai fik sin grav mellem junkerens og mester Hans Goldbecks grav ved kirkens nordvæg. Hinrich von Wallenrode omtales ved regnskabet for aarene 1600 og 1601, der holdte hos kirkejuraterne, mester Valentin uth der Mølen og Jens Vaget.

168. WEBER, NIELS, omtales som ejer af et gravsted i kirken, da hr. Hinrich Meyer (nr. 109) overtog det efter Hans Christian Helm. Muligvis drejer det sig om NIELS MATZEN WEBER, der 1646 fik stolestade side 14, nr. 2, som 1674 overtoges af barber JENS DALLER, der ogsaa fik det nævnte gravsted efter væveren. Niels Matzen, væver, viedes den 18. juli 1630 til Cathrine Petersdatter. Niels Matzen, der 1633 var kirkejurat, skænkede 1657 sammen med sin hustru Cathrina et alterbæger til kirken. – Jens Daller, barber, viedes den 6. november 1664 til salig Matthias Matzens datter Cathrine; den 19. februar 1682 blev hun gift anden gang med barber Johan Nissen.

169. WEINSCHENK, HINRICH JACOBSEN, se nr. 58!

170. WULFFSTORP, SIUERDT, raadmand i Sønderborg, nævnes første gang i kirkens regnskab for 1605, død 1634, ringet for ham den 5. april. I kirkeregnskaberne fra Als nævnes han flere gange, da han køber kirkernes korn, saaledes i Notmark og Ketting, hvor

han kaldes Wolstrup. Vedrørende graven i kirken se Frantz Hinrich nr. 34. I den kirkelige skatteliste fra 1607 findes Siwerdt Wulffsdorf med en aarlig afgift paa 3 mark. Ellers omtales af denne familie kun Anna Wulfstorp (moderen?), som 1590 for vin og oblater fik 2 mark 5 skilling og 3 penning.

171. Überwasser, Hinrich, raadmand og købmand i Sønderborg købte Heinrich Jacobsen Weinschenkers hus (se nr. 58) og fik samtidig en arvebegravelse i kirken (noteret den 17. februar 1689). Hinrich Überwasser nævnes 1698 i et hus i byens første kvarter, til hvilket der hørte gaardsplads, stald, kaalgaard, udenfor byen, to stolestader og en begravelse i kirken. Hinrich Überwasser, der ikke er født i Sønderborg, døde 80 aar 6 maaneder gammel den 16. marts 1719, begravet den 30. marts; gift to gange: a) den 25. november 1677 med Cecilie Jebsen, formentlig datter af Hans Jebsen Kramer, døbt den 17. april 1659; b) den 15. april 1683 med jomfru Magdalene Pechmann, datter af Christopher Pechmann og Birte født Steuermann, døbt den 14. juli 1666.

172. Zoffmann, Johann Gottfried, kongelig husfoged, købte den 7. februar 1708 af klosterforstander, senere raadmand David Boy en grav i kirkens store gang med den derpaa liggende gravsten. Graven laa ved siden af raadsstolene og hørte til det hus, der ejedes af salig hofraad Antoni Günther Thur (se nr. 143). Johann Gottfried Zoffmann døde 67 aar 11 maaneder og to uger gammel den 29. september 1727, begravet den 11. oktober. 1691 fik han under 22. september tilladelse til hjemmevielse med Dorothea, datter af borgmester Alexander Jebsen og Ingeborg Lange, døbt den 10. marts 1767, død 73 aar 3 maaneder – 4 dage gammel 1740, begravet den 4. juni. Gottfried Zoffmann fik et hus i nærheden af slottet, der hidtil havde tjent som bolig for hofpræsten. Huset var meget brøstfældigt, og Zoffmann forpligtede sig til at lade det istandsætte og senere at vedligeholde det. – 1700 skænkede kongelig husfoged Johann Gottfried Zoffmann til forbedring af kirkens musik en fuldstændig musikalsk aargang paa fem stemmer, komponeret af Nic. Niedten, organist i Sondershausen, og 1701 fik kirken et par klingpunge af husfogeden.

NOTER OG HENVISNINGER

I de følgende henvisninger og kilder til enkelte numre er museumsinspektør Jens Rabens sidst udsendte bog om St. Marie Kirken i Sønderborg benyttet, da den i tyverne trykte bog „Vor Hjemstavn" længe har været udsolgt. Henvisningerne under navnet Raben gælder epitafierne og gravkamrene i kirken.

Nr. 1. Raben, side 46 og 60, nr. 35. – Nr. 2. Kirkens donationsbog 1647. – Nr. 4. Epitafium, Raben, side 37–38. – Nr. 5. Joh. Boldich: Leichpredigt bey der Leichbegängnis der Frawen Maria Baltzarinnen des Herrn Joachim Ernst Baltzarn Hertzvielgeliebten Haus Ehre. Schleswig 1670. – Nr. 6. Raben, side 65. – Nr. 11. Raben, side 65. – Nr. 13. Raben, side 35–36 og side 62, nr. 41. – Nr. 15. Raben, side 64. – Nr. 16. Raben, side 63, nr. 49. – Nr. 19. Raben, side 63, nr. 49. – Nr. 20. Raben, side 43–45. – Nr. 25. Raben, side 58, nr. 24. – Nr. 27. Raben, side 64. – Nr. 32. Raben, side 63, nr. 57. – Nr. 40. Raben, side 42–43, Epitafium. – Nr. 41. Hans Goldbecks epitafium, Raben side 40–41 og side 57, nr. 8. – Nr. 42. Raben, side 58, nr. 23. – Nr. 43. Raben, side 65. – Nr. 45. Raben, side 64, kirkens donationsbog 1641. – Nr. 47. Raben: Minder fra det gamle Sønderborg, 1947, side 36. – Nr. 49. Kirkens donationsbog 1668 og 1677. – Nr. 50. Sønderj. Aarboger 1891, side 42, 1892, side 286 f. 1897, side 101 og 109. – Nr. 54. Raben, side 62, nr. 44. Kirkens donationsbog 1656 og 1659. – Nr. 58. Raben, side 64, nr. 60. – Nr. 59. Personalhistorisk Tidsskrift 1947, side 66–79. – Nr. 63. Epitafium, Raben, side 39–40. – Nr. 70. Raben, side 62, nr. 45. – Nr. 73. Raben, side 64. – Nr. 75. Raben, side 63, nr. 49. Gravstenen fra 1693, der er meget slidt, ligger ved dr. med. Thedes hus i Augustenborg. – Nr. 78. Raben, side 36–37. – Nr. 82, side 58, nr. 22 hos Raben. – Nr. 83. Raben, side 60, nr. 33. – Nr. 90. Raben, side 58, nr. 17. – Nr. 92. Raben side 62, nr. 43. – Nr. 94. Christian Knudsens samlinger til en beskrivelse af øen Als, I, side 65. – Nr. 99. Ligprædiken af magister Johannes Brandt, Rostock 1650, Christian Knudsen, bind XXI, side 18. – Nr. 100. Raben, side 60, nr. 32. – Nr. 105, Chr. Knudsen XXI, side 78. – Nr. 111. Christian Knudsen, XXI, side 79; Raben, side 26–28. – Nr. 112. Raben, side 65. – Nr. 113. Raben, side 64. – Nr. 122. Raben side 57, nr. 7. – Nr. 123. Raben, side 64. – Nr. 124. Raben side 61, nr. 36. – Nr. 127. Raben, side 64. – Nr. 129. Raben, side 64. – Nr. 133. Raben, side 64. – Nr. 135. J. Smith: Slesvigske Amtsforvaltere, side 67–68. – Nr. 136. J. Smith: Slesvigske amtsforvaltere, side 69. – Nr. 139. Sønderborg kirkeregnskabsbog side 1 b (Byens præster fra 1550 til 1880). Nr. 140. Raben, side 64. – Nr. 142. Raben, side 61, nr. 40. J. Smith: Slesvigske amtsforvaltere, side 67. – Nr. 144, kirkeregnskabsbogen, side 15 b. Claus Smit havde testamenteret kirken 5 mark. – Nr. 145. Familienbuch Clausen i rigsarkivet, side 5. – Nr. 147. J. Smith: Slesvigske amtsforvaltere, side 66–67. – Nr. 156. Raben, side 46–47 og side 61, nr. 37. – Nr. 159. Raben, side 63, nr. 57. – Nr. 165. Johan Monrads selvbiografi, udg. af S. Birket Smith (1888). – Nr. 166. Raben, side 63, nr. 51. – Nr. 167. Raben, side 17 og 57, nr. 6. – Nr. 172. Christian Knudsens samlinger, bind IV, side 42–44.

EN SAMTIDIG LEVNEDSBESKRIVELSE AF DORTHE HANSDATTER LOTTRUP, GRUNDLÆGGER AF HANSTED HOSPITAL

VED

HENNING HEILESEN

I Landsarkivet for Nørrejylland i Viborg opbevares et manuskript paa 358 foliosider, som indeholder en ligprædiken over grundlæggeren af Hansted hospital ved Horsens, Dorthe Hansdatter Lottrup. Den er efter angivelse paa titelbladet holdt ved begravelsen i Klosterkirken i Horsens den 3. februar 1711 af den daværende sognepræst i Horsens, mag. Anders Winding (ca. 1645–1715). En sammenligning med Horsens kirkebog fra samtiden viser, at manuskriptet ikke er skrevet med Anders Windings haand. Afskriften er foretaget med en tydelig haandskrift, der er meget forskellig fra den noget sjuskede og ikke helt tydelige skrift, som findes i kirkebogen. Efter al sandsynlighed har Anders Winding ladet manuskriptet afskrive med det formaal at lade prædikenen trykke. Ved skiftet efter Dorthe Hansdatter den 22. april 1711 fik denne af boets midler 260 rd. 12 sk. til hjælp ved prædikenens trykning. I afskriften betegnes executor testamenti, Ole Krabbe til Bjerre, som etatsraad, hvad han først blev 1714. Den kan altsaa ikke være ældre end dette aar. Senere, uvist hvornaar, er det kommet til Hansted hospital, hvorfra det i 1748 tillige med en del dokumenter vedrørende dette hospital kom til Aarhus bispeembede og blev indlemmet i dettes arkiv. Sammen med de ældre dele af Aarhus bispearkiv blev det i november 1891 afleveret til landsarkivet i Viborg. De penge, der var bestemt til ligprædikenens trykning, blev senere brugt til Horsens latinskoles reparation (kongeligt reskript af 13. oktober 1747 i Aarhus bispearkiv, pakken Regnskaber o. l. for forskellige latinskoler 1739–63 (landsarkivet i Viborg)).

Ligprædikenens titel er efter tidens skik meget vidtloftig: „Dend Glæde, Guds Børn i deris Nod forlanger fra Gud, dend Herlighed, de efter Nøden venter sig ævig hos Gud, dend Forlystelse, de under No-

den nyder og naaer udi Gud, af Mose Bøn, Psalm. XC. v. 15, Pauli Errindring, Act. XIV. v. 22, og Esthers Anviisning, Esth. XIV. v. 11, 12. Efter gifven Anledning eftertencht udi Fortalen, og udi Indgangens og Textens Ord efter Begiæring, der dend Ædle, Fornemme Gud og Dyd-elskende Matrone Madame DOROTHE HANSDATTER, Ædle Sal: ANDERS TONBOIS til Hanstedgaard, hendis Salig Liig og Legome udj en Høy-anseelig og Folckeriig Forsamling blef hensatt udj Kaars-Brødre Kloster-Kirche i Horsens d. 3. Februarii A° 1711. Af Guds Naade eenfoldel. overveyet ved Anders Vinding, Sogne-Præst udj Horsens." Selve ligprædikenen kan ikke paaregne storre interesse med dens næsten endeløse sammenkædning af skriftsteder og retoriske fraser. Den maa have taget adskillige timer at holde, og for tilhorerne maa det have været noget af en lidelse at hore paa den. Midt i denne ørken fremtræder „testamentet" (her kaldt „Personalia") med den afdødes liv og levned som en oase. Det er dette afsnit af ligprædikenen, der meddeles nedenfor. Det indeholder en rigdom af personalhistoriske oplysninger, der gør det til et kildeskrift af stor værdi. Tidligere har det været benyttet af J. P. Bottiger i „Om Stifterinden af Hansted Hospital Dorthe Hansdatter" (Jyske Samlinger 2. række IV s. 345–49) og af J. K. Jensen i „Blade af Horsens Kobstads Historie" s. 189–98 (Horsens 1944).

Belangende dend Ædle, Hæderbaarne, Gud- og Dydelskende, nu i Gud Salige Matrone, Mad^me^ DOROTHE HANSDATTER LOTTRUP, Ædle Sal: ANDERS TONBOES til Hanstedgaard, hendis hæderlige Herkomst og Oprindelse, Lifs og Lefnets af Guds Frygt og Dyder berommelige Forhold, samt Christelige og salige Afskeed fra denne Verdens Moysommelighed, da er derom dette, som følger:

Skal mand i Dodelighed vinde en priselig Udodelighed, da maae mand i Lifve tiene Gud, der alleene hafver Udodelighed[1], og giore sig bekant af dend Dyd og Skichelighed, der kan aftvinge en hver, endog sin Afvindsmand, et renomeerlig og priselig Efftermæle. Saadant er dend Ædle Salig Matrone udj sit Lifv, hvoraf det Kosteligste har været Moye og Besværing, stedse befunden at hafve lagt paa Sinde, paa det hun i Lifvet, hvis Indgang i denne Verdens Skuepladtz har været loulig og hæderlig, kunde ziire og pryde dets Moye med det, som endnu var kosteligere, og i dets Fremgang beflitte sig paa de Christelige Dyder, ved hvilche hun i sin Udgang af Verden kunde lade noget Berommeligt effter sig i Verden, og iche allenisle naae Udodelighed hos dend Udodelige, men endogsaa fortplante sit Nafns og Rygtis Udo-

delighed hos de Dødelige. Fra saa elskelig en Plantis første Anfang at giøre Begyndelse, da har Roden, af hvilchen hun er udspiiret, været hæderlig. Hendis Fader var dend Ærværdige, meget Hæderlige og fornemme, vellærde Mand H^r HANS NIELSØN LOTTRUP[2], da Sogne-Præst til Gudberg Meenighed i Fyen; hendis Moder var dend Hæderbaarne, Gud- og Dydelskende Matrone ANNE CHRISTENSDATTER[3]; som begge for rum Tiid ere henfarne til det Stille. Af disse nu Salige Forældre er hun som en loulig Egte-Sengs Plante til Liuset fremkommen A° 1657 d. 3. Maji Klochen 6 om Morgenen. Men som Mennisket, siden alle Lefvendis Moder ved det utidige Eble-Bid forskiersede det Lif, vi skulde lefvet i Gud, og dend uforanderlige Lychsalighed, som os var bereed, saavel i det iordiske som himmelske Paradiis, ved dend natuurlige Fødsel blifver ichun fød til Satans Riige, efftersom vi af Naturen ere Vredens Børn[4], saa maae det ved en overnatuurlig Fødsel fødis til Guds Riige[5], at det formedelst Igienfødelsens Bad og dend Hellig Aands Fornyelse[6] kand blifve Arfving effter Haabet til det ævige Lifv[7], hvorfore hendis Hiert-elskende Forældre, dend medfødde menniskelig Tilstand rætsindelig betragtende, ingenlunde har forglemt at lade denne deris nyfødde Kiære Daatter d. næstfølgende 7de Maji formedelst Vandbadet i Ordet[8] indlifve i hendes Frelsere Christo Jesu, at hun som en renset Green kunde blifve i det rette Viintræ og bære megen Frugt[9]. Samme forælderlig Omhyggelighed har ved Alderens Tiltagelse iche aftaget, men blefven continuerende, iche alleniste i de spæde Aar, men og fremdelis, saa dc har, saa snart Aar og Alder det kunde tillade, baaren ald tilbørlig Omhu for, att hun kunde tiltage, som i Aar saa i dett, der ziirer Ungdoms-Aarene, nemlig Tugt og Herrens saliggiørende Kundskab; lod hende derfor oplære i Læsen og Skrifven, og stedse holdt hende til ald Ærbarhed, Skichelighed og Huusraadighed, saavit som hos et Barn paa 10 Aars Alder kunde forventis.

Men som hendis Artighed og dydige Forhold da allerede begynte at indrente hende alle Dydelskeris Ynde og Gunst, har det samme bevæget dend Ædle og velviise Seign^r PEDER HANSØN[10], fordum Borgemester i Svenborg, udj hendis Alders tiende Aar fra hendis Kiære Forældre hende at begiære, paa det hun, som et vel-artende Barn, kunde faae dis beqvemmeligere Leylighed til at lære udj Sye- og Knipleskole dett, som Fruentimmeret vel sømmer og anstaar at viide. Denne hans gode Affection og hoflige Tilbud siuntis vel større, end att det af hendis Kiær-ærede Forældre kunde modtagis, men blef dog formedelst dend mellom dem værende Fortrolighed Kiærligst optaget; og forblef hun saa udj velbem^te Borgemester PEDER HANSØNS Huus paa 2 Aars

Tiid. Dismidlertid hans Dydædle Kiæriste iche effterlood effter Alderens Tiltagelse og Capacité at underviise hende, saavel i Huusholding som i andet hendis Stand Vel-anstaaenligt, hvilchet hun med en angenem Lærvillighed altid øvede sig udj; hvorudofver dend Ærværdige, meget Hæderlige og vellærde Mand, nu Sal. H^r^ NIELS MADSØN[11], fordom Sogne-Præst til Gudme og Bruager Meenigheder, som da hafde til Ægte hendis Kiære Syster, dend Hæderrige og Dydædle Madame KAREN HANSDATTER LOTTRUP, ogsaa fandt sær Behag udj hendis Artighed, og derfor begiærede hende udj sit Huus; hvor hende gierne blef tilladt Direction ofver Alting i Huuset, heldst naar hendis Hiert-elskte Syster iche self var tilstede, saasom hun stedse udviiste ald Systerlig Huldskab og Troskab, og forblef derfor sammesteds til sin Elskelige Svogers og Dydigste Systers største Fornøyelse udj 3 Aar. Og som hendis altid udviiste yndige Dydighed stedse opvagte en hver til Affection og Godhed for hende, blef hun dereffter begiært fra sin Kiærelskelige Syster og Sl. Svoger her til Horsens af hendis Høyærede Faster, dend Hæderbaarne, Dydædle og Gudelskende, fornemme, nu Sal. Matrone ANNE NIELSDATTER[12], velfornemme Sal. CHRISTOPHER BLYMESTERS[13], hvor hun og var elsket og afholdt som deris eget Barn; hafde og i velbem^te^ sin Fasters Huus længere end et Aars Tiid forblefvet, dersom hendis Høyelskelige Fætter, ædle og fornemme, velviise, nu Sal. Borgemester JØRGEN BLYMESTER[14], iche hafde været hende til sin Huusholding at forestaae begiærende, saasom hand paa dend Tiid var eenlig og ugift; samme sin Fætters Begiæring hun effter sin Elskelige Fasters saavelsom Syskendis og andre Venners Raad og Betenchning velvillig effterkom, og forestood hans Huus med fornøyeligste Vindskibelighed paa ottende Aar.

Nu hafde voris Salige lenge noch med behageligste Troskab og Rætsindighed opagtet dett, som under hendis fornuftige Omhyggelighed af andre var blefven betroet; derfor behagede det dend Aldviise Gud, som et hvert Menniskis Hierte effter sin behagelige Villie dirigerer, at antende en Ægte-Kiærligheds Lue udj dend Ædle, Høyagtbare og meget fornemme Seign^r^ ANDERS JENSØN TONBOE[15], da fornemme Negotiant og Handelsmand her i Horsens, hans Hierte mod hende, og ved samme betroe hende et større Pund, som hun til en Deel Christi Hielp trengende Lemmers Ophold og Underholding skulde forvalte; blef derfor af velbem^te^ Seign^r^ ANDERS TONBOE til Egtefælle begiært, og hun effter foregaaende Raadforing med Gud og gode Venner, særdelis hendis Elskeligste, nu Sal. Moder, og velbemældte hendis gode Fætter, hannem om sin uforanderlige Gienkierlighed og trofast

Egtehuld forsichrede, og det saa meget dis heller, som hun stadig sluttede, at denne kiærlig Egteforbund var tilforn besluttet udj Himmelen, før dend skulde oprettis og fuldbyrdis paa Jorden. Samme deris udj Gud begyndte Ægte-Kiærligheds Løffte lode de derfor ved en Christelig og sædvaanlig Copulation fuldbyrde og stadfæste, og blef deris Brøllops Høytid holdet A° 1680 d. 14. Novembr. i deris eegen Gaard her i Byen[16], dend de og udj næstfølgende 14 Aar iche uden ønskeligste Guds Velsignelse og behagelig Fornøyelse beboede, og imidlertid begafvede dend Allerhøyeste dem med 4 yndige Børn, nemlig 2^{dc} Sønner og 2^{dc} Døttre, af hvilche begge Døttrene og dend eene Søn før Faderen paa Jorden blefve hiemfordrede til deris Fader i Himmelen[17]. A° 1694 hafver hun med sin Elskelige Hosbonde og Kiæriste frastaaet deris Gaard og Brug her i Horsens og begifvet sig til dend da nylig opsatte Boelig udj Hansted Bye, som de nogenlunde til deris Brug og Magelighed hafde ladet opsætte[18]. Effter Ankomsten der til Byen lode de Kierchen sammesteds vel reparere[19], og bragte deris Godtz udj temmelig good Velstand, saa at Alting teede sig for dem til en ynskelig Rolighed og Fornøyelse.

Men som Verdens Glæde varer kun et Øyeblich, og som Jonæ Kikajon staar en hastig Vissenhed for[20], saa henløb neppelig 3 Aar, før Døden giorde det sørgeligste Rif i Huuset, og A° 1697 d. 29. Julij borttog hendis yndigste og allerkiæriste Egtehosbonde og Øynis elskeligste Lyst[21], efterat de udj 16 Aar, 11 Maaneder, een Ugge og 4 Dage hafde lefvit sammen saa kiærligt, samdrægtigt, velfornøyeligt og exemplar et Egteskab, at der var ichun een Villie i begge Hierter, et Hierte i begge Legomer. Hun derfor hafde dis større Aarsag at klage med Zion: Herren ledde hende og loed hende gaae i Mørche og iche i Lius[22], mættede hende med beske Ting[23] og skienchede hende med Malurt[24]; som hun ydermeere motte finde og fornemme, da Sorg blef lagt til Sorg, og det eene Saar hugget i det andet, der det behagede dend Allerhøyeste at udsluche hendis eeniste Gnist, som skulde været til at vederqvæge hendis Siæl og føde hendis Alderdom, ved hvilchen hun maatte være skaanet fra største Viderværdigheder, som mødte hende udj hendis Enchesæde, hvilchet ny Hiertesaar Herren saarede hende med A° 1704 d. 21. Decembr. Denne hendis eeniste effterlatte Søns og Barns dødelig Afgang nedbøyede hende saare, saaat ald hendis timelig Vederqvægelse siuntis næsten at være forsvundet, med mindre hun denne sin Hiertesorg self hafde lindret med denne Efftertanche, at det var saaledes dend Høyestis behagelige Villie, dend vi med allerfoyeligste Underdanighed maae være tilfreds med, og at hendis Elske-

lige Søn iche var tabt, men bedre forvaret. Hand var Guds Laan til hende, der skulde igiengifves; det maatte derfor heldst skee i de Aar, da Laanet kunde gaae mest lydeløs hiem[25]. Venner og alt Kiært i Verden har vi alleniste som et Laan af Gud; vi maae derfor legge vor Haand paa vor Mund og tie, naar Herren tager os dennem og det fra, hand har laant os, da det iche er Visdom at trætte med den Almægtigste. Det salige Guds Barn hafver derfor fattet sit Sind i Taalmodighed og arbeidet paa ved Guds Aands Bistand at fordrifve de forhen haffte virkelige Bekymringer; dog mand kand vel tenche, de bekymmerlige Tancher iche saa læt udj dette Kiøds Skrøbelighed lader sig slæt fordrifve. Hun vennede sig dog til at bære med et taalig og trøstig Hierte det, som iche stod til at forandre, søgte ald sin Fornøyelse i Gud og udj hans helligste Ord. Thj som hun af Barndom op hafde været opvaant til Guds Frygt, saa hun og altiid hafft Gud for Øyne, ingen Tiid forglemt at holde sig inderligen til Gud, saavel i Modgang som Medgang, hørde gierne Guds Ord, hørde det saa, at hun viste, paa hvem hun troede[26], og i dend Troe førde hun sit Lif fremmed fra Verdens Underfundighed, Overdaadighed og Forfængelighed. Hun søgte altid med Hiertens Attraae Guds Huus, naar Svaghed det iche formeente; dog effterlod hun iche da, meere end andre Tider at læse og efftergrandske Guds Ord saavel i Bibelen som i andre Aandriige Lære-Skrifter og Bønne-Bøger; hvorudofver hun og self hafver begiært, at forberørte Ord af Psal. 90 v. 15[27] og Act. 14 v. 22[28], som hun self hafde udsøgt, motte i hendis Liigbegængelse blifve forklaret.

Med største Hiertens Devotion, Anger og Ruelse beredde hun sig stedse meget Christeligen til at blifve sin Frelseris Jesu Christi værdige Giæst udj det Høyværdige Alterens Sacramente, og entholt sig da tilforn, saavelsom andre sædvaanlige og af hende self vedtagne Tider, fra dend legomlig Spise, paa det hun kunde holde sig dis nærmere til sin Gud med sin Dyre-kiøbte og Naade-hungrende Siæl, og blifve dis bedre og værdigere bespiset med det Himmelske Manna[29] udj Christi Helligste Nadvere.

Hendis fromme Sal. Hosbond, hvilchen Gud hafde samlet hende med, at de igien skulde adskillis, og hafde adskildt, at de igien skulde samlis ævindelig, begegnede hun, medens de vare samlede, med saa fornøyelig en Egte-Kiærlighed og Huldskab, at imellom dem aldrig kunde opkomme dend mindste Ueenigheds Gnist, men beggis Hierter vare foreenede som et Hierte; hvorudofver hans Afskeed fra hende har været dis smerteligere, i det hun ved saa eye-good og from en Ægtemands Forliis saasom miste sin halfve Siæl. Og som Fredens og Eenig-

hedens Gud stedse hafde sin Bolig i dem, saa loed han og see sin Behag til dem, i det hand velsignede dem rigelig med dette timelige Gode, og det saa meget dis meere, som de altid fandtis benøyede med Maadelighed og iche misbrugte Herrens meddeelte Gode til Pragt og Hoffart; derofver hun og siden i hendis eenlig Stand kiendelig kunde spore og befinde Herrens store Velsignelse.

Ved Philippi Jacobi Tider[30] A° 1705 resolverede hun effter sin Høyelskelige Syskendis og Venners Raad samt eegen Betenchning til at flytte her til Byen igien, saasom hendis sørgelige Eenlighed var hende meget møysommelig og langsom, særdelis effter hendis Elskelige og Eeniste Søns dødelig Afgang. Siden dend Tiid er hun her forbleſven, og har som en rætsindit, hældig og priiselig Vidue fremdragit sit Lif, sættende sit Haab til Gud, blifrende udj ydmygelige Begiæringer og Bønner Nat og Dag[31]. Og som Frugten viiser, hvad Dyd der er i Træet[32], saa har hun stedse ladet see, at hun var en uforvisnet safftig Qvist af den sande Viinstoch Christo Jesu[33], i det hun har ladet den Hielp trengende nyde Frugten af en uforfalsket Christen Kierlighed, som er Barmhiertighed; dend hun baade før og siden hun kom sidst her til Byen at boe udviiste mod de Fattige, til hvilche hun ey alleene ugentligen, men end og à parte til de Høytidelige Fester uddeelede god Almisse, ey forglemmende de Sengeliggende, Huusarme, Hielpeløse og nødlidende Encher, som hun af et velvilligt Hierte tilsendte adskillige Almisser.

Fornemmelig har hun ladet paakiende, hvad Hiertelaug hun hafver hafft til de Fattige, i det hun til 24 fattige Hospitals-Lemmer udj et Hospital, som udj Hansted effter hendis sidste Villie er anordnet at skal opsættis[34], hafver hengifvet hendis Hovedgaard, Hanstedgaard, alt hendis Jordegodtz, Jura Patronatus, Konge- og Kierche-Tiender, Guld, Sølf og beste Bohafve, effter forfattede Testamentis videre Bemelding, foruden de Otto Hundrede Rixdaler af hendis Sl. Mand og hende tilforn de Fattige destinerede, af hvilche effter hendis sidste Villie dend halfve Part skal være til fattige Skolebørn i dend her ved Steden værende Latinske Skole, og Half-Parten til Byens og nogle andre Fattige uden Byen effter dend af voris Salige self forfattede Opskrifft forblifver.

Til nogle fattige Studenteris Fremtarf paa Academiet hafver hun deputerit en Capital paa 400 Rxdlr., derforuden til Fattige og Almisse-Børn udj dend Meenighed i Fyen, som hun er fød udj, henlofvet 400 Sldlr.; hafver dog iche forgiæt hendis egne og Sl. Mands Arfvinger en god Deel at tildeele. Denne Salige Madame hafver henbragt

ald sin Lifstiid i en sand Guds-Frygt, rætsindig Andagt, anstaaenlig Erbarhed, Christelig Medlidenhed, bestandig Taalmodighed, velvillig Tienstfærdighed, saavel mod Fremmede som Bekiendte og Anforvandte, og alle hende best sømmende Dyder, saa hun iche alleene hafver efterladt sig et lovligt og priiseligt Efftermæle, men og ved exemplar Skichelighed forestillet sig som et Christelig Forskrifft for de Efterlefvende at stiile efter.

Hendis Svaghed og nærmere Tiltræd til Døden ved langvarig Sygdom og derpaa følgende meget salige Endeligt anlangende, da hafver hun paa andet Aar været meget skrøbelig, og lod det sig ansee i Begyndelsen at være som en Feber, hvorpaa fulgte en δυσοῤεξία[35], hvilchen daglig tiltog, og i hvor vel hun efter mange Høyfornemme Slegt og Venners Tilskyndelse hafver brugt adskillige Raad og Medicamenter, saa har det dog været forgiefvis, efftersom Svagheden toog Ofverhaand, saa at hun effter sidst afvigte Sct. Michaelis[36] er vorden gandske affældig og sengeliggende. Derofver velb[te] hendis Venner bare sær Condolence, ydermeere foreholdende hende, at hun næst Guds Bistand maatte søge krafftigere Medicin; hvis got Befindende hun villig følgede; og blef saa først betient af den velerfarne Monsr JACOBO SCHMIDT[37], Kongl. May[ts] priviligerede Apotecher her i Byen, som hende flittigst har opvartet og tilbragt Alt, hvis hand effter sin Videnskab kunde formaae. Fra Flensborg blef dereffter forskrefven Ædle og berømte Doctor SCHEFFER[38], saavelsom og Ædle Doctor THOMAS LAURENTII[39] af Aarhuus og Ædle Doctor RING[40] af Veile, som alle og en hver for sig har beredet hende adskillige Recepter, som dennem siuntis allertienligst kunde være; dog de, særdelis ved Afskeed med hende, gaf ichun gandske ringe Forhaabning om hendis Helbreds og Sundheds Erlangelse. Allersidst hafver hun ladet forskrifve fra Ribe Ædle og berømte Doctor CHRISTOPHER HEMMER[41], som og ved Ankomsten erkyndigede sig om hendis Svaghed; saa i hvor vel hand befandt hende ved største Afmagt og liden eller ingen Lifstegn, har hand dog forskrefven hende nogle Medicamenter, og ved tienligste Memorialer giort Underviisning om deris Brug, og dermed taget Afskeed fra hende samt hendis kiære Venner. Og i hvor stor Svagheden end har været, saa har dog voris Salige med god Taalmodighed baaren og udstaaed dend effter Guds Villie, og hiertelig trøstet sig ved de Ord, som hun i sin Liigfærd hafde begiært at blifve forklaret: *Det bør os ved megen Trengsel at indgaae udi Guds Riige*[42] og andre Sind- og Aand-rige Skrifftens Sprog, fyndige Betechninger derofver og udvalde Aandelige Psalmer.

Dog søgte hun iche saa meget sit Legomis Helbred at igienhendte,

at hun skulde forglemt sin Siælis Lægedom; thi trende Gange siden hun, som ommeldt er, blef ved afvigte Michaelis sengeliggende, har hun ladet sig betiene med det Høyværdige Nadverens Sacramente, og allersidst Søndagen d. 25. Janv., som var voris Salige Afdodis sidste Lefve-Dag her i Verden. Effterat hendis Naade-hungrende Siæl og Trøst-begierende Hierte var trøstet med det Lifsalige Guds Ord, der end og ved Kaarsens Galde-Drich[43] lærer os at smage, hvor sød og good Herren er[44], og hun med dette Helligste Maaltid effter inderlig Hiertens Attraa saavel var blefven vederqvæget, at hendis gudelige Andagt til storste Fornøyelse, blef hun af mig uværdig, hendis Siæle-Sørgere, ved adskillige Skriftens Sprog og korte Betenchninger errindret om, med en fast og stadig Troe at holde fast ved sin Saligheds Klippe Jesum[45], hvilchen hafde kast alle hendis Synder bag sin Ryg, og kierligen vilde annamme hendis Siæl fra Forderfvelsens Huule, hun nu toen med Lammets Blod[46] kunde blive anseet som Lammets Hustrue[47], hafde alt bekommet det allerønskeligste Viaticum paa sin Fart fra Tiden til Ævigheden, fra Synden til Saligheden, og skulde iche mere nyde deraf, før det blef fuldkommet i Guds Riige[48], med meere, som for Vitlofftigheds Skyld maae forbigaais. Ald denne Fortrøstning hun med god Andagt og sammenlagde Hænder anhørde, og blef fast det sidste, hun i Verden skulde høre. Fra Høymesse var endet samme Dag, indtil Afftensangs-Tienisten blef begynt, forblef ieg da hos hende, men som hun siuntis iche noget videre at kunde fatte af det, som blef talet til hende, liuste ieg sidste Gang Herrens Velsignelse over hende, og befalede hende dend Trofaste Gud; derpaa falt hun hen i saa stor en Rolighed, saa sød og sagte en Hvile (at iche nogen kunde synderlig fornemme, hun engang drog sin Aande), i hvilchen ieg og befandt hende, effter Afftensangs-Tienisten var ude, og udj samme ønskeligste Stilhed hun til det alleryderste Aande-Dræt continuerede.

Udj hendis Svaghed besøgte hende nogle Gange dend Høyædle og velbaarne Herre H[r] Estatsraad KRABBE[49] til Bierre, Nandrup, Schaarupgaard etc. samt hans Høyædle og velbaarne Frue F[r] IDE SOPHIE GIEDDE[50]; med dem hun kort før hendis Død tog fuldkommen Afskeed og da errindrede Hans Velbaarenhed hans gode Løffte med Directionen ofver det af hende testamenterede og for omtalte Hospitals Oprettelse[51], hvorom hand hende fuldkommelig forsichrede (hvilchet dend Høyædle Herre, som Exsecutor Testamenti et Fundationis, alt hafver erviist berømmelig Nidkierhed at effterlefve[52]), hvorpaa dend Sl. Siæl var meget vel fornøyet, ønskende de maatte samlis med hver andre udj Guds Æris Rige[53].

Hun bleſ og af Ædle og velviise STEPHAN HOFGAARD[54], Borgemester her i Horsens, saavelsom hans Ædle Kiæriste besøgt, desligeste af Ædle Hr Raadmand LAURITZ RIBER[55] og hans Ædle Kiæriste; med forbemlte Hr Borgemester og Hr Raadmand hun i Særdelished har taget saa kierlig Afskeed, at hun ingenlunde tviflede om deris gode Forsorg og muelige Fliid at hafve i Øye, om hvis hendis oprettede Testamente indeholdte[56], særdelis formeedelst dend mellom dem og hende saavelsom hendis Elskelige Sal. Hosbonde, mens hand lefvede, haffte venligste Fortrolighed; hvorpaa, effterat trolig Tilsagn var skeed, hun og overantvordede dem i Herrens Protection. Herforuden hafver mange Hæderlige Høy- og Vellærde Mænd uden Byen boende, baade Paarørende og Fremmede, hende besøgt. Iligemaade er hun og besøgt af Ærværdige og meget vellærde Mand Hr LAURITZ JENSØN FOG[57] saavelsom mig, der offte var hos hende indtil det Yderste; med os samptlig hun alt tilforn hafde taget kierlig Afskeed, og betachet for erviiste Medlidenhed og Tieniste. Denne Sal. Madamis Elskelige Broder, Høyagtbar Seignr CHRISTIAN HANSØN[58], og hans Dydædle Kiæriste[59] og Hæderbaarne hulde Systre her i Byen, Madame ANNE[60] Sl. SØFREN BERENTSØNS[61] og Madame KAREN[62] Sal. SØFREN MALTESØNS[63] samt deris Børn hafver hun og taget sidste Afskeed med, og befalet dem udj Guds naadigste Opsiun; dog fornemmelig med Ædle Madame ELISABETH KIERSTINE[64] Raadmand LAURITZ ERICHSØNS og Madame KAREN NIELSDAATTER[65] Sal. NIELS GYLDINGS[66], tillige med hendis Systerdaatter, Gud- og Dyd-elskende Mademoiselle BIRGITTE SØFRENSDAATTER[67]; hvilche idelig har været hende ved Haande og udj hendis Svaghed beviist ald redebon og pligtvillig Tieniste. Herforuden har og hendis Elskelige Svogerske, Ædle Madame BODEL JØRGENSDAATTER HØGSBROE[68] Borgemester HOFGAARDS, hende offte besøgt, og hafft ald muelig Omhu for hende til det Alleryderste. En hver for sig aflagde deris ærbødigste Tachsigelse, for hvis hun dennem i sit giorde Testamente hafde deputeret. Hun ønskte dennem Alle, saavel Nærværende som Fraværende, blandt hvilche hendis Elskelige Svoger, Velærværdig Hr HANS MØLLER[69], og Ædle Kiæriste, ELISABETH HANSDATTER, hendis Høy-Kiære Syster, saavelsom deris Kiære Børn og andre udj Fyen fornemme Paarørende med hende omsider at samlis for Guds ærefulde Aasiun i Himmelen.

Ved 5 slet om Afftenen, effter forhen ommeldte sagte Hvile, er hun meget sagtelig, ligesom ved det sagteste Aandedræt, salig og sødelig i Herren hensofvet udj forbenefnte hendis Venners herved Stedet og mange Dydædle Matroners, saavelsom min Overværelse, effterat

hun hafde lefvet med os 53 Aar, 8 Maaneder, 3 Ugger, 1 Dag, som skal være dend salige Madamis gandske Alder.

Hendis Trengsler ere vel overvundne, hun, som Herrens Forløste, er kommen til Zion med Fryd, og ævig Glæde skal være ofver hendis Hofvet, ia Fryd og Glæde skal hun nu være udj, og Pine og Sorg og Such skal flye fra hende[70].

ANMÆRKNINGER

[1] 1. Tim. 6,16. – [2] Sognepræst til Gudbjerg 1640–77. – [3] Datter af sognepræst til Espe-Vantinge Christen Jorgensen († 1645). – [4] Ef. 2,3. – [5] Joh. 3,3. – [6] Tit. 3,5. – [7] Tit. 3,7. – [8] Ef. 5,26. – [9] Joh. 15,2. – [10] Var endnu borgmester ¦ Svendborg 1680 (Johs. Olsen: Svendborg Bys Historie s. 493). – [11] 1627–79; sognepræst til Gudme-Brudager 1659–79. – [12] † 1687. – [13] Nævnes som raadmand i Horsens 1644 og 1651; var † 11/3-1663 (Horsens bys borgerskabsprotokol 1650–1727 fol. 66b). Han og sonnen Jorgen, der omtales i det følgende, kaldes almindelig BLIMESTER. – [14] 1643–97; blev først borgmester 1682. – [15] Ifølge sognepræst til Lundum-Hansted Peder Toxverds ligprædiken over ham (trykt i København 1699) født i Horsens 7/11-1648 som søn af handelsmand og skipper Jens Pedersen Tonboe († 1662) og hustru Elisabeth Andersdatter (1628–1700). Efter at han i nogle aar havde været bestyrer hos Bodil Hansdatter, enke efter hans morbroder, raadmand Johan Andersen († 1674), etablerede han sig 1680 som købmand i Horsens sammen med Søren Jensen Holmboe, der havde taget borgerskab som skipper i samme by 1663 (Anders Jensen Tonboes borgerskab er forgæves eftersøgt i borgerskabsprotokollen). – [16] Nu Torvet 6. Indtil 1685 ejede og beboede han ejendommen sammen med sin kompagnon, Søren Jensen Holmboe, derefter alene. – [17] De havde følgende børn: a. Jens Andersen Tonboe, dbt. Horsens 2/5-1683, begr. sst. 16/1-1685. b. Anne Lisbeth Andersdatter Tonboe, dbt. Horsens 29/12-1685, begr. sst. 29/10-1689. c. Hans Andersen Tonboe, dbt. Horsens 31/12-1690, † Hanstedgaard 21/12-1704 (jfr. anm. [25]). d. En datter, begr. Horsens 8/1-1693. – [18] 16/6-1685 overdrog Søren Jensen Holmboe sin del af deres fælles gaard paa Torvet i Horsens til Anders Jensen Tonboe (Horsens bys skøde- og panteprotokol 1683–1707 fol. 49a). Ved skøde af 16/4-1695 solgte sidstnævnte gaarden til skipper Niels Sørensen Gylding (sst. fol. 161a). Allerede 1684 havde han købt Hanstedgaard af arvingerne efter hans morbroders svoger, Peder Hansen Hovenbech (originalt skøde af 11/12-1684 paa pergament i landsarkivet i Viborg, Aarhus bispearkiv, 4. reversal fol. 102 nr. 6). – [19] Anders Jensen Tonboe fik 22/5-1695 skøde paa Lundum og Hansted kirker af landsdommer Peder Luxdorph til Fjellebro (originalt skøde i pakken Dokumenter vedrørende Hanstedgaard og Hansted hospitals gods 1676–1797 i Aarhus bispearkiv i landsarkivet i Viborg). – [20] Jon. 4,6 ff. – [21] Begravet i Hansted kirke 6/8-1697. Epitafium over ham opsattes sammesteds 1703 paa enkens bekostning. Hendes lig blev kort efter begravelsen i St. Hans kirke i Horsens overført til Hansted kirke, hvor det stadig findes ved siden af hendes mands. – [22] Jfr. Es. 42,16. – [23] Job 9,18. – [24] Ps. 69,22. – [25] Hans Andersen Tonboe (anm. [17] c.) blev knap 14 aar. – [26] 2. Tim. 1,12. – [27] I den nuværende oversættelse: Glæd os det Dagetal, du ydmyged os, det Aaremaal, da vi led ondt! – [28] Citeret i det følgende. I den nuværende oversættelse: Vi maa igennem mange Trængsler for at komme ind i Guds Rige. – [29] Joh. 6,32 ff.; jfr. 2. Mos. 16,14 ff. – [30] 1. maj. Hun opholdt sig endnu paa

Hanstedgaard 12/5-1705, da hun underskrev fundatsen for Hansted hospital. – [31] 1. Tim. 5,5. – [32] Mt. 12,33. – [33] Joh. 15,1. – [34] Fundats af 12/5-1705, kongelig konfirmeret 3/8-1705 (trykt Hofmans Fundationer II 302–08). Yderligere gods blev henlagt til hospitalet ved Dorthe Hansdatters testamente af 10/5-1710 (trykt Hofmans Fundationer II 309–15). – [35] dysorexia, mange paa madlyst. – [36] 29. september. – [37] 1682–1750; apoteker i Horsens 1707–43. – [38] Henrik Scheffer (1674–1732); praktiserede i Flensborg 1704–22 (derefter livlæge hos kong Frederik IV). – [39] ca. 1666–1719; praktiserede i Aarhus 1696–1719. – [40] Elias Andersen Ring (ca. 1658–1717); praktiserede i Vejle ca. 1710–13. – [41] Sædvanlig kaldt Christopher de Hemmer (1664–1715); medikus og stadsfysikus i Ribe 1694–1715. – [42] Ap. G. 14,22. – [43] Mt. 27,34. – [44] 1. Pet. 2,3; jfr. Ps. 34,9. – [45] 1. Kor. 10,4. – [46] Johs. Aab. 7,14. – [47] Johs. Aab. 19,7. – [48] Lk. 22,16. – [49] Ole Krabbe til Bjerre m.m. (1656–1728) var kun justitsraad, da prædikenen blev holdt. – [50] 1675–1756; gift 1697 med ovennævnte Ole Krabbe. Hun var sønnedatter af rigsadmiral Ove Gjedde. – [51] Jfr. Hofmans Fundationer II 313. – [52] Hospitalet begyndte sin virksomhed den 1. maj 1712 (Hofmans Fundationer II 313 anm.). – [53] Jfr. 1. Thess. 2,12. – [54] Stephen Rasmussen Hofgaard (1652–1716); borgmester i Horsens 1697–1716. – [55] Lauritz Erichsen Riber († 1719); raadmand i Horsens 1701–19. Undertiden blot kaldt Lauritz Erichsen. – [56] De skulde sammen med justitsraad Krabbe drage omsorg for hospitalets bygning og indretning (Hofmans Fundationer II 313). – [57] Residerende kapellan i Horsens 1684–1728. – [58] 1656–1713; borgerskab som købmand i Horsens 30/3-1686 (Horsens bys borgerskabsprotokol 1650–1727 fol. 45b). – [59] Hendes navn var Kirsten Nielsdatter (Horsens bys skifteprotokol 1712–19 fol. 56a). – [60] Sandsynligvis gift med Søren Berentsen før 1680; † 1732. – [61] 1640–1709; borgerskab som købmand i Horsens 19/9-1665 (borgerskabsprotokol 1650–1727 fol. 28b). – [62] Efter at hun var blevet enke efter sognepræst Niels Madsen (Lørup) 1679, giftede hun sig 2. gang 1683 med den efternævnte Søren Maltesen; † 1725. – [63] 1649–1705; borgerskab som købmand i Horsens 30/3-1686 (borgerskabsprotokol 1650–1727 fol. 45b). – [64] 1667–1726; gift 1686 med Lauritz Erichsen Riber, som da var købmand i Horsens. Hun var datter af sognepræst til Hvirring-Hornborg-Tamdrup Claus Christensen Hvirring († 1668) og hustru Birgitte Hansdatter Lottrup, søster til Dorthe Hansdatter. – [65] † 1743. Datter af Karen Hansdatter i hendes 1. ægteskab med sognepræst Niels Madsen (Lørup); viet til Niels Gylding i Anders Tonboes hus i Horsens 25/7-1694. – [66] Niels Sørensen Gylding (1651–1709); borgerskab som skipper i Horsens 5/3-1689 (borgerskabsprotokol 1650–1727 fol. 48a). Han købte Anders Tonboes hus i Horsens, da denne var flyttet til Handstedgaard (se anm. [18]). – [67] 1683–1717; gift 1713 med købmand i Horsens Oluf Lauritzen Fogh. Datter af købmand Søren Berentsen og Dorthe Hansdatters søster Anne. – [68] 1683–1721; gift 1701 med ovennævnte borgmester Stephen Rasmussen Hofgaard. Deres yngste datter, Bodil Stephensdatter Hofgaard (1711–95), blev 1728 gift med den kendte storkøbmand og godsejer Gerhard Hansen (de) Lichtenberg (1697–1764). Bodil Jørgensdatter Hogsbroe var datter af borgmester i Horsens Jørgen Hansen Hogsbroe (1631–97) og hustru Maren Jensdatter Tonboe (1655–86), søster til Anders Jensen Tonboe. – [69] Sognepræst til Gudbjerg 1677–1716. Efterfulgte sin svigerfader i dette embede. – [70] Es. 35,10.

SMÅ MEDDELELSER

OMKRING ST. ST. BLICHER

I sit Otium nedskrev Toldinspektør i Aarhus FRANS DJØRUP BANG (1867–1940) en Del personalhistoriske Meddelelser vedrørende den Del af Slægten Bang, som han tilhørte. Da han var historisk interesseret udover Familiekredsen, gav han ogsaa nu og da i sit utrykte Manuskript Plads til Beretning om nogle Oplevelser, som hans Fader, Læge i Kirke Hvalsøe L. E. BANG (1826–98) og hans Farfader, Skovrider, senere Etatsraad JENS BANG (1786–1862) havde fortalt, og hvorom Mindet levede i Slægten. Skovrider Bang stod i et venskabeligt Forhold til St. St. Blicher, og de Smaatræk, som han berettede om Samværet med den jyske Digter, bør ikke gaa tabt for Eftertiden.

Jeg takker Toldinspektør Bangs Datter, Provisor Frk. HARRIET BANG, for Afbenyttelsen af Manuskriptet, hvori Meddelelserne om Blicher er spredt. For at faa dem samlet har det været nødvendigt at tilføje nogle Forbindelsesord.

„I 1815 blev Jens Bang Skovrider paa Alheden. Hans Embedsbolig, Stendalgaard, laa i Vium Sogn, lige paa Grænsen af Thorning Sogn, en halv Mil fra Præstegaarden, hvor St. St. Blicher boede. De var jævnaldrende, og da Bang i sin Ungdom havde studeret Teologi, inden han blev Forstmand, førte ikke alene Teologien, men navnlig Interessen for Jagt og Friluftsliv dem sammen. Dertil kom, at Jens Bang var meget musikalsk; han komponerede bl. a. Melodien til Blichers Forstmandssang „Lunt min lille Bolig staar" (trykt i Diana, 1836). En tidlig Søndagmorgen fik Blicher Besøg af Skovrideren, der kom kørende op foran Præstegaardens Hovedindgang sammen med sin Svoger. Begge Herrer var ivrige Jægere, og de havde flere Gange sammen med Blicher fulgt „Dianas lokkende Røst" ude fra den ubegrænsede Jagtmark i Alheden. Da Blicher viste sig i Døren, spurgte Skovrider Bang, om Pastoren vilde med paa Jagt. Det vilde han gerne – men han skulde først have en Prædiken afleveret. Det var jo Søndag. Om de Herrer vilde vente saalænge? Jo, det vilde de nok, men helst i Kirken for at høre Prædikenen. „Nej, nej", afværgede Blicher; „det var ikke værd. Det var en gammel Prædiken, som han kunde bruge ved denne Lejlighed". Men Jens Bang lod sig ikke rokke, og Enden blev, at de fulgte med, medens Hesten blev spændt fra og sat i Stald saa længe.

Da Blicher havde prædiket en Stund, begyndte Bønderkonerne at græde, men inden tyve Minutter var gaaet, havde han sagt Amen og forladt Kirken sammen med Gæsterne, idet han overlod Degnen at besørge Resten af Guds-

tjenesten. Man kommer til at tænke paa Biskop Paludan-Müllers Ord i Visitatsprotokollen for Spentrup Sogn: „Præsten (St. St. Blicher) synes kun at interessere sig for Jagt og Noveller". Den lille Episode giver et træfsikkert Billede af Blichers Forhold til sin gejstlige Virksomhed og stemmer med, hvad de Randlev Bønder sagde: „Han gjorde nogle bitte Prædikener, men de var go'e". Faa havde Forstaaelse af hans digteriske Begavelse. Da Christian VIII i 1840 var paa sin Tiltrædelsesrejse, indbød den litterært interesserede Monark ikke Blicher til Taflet paa Stendalgaard, men lod ham staa udenfor i Mørket, hvor han sammen med Almuen hørte en Sang, han selv havde skrevet i Anledning af Kongebesøget.

Fru Blicher var vanskelig og hensynsløs mod sin „stakkels Mand", som Bang kaldte ham, og hun kunde ogsaa være ubehagelig og lunefuld mod hans Gæster. De havde en, efter Datidens Forhold, ualmindelig smukt møbleret „Sal", men hun tillod ikke andre at komme ind i den, ikke engang da der var Afskedsgilde i Anledning af Afrejsen fra Spentrup. Derimod saa Folk hende ved enkelte Lejligheder iføre sig sit fineste Puds og gaa op i Salen, hvor hun indtog maleriske Stillinger og dansede foran de store Spejle. Der kunde godt komme en Kurre paa Traaden i Forholdet mellem Jens Bang og Blicher. Da hans ældste Søn Peder Daniel var blevet teologisk Kandidat med non, fik Familien Bang ham i 1833 til Huslærer; han var en brav Mand, men saa dvask af Væsen, at Bang bad Nabopræsten holde Eksamen over Børnene; desværre var Resultatet saa daarligt, at Kandidat Blicher blev sagt op, hvilket hans Fader tog Bang ilde op.

Den sidste Gang, Skovrider Bangs Søn, den senere Læge i Hvalsøe, saa St. St. Blicher, var i Sommerferien 1846 eller 47; da kom han paa sin Fod fra Vium til Stendalgaard; herfra vilde han til København og videre til Laaland (rimeligvis til Grev Knuth), hvor han „haabede at faa Midler til en Rejse til England for at opsøge en Egn, hvor der skulde tales et Sprog saa ejendommeligt, at en Indfødt og en Ravjydsk kunde forstaa hinanden". Han mødte i en meget pæn sort Dragt og den karakteristiske storskyggede Kasket paa Hovedet, en Paraply i Haanden og en Krave i Lommen; voilà tout. To Dage senere skulde Student Bang tilbage til København, og Blicher blev meget glad, fordi han med ham kunde komme billigt til Aarhus. Vognen kørte dem til Ans Kro, hvor Student Bang havde sat sine Kammerater fra Viborg Stævne, og hvor de i Forening lejede en Extra-Postvogn til Aarhus. Blicher betalte redelig sin Part, men han var jo ikke ekviperet til Natkørsel; heldigvis havde den unge Bang foruden sin Overfrakke en Rejsekappe, som han overlod den gamle Mand, der alligevel frøs meget i den raakolde Nat. I det Par Dage, de var sammen, viste Blicher sig som en yderst elskværdig, fordringsløs og hensynstagende Mand, der fortalte meget underholdende".

Angaaende Blicher og Teatret benytter jeg Lejligheden til at henvise til de Oplysninger, der findes i Tidsskriftet Teatret XIII. Aarg., 95, og som ikke er blevet citeret efter Fortjeneste. Forskere har aabenbart ikke ventet at finde Stof

dèr. Den Skuespiller, som Blicher følte sig mest tiltalt af, var Patrioten H. C. KNUDSEN, hvis Komik, isprængt Lyrik, han vurderede højt. I et Digt fra 1840 (trykt i Randers Amtsavis 24/2) skrev han:

„Mon spiller *Han* iaften? Svartes Ja!
Ah! hvilken Sjou der om Billetter blev
Med Skub og Støj man dem fra Hullet rev".

(Jfr. Skuespiller og Patriot, 1925, 122).

ROBERT NEIIENDAM

UDDRAG AF NYKØBING F.' KIRKEBOG 1689-91

I en afhandling i Personalhist. Tidsskr. 7. R. II, 325, har afdøde hofjægermester C. E. A. SCHØLLER i en note anført, at et uddrag af Nykøbing F.' kirkebog for årene 1689-91 findes i en pakke i Rentekammeret (kgl. resolutioner juli-december 1693 nr. 24). Umiddelbart synes det forbavsende, at et kirkebogsuddrag skulde findes blandt rentekammerets akter. Årsagen hertil er da også ret kuriøs.

Konsumtionsforpagter HANS EHLERS afstår 1688 forpagtningen, som han har haft for en årlig afgift på 1350 rdl. Ved den påfølgende auktion byder borgmester JACOB MATZEN noget letsindigt afgiften op i ikke mindre end 2505 rdl. årlig. Mulig i et forsøg på at rette sin vistnok vaklende økonomi op. Nogen gevinst for ham blev det imidlertid næppe; ihvertfald var hans bo insolvent, da han døde 26. okt. 1691. Hans to kautionister, postmester BORCHARD ROSENFELDT og hospitalsforstander NIELS PEDERSEN var derfor ikke videre glade for situationen. Som et forsøg på at redde deres penge, ansøger de derfor i 1693 rentekammeret om et afslag i afgiften på 176 rdl. 3 ℔ 11 ß. Begrundelsen for dette andragende er dels at afgiften er meget højere end for byer af tilsvarende størrelse, dels at Nykøbing slot og dets betjente er afgiftsfri, og endelig at så stor en del af „de bedste borgere" er døde i de sidste tre år, hvorved consumptionen er aftaget betydeligt. Til støtte for den sidste påstand vedlægger de et dokument: „En rigtig udskrift af Nykøbing kirkebog på de, som af borgerskabet i trende næst afvigte åringer ved døden er afgangne", underskrevet 5. april 1693 af sognepræsten GREGERS ZIMMER.

Rentekammeret henholder sig til at det er borgmester Jacob Matzens egen skyld at han har budt så meget, men henstiller dog til kongen, at afgiften bliver nedsat med det halve af det ønskede beløb.

Da Nykøbing kirkebog først er bevaret fra 1705 og skifteprotokollen fra 1693, må det skønnes, at udskriften er så vigtig, at den bør offentliggøres i sin helhed.

1689 18. jan. Hans Ibsens hustru.
31. jan. Velbyrdig frue staldmesterinde Christiane Elisabeth v. Brandt.
31. jan. Jørgen Andersen Møllers hustru.

26. febr. Hendrich Flindt.
27. febr. Maren sl. Peder Samsings.
4. marts. Hans Røy Organistes hustru.
8. marts. Peder Jensen Skomager.
3. april. Hendrich Bendsen Væver.
3. maj. Christoffer Hansen Falch.
16. maj. Hans Jensen Ridefogeds hustru.
11. juni. Aarendt Birnbergs hustru.
26. aug. Jacob Rydther Skibbygger.
28. aug. Jens Kiesbyes hustru.
16. sept. Jens Kiesbye Skræder.
16. okt. Jacob Rydthis hustru.
22. okt. Jens Jansens hustru.
8. nov. Henrich Drommes hustru.
8. nov. Hans Danielsen Skipper.
21. nov. Peder Pedersen Skipper.
25. nov. Christen Juul Skræder.
26. nov. Povl Tobakspinder.

1690 9. jan. Michel Koch.
4. febr. Thomas Mathiesen Bager.
4. febr. Anna Smidt sl. Hans Danielsens.
7. febr. Henrich Tueman Kandestøber.
7. febr. Maren Skinders.
11. marts. Jacob Nielsen.
28. marts. Søren Jacobsens hustru.
4. april. Peiter Samuel Kobberhandler.
4. april. Maren Envoldsdatter.
8. maj. Claus Dienesen Skræder.
7. juli. Osvald Eggertsens hustru.
16. okt. Daniel Saur Barberer.
19. nov. Rasmus Skoflikkers hustru.
19. dec. Jeppe Nielsen Giestrow.

1691 28. jan. Elisabeth sl. Jørgen Lauridsens.
26. febr. Hans Pottemager.
26. febr. Magdalena Hans Eilers.
16. marts. Anna sl. Oluf Halings.
26. marts. Peder Smid.
Die Soteria (10. april) Jesper Jørgens hustru.
16. april. Hans Jørgensen Stærs hustru.
17. april. Peder Jacobsen Husfoged.
18. april. Peiter Smidt.
30. april. Hans ærværdighed provsten mag. Friderich Brandt.
4. maj. Anna sl. Daniel Svejmars.
14. maj. Vildtmester Caspar Mejer.

24. maj. Hans Borringholm.
29. maj. Hans Snedkers hustru.
5. aug. Bartil Kruse Stadscapitain.
15. okt. Peder Lauridsen Skipper.
26. okt. Borgmester Jacob Madsen.
26. okt. Peder Tømmermands hustru.
29. okt. Rasmus Suerche Vævers hustru.
30. okt. Anders Murermester.
18. nov. Juditz Remsings.
18. nov. Jens Nielsen Skippers hustru.
20. nov. Hans Jensen Steenholdt.
23. nov. Klokkeren Søren Montros.
25. nov. Niels Tømmermand.
30. dec. Maren Simons.
31. dec. Niels Grovsmeds hustru.
31. dec. Strandriderens hustru.
Ialt 63."

ALFRED LARSEN.

DØDSFALD

Umiddelbart inden tidsskriftet sendes i trykken, er der fra Helsingfors indløbet meddelelse om, at Samfundets æresmedlem, kanslirådet OSMO DURCHMAN er afgået ved døden 18. januar 1959.

SPØRGSMÅL

FALCH

Degnen MICHEL JENSEN FALCH, der ifølge Ejner Poulsens „Hardsyssels Degnehistorie" var Degn i Bølling og Sædding fra 1734–82, døde sidstnævnte Aar i Bølling. Hans Alder ved Dødsfaldet er ikke anført i Kirkebogen, og hans Fødested kendes ikke, men ifølge en Familieoverlevering skal hans Fader have været Præst i Sydslesvig og Søn eller Sønnesøn af en Godsbesidder von Falch i Holsten. I Arends: „Gejstligheden i Slesvig og Holsten" findes imidlertid ikke nogen Præst ved Navn Jens Falch, og jeg har ikke iøvrigt kunnet faa ovennævnte Overlevering bekræftet, hvorfor jeg vil være taknemmelig, om nogen kunde hjælpe mig med Bidrag til Oplysning om hans Afstamningsforhold.

H. VIUF-SØRENSEN, Strib.

SIMONSEN

Opplysninger søkes om PEDER SIMONSEN (HURUM), som 17.8.1819 fikk borgerskap som smed i Vejle. Han var innvandret fra Norge. Han ble gift i Vejle 11.2.1816 med SUSANNE JOHANNESDATTER. Han døde i Vejle 9.2.1825 og ble begravet der 12.2., 43 år gl. I hans ekteskap var følgende barn:

1. SIMON LAURENTIUS, f. i Vejle 13.10.1816.
2. CATHRINE, f. i Vejle 13.3.1819, † sst. 23.7.1852. ~ Vejle 24.6.1842 Smedemester RASMUS PEDERSEN.
3. NIELS, f. i Vejle 11.2.1821. Om ham vites, at han var gift, da det finnes (hos meg) et fotografi av ham og hans kone, antagelig tatt i 1870-årene.
4. JOHAN JØRGEN, f. i Vejle 23.12.1824, † sst. i 1909. Smedemester i Vejle 14.2.1854. ~ Vejle 29.12.1854 ELLEN SØRENSEN, † 29.4.1856. (F.: snedker C. F. S.). Ekteparrets eneste barn døde 1856, 16 dager gl.

Opplysninger om evt. etterkommere etter de to eldste brødre mottas gerne av

AXEL WINGE SIMONSEN, lektor, Fredrikstad.

WESLING

Kan det oplyses, hvem der er fader til HANS MORTENSEN WESLING. Han nævnes 1645–59 som kgl. renteskriver i København, hvor sønnen den senere kirurg i Stavanger Caspar W. (død 1695) synes født. Hans M. Wesling var lag-

mand i Trondhjem fra 1659 til sin død 1671. Han synes allerede 1642 at have ejet en gård i Trondhjem. Blev gift første gang før 1654 med GERTRUD RAHNES eller RENTZ (død 1659?), datter af farver Nicolai Rentz i København. Gift anden gang KIRSTEN HANSDATTER, død 1.3.1677.

Faderen må altså være en Morten Wesling. Der kan være tale om i alle tilfælde to forskellige af dette navn på den tid. Måske er det den MORTEN WESLING, der var Købmand i København og gift med ANTONETTE CLAUSDATTER (datter af Claus Olufsen Bager (1554–1629), borgmester i Køge, der igen var søn af den bekendte Oluf Bager).

Følgende oplysninger gælder formodentlig denne Morten Wesling:

1604 laugsbroder „til Pinsedrik" (Kbhvns. diplomatarium 6)
1607 måske identisk med Morten Sølvpop (Oluf Nielsen: Kbhvns. historie bd. 3 & 4)
1606 tilladelse til at besejle Island (Kancel. brevbøger, 1606)
1609 sælger diamanthalsbånd til kongen (do 1609)
1609 lejebrev på St. Jørgensgård (Kbhvns. diplomat. 1)
1609 hans gård i Stenboderne omtales (do 2)
1615 om en have, som før har tilhørt M.W. (do 1)
1620 Morten Wedtzels gård gøres ryddelig, så Christoffer Urne kan flytte ind (do 5)
1622 M.W. synes nylig død. Debitorer skal melde sig (Kancel. brevbøger 1622)
1623 død før dette tidspunkt (Kbhvns. diplomat. 1)

En anden Morten Wesling omtales 1623 og 1626 i Kancel. brevbøger som optrædende på sin principals vegne.

Teoretisk kan den første M.W. jo enten være fader eller bedstefader til Hans Mortensen Wesling for alderens skyld, og den anden Morten Wesling kan enten være broder eller fader til Hans M.W.

Enhver oplysning om de ældste led af familien Wesling modtages med stor interesse.

TORBEN GLAHN

ANMELDELSER

OLAV CHRISTENSEN: *Bibliografi over sønderjysk slægtstavlelitteratur.* Med tillæg: Manuskripter vedrørende sønderjysk personalhistorie i landsarkivet i Åbenrå. 2. udg. Tønder, 1959. 98 s. (Skrifter, udg. af Historisk Samfund for Sønderjylland, 11).

Da Kommunefuldmægtig OLAV CHRISTENSEN i 1949 udsendte 1. Udgave af denne Bibliografi (se P.T. 12. Rk. VI, S. 190), gav han dermed andre Slægtsforskere et værdifuldt Hjælpemiddel i Hænde. Nu 10 Aar senere udsendes Bibliografien i 2. Udg., og hvor tiltrængt denne er, ses alene af den kolossale Forøgelse af Stoffet: fra 802 Numre i 1. Udg. til 1476 Numre i den foreliggende 2. Udg. Denne Forøgelse skyldes ikke blot ny Litteratur, men ogsaa en Del ældre Arbejder, heriblandt adskillige tyske, er blevet fremdraget fra Tidsskrifter og andre godt skjulte Steder. Hermed er Forfatteren naaet et Skridt videre mod den Fuldstændighed, som enhver Bibliograf tilstræber, selv om man maa indrømme det utopiske heri, naar Emnet er af et Omfang som her.

Et saare fortjenstfuldt Arbejde, som enhver, der beskæftiger sig med Slægtsforskning, vil vide at værdsætte.

SVEN HOUMØLLER

SVEN TITO ACHEN: *Bibliografi over dansk heraldik.* Kbh., Heraldisk Forlag, 1958. 36 s.

Det nystiftede skandinaviske Heraldisk Selskab vidner om den Interesse, der ogsaa her næres for Heraldiken. Selskabets Sekretær har for nogen Tid siden udsendt den første danske heraldiske Bibliografi, indeholdende ca. 800 Numre, der omfatter heraldisk Litteratur paa Dansk samt enkelte udenlandske Arbejder af særlig Interesse for Danmark.

Bibliografien, der medtager saavel Bøger som Tidsskrift- og Avisartikler, er ordnet systematisk. Desværre savner man et Forfatterregister. Den udgives som et Hefte af Vaabenførende Slægter i Danmark, men kan ogsaa faas separat.

SVEN HOUMØLLER

Chevra Kaddischa 1858–1958. Udgivet af Bestyrelsen for Det forenede israelitiske Begravelsesselskab. København, 1958. 112 sider.

Overalt, hvor der fandtes jødiske menigheder, oprettedes også en chevra kaddischa d. v. s. et begravelsesselskab, som dels sørgede for, at de døde blev

begravet i overensstemmelse med ritualet, og dels tog sig af de efterladte. Der eksisterer også i Københavns jødiske menighed et sådant selskab, som blev grundlagt 1858, men hvis rødder går tilbage til 1768, hvor Det jødiske Broderskab af 1768 indstiftedes. I anledning af dette begravelsesselskabs 100 års jubilæum har dets bestyrelse udsendt ovennævnte lille bog, som fremtræder i meget smukt tryk og udstyr, forsynet med portrætter og faksimile. Bogen består af tre dele. Første del indeholder nogle etiske og religiøse betragtninger af overrabbiner, dr. phil. MARCUS MELCHIOR, hvorefter følger en gennemgang af det jødiske begravelsesritual af magister S. FRIEDMAN. Derefter følger det kapitel, som må være af særlig interesse for dette tidsskrifts læsere, nemlig: Træk af chevra kaddischa's historie, udarbejdet af bibliotekar JULIUS MARGOLINSKY. Dette kapitel vrimler med personalhistoriske oplysninger og bringer fuldstændige lister med navnene over bestyrelsesmedlemmerne både i begravelsesselskabets kvindelige og mandlige afdeling. Heri fortælles ligeledes om ABRAHAM MEYER også kaldet Abraham Strelitz, som var menighedens sekretær og skifteretsfører, og til hvem jødiske genealoger idag står i stor taknemmelighedsgæld. Før indførelsen af ministerialprotokollerne anlagde han i året 1771 en begravelsesprotokol, hvori han gennem 25 år indtil han døde 1796 med største omhu og påpasselighed indførte hver eneste begravelse, der blev foretaget, og ikke alene navnet og dødsdagen har han noteret med sin smukke og sirlige hebraiske håndskrift, men også det nøjagtige sted ude i Møllegade, hvor hver enkelt fandt sit sidste hvilested. Og da han selv gik bort, fortsatte hans svigersøn, købmand HEIMAN MAGNUS SIMONSEN med at føre denne protokol, hvori alle begravelser i København gennem et helt århundrede, fra 1771 til 1870, senere er blevet indført, så at den nu bl. a. udgør et af de mest værdifulde hjælpemidler for danskjødisk personalhistorisk forskning.

Iøvrigt indeholder dette kapitel mange træk til belysning af den københavnske menigheds historie gennem 250 år, og der nævnes et væld af navne på personer, som på den ene eller anden måde har haft kontakt med begravelsesselskabet. Hele kapitlet bærer præg af bibliotekar Margolinskys store fortrolighed med sit emne.

MICHAEL HARTVIG

Stamtavle for Slægten Storr. Udarbejdet af ALBERT FABRITIUS og ALFRED LARSEN. København, 1958. 97 s. + 1 tavle + 2 kort.

Når man ser bort fra landbruget, hører det vel nok, i hvert fald her til lands, til de store sjældenheder, at en slægt i ni generationer bibeholder tilslutning til et og samme erhverv, således som tilfældet er med den her behandlede glasmager- og glashandlerslægt STORR. Det oplyses indledningsvis, at ikke mindre end 45,7 pct. af de voxne mænd har søgt deres udkomme i glasindustrien, og at 14,5 pct. af kvinderne har fundet deres ægtefæller indenfor dette erhverv.

Som optakt til stamtavlen har Alfred Larsen skrevet „Lidt om glas- og glasmagere", hvori man får en oversigt over glassets historie fra de ældste

tider, og en noget mere udførlig historisk fremstilling over industris udvikling i de lande, Mechlenburg, Slesvig og Danmark, hvor slægten Storr har haft sit virke i mere end 250 år, heraf i de sidste halvandet hundrede år ved næsten alle glasværker i Slesvig og Danmark. Længst var slægten i Hohn i Slesvig, hvortil den kom ca. 1820, og hvor endnu mange af slægten er bosat. Som illustration hertil er indsat to gamle kort, der viser dels glashytternes beliggenhed i Mechlenburg, dels landskabets beskaffenhed i de egne, hvor glasindustrien blomstrede.

Stamtavlen, udarbejdet med den omhu og grundighed, som er kendt fra begge forfatteres tidligere arbejder, bringer efterslægten efter kistemager ved forskellige mechlenburgske glashytter Claus Storr († 1714), idet dog spindelinierne kun er medtaget i første generation. Man må fornuftigvis indrømme berettigelsen heraf, hvor det som her tjener et bestemt formål: at belyse indgiftet i slægter indenfor samme erhvervsgruppe. Men bortset herfra kan en sådan krydsning mellem den rent agnatiske og den fuldstændige descendenstavle ikke siges at være heldig – og set fra et rent genealogisk-systematisk standpunkt får arbejdet herved et anstrøg af torso-karakter.

Udover selve stamtavlen bringes en fortegnelse over personer af navnet Storr, som formenes at tilhøre samme slægt, men ikke med sikkerhed har kunnet anbringes i den genealogiske opstilling; desuden en liste over de glashytter i Mechlenburg, Holsten og Danmark, hvor familiens medlemmer har været beskæftiget, samt endelig et udmærket personnavneregister.

Den typografiske udførelse er smuk; men man må her, som så ofte i genealogiske arbejder, undre sig over, at man i så ringe udstrækning har draget fordel af de typografiske muligheder til at fremhæve kaldenavne, klassificering af personerne efter deres betydning for stamtavlen etc.

Som titelbillede er indsat slægtens (nydannede) familievåben: i rødt 6 sølv-ruder, på hjælmen 1 sølv-rude. En ualmindelig smuk og heraldisk korrekt nydannelse, som heraldikere vil vide at værdsætte.

HANS KONOW.

ALFRED LARSEN: *Stamtavle over Slægten Erslev*, udg. af AAGE ERSLEV. Slagelse, 1958. 85 s.

Med glæde tager man imod denne velgennemførte fornyelse af Erslev-stamtavlen fra 1904, præget som den er af forfatterens indsigt og omhu.

Som så mange andre danske slægter, har også denne taget navn efter sit hjemsogn, og den omfatter adskillige medlemmer, der med dygtighed har fyldt en plads i det danske samfund i dette og det forrige århundrede.

I stamtavlen er medtaget spindelinierne i første generation, noget der set med familiens øjne er både forståeligt og hensigtsmæssigt; men ud fra et rent genealogisk synspunkt er en sådan mellemting mellem agnatisk og fuldstændig efterslægtstavle mindre heldig.

Bogen fremtræder i en pæn typografi; men man kunne ønske, at typografiens muligheder havde været bedre udnyttede, bl. a. til at fremhæve kaldenavne og til at sondre mellem arbejdets primære og secundære personer.

I tilslutning til selve stamtavlen bringes såvel stamfaderen, Poul Poulsen Erslevs, som hans søn, forlagsboghandler Jacob Erslevs, selvbiografier. Af stamfaderens får man rede på dennes forældre og bedstefader – hvorfor mon disse to slægtled ikke er genealogisk behandlede som indledning til stamtavlen?

Begge biografier er typiske for deres mænd og for den tid, hvori de er skrevet; særlig er den førstes skildring af de engelsk/hanoveranske troppers besættelse af Nordsjælland ganske interessant og læseværdig.

Bogen er – naturligvis – forsynet med et udmærket personnavneregister.

HANS KONOW.

ULLA POULSEN SKOU: *Skuespilleren og danserinden.* I. 1881–1916. Kbh. Gyldendal, 1958. 215 S. ill.

Det kgl. Teaters tidligere Primaballerina har paabegyndt Udgivelsen af sine Erindringer, der samtidig fremtræder som en Biografi af Johannes Poulsen. Det her foreliggende 1. Bind omfatter Tiden indtil 1916, hvorfor Hovedparten af Bogen naturligt omhandler *Skuespilleren.* Her bringes talrige hidtil utrykte Breve baade til og fra Johannes Poulsen, og for første Gang publiceres her hans Rejsedagbog fra Østen, som jo dannede Grundlaget for hans interessante Bog *Gennem de fagre riger* (1916). Hvor vanskeligt det end maa være at skildre sine nærmeste har man Indtryk af, at Fru Ulla er en objektiv Bedømmer; Afsnittet om Johannes Poulsen og Anna Larssen er skildret med megen Takt og Finfølelse.

Bogens sidste 2 Ark handler om *Danserindens* Barndom under beskedne Kaar og hendes første Aar som Balletbarn. Det er med Sorg man lægger den fængslende Bog fra sig, og man imødeser med Forventning Fortsættelsen.

SVEN HOUMØLLER

Af *Københavns bibliografi* er nu udkommet Bd. 2, omfattende Samfundsforhold, Opdragelse og Undervisning, Foreninger, Moralske Forhold, Kirkelige Forhold, Trossamfund. Bibliografiens 3. og sidste Bind ventes udsendt i Aar.

Kontorchef A. FALK-JENSEN og Museumsinspektør H. HJORTH-NIELSEN har udsendt 4. Bind af det store Juristværk. Dette Bind, som afslutter Biografierne, indeholder desuden Rettelser og Tilføjelser til de foregaaende Bind. Tilbage staar nu det omfattende Registerbind, som skal indeholde ca. 40.000

Navne uden for den alfabetiske Orden (Ægtefæller, Forældre), og dette vil formentlig kunne udsendes i Aar.

Danmarks Adels Aarbog 1958–59 indeholder foruden Præsenslisten Stamtavler over Slægterne *Mecklenbourgh* og *Rosenheim* samt de 3 Slægter *Moth*. Endvidere Artikler om *Breidestenene og deres vaabenproblemer* samt *Hans Benzon og Garnisonskirke*. Endelig har Kontorchef SVEND A. HANSEN i Anledning af Aarbogens 75-Aars Jubilæum skrevet om *Adels Aarbogen som statistisk kilde*.

To Stamtavler foreligger nu i nye Udgaver:

Hofsnedkermester Johann von Holten's efterkommere, udg. af SLÆGTSAMFUNDET HOLTEN, Kbh., 1959. 102 S. ill. (Forrige Udg. udkom 1937).
Descendenterne efter Mads Jacobsen Tvermoes og Hustru Anna Catharina Mohr, red. af SVEN TVERMOES. Kbh., 1958. 96 S. ill. (Forrige Udg. udkom 1938). Desværre kun trykt i det Antal Eksemplarer, som var nødvendigt til Familiens eget Brug.

S. H.

UDDRAG AF BREVE FRA CHR. LA COUR OG P. C. H. WAD*

VED

LEO WAD

I min lille afhandling om lærer PEDER CHRISTIAN HOLM WADS politiske virke i „Fra Randers Amt" 1949 berørtes Wads forhold til de to halvbrødre, præsten og politikeren CHR. la COUR (1805–1865) og historikeren og politikeren FR. BARFOD (1811–1896). Nogle breve, som det siden er lykkedes at fremdrage, kaster yderligere lys herover og bekræfter det venskabelige forhold, Wad stod i til de to mænd. Det drejer sig om 1 brev fra la Cour til fru EMILIE BARFOD, f. BIRKEDAL (en søster til præsten Vilh. Birkedal), 2 breve fra la Cour til Barfod[1] samt 4 breve til denne fra Wad[2]. Til slut anføres 2 karakteristiske breve fra P. C. H. Wad til sønnen lærer C. P. WAD[3].

Fælles kristelige, folkelige og politiske synspunkter har bragt la Cour og Wad i berøring med hinanden. Da Wad i 1846 kom til Veggerslev som lærer, var la Cour præst i Nimtofte-Tøstrup; i 1853 forflyttedes han til Ålsø-Hoed, hvor han virkede til 1861, da han blev præst i sin fødeby Odder. La Cour, der ligesom Barfod og Wad var tilhænger af Grundtvig og ligesom disse nærede liberale og nationale anskuelser, nød megen anseelse på sin egn. I 1848 var han blevet valgt til den grundlovgivende rigsforsamling, og fra 1849 havde han repræsenteret Grenåkredsen i folketinget. Ved valget 4. august 1852 anbefalede la Cour, der ikke ønskede genvalg, Wad som sin efterfølger, hvilket rimeligvis har bidraget til at sætte denne uprøvede mands

---

* Forstander TAGE DORUP, Skibelund, der til afbenyttelse har overladt mig en samling breve fra Chr. la Cour til Fr. Barfod, og sognepræst VAGN JØRGENSEN, Veggerslev, der har meddelt mig en række oplysninger fra kirkebogen, bringer jeg hermed en hjertelig tak.

[1] De tre breve tilhører forstander Tage Dorup, Skibelund.

[2] Tilhører Det kgl. Biblioteks håndskriftafd. Ut. 73.

[3] Tilhører forfatteren. – Om C. P. Wad se nedenfor.

valg igennem. Også ved opløsningsvalget 26. februar 1853 medvirkede han til, at Wad blev genvalgt. Da denne kom til København for at give møde på rigsdagen 4. oktober 1852, medbragte han et brev fra la Cour til Barfod, hvori der bl.a. staar følgende:

„Overbringeren heraf er, som Du alt veed, min Eftermand i Rigsdagen Skolelærer Wad, i hvem Du vil finde en i alle Henseender brav og hæderlig Mand. Han er en ærlig Demokrat og deler i det Væsentligste vor Mening; men om Dygtigheden er det ikke godt at vide Noget. Dette kuns for at opfylde Wads Ønske og give ham et Par Ord med til Dig".

Brevet, der er dateret Nimtofte 30. september 1852, er, som det ses, en slags introduktionsskrivelse, og længe har det åbenbart ikke varet, før den gæstfri Barfod har åbnet sit hjem for den jyske rigsdagskollega; thi nogen tid efter, den 21. november, skriver Chr. la Cour til sin svigerinde fru Emilie Barfod:

„Det glædede mig forleden at høre fra Wad, at han imellem seer til Eder. Det er vistnok et grundærligt Msk. Han var saa lykkelig over at have fundet et saadant Asyl efter sit Sind".

Wad var under sit ophold i København, hvor han boede i Mikkelbryggersgade nr. 107[1], jævnlig gæst til smørrebrød og te i det Barfodske hjem på Mosedal ved Ladegårdsåen og St. Jørgens sø. Hvor ofte han har haft lejlighed til at gøre gengæld, vides ikke, men som det fremgår af et af de følgende breve, har Barfod åbenbart besøgt ham i Veggerslev skole, da han – formentlig især på Wads opfordring – stillede sig i Grenåkredsen ved opløsningsvalget 27. maj 1853. Wad, der på rigsdagen havde tilhørt oppositionen, og som i overensstemmelse med sit ejderdanske standpunkt havde stemt mod både toldloven og arvefølgeloven, var, ligesom tilfældet havde været med la Cour, vendt dybt skuffet hjem fra København. I et brev fra Chr. la Cour til Fr. Barfod fra maj 1853 hedder det herom og om de aktuelle politiske forhold på egnen:

„Dig derimod, kjære Broder! maa jeg idag tale med, – hvorom veed Du, da Wad i forveien har skreven om det samme Æmne og rimeligviis ogsaa idag skriver, – nemlig om at stille Dig hos os den 27de dennes. Havde det været under andre Forhold, havde jeg med

[1] Kjøbenhavns Veiviser 1853.

den største Glæde grebet dette Æmne og ikke ladet vor Ven sende Dig den første Hilsen i saa Henseende; men Forholdene ere ulykkelige; jeg ansaae det saa godt som umueligt at sætte en Antiministerist igjennem, ligesom jeg ogsaa troede, at der var Adskilligt ivejen for dit Candidatur. Senere forekommer det mig, at Udsigterne ere noget bedre, og saaledes vil jeg samtidigt med Wad lade Dig vide, hvorledes Sagerne staae, at Du kan see dem saa godt som med begges Øine og saaledes danne Dig et sikkrere Begreb om dem. Først bliver et Par Ord nødvendige om Wads og mit Forhold til hinanden og til Sagen. Han vendte hjem, som naturligt, med den Overbeviisning, at Alt var tabt for Fædrelandet, dersom det Kongelige Budskab[1] gik uforandret igjennem, en Overbeviisning, som ikke saaledes fyldte mig: at Ministrene havde begaaet en Forbrydelse mod Folket og Forfatningen ved atter at opløse Rigsdagen, var mig klart, og det kunde aldrig falde mig ind at stemme paa en Ministerist; men saa klart stod det ikke for mig, at Alt – Frihed og Forfatning og Danmarks Selvstændighed – var tabt, om Budskabet gik igjennem, eller om det ikke snarere kunde tabes ved atter at sætte haardt mod haardt, at jeg paa ny turde søge at lede Stemningen i saadan Retning. Derfor forcerede jeg ham, som havde, hvad der i saa Henseende driver, til at gaae foran og søge en Candidat, som vi i Kredsen selv mangler, hvilket han syntes at ansee for min Pligt som Formand for Vælgerforeningen. Dette foreløbigt! Selv havde jeg ved enhver Berøring med Bønderne, ja med ganske enkelte Undtagelser ogsaa med Andre, erfaret, at Man var vred paa Regjeringen, men ansaae det for alt for voveligt endnu en Gang at sende en Modstander af dem; Wad troede, at Sagerne stode bedre. Igaar havde vi et Møde i Grenaa, ved hvilket min Mening fuldkommen blev bekræftet; men derimod fik jeg Haab om, at vi Enkelte, som i flere Aar har regjeret Stemningen, dog alligevel kunne virke Noget; men kuns Haab, som dog – under visse Tilfælde – let kan blive til Virkelighed. See og døm selv! Efterat Wad havde forklaret og forsvaret de 45's[2] Færd, hvorved ingen synderlig Dis-

[1] Regeringens lovforslag om arvefølgen.

[2] Iflg. grundlovens § 4 kunne kongelovens arvefølge kun forandres efter forslag fra kongen og med den forenede rigsdags samtykke, hvortil udfordredes $^3/_4$ af de afgivne stemmer. Ved afstemningen $^{18}/_4$ 1853 stemte 97 for, *45 mod* loven, der således ikke fik den foreskrevne majoritet for sig. Den følgende dag opløstes begge rigsdagens ting. En nyvalgt rigsdag vedtog imidlertid lovforslaget. Ved tronfølgeloven af 31. juli 1853 bortfaldt kongelovens *kvindelige* arvegang, og prins Christian af Lyksborg og hans mandlige arvinger i ægteskabet med Louise af Hessen anerkendtes som arveberettigede til hele monarkiet.

cussion fremkaldtes, men en Deel Yttringer og Spørgsmaal, meest imod, gjorde jeg, som ellers troede at burde holde mig passiv, det Forslag, at Foreningen, skjønt deelt i 2 Leire, lige som Rigsdagen havde været, skulde undgaae en absolut Spaltning og som Forening nedsætte en Comitee, som paa dens Vegne skulde søge efter og vælge 1 eller 2 Candidater, hvilke ved et Prøvevalg den 24de fremstillede sig. Og til denne Comitee valgte de Wad, mig og en Bonde i Sønderherred, hvor de afgjort ere mod videre Modstand. Vi enedes først om i Forening at stille 1 op paa hver side, vel at mærke ikke at stille dem – hvilket jo var en Selvmodsigelse, saaledes at vort Hverv efter denne Fremstillen for Foreningen var tilende som Comitee. Ved nu paa vor Liste at stille op alle dem, som der kunde være nogen Tanke om at kunne bruge, og som, hvilket i Mødet var udhævet som noget Væsentligt, vare retsindige og solide Mænd, vor Forfatning hengivne, som Man i saa Henseende kunde stole paa, – saa viste det sig, at Folkene i Ministrenes Række vare af det Slags, som Du sandsynligviis let kunde vippe. Justitsraad Müller[1] fra Aarhuus, som vi ikke stille op, fordi ogsaa Bonden, som især skulde sørge for Styrken paa den Side, ikke kunde lide ham eller ansaae ham for paalidelig, kommer vel alligevel som sidst ukaldet, og han bliver da den farligste; thi han har et pokkers Snakketøj; men vi mærkede i Mødet, at Bønderne have Aversion for ham. Han bliver da sagtens Grenaa Borgeres og Proprietairernes Mand; men det kunde let være, at det bragte Bønderne til end tættere at slutte sig til deres gamle Venner, omkring Dig, som ellers saa godt som i alle andre Punkter har Bøndernes Anskuelser og er deres Mand. See, kjære Broder! saaledes staae Sagerne, sete med mine Øine, og derpaa grunder sig mit Haab om, at Dit Valg kan sættes igjennem. Forøvrigt skal jeg være langt fra at ville overtale, da jeg godt kan indsee, hvor ubehageligt det vilde være for Dig som os, om det skulde mislykkes; kuns vil jeg tilføie, at om Du troer at kunne følge vor Indbydelse, hvorved Præstefamilien i Nimtofte fik en aparte Gevinst, som den ikke regner ringe: saa skal min Vogn hente Dig i Aarhuus eller ved Voer (Mellerup); jeg skal vel ogsaa finde paa en Maade at gribe Sagen an, saa du ikke skulde mangle din Broders Understøttelse. Men – lidt betids, kjære Frederik! maatte Du komme, ikke blot lige til Prøvevalget om Tirsdagen, men ogsaa nogle Dage forud, at Du desuden kan gjøre nogle Smaature omkring

[1] Johan Mikael Andreas Müller (1805–1881), justitsråd, toldinspektør i Århus. Han opnåede ved folketingsvalget 26/2 1853 268 stemmer mod Wads 360, men sejrede 27/5 s. å. stort over Barfod, der kun opnåede 71 stemmer mod Müllers 340.

for at blive bekjendt. Og i saa Fald, tager Du ingen med Dig? Hvor det dog var rart, om Du kunde tage en af dine Børn med[1]; den kjære Emilie er vel desværre for haardt bunden".

Ved valget 27. maj 1853 gik regeringens tilhængere imidlertid stærkt frem, og Barfod besejredes af helstatsmanden justitsråd Johan Müller fra Århus. Barfod havde været medlem af den grundlovgivende rigsforsamling og havde repræsenteret Stegekredsen i folketinget fra 1849 til 26. februar 1853, da han ikke genvalgtes. I oktober 1853 kom Barfod imidlertid alligevel ind i folketinget ved et suppleringsvalg i Sakskøbingkredsen, som han beholdt til 1869, da en tiltagende døvhed nødte ham til at trække sig tilbage. Den følgende tid prægedes af stor uro på rigsdagen. Ministeriet Ørsted, der var blevet udnævnt 21. april 1853, blev snart genstand for de mest forbitrede angreb fra de nationalliberale, især omkring Ørsteds gennemforelse af den absolutistiske fællesforfatning ved forordning af 26. juli 1854. Det lagde ikke en dæmper på gemytterne, at Ørsted afskedigede en række høje embedsmænd, Andræ, Hall og Monrad, der tilhørte oppositionen. Det er disse politiske tilstande, Wad hentyder til i to af sine breve til Barfod.

De fire breve fra P. C. H. Wad til Fr. Barfod berører imidlertid kun i forbigående tidens store spørgsmål. Det er rent private og for så vidt ganske ubetydelige ting, brevene handler om. De tre første, der er fra 1854, drejer sig hovedsagelig om en sølvbryllupsgave fra provstiets skolelærere til deres provst; nr. 2 omtaler desuden P. C. H. Wads hustru Marie Elisabeth Yde (3/6 1821 – 6/1 1896), der efter længere tids lidelser endelig er blevet lykkeligt forløst med en søn. Hun var en fortræffelig moder, der altid mindedes med stor taknemmelighed af sine børn. Det sidste, der er fra 1855, former sig som en anbefaling for en lærer i Grenå. For en personalhistoriker er brevene imidlertid langt fra uinteressante, idet de foruden at give en række

[1] Af et brev, dat. 19. juni 1853, fra Chr. la Cour til fru Emilie Barfod fremgår det, at Barfod havde to børn med på rejsen til Djursland. Brevet ejes af forstander T. Dørup, Skibelund. – Af rejselisten i „Aarhuus Stiftstidende" for 22/5 s. å. fremgår det, at Barfod sammen med en søn og en datter den foregående dag er ankommet med „Waldemar" fra København til Århus. Der er sandsynligvis her tale om de to ældste børn, nemlig sønnen Hans Peter Gote Birkedal Barfod (1843–1926), senere dr. med. og kendt som udgiver af „Minder fra gamle grundtvigske Hjem", og datteren Agate Johanne Gote Birkedal Barfod (1845–1929), senere gift med sin halvfætter Jørgen Carl la Cour, kendt som forstander for landboskolen ved Kgs. Lyngby. – Om slægterne Barfod og la Cour se L. F. la Cour: „Slægten la Cour" (1917) og Fr. Birkedal-Barfod: „Stamtavle over Slægten Barfod-Barfood-Barfoed" (1925).

rent konkrete oplysninger tillige røber et og andet om brevskriverens personlighed. Brevene er skrevet med en smuk og tydelig håndskrift og i et klart og godt sprog. – Et vidnesbyrd om venskabet mellem P. C. H. Wad og Fr. Barfod finder man iøvrigt på titelbladet i Barfods lille skrift „Christendommens Indførelse i Danmark" (1865), som er tilegnet 7 navngivne venner, hvoriblandt Wad.

I.

„Veggerslev pr. Grenaa, d. 26de Marts 1854.

Min kjære Barfod!

Idet jeg ganske stoler saavel paa Deres Kunstsands som Deres Tjenstvillighed, tillader jeg mig herved at lægge Beslag paa dem begge.

Sagen er denne: Provstiets Skolelærere ere blevne enige om at skjænke deres Provst, Hr. Stochholm i Ørsted, et Beviis paa den Agtelse og Velvillie, de nære for Manden. Dette skulde nu skee paa en Dag, som i anden Henseende er betydningsfuld for Provsten, og som indtræffer først i Mai næstk.[1] Man er bleven enig om, at dette Agtelsesbeviis skulde bestaae i en Gjenstand, som baade i og for sig kunde være Provsten kjær og tillige have Hensyn til hans christelige Virksomhed; og har man da meent, at en Christusfigur (i Biscuit) med dertil hørende Fod, staaende paa en passende og smuk Piedestal, vilde være en til Øiemedet svarende Gave. Det er nu falden i min Lod at søge disse Gjenstande bragte tilstede i rette Tid, og jeg veed virkelig nu ikke bedre end somsagt at henvende mig til Dem, min kjære Ven! da De saa godt som Nogen og bedre end de Fleste vil kunne udføre en saadan Commission for mig.

Min Bøn til Dem er altsaa denne, at De snarest mueligt vil indkjøbe de nævnte Gjenstande, der forsvarligt indpakkede maatte sendes til Boghandler L. Jacobsen i Randers. Vil Afsenderen staae Risikoen med Hensyn til Forsendelsen, saae jeg det helst.

Det er mig sagt, at ikke alene en saadan Figur med Fod, men ogsaa en dertil svarende Piedestal skal kunne faaes paa Porcellainsfabrikken, naar det udtrykkelig forlanges. Det hele maa med Forsendelses Om-

[1] Peter Wandet (Wandel) Stochholm (1802–1870), provst, præst i Ørsted 1845–1859, da han forflyttedes til Ledoje-Smorum. Han var 12/5 1829 blevet viet til Emilie Henriette Vahl, hvorfor der formentlig her er tale om ægteparrets solvbryllup.

kostninger komme paa c. 50 Rbd. – Rigsdaler Rigsmynt skulde jeg sige[1] – lidt over eller lidt under maa ikke tages i Betragtning. Regningen sendes til mig, der indestaaer for Betalingen; men skulde det forlanges, at denne erlægges strax, da ønsker jeg ret snart at see et Par Ord fra Dem desangaaende, for at jeg kan sende Pengene. I al Fald beder jeg Dem skrive mig til, saasnart De har kjøbt Gjenstandene eller hørt Prisen paa samme opgivet.

De selv med kjære Kone og Børn modtage en venlig Hilsen fra os Alle ved

Deres hengivne
Wad.

E. Sk. Tak for Deres „Fortællinger af Danmarks Historie"![2] Jeg læser dem med stor Interesse.

S. T.
Hr. Rigsdagsmand F. Barfod!"

II.

„Veggerslev, 8de April 1854.

Tak, min kjære Ven! for Deres Brev og Tak, fordi De ikke har sparet nogen Uleilighed for at udføre det Ærinde, jeg i Tillid til Deres Godhed overdrog Dem.

Resultatet af Deres Bestræbelser i denne Anledning er vel ikke ganske tilfredsstillende; thi jeg havde sikkert ventet, at Porcellainsfabrikken kunde leveret en større Figur af Christus i Biscuit end paa 13 Tommers Hoide. Skjøndt dette Haab er slaaet feil, tager jeg dog ikke i Betænkning at fastholde min oprindelige Bestemmelse, nemlig at forære Provsten en Christus i Biscuit, og vi tage altsaa den paa 13 Tm., om hvilken De jo siger, at den er ganske deilig. Vi maae naturligviis have den tilhørende Piedestal med, hvilket Alt jo koster kun 12 Rbd. Der er nu langt til 50, men naae vi ikke denne Sum, gjør det heller intet til Sagen.

For at nu Christusfiguren kan tage sig lidt ordentlig ud, maae vi have et Stykke Meubel at sætte den paa, og som et Saadant har jeg tænkt mig et smukt Bogskab af circa 6 Qvarteers Bredde og 8 à 9 Quarteers Hoide, ophoiet i Midten ovenpaa, forsynet med Glas-

[1] Benævnelsen rigsbankdaler var netop i 1854 blevet erstattet af benævnelsen rigsdaler rigsmønt.

[2] Den rigtige titel er „Fortællinger af Fædrelandets Historie". Bogen udkom i 1853. – P. C. H. Wads eksemplar tilhører forfatteren af nærv. afhandling.

døre og helt igjennem indfattet i Mahogni. Det forekommer mig, at Figuren, naar den stilles paa et saadant Skab, maa tage sig vel ud, selv om den med Fodstykke og Piedestal kun gjør 20 Tommer.

Jeg beder Dem altsaa, kjære Barfod! at De atter vil uleilige Dem, ikke alene til Porcellainsfabrikken, men og til et Meubel-Magasin, og indkjøbe de her nævnte Gjenstande, som da forsvarlig indpakkede maatte sendes til Boghandler L. Jacobsen i Randers. Regninger paa disse Ting bedes mig tilstillede snarest mueligt.

Det gjør mig ondt, at Deres lille Ludvig[1], der tidligere har lidt saa meget, atter har været saa haardt angreben. Det synes imidlertid, som om Sygdom ikke skal formaae at tilintetgjøre dette Barns Liv, og hvo veed, hvad Barnesjælen selv i et svagt Legeme kan udvikle sig til.

Det glæder mig af Deres Brev at erfare, at De saavel som Deres gode Kone har fundet en Mangel ved mit forrige Brev, fordi det ikke indeholdt Meddelelse om Tilstanden i min Familie, da dette jo umiskjendelig bærer Vidne om, at De begge bevare mig og Mine i venlig Erindring. Det var i en vis Henseende en uheldig Tid, i hvilken De ifjor gjæstede os; min Kone var dengang meget lidende, hvorfor jeg i de Dage maate holde mig mere hjemme, end jeg havde Lyst til. Min Kones Tilstand forværredes, efterat De havde forladt Egnen, og de sidste Dage før hendes Nedkomst vare især ængstelige. Dog vor Herre hjalp! Den 6te Juni, da den 5te Søn blev os skjænket[2], var Alt vel overstaaet, og vi har siden den Tid Alle glædet os ved bedste Velbefindende. Vore tre smaa Drenge (de to kaldtes bort fra os snart efter Fødselen) ere muntre og livlige og, saa vidt jeg kan skjønne, sunde paa Sjæl og Legeme[3]. Gud give os fremdeles Glæde af dem! –

---

[1] Ludvig Harbo Gote Birkedal Barfod (1850–1937), senere organist ved Frederikskirken. Trods sin svagelighed som barn nåede han altså alligevel den høje alder af 87 år.

[2] Jens Christian Yde Wad, opkaldt efter morfaderen sognedegn Jens Christian Yde i Stagstrup. J. C. Y. Wad var elev af J. C. la Cour på landboskolen ved Kgs. Lyngby, som han besøgte i skoleåret 1871–1872. (Meddelt mig af landbrugslærer Karl Edv. Pedersen). Han blev anset for en dygtig landmand og var ved sin død 31/1 1906 ejer af Ågård ved Grenå.

[3] De to andre er den i det følgende omtalte Carl Peter Wad og Ludvig Christian Müller Wad (16/5 1851–10/8 1870). Sidstnævnte var opkaldt efter den kendte skolemand, seminarieforstander Ludvig Christian Müller, i hvis hjem hans moder havde opholdt sig som ung pige. L. C. M. Wad var seminarist. Ved hans død, der indtraf i Lyngby skole ved Brabrand hos broderen C. P. Wad, og som skyldtes skarlagensfeber, skrev hans fader et kont lille digt.

Det synes, som om det har været Dem noget paafaldende, at jeg i mit Brev ikke har yttret mig om vore politiske Forhold. – Den seneste Tid har været interessant, det kan ikke nægtes; mærkværdige Ting foregaae; visselig mangler jeg ikke Lyst til at critisere, men jeg gjør det alligevel ikke, fordi jeg finder, at vor nærværende politiske Tilstand er *under* al Critik. Gid De, kjære Ven! fremdeles maa bevare Haabet, som De – jeg seer det med Beundring og Glæde – endnu ikke har sluppet!

Gud bevare Dem og alle Deres Kjære!

Deres Wad."

III.

„Kjære Ven!

Den Present til Provst Stochholm, som De har været saa god at kjøbe for mig, er i rette Tid og i god Behold ankommen til Randers, hvorfra jeg har ladet den afhente og videre benyttet den efter Øiemedet. Bogskabet var baade smukt og godt og tog sig meget vel ud i Provstens Dagligstue, hvor det foreløbig blev opstillet.

Medens Skabet var noget større, end jeg havde tænkt mig det, var Figuren derimod noget mindre, som vel dog især ligger deri, at jeg havde ventet, at den tilhørende Piedestal var fulgt med, hvilket imidlertid ikke var Tilfældet. – Jeg maa nu antage, at De ikke har fundet det nødvendigt, maaskee ikke engang passende efter Deres Skjønhedssands, at medtage Piedestalen, og i saa Fald ønsker jeg den ikke, ja vil ikke engang have den. Skulde det derimod hidrøre fra en Forglemmelse, at den er udebleven, og især hvis den er betalt, var det vel rigtigt, om den blev sendt bag efter Figuren.

Næstefter at takke Dem ret meget, fordi De saa tilfredsstillende har udført Ærindet for mig, turde jeg maaske endnu bede Dem at drage Omsorg for, at Regningerne paa disse Gjenstande maatte blive mig tilsendte snarest mueligt, for at jeg kan see, hvorvidt der bliver Balance mellem Indtægt og Udgift, og derefter for mine Medbrødre gjøre Rede for Huusholdningen. Hvis man har den fornødne Tillid til mig, saae jeg helst, at man sendte mig quitterede Regninger, da jeg i andet Fald jo maa have dem tilbage til Kjøbenhavn. Pengene skal blive sendt pr. Post, saasnart jeg erholder Kundskab om, hvad jeg har at betale. Fragten er erlagt for Skabet, men ikke for Figuren.

Om Politik blot to Ord. Kabinetssekretæren er altsaa nu Inden-

rigsminister[1], hvilket sikkert maa tillægges en særegen Betydning. Jeg gad ellers vidst, om De og andre gode Venner derovre gebærde Dem ligesom Lindberg[2], som om der var noget Haab om, at denne Forandring i Ministeriet vilde have nogen Indflydelse paa den Aand, der i den senere Tid har gjort sig gjældende i Statsraadet. Hos os venter man det aldeles ikke. Det vil for Mange end ikke være besynderligt, om Rigsdagen ei bliver sammenkaldt til October; dog derom nærer jeg endnu ingen Tvivl, hvorimod jeg vel kan antage, at det i næste Session vil vise sig, om Rigsdagen vil staae eller falde med Ære eller foretrække at døe en langsom og lidet hæderlig Død.

De og kjære Familie modtage en venlig Hilsen fra os Alle ved Deres hengivne

Wad.

Veggerslev, 21de Mai 1854.

S. T.

Hr. Rigsdagsmand F. Barfod!"

IV.

„Veggerslev, 31te Juli 1855.

Kjære Ven!

Som De af ilagte Brev vil erfare, skulde jeg anbefale Hr. Lærer Møller[3] i Grenaa til Dem, hvilken Begjæring jeg med Fornoielse efterkommer.

Det er min fulde Overbeviisning, at vi her paa Egnen ville være særdeles vel tjente med Møller som Boghandler; thi foruden det, at han i alle Maader er en vakker Mand, der forstaaer at omgaaes Folk og vinde dem for sig, er der tillige hos ham i Forening med literær Sands i Almindelighed en særlig Interesse for, hvad der er Dansk og nationalt, saa jeg tvivler ikke om, at han som Boghandler vilde benytte sin Stilling til ogsaa i denne Henseende at gavne.

Boghandlerforeningen kan trygt stole paa Møllers Redelighed og

[1] Gehejmekonferensråd Frederik Ferdinand Tillisch (1801–1889) overtog 29/4 1854 indenrigsministerportefeuillen i ministeriet Ørsted, der var blevet udnævnt 21/4 1853, og beholdt den til ministeriets fald 12/12 1854.

[2] Jacob Christian Lindberg (1797–1857), præst og politiker, nær ven af Grundtvig.

[3] Jens Chr. Møller (13/5 1823–9/10 1903). Fra 1/11 1841 til 1848 huslærer. Dimitteret som privatist fra Lyngby seminarium 1843. 1/11 1848 tredielærer ved Grenå borgerskole, 15/6 1864 førstelærer ved „betalingsskolen" i Nykøbing Sj., afsked 1/11 1891. – Meddelt af viceinspektor J. Meyer, Nykøbing Sj. Jfr. Carl Svenstrup: Grenaa Bys Historie, bd. A, II. halvbind s. 606.

Samvittighedsfuldhed, i hvilken Henseende jeg maa tilfoie, at det er mig bekjendt, hvorledes han med stor Orden og Noiagtighed har varetaget de Forretninger, hvortil han hidindtil har anvendt sin Tid.

Dersom De nu, gode Hr. Barfod! – som jeg haaber – vil anvende Deres Indflydelse paa Boghandlerne derovre for at hjælpe Møller til det Attraaede, gjør De efter min Overbeviisning en god Gjerning.

Der er meget, hvorom jeg kunde have Lyst til at underholde mig med Dem, men jeg har idag desværre saa travlt, at jeg maa fornægte mig selv i denne Henseende indtil en anden Gang.

De bedes at hilse Deres gode Kone og de kjære Smaa fra mig og Mine! Lev vel! Kommer jeg til Kjøbenhavn, skal jeg vel opsøge Dem. Glem imidlertid ikke Deres hengivne

Wad".

De to følgende breve, der er fra 1874 og 1875, er skrevet til sønnen CARL PETER WAD (22/9 1848 – 23/10 1922), medens denne var lærer i Lyngby ved Brabrand. Efter faderens død i 1876 blev han dennes efterfølger som lærer i Veggerslev, hvor han virkede til 1916. Han havde et jernhelbred, var overordentlig virksom af natur og omtales især som en meget interesseret landmand. Sin eneste søn havde han gerne set som dyrlæge. Da sønnen imidlertid holdt paa, at han ville være lærer, bed faderen i vrede pibespidsen over. C. P. Wads hustru, ANE PETREA SEVERINE NIELSEN (15/7 1844 – 24/10 1915), der var elev af Christen Kold, var et stilfærdigt og opofrende menneske. I det første af brevene, der er skrevet i anledning af C. P. Wads 26 års fødselsdag, fortælles der til slut om familiens rare og forkælede ko, der på sine ben måtte tilbagelægge den 75–80 km lange strækning fra Veggerslev til Lyngby ved Brabrand. Den tids landsbylærer var jordbruger. Han skulle, som det hedder i anordn. af 29. juli 1814 om almueskolevæsenet på landet, have anstændigt husrum for sig og familie samt *den fornødne leilighed til 2 køer og 6 får*. Disse få ord giver en forestilling om det 19. århundredes skolelærer og kirkesangers sociale og økonomiske placering. Det sidste af brevene omtaler forholdene i Sangstrup, hvor der siden de gudelige forsamlingers tid fra midten af halvtredserne havde rørt sig et stærkt åndeligt liv. På sønnens forespørgsel om, hvorvidt faderen vil tilråde ham at søge embedet i Sangstrup, svarer P. C. H. Wad med følgende ord, der er karakteristiske for hans syn på en på en lærers gerning: „Hvis Du tror, at Vorherre vil give Dig Aand og Kraft, saa Du tilbørlig

kan udfylde Pladsen, saa søg Sangstrup snarest muligt". Selv var han en meget dygtig lærer, der – som det hedder om ham – ved sit kristne vidnesbyrd fik sat dybe spor i Veggerslev sogn[1].

I.

„Veggerslev, 22. Septbr. 1874.

Kjære Carl!

Idag for 26 Aar siden havde vi en yndig Dag. Om Morgenen tidlig blev Du født derovre i det gamle Hus[2]. Din Moder befandt sig særdeles vel efter Omstændighederne – som man plejer at sige. Vejret var ligesaa prægtigt, som det er idag; Jordemoderen, Md. Mejlstrup, vilde blive her, og da der samme Dag var Marked i Grenaa, opfordrede man mig til at rejse derud, hvilket jeg ogsaa gjorde. Samme Dag kom Pastor Hansen[3] til Veggerslev. – Da Du siden skulde have Navnet Karl Peter, ønskede Præsten, at Du maatte blive en Carl af Legeme og en Peter af Aand.

Nu ere 26 Aar rundne; Vorherre har jo skjænket Dig baade gode Legemskræfter og Aandsevner og indtil denne Dag bevaret Dig disse, hvorfor vi ikke noksom kunne være ham taknemlige. Idet din Moder, dine Søstre[4] og jeg lykønsker Dig i Anledning af Dagen, er det med Bøn for Dig, at Guds Velsignelse maa hvile over Dig og Dine, samt over din Gjerning i det Aar, som Du idag begynder!

Dersom det forholder sig, som Du skriver om Vejerslev, er det jo baade kjedeligt og ærgerligt, at din Ansøgning kom for sent; men jeg forstaar ikke rigtigt, hvorfor man ikke indstillede Dig, naar man ønskede Dig, eftersom Biskoppen sendte din Ansøgning bagefter. Dette kan kun forklares ved, at Indstillingen har været afsendt til Biskoppen, førend din Ansøgning er kommen til Vejerslev; men

[1] H. L. Algreen-Petersen: „Fra Kirkelivet i Djurs Nørre og Sønder Herreder fra Midten af forrige Aarhundrede til vore Dage" i „Fra Kirkehus og Skolestue i Aarhus Stift." 2.–3. årg. (1937), s. 35 ff. Endvidere Søren Petersen (Jenningkjæret): „Peder Christian Holm Wad". 3 kronikker i „Grenaa Folketidende" for 16/5, 17/5 og 19/5 1950.

[2] Med udtr. „det gamle Hus" menes den ældste, af bindingsværk opførte skolebygning i Veggerslev. Bygningen, der må formodes at stamme fra ca. 1740, var i brug til 1854, da der byggedes en ny, grundmuret skole. I 1908 afløstes den af den nuværende skolebygning. Den ældste skole blev først nedrevet i 1916.

[3] Johan Ferdinand Georg Hansen (1811–1882), præst i Veggerslev–Villersø 1848–1876.

[4] Ingeborg Petrea Wad (31/3 1855–3/12 1875) og Frederikke Vilhelmine Wad (13/4 1861–21/10 1941).

hvis saa er, har din Ansøgning rigtignok været meget længe undervejs, da der i Almindelighed gaar ikke saa ganske kort en Tid imellem den bestemte Frist for Modtagelsen af Ansøgninger og Indstillingen. Da din Ansøgning kom for sent, kunde Sogneraadet jo ogsaa paa Grund heraf have foretaget en forandret Indstilling, forsaavidt man havde ønsket saadant, førend Kaldelsen skete.

At Biskoppen har sendt din Ansøgning bagefter, viser i al Fald en Opmærksomhed fra hans Side, som er værd at paaskjønne.

Det er rart, at den hvide Ko kom i god Behold til Lyngby; det var jo godt marcheret af hende. Hun blev velsagtens smal af Rejsen; da hun gik herfra, saa hun saa trivelig ud, at det var en Fornøjelse. Om hun kan give 20 Potter Mælk daglig, naar hun kælver, v[ed jeg] ikke, men en god og rar Ko er hun, noget forkjælet, men det faar Du holde hende tilgode. Husdyrene trives altid bedst, naar de mærke, vi holde noget af dem, men de blive da ogsaa let forkjælede. – Kan Du faa c. 40 Rd. for din Ko, saa bør Du ikke holde tilbage. – Petrea, lille Ludvig[1] og Du, Geburtsdagsbarnet! hilses fra os alle ved

Din hengivne Fader
Wad.

Tak for Brevet af Gaarsdato!"

II.

„Veggerslev, 4–10–75.

Kjære Carl!

Da dit Brev til Christian[2] indløb, havde han begivet sig paa Rejse til Salling, Mors og Thyland; men da Du fornuftigvis(?) ikke havde forseglet dette Brev, kunde jeg læse det uden at paadrage mig noget Ansvar.

Af Brevet ser jeg, at Du ønsker at høre min Mening om, hvorvidt jeg vil tilraade Dig at søge Sangstrup.

Du ved, at Beboerne derude ere meget velstaaende Bønder; et Mindretal af dem ere opvakte, troende Christne, disse ønske naturligvis en Lærer, der med Liv og Lære vil arbejde for, at Guds Rige kan komme ogsaa til de Smaa. De øvrige Beboere ere i Almindelighed retsindige og dygtige Folk; alle ere de enige om, at de ville have en dygtig Mand, og Seminarister med 2^{den} Karakter kunne ganske vist

[1] Ludvig Christian Wad (22/2 1872–11/4 1942), opkaldt efter sin afdøde farbroder, senere lærer i Rosmus.

[2] Jens Christian Yde Wad, se side 120, note 2.

ikke komme i Betragtning, om de endog maatte have Patroner. Hvis Du har den Tiltro til Dig selv, eller rettere, hvis Du troer, at Vorherre vil give Dig Aand og Kraft, saa Du tilbørlig kan udfylde Pladsen, saa søg Sangstrup snarest muligt. Der er stor Sandsynlighed for, at Du vil blive indstillet, hvis Du ellers, som jeg haaber, kan medbringe gode Anbefalinger; men det skal Du vide, der er stort Begjær efter dette Embede, ogsaa skal Du vide, at jeg ikke direkte virker for Dig, men mit Navn har, troer jeg, en god Klang i Sangstrup, og man vil af den Grund neppe undlade at sætte Dig paa Listen. Der er Tale om Dig, men jeg har holdt mig tilbage under saadan Tale, dog har jeg lovet at skrive Dig til om Vakancen, hvilket Løfte jeg gjerne opfylder. Kapellan Vied[1] interesserer sig meget for denne Besættelse; med ham staar jeg i venskabelig Forbindelse. Han er en herlig Mand og meget afholdt i Menigheden. Han og jeg have talt om Dig.

Hvis Du nu beslutter Dig til at søge Embedet, bliver det nok nødvendigt, at Du med det Første kommer herud, og vi kunne da nærmere tale sammen. Du og dine hilses kjærligst fra os alle ved din hengivne Fader

Wad."[2]

---

[1] Rasmus Jens Georg Carl Wied (1843–1909), frivillig i krigen 1864, pers. kapellan i Karlby-Voldby 1872–1877, da han blev præst i Knebel-Rolse, hvorfra han senere forflyttedes til Humble.

[2] Alle oplysninger om Wad er samlet i min afhandling „Peder Christian Holm Wad. Bidrag til en jysk lærerslægts historie". (Personalhist. Tidsskr. 13. R. V, 129–78; jfr. 13. R. VI, 47 og 14. R. I, 45).

OPLYSNINGER OM HAVNEKONTROLLØR I KØBENHAVN P. A. SCHMIDT OG HUSTRU, FØDT RAUER OG ÆGTEPARRETS 12 BØRN

AF

FINN H. BLÆDEL

Mellem forskellige gamle familieoptegnelser, som er i min besiddelse, findes 4 papirark af størrelse 22 × 17 cm bukket sammen, så der fremkommer et hefte med 16 unummererede sider holdt sammen med en knappenål.

De i manuskriptet indeholdte oplysninger er nedskrevet i årene 1773–92 og på heftets anden side forsynet med følgende udaterede og uunderskrevne påtegning: „Faderen til efterfølgende af ham optegnede børn, havnecontroleur PEDER SCHMIDT døde i Kjøbenhavn d. 14. jan. 1814 kl. 4 om morgenen og blev begravet d. 19. paa Trinitatis Assistents kirkegaard ved siden af hans i aaret 1810 d. 28[1]. aug. om morgenen kl. 7 afdøde kone, ANNA ELISABETH CHARLOTTE fød Rauer". Om hvem af hans børn – for der kan formentlig kun være tale om en af disse – der har foretaget denne tilføjelse, kan man kun gisne, men da manuskriptet bevislig har tilhørt P. A. Schmidts datterdatter, MARIE BLÆDEL, – herom nærmere nedenfor – er det vel sandsynligt, at hun har fået det af sin mor, HENRIETTE DONS, der da måske har foretaget antegningen.

Om manuskriptets proveniens kan nemlig oplyses, at det har tilhørt MARIE ACTON BLÆDEL, født Dons (1823–1907) gift med exam. jur., forpagter, senere grosserer i København og inspektør i Det danske Travselskab RUDOLPH BAY BLÆDEL (1822–1916). Det var bilagt en af F. W. J. Gøtzsche[2] udarbejdet „Stamtavle over Havnekontrollør Peder Andreas Schmidt's Efterkommere. Trykt i Roskilde 1895" og uagtet der på det omhyggeligt er skrevet ejerindens navn og adresse med tilføjelsen „bedes tilbagesendt efter afbenyttelsen", er der overgået det mange bøgers skæbne: det er forblevet hos en låner. Det blev fundet blandt sognepræst til Hvalsø og Særsløse VICTOR

BLÆDELS[3] efterladenskaber i en stor konvolut mellem andre gulnede papirer, der tydeligvis havde været urørte i mange år. I min besiddelse er det kommet efter frøken ELSE BLÆDELS[4] død i 1954.

Om Peder Andreas Schmidts og hustru Anna Elisabeth Charlotte Rauers oprindelse oplyses i den foran omtalte stamtavle, at „det er fortalt af de ældre i familien, at P. A. Schmidts fader skal have været landmand, og at Anna E. C. Rauer var datter af en hofkonditor hos en daværende russisk kejser, og at hun var opdraget i Kjøbenhavn. Ligeledes haves kun som mundtlig meddelelse, at P. A. Schmidt skal have haft en privat ansættelse hos statsmanden, grev A. P. Bernstorff og ved hans medvirkning fik et toldembede i Norge (Bergen), hvorfra han senere blev forflyttet til Kjøbenhavn".

De undersøgelser, jeg har foretaget vedrørende mine nævnte tip-tipoldeforældre bekræfter stort set dette udsagn. Det er ikke lykkedes at finde P. A. Schmidts fødsel eller forældre – han kaldes iøvrigt ved vielsen Peder Christensen Schmidt – men såvel da han søger borgerskab, som da han søger om stilling som toldbetjent, oplyser han, at han er født i Jylland, og efter de foreliggende aldersangivelser må han være født o. 1741. Den 13. decbr. 1758 vinder han borgerskab som porcelæns- og tehandler i København, ved vielsen i 1773 finder vi ham som tjener hos grev A. P. Bernstorff[5] på Bernstorff slot. Efter i årene 1776–77 fem gange forgæves at have søgt en ledig stilling som visiteur[6], opnår han 29. maj 1777 bestalling som toldbetjent og visiteur ved told- og consumptionsvæsenet i København. I denne stilling har han imidlertid kun været kort, for i tiden august 1778[7]– juli 1779[8] findes han som visiteur i Christiania. Allerede i foråret 1781[9] er han pany flyttet, han er nu overtoldbetjent i Bergen. Den 9. april 1788 beskikkedes han som havnekontrollør i København.

Hans kone, Anna Elisabeth Charlotte Rauers oprindelse er det lykkedes at klarlægge. Hun er døbt 28. maj 1752 i Petri kirke som datter af konditor HEINRICH ALBRECHT FRIEDRICH RAUER og hustru CHRISTINA REGINA SOPHIA HENNICHEN. Hvor dette ægtepar stammer fra, og hvornår de er kommet til København, vides ikke, men deres vielse fandt sted 24. september 1751 i Petri kirke. Muligvis er Rauer – og måske også hans kone – kommet til Danmark med statsmanden, greve J. H. E. Bernstorff[10], da denne i 1751 kaldtes fra sin gesandtskabspost i Paris til udenrigsminister. I hvert fald er Rauer i Bernstorffs tjeneste som konditor i begyndelsen af 1755, hvor han af greven får fæstebrev på grunden til hus nr. 10 af Bernstorff[11]. Da Bernstorff i 1770 fik sin afsked, fulgte Rauer med ham til Hamborg, hvor greven

tog ophold, for såvel ifølge Oeders statistik for Gentofte sogn som af oplysningerne ved skiftet efter fru Rauer, der blev begravet 2. august 1771 fra Petri kirke, fremgår det, at Rauer er „maitre de hotell" hos geheimeråd Bernstorff i Hamborg. Herfra er Rauer – efter at have mistet sin kone – måske aldrig vendt tilbage til Danmark, i hvert fald er det ikke lykkedes at finde hans død i københavnske kirkebøger. Derimod har tidligere rektor ved Christianshavns Gymnasium Fr. Bøgh oplyst, at han ejer en pastel af Rauer malet 1786 af Abel jr., og at på bagsiden af pastellen står, at „Rauer zu Ludwigslust" døde 2. januar 1812 i sit 87. år. Denne oplysning har det ikke været muligt at få bekræftet.

Efter oplysningen på pastellen skulle Rauer altså være født o. 1725, iflg. Oeders statistik fra 1771 er han født o. 1722 og hustruen o. 1726. Da hun dør i 1771, oplyses hun at være 50 år og skulle derefter være født o. 1721. Man må således nøjes med at konstatere, at begge ægtefællerne er født i årene 1721–26.

Peder Andreas Schmidt, der som nævnt på det tidspunkt var tjener på Bernstorff, blev viet 3. juli 1773 ved kongebrev på lystpalæet[12] til kammerjomfru hos grevinden[13] Anna Elisabeth Charlotte Rauer.

Ægteparret fik 12 børn. I manuskriptet har hvert barn fået sin side med oplysning om, når og hvor barnet er født og døbt, dets navn, hvem fadderne var og for de børns vedkommende, der døde som spæde, nedenunder tilføjet oplysning om dødsdag og -sted. Manuskriptet gengives i det følgende ord- og bogstavret, idet blot brugen af store og små bogstaver er normaliseret til gældende retskrivning. Det bemærkes, at man – såvidt det har kunnet konstateres – ikke en eneste gang blandt fadderne træffer slægtninge af forældrene.

Den 6. october 1773 føde min kone en søn om eftermidagen klocken 4 sl. paa Bernstorff og d/ blev døbt i Gentofte kirkke og kaldet Johan Friderich[14]. Faderne vare madamme Finecken[15], jomfrue Rochow[16]. Mands fadere hr. Fineck[17], hr. Echoff [18], hr. Dørhsel[19] [med samme hånd som foran omtalte påtegning:] Død paa Almindelig Hospital d: .. julii 1815[20].

Den 17. januarius om efftermedagen klokken 2 sl. føde hun en datter og blev kaldet Henriette [tilf.:] 1775. Faderne frue grevinde Bernstorff[21], contesse Chatrina Stolberg [22]. Mands faderne herr grev Christian Stolberg[23], herr grev Friderich Stolberg[24], herr grev Erenst Schimmelmann[25], Kiøbenhavn. Døde 1779 den 8de julij om morgen klocken 1 $^1/_2$ sl. af slag, begravet i Christiane kirkkegaard[26].

Den 21. september 1776 føde hun en søn paa Bernstorff og blev kaldet Andreas Petrus. Fadere madamme Krüger[27], jomfru Gründahl[28]. Mands fadere hr. Jørgen Dachnitz[29], hr. Krüger[30], hr. Gründahl[31], Bernstorff. Døde d/ 8de august 1778 om eftermiddagen kl. 9 sl. i Christiania og der blev begravet[32].

Den 15. october 1779 [forkert rettet fra 1778] føde hun en datter i Christiania og blev kaldet Christiana Friderica[33] efter frue gehejme raadjnde Levetzau. Faderne frue gehejme raadjnde Levetzau[34], jomfrue Bartolay[35]. Mands fader hr. etatz raad Anker[36], hr. kammer junker Wielster[37], hr. justitz raad Juel[38].

1781. Den 14. april føde hun en datter i Bergen om efftermedagen klokken 5 sl. og døbt d/ 23. hujus i Nyckierkke og kaldet Christina. Faderne madamme Jaunsen[39], jomfrue Judite Paasche[40]. Mands fader hr. etatz raad Munde[41], hr. justitz raad Duncan[42], hr. cammer raad Hysing[43], hr. byefog[ed] Bentzon[44], hr. Hans Blydt[45]. Hun døde 1786 d/ 15. august og begravet i Bergensk nye kirkkegaar[46].

Den 17. julii 1782 om morgen kl. 3 sl. føde min kone en datter og døbt d/ 26. hujus og kaldet Henrietta[47]. Fadere madamme Bentzon[48], frøgen Frisch[49]. Mands fadere: hr. krigs raad Frøchen[50], hr. consul Wallace[51], hr. inspecteur Jaunsen[52], hr. ass[ess]oer Formann[53], hr. controleur Nagel[54].

Den 2n december 1783 om middagen kl. $11^1/_2$ sl. føde min kone en datter og blev kaldet Sophia Magdalena Charlote i da[a]ben d/ 10. hujus[55]. Faderne frue consuljnde Wallace[56], jomfrue Anna Blydt[57]. Mands fader hr. byeskriver Frøchen[58], hr. consumption inspecteur Øren[59], hr. Hans Tanch[60], hr. Alexander Grieg[61], hr. Mens Paasche[62].

Den 11. october 1785 om morgen kl. $6^1/_2$ sl. føde hun en søn og d/ 21 hujus døbt og kaldet Christian[63]. Faderne frue krigs raadjnde Frøchen[64], jomfru Weiner(?)[65]. Mands faderne hr. etatz raad Wollert Krohn[66], hr. justz raad Lassen[67], hr. hoff agent Jansen[68], hr. ober vrager Paasche[69], hr. Gerthard Cappe[70].

Den 3. octb. 1786 om morgen kl. 2 sl. føde hun en datter kaldet Christina Regina d/ 13. hujus døbt[71]. Faderne frue justitz raadjnde Lassen[72], jomfrue Sontum[73]. Mands faderne hr. amdtmand Petersen[74], hr. agent Fasmer[75], hr. William Farquhar[76], hr. doctor Fischer[77], hr. Jacob Voss[78]. Hun døde i Kiøbenhavn d/ 28 junii 1788 og begraven i Runde kirkkegaar uden for Nørge port d/ 31. hujus.

Den 4e. november 1788 om morgen kl. $2^1/_2$ sl. føde hun en datter og d/ 20d. døbt i Runde kirkke og kal[d]et Augusta Louisa[79]. Faderne

var Hendes naade frue grevjnde Bernstorff[80], Hendes naade frue grevjnde von Dernath[81], Hans excellence hr. ghc. raad v. Brandt[82], hr. admeral grev Molkte[83], hr. grev Christian Bernstorff[84].

Den 14. december 1790 om morgen klocken $12^1/_2$ slet føde min kone en datter og døbt d/ 24. hujus i Runde kirkke og kaldet Christina Sophia[85]. Faderne var madamme Schmidt[86], madamme Ebbesen[87]. Mands faderne hr. controleur Ebbesen[88], hr. kiøbmand Andreasen[89], hr. C. W. Brochmann[90]. Døde samme aar og begravet paa Runde kirke gaard uden porten[91].

Den 28. august 1792 føde min kone en søn om morgen kl. $8^3/_4$ sl. den 8. september blev han døbt i Runde kirke og kaldet Andreas Petrus[92]. Fadderne var madamme Johane Magrethe Schøtt fød Mangaard[93], jomfru Elisabeth Sophia Lassen[94]. Mands faderne Frederik Wilhelm Rausch[95], capitain Henrich Rasmusen[96], viinhandler Knud Sørensen[97], capitain Peter Kragh[98], hr. Heise[99].

NOTER

[1] Kb. for Trinitatis angiver dødsdagen til 29. august. – [2] Justitsråd, klosterskriver og kasserer ved Roskilde adelige Jomfrukloster FREDERIK WILHELM JULIUS GØTZSCHE (1822–1900). – [3] VICTOR DONS BLÆDEL (1852–91), en brorsøn af Rudolph Bay Blædel. – [4] ELSE AUGUSTA CHARLOTTE BLÆDEL (1882–1954), datter af pastor Viktor Blædel. – [5] Udenrigsminister ANDREAS PETER greve BERNSTORFF (1735–97). – [6] Kammerkancellicts extraktprotokol litra A 1776–78, Rigsarkivet. – [7] Ved sønnen ANDREAS PETRUS' død 8. august 1778, jfr. note 32. – [8] Ved datteren HENRIETTES død 8. juli 1779, jfr. note 26. – [b] Ved datteren CHRISTINAS fødsel 14. april 1781, jfr. note 46. – [10] Gesandt i Paris, udenrigsminister JOHAN HARTVIG ERNST greve BERNSTORFF (1712–72). – [11] Jfr. Gentofte By paa Udskiftningens Tid fra ca. 1750–1800 af kredslæge JOHAN LEMCHE. Meddelelser fra historisk-topografisk selskab for Gentofte kommune. 1935. – [12] Gentofte kirkebog. – [13] A. P. BERNSTORFFS første hustru HENRIETTE FREDERIKKE, født rigsgrevinde Stolberg (1747–82). – [14] Døbt i Gentofte 18. p. Trin. [10. oktober]. – [15] Kb. har formen Fenicke, ikke identificeret. – [16] Kb. har CHARLOTTE RAUCHEHW [ROCHOW]. – [17] Kb. har Fenicke, ikke identificeret. – [18] Den daværende hofmester på Bernstorff, senere slots- og garnisonspræst i Glückstadt JOHANN CHRISTIAN DIDRIK ECKHOFF (1743–98). – [19] Slotsgartner CHRISTOPHER DØRSCHEL (1719–82). – [20] Død 14. juli på Almindelig Hospital, begr. 17. s.m. Ved skiftet efter faderen i 1814 anføres han som styrmand i Asiatisk Kompagni. – [21] Se note 13. – [22] Stiftsdame HENRIETTE CATHRINE rigsgrevinde STOLBERG (1751–1832). – [23] Amtmand, gehejmekonferensråd CHRISTIAN rigsgreve STOLBERG (1748–1821). – [24] Gesandt FRIEDRICH LEOPOLD rigsgreve STOLBERG (1750–1819). – [25] Finansminister, gehejmestatsminister ERNST greve SCHIMMELMANN (1747–1831). – [26] Døbt 21. januar 1775 på Alm. Hospital. Begravet 10. juli på Vår Frelsers kgd. i Christiania. – [27] Kb. har JOHANNA CHRISTIANA KRÜGER, vel g. m. nedennævnte revisor. – [28] Kb. har CLARA SOPHIE GRYNDAHL. – [29] Ikke anført i Kb., som i stedet har SØREN JØRGENSEN – måske identisk med den i

1791 afdøde kgl. fuldmægtig SØREN DACHNETZ. – [30] Kb. har revisor JOACHIM KRÜGER. – [31] Kb. har mester FRIEDRICH VILHELM GRYNDAHL. – [32] Dåben fandt sted 17. p. Trin. [29. september] i Gentofte kirke, han blev begravet 12. august på Vår Frelsers kgd. i Christiania. – [33] Døbt 22. oktober 1748 i Vor Frelsers, død 11. juli 1862 i Kbh., Garnisons sg., begr. 18. s. m. som enke efter major ved husarerne NICOLAI PETER VON BRUNS (1777–1835). – [34] CHRISTIANE FREDERIKKE comtesse WEDELL-WEDELLSBORG (1756–1821), g. m. amtmand over Akershus, ghrd. ALBERT PHILIP LEVETZAU (1744–1817). – [35] Navnet skal formentlig være BARCOLAY, i hvilken form det forekommer i folketællingen 1801, ikke identificeret. – [36] Den senere konferensråd BERNT ANKER (1746–1805). – [37] Kammerjunker JOHAN HEINRICH WILSTER (1743–83). – [38] Zahlkasserer, justitsråd JACOB JUEL (1744– før 1800). – [39] FRIDERICHA CATHARINA MØLLER (d. 1786), g. m. nedennævnte toldinspektør JAUNSEN. – [40] JUDITHE PAASCHE (d. 1839). – [41] Generalauditør, toldkontrollør i Bergen, etatsråd FREDERIK MUND (1727–91). – [42] Generaltoldforvalter, justitsråd CLAUS JACOB DUNCAN (1723–1800). – [43] Kammerråd AHLERT HYSSING (d. 1787). – [44] Byfoged, cand. jur. HANS JACOB BENTZON (1739–1810). – [45] HANS CORNELIUSSEN BLYDT (1725–95), købmand i Bergen. – [46] Dåben fandt sted 23. april i Nykirken, hun blev begr. 20. august på Nykirkens kgd. – [47] Døbt 26. juli i Nykirken, kb. angiver fødselsdagen som 19. juli. Hun døde 19. februar 1845 i Skamstrup, begr. 26. s. m. som enke efter fuldmægtig i Enkekassen, litteraten POVEL DONS (1783–1843). – [48] SOPHIA HEDEVIG KØBKE (1755–1810), g. m. ovenn. byfoged. – [49] Ikke identificeret. – [50] Auktionsdirektør, krigsråd BERENT FRØCHEN [FREUCHEN] (d. 1811). – [51] Britisk generalkonsul JOHN WALLACE (d. 1797). – [52] Toldinspektør ANDREAS JAUNSEN. – [53] Viceborgmester, kancelliassessor HANS BERENDTSEN FORMANN (1739–1822). – [54] Kgl. kontrollør og overbetjent ved konsumptionen CHRISTEN JOHANSEN NAGEL (d. 1790). – [55] Døbt 10. december i Nykirken, kb. angiver fødselsdagen som 1. december. Hun døde ugift 6. april 1875 i Gamtofte pgd. – [56] ALIDA WALLACE, født Weiner (d. 1819), g. m. ovenn. konsul. – [57] Ikke identificeret. – [58] Vinhandler og byskriver, exam. jur. JAN BENTSEN FRØCHEN [FREUCHEN] (1734–96). – [59] Told- og konsumptionsinspektør, sidst i Faaborg, exam. jur. FREDERIK CHRISTIAN ØRN (1747–1810). – [60] HANS TANCH (1742–1804). – [61] Købmand i Bergen, britisk generalkonsul ALEXANDER GRIEG (1739–1803). – [62] Købmand, stadskaptajn MENTZ PAASCHE (1760–1822). – [63] Døbt 21. oktober i Nykirken, kb. angiver fødselsdagen til 14. oktober. Ved skiftet efter faderen oplyser hans søster, fru DONS, at han var styrmand og opholdt sig i Kbh., senere skæbne ukendt. – [64] DOROTHEA KØBKE (d. 1818), g. m. ovenn. auktionsdirektør, krigsråd F. – [65] Ikke identificeret, navnet kan måske læses: Weince, men det drejer sig formodentlig om en søster til generalkonsulinde Wallace, f. Weiner. – [66] Grosserer, etatsråd WOLLERT KROHN (1731–89). – [67] Generaltoldforvalter NICOLAI CHRISTIAN VENDELBO LASSEN. – [68] Hofagent HERMAN DIDRICH JANSON (1757–1822). – [69] Købmand og overvrager JOHAN HENRICH PAASCHE (1729–99). – [70] Købmand og deputeret borger GERHARD JOACHIM CAPPE (1733–1802). – [71] Døbt 13. oktober i Nykirken, kb. angiver at hun er født „i september". Begr. 31. juni 1788 fra Trinitatis. – [72] FREDERIKKE ELISABETH FRISCH, g. m. ovenn. generaltoldforvalter L. – [73] Ikke identificeret. – [74] Amtmand, etatsråd JONAS RAMUS PETERSEN (1748–1804). – [75] Generalkonsul, agent JAN HENRICHSEN FASMER (1727–91). – [76] Købmand WILLIAM FARQUHAR (d. 1790). – [77] Dr. med. JOHAN LUDVIG FISCHER (d. 1800). – [78] Grosserer JACOB VOSS (1736–99). – [79] Døbt 20. november i Trinitatis k. Hun døde 14. februar 1872 i Roskilde (domsg.), begr. 21. s. m. som enke efter sognepræst til Fårevejle og Dragsholm DAVID PLESNER GØTZSCHE

(1780–1843). – [80] AUGUSTA LOUISE grevinde BERNSTORFF, født rigsgrevinde Stolberg (1753–1835), g. m. A. P. BERNSTORFF og søster til hans første hustru. – [81] SOPHIE MAGDALENE CHARLOTTE comtesse BERNSTORFF (1770–1841), g. m. gehejmekonferensråd MAGNUS VON DERNATH (1765–1841). – [82] Kancellipræsident CHRISTIAN BRANDT (1735–1805). – [83] Admiral ADAM FERDINAND greve MOLTKE (1748–1820). – [84] A. P. BERNSTORFF's søn greve CHRISTIAN GÜNTHER (1769–1835), senere statsminister. – [85] Døbt 24. december i Trinitatis k. – [86] Ikke identificeret, ifølge kirkebogen gift med købmand SCHMIDT. – [87] REBEKKA CHRISTIANE HOLST (1767–1812), g. m. nedennævnte kontrollor E. – [88] Kontrollor ved havnen, exam. jur. ANDREAS EBBESEN (d. 1812). – [89] Grosserer og major ved det borgerlige artilleri PETER ANDREASEN (1756–1802). – [90] Garderobebetjent CHRISTIAN WILHELM BROCHMANN (1742–92). – [91] Begr. 2. juli 1791 fra Trinitatis. – [92] Døbt 8. september i Trinitatis k., død 25. juli 1849 i Kbh., Frue sg., begr. 30. s. m. Løjtnant i infanteriet, havnekontrollør i Kbh., krigsråd, g. m. LUCIE MAGDALENE COLDING (1797–1866). – [93] JOHANNE MARGRETHE SCHIØTH, f. Mangor (d. 1835). – [94] Ikke nærmere identificeret. – [95] Ikke identificeret, en Franz Wilh. R. (f. 1751) nævnes i Reventlowske Familiepapirer VIII, Tillæg 59. – [96] Koffardikaptajn HENRICH RASMUSEN (1750–1813). – [97] Ikke anført i kb., måske den senere stadskæmner og kancelliråd K. S. (d. 1820). – [98] Koffardikaptajn PETER JENSEN KRAG (1757–1805). – [99] Ikke anført i kb., formentlig bogholder CHRISTIAN SAMUEL HEISE (1751–1821).

DANSKE STUDENTER I GÖTTINGEN
1734–1837

AF

H. FRIIS

Universitetet i Göttingen blev grundlagt 1734 af Georg II, Konge af England og Kurfyrste af Hannover.

I de første 100 Aar blev omtrent 40 000 Studenter fra næsten alle civiliserede Lande indskrevne ved Universitetet, og blandt disse var der mange Holstenere og Slesvigere, men ogsaa adskillige Studenter fra Norge og det egentlige Danmark søgte i disse Aar til Göttingen.

I „Norsk Slektshistorisk Tidsskrift" 3. Bind 1931 har Dr. Th. O. Achelis givet en Fortegnelse over de norske Studenter 1734–1804, og i „Zeitschrift der Zentralstelle für Niedersächsische Familiengeschichte" 1926 og 1928 har samme Forfatter givet en Fortegnelse over de slesvigske og holstenske Studenter for Tiden 1734–1800.

Her følger nu en Fortegnelse over de fra det egentlige Danmark i Tiden 1734–1837 immatrikulerede Studenter, hvilken Fortegnelse er forsynet med Identifikationer.

1736 31/10. Johannes Petrus Georgii, ortu Danus educatione Palatinus, studiosus operam dans Theologiae.

1737 21/10. Otto Manderup Rantzau Comes Daniae (OTTO MANDRUP RANTZAU, 1719–1768, til Brahesborg, Stiftamtmand).

1738 1/8. Echardus Christophorus Comes de Knuth, Regni Danici Comes (EGGERT CHRISTOPHER KNUTH-GYLDENSTEEN, 1722–1776, Stiftamtmand).

— 21/10. Theocharus Hofmannus, in Jutia in Praedio Schierildgr., Danus, studio Iuridico operam do, ex Academia Hafniensi (TYCHO DE HOFMAN, imm. Kbh. 1735, 1714–1754, Assessor i H. R.).

1739 2/2. Christian Uldrich Schulz, Wiburgensis (Danus), studiosus theologiae, ex academia havniensi.

1739 30/9. Fridericus Wilhelmus a Wedel, Danus, Iuris Studiosus (FREDERIK VILHELM WEDEL-JARLSBERG, 1724–1790, Gehejmeraad).

1740 7/10. Nicolaus Hofmannus, Theol. Stud., Academia Havniensi (NIELS HOFMAN, imm. Kbh. 1736, 1717–1785, Amtmand).

1741 2/6. Friderich de Brochenhuus, Danus, Studiosus Iuris (FREDERIK BROCKENHUUS, 1721–1751, Kammerjunker).

— 2/6. Jacobus Engelhard, Danus, L. L. Stud., ex Ac. Hafniensi. (JACOB ENGELHART, imm. Kbh. 1730, 1711–1765, Postmester i Itzehoe).

— 6/10. Christianus de Linde, Danus, Stud. iur., ex Ac. Hafniensi veniens (CHRISTEN LINDE, imm. Kbh. 1739, 1720–1756, Ejer af Torsbæk m.m.).

— 28/12. Torchillus Klevius, Secretarius Iustitiae in Dania, ut et Secret. Cancellariae Danicae (THERKEL KLEVENFELDT, imm. Kbh. 1728, 1710–1777, Assessor i H. R.).

1743 5/7. Jacobus Petri Hasse, Wiburgensis in Dania, Stud. Theol., Havniae inscriptus; muneris scholastici in schola Wiburgensi vacatione ad studia colenda utitur (JACOB PEDERSEN HASSE, imm. Kbh. 1735, 1714–1746, Hører i Viborg).

— 11/12. Robertus Stephanus Henrici, Danus, Med. Stud., ex Ac. Hafniensi (ROBERT STEPHAN HENRICI, imm. Kbh. 1732, 1715–1781, Fysikus i Trondhjem).

1744 12/8. Fridericus Christianus Conradi, ex Academia Haffniensi (imm. Halle 1741).

— 12/8. Johannes Fridericus Conradi, Haffniae natus (JOHAN FREDERIK CONRADI, 1725 – ca. 1789, Fysikus i Rendsborg).

1747 15/5. Bartholdus Wichman, Falstria-Danus, studiosus medicinae, ex Acad. Hafniensi (BERTHEL WICHMANN, imm. Kbh. 1742, 1720–1770, Fysikus i Aalborg).

1748 26/4. Joannes Christophorus Hermann, Hafnico-Danus, Iuris studiosus.

1749 6/12. Christianus Carolus Lousen, Danus, stud. Th., ex Acad. Havniensi.

— 8/12. Janus Schelderup Shneedorff, Danus, Philos. Mag., ex Ac. Havniensi (JENS SCHJELDERUP SNEEDORPH, imm. Kbh. 1739, 1724–1764, Professor i Sorø).

1751 26/4. Friderich Laub, Hafniensis, jur., ex ac. Hafniensi (FREDERIK LAUB, imm. Kbh. 1744, 1729–1809, Kancelliraad).

1751 28/6. Fridericus Christianus von Haven, Hafniensis, theol. (Frederik Christian v. Haven, imm. Kbh. 1745, 1727–1763, Professor i Kbh.).

1752 10/4. Fridericus Musaeus, Danus, med., ex ac. Hafniensi (Frederik Musæus, imm. Kbh. 1747, Leyden 1753, ca. 1726–1762, stud. med.).

— 12/10. Fridericus Seidelin, Nicopia Danus, med., ex ac. Hafn. (Frederik Clausen Seidelin, imm. Kbh. 1751, 1733–1775, Dr. med.).

1753 2/5. Laurentius Nicolaus Kafen, Hafniensis, jur., ex ac. Hafniensi (Laurits Niels Kafen, imm. Kbh. 1750, Jena 1754, født 1732).

— 10/12. Adolphus Sigfridus ab Osten, Hafniens. Danus, jur., ex ac. Argent. (Adolph Sigfrid v. d. Osten, imm. Strassburg 1752, 1725–1797, Overpræsident i Kbh.).

— 18/12. Balthasar Christ. Claussen, Hafn. Danus., jur., ex ac. Copenhagen (Balthasar Christian Clausen, imm. Kbh. 1748, 1731–1789, Brygger i Kbh.).

1755 12/10. Georg Steensen, Danus, jur., ex ac. Hafniensi (Georg Christopher Steensen, imm. Kbh. 1751, 1734–1812, Generalløjtnant).

— 13/10. Hans Moller, Danus, jur., ex ac. Hafniensi.

1756 19/5. Joannes Georg Pauli, Danus, jur., ex ac. Hafniensi (Johan Georg Pauli, imm. Kbh. 1753, Jena 1757, 1736–1798, Direktør i Generalpostamtet).

— 15/10. Jacobus Badenius, Danus, theol., ex ac. Havniensi (Jacob Baden, imm. Kbh. 1750, 1735–1804, Professor i Kbh.).

— 2/11. Eiler Christian von Ahlefeldt, Dänemark, jur. (vel Eiler Christopher Ahlefeldt, imm. Genf. 1757, 1736–1806, Amtmand).

1757 2/5. Werner Comes a Schulenburg, ex Dania, Cubicularius Potentissimi Regis Daniae atque ex Academia Lips. (Werner Schulenburg, 1736–1810, Rigsgreve).

— 3/11. Frieder. Carl Duval de la Pottrie, Dania, Stud. Politica (Frederik Carl Duval de la Pottrie, død 1804, Kammerherre).

1758 17/1. Erasmus Rasmussen, Danus, jur., ex ac. Hallensi (Rasmus Rasmussen, imm. Kbh. 1748, 1729–1809, Borgmester i Køge).

1759 20/3. Henricus de Schmieden, Danus Hafnia, jur.
— 20/3. Christianus Fridericus de Holstein, Havniensis, jur., ex ac. Havniensi (CHRISTIAN FREDERIK HOLSTEIN, imm. Kbh. 1736, 1735–1799, Overjægermester, eller imm. Kbh. 1757, 1738–1771, Kammerjunker).
— 7/5. Nicolaus Storm, Danus, theol., ex ac. Havniensi (NICOLAI NISSEN STORM, imm. Kbh. 1750, Uppsala 1757, 1731–1771, Bergmedikus i Kongsberg).
— 7/5. Petrus Storm, Danus, theol., ex ac. Havniensi (PEDER NISSEN STORM, imm. Kbh. 1750, ca. 1732–1781, kgl. Bogholder).
— 7/5. Gregorius Wiedeman, Danus, theol., ex ac. Havniensi (GREGERS WIEDEMANN, imm. Kbh. 1750, Uppsala 1757, 1734–1762).
— 16/5. Siegfried Victor Raben, Eques Danus, jur., ex ac. Hafniensi (SIEGFRIED VICTOR RABEN, 1742–1812, Gehejmeraad).
1760 24/10. Christian Ludewig Scheel, L. B. de Plessen, Danus, jur., (CHRISTIAN LUDVIG SCHEEL V. PLESSEN, 1741–1801, Gehejmekonferensraad).
1763 25/5. Adolphus Andreas Fugl, Danus, theol., ex ac. Hafniensi (ADOLPH ANDREAS FUGL, imm. Kbh. 1754, 1739–1770, Dekanus i Roskilde Kloster).
— 4/10. Petrus Christianus Stage, Hafniensis, jur., (PEDER CHRISTIAN STAGE, imm. Kbh. 1752, 1734–1805, Sogneskriver i Sct. Margarethen).
— 4/10. Peter Nicolai Feldmann, Helsingoero-Danus, jur., ex ac. Chilon. (imm. Kiel 1760).
— 7/10. Abrahamus Kall, Havnia Danus, Studios. Philolog., ex ac. Havniensi (ABRAHAM KALL, imm. Kbh. 1756, 1743–1821, Professor i Kbh.).
— 20/10. Severin von Lövenskiold, Danus, jur. (SEVERIN LØVENSKIOLD, 1744–1818, til Bolvig Jernværk).
1764 7/1. Johannes Danielis Hansenius, Danus, math., ex ac. Hafniensi (HANS DANIEL HANSEN, imm. Kbh. 1763).
— 11/5. Christianus Schow, Danus, jur., ex ac. Hafniensi (CHRISTIAN SCHOW, imm. Kbh. 1757, 1738–1806, Konferensraad).
— 14/9. Clemens Jeremia Müller, Cimber, theol., ex ac. Havniensi (CLEMSENS POULSEN JEREMIASEN MÜLLER, imm. Kbh. 1761, 1744–1788, Præst i V. Velling).

1765 28/3. Severinus Sewel, Danus, theol., ex ac. Hafniensi (SØREN HOFMAN SEVEL, imm. Kbh. 1754, 1740–1800, Konrektor i Roskilde).

— 10/9. Petrus Olrog, Havniensis, theol., ex ac. Havniensi (PEDER OLROG, imm. Kbh. 1758, 1741–1788, Præst i Magleby paa Amager).

— 21/10. Johann Jacob Lygaard, Havniensis, jur., ex ac. Havniensi (JOHAN JACOB LYGAARD, imm. Kbh. 1758, født 1739).

— 9/11. Matthias Fridsk, Cimbro-Danus, jur., ex ac. Hafniensi (MADS FRIDSCH, imm. Kbh. 1759, 1742–1812, Deputeret i Rentekammeret).

1766 17/4. Friderich von Buchwald, Danus, jur., ex ac. Rostock (FRIEDERICH V. BUCHWALD, imm. Rostock 1765, 1747–1814, Stiftamtmand paa Fyn).

— 20/10. Friedrich August Seydlitz, Danus, jur., ex ac. Hafniensi (FREDERIK AUGUST SEYDLITZ, imm. Kbh. 1753, 1739–1789, Revisor).

1767 28/4. Johannes Jacobus Sultzer, Hafnia, med., ex ac. Hafniensi (JOHAN JACOB SULTZER, imm. Kbh. 1754, 1733–1771).

— 9/5. Paullus Ferdinandus Mourier, Danus, jur., ex ac. Lipsiensi (PIERRE PAUL FERDINAND MOURIER, 1746–1836, Kaptajn).

— 13/5. Joannes Christianus Schönheyder, Havnia Danus, theol., ex ac. Lipsiensi (JOHAN CHRISTIAN SCHØNHEYDER, imm. Kbh. 1756, Leipzig 1765, 1742–1803, Biskop i Trondhjem).

— 2/9. Laurentius Ancher, Hafnia Danus, theol., ex ac. Hafniensi (LORENTS ANCHER, imm. Kbh. 1763, 1746–1798, Stiftsprovst i Odense).

— 14/9. Holger de Reedtz, Danus, jur., (HOLGER REEDTZ, 1745–1797, til Gaunø).

— 29/10. Petrus Muller, Jutia Danus, jur., ex ac. Hafniensi (PETER PETERSEN MÜLLER, imm. Kbh. 1761, 1745–1792, Kancellist i Kbh.).

— 4/11. Joh. Carol. Frideric. Hellfriedt, Hafniensis, jur., ex ac. Lipsiensi (JOHAN KARL FREDERIK HELLFRIED, imm. Helmstedt 1763, 1739–1810, Generalpostdirektør).

1768 1/5. Christian Friderich Tönne Frh. v. Lüttichau, Jytland, jur. (FREDERIK CHRISTIAN TØNNE V. LÜTTICHAU, 1744–1805, til Aakjær).

1768 20/9. Christianus Albertus von Massow von der Osten, Dania, jur. (CHRISTIAN ALBRECHT MASSOW v. D. OSTEN, 1749–1793, Kammerherre, Major).

— 20/9. Johannes Diedericus Gonne, Danus, jur., ex ac. Hafniensi (JOHAN DIEDERICH GORNE, imm. Kbh. 1757, 1738–1809, Deputeret).

— 3/10. Hermannus Treschow, Danus, theol., ex ac. Hafniensi (HERMAN TRESCHOW, imm. Kbh. 1755, 1739–1797, Præst ved Garnisons K. i Kbh.).

1769 12/4. Johannes Ludovicus Brabrand, Hafnia Danus, theol., ex ac. Lipsiensi (JOHAN LUDVIG BRABRAND, imm. Kbh. 1760, 1745–1804, Professor i Kbh.).

— 12/4. Ivarus Davidis Seidelin, Fyonensis Danus, th., ex ac. Havniensi (IVAR DAVIDSEN SEIDELIN, imm. Kbh. 1765, 1747–1877, Præst i Kjøng).

— 16/10. Nicolaus Edinger Balle, Lollandia Danus, Phil. Mag., ex ac. Lips. (NICOLAJ EDINGER BALLE, imm. Kbh. 1762, 1744–1816, Biskop over Sjælland).

1770 2/10. Friderich Gottlieb Sporon, Danus, theol., ex ac. Havniensi (FREDERIK GOTTLIEB SPORON. imm. Kbh. 1764, 1749–1811, Assessor i H. R.).

— 2/10. Claudius Fraes Horneman, Danus, theol., ex ac. Haf. (CLAUS FREES HORNEMANN, imm. Kbh. 1766, 1751–1830, Professor i Kbh.).

1772 11/5. Jens Lowson, Danus, jur., ex ac. Hafniensi (JENS LOWSON, imm. Kbh. 1767, 1749–1801, Ejer af Basnæs).

— 21/5. Carolus Fridericus Cramer, Quedlinburgens., th. ex ac. Hafniensi (CARL FREDERIK CRAMER, imm. Kbh. 1766, 1752–1808, Boghandler i Paris).

— 4/6. Michael Herman von Lövenskiold, Danus, jur., ex ac. Copenhagen (CARL MICHEL HERMAN LØVENSKIOLD, imm. Soro 1767, Kbh. 1769, 1751–1807, Amtmand i Holbæk).

— 4/6. Christianua Hetting, Danus, jur., ex ac. Kiöbenhavn (CHRISTIAN HETTING, imm. Kbh. 1754, 1741–1811, Justitiarius i Trankebar).

— 5/10. Jens Stougaard, Danus, jur., ex ac. Hafniensi.

1773 28/4. Georg Zoëga, Danus, jur. (GEORG ZOËGA, 1755–1809, Arkæolog).

— 3/5. Fridericus Christianus von Haven, civici ordinus, Soroa

Danus, theol. (FREDERIK CHRISTIAN v. HAVEN, imm. Kbh. 1769, Kiel 1772, 1752–1802, Præst i Kongens Lyngby).

1773 5/10. Fridericus Hauch, Hafniensis, jur. (FREDERIK HAUCH, 1754–1839, Generalpostdirektør).

— 16/11. Jacobus Albertus Orsted, Soelandia Danus, th., ex ac. Hafniensi (JACOB ALBERT ØRSTED, imm. Kbh. 1767, 1748–1787, Præst i Kirke Helsinge).

1774 26/10. Peter Matthias Joach. von Buchwaldt, Danus, math. (PETER MATHIAS JOACHIM v. BUCHWALD, 1754–1825, Overkammerjunker).

1775 3/4. Michael Lerche Münch, aus Jütland, jur., ex ac. Hafniensi.

— 20/4. Frantz Skow, Danus, theol., ex ac. Havniensi (FRANTS SKOW, imm. Kbh. 1764, 1747–1825, Præst i Nysted).

— 28/4. Fridericus Christianus Liber Baro de Wedel, Jarlsberg-Danus, jur. (FREDERIK CHRISTIAN WEDEL-JARLSBERG, 1757–1831, Kammerherre, Teaterdirektør).

— 18/10. Nicolaus de Sehestedt, Danus, jur., ex ac. Havniensi (NIELS SEHESTED, imm. Kbh. 1771, 1756–1821, Stiftamtmand i Viborg).

— 19/10. Finck Muhle, Islando-Danus, theol. et philolog. cand., ex ac. Kilon. (FINNUR MUHLE, imm. Kbh. 1762. Kiel 1775, 1738–1776).

— 29/10. Mag. Nicolaus Christophorus Kall, Danus, studium philologiae, ex ac. Haf. (NICOLAI CHRISTOPHER KALL, imm. Kbh. 1765, 1749–1823, Professor i Kbh.).

1777 16/9. Andreas Christian Hwiid, Havnia, theol., ex ac. Havniensi (ANDREAS CHRISTIAN HVIID, imm. Kbh. 1769, 1749–1788, Professor i Kbh.).

1778 4/5. Andreas Gamborg, Danus, theol., ex ac. Lipsiensi (ANDERS GAMBORG, imm. Kbh. 1771, 1753–1833, Professor i Kbh.).

1779 15/4. Niels Schou, Danus, theol., ex ac. Havniensi (NIELS IVERSEN SCHOW, imm. Kbh. 1773, 1754–1830, Professor i Kbh.).

— 12/7. Albrecht Christopher von Heinen, Hafniensis, Diplomatica, ex ac. Hafn. (ALBRECHT CHRISTOPHER v. HEINEN, imm. Kbh. 1775, 1758–1814, Kammerherre).

— 20/10. Andreas Birch, Danus, theol., ex ac. Havniensi (AN-

DREAS BIRCH, imm. Kbh. 1774, 1758–1829, Biskop i Aarhus).

1779 20/10. Erasmus Severinus Kisbye, Danus, theol., ex ac. Hafniensi (RASMUS SEVERIN KISBYE, imm. Kbh. 1771, Leipzig 1777, 1754–1826, Rektor i Aalborg).

— 20/10. Christianus Birch, Danus, jur., ex ac. Hafniensi (CHRISTIAN BIRCH, imm. Kbh. 1774, 1760–1829, Konferensraad).

1780 12/4. Herrmann Fabricius, Hafniensis, jur. (HERMAN FABRICIUS, imm. Kiel 1781, 1760–1786, Kammerjunker).

— 2/5. Holger de Fine Olevarius, Hafniensis, jur., ex ac. Koloniensi (HOLGER DE FINE OLIVARIUS, imm. Kbh. 1774, Kiel 1778, 1758–1838, Professor i Kiel).

— 3/10. Johannes Bartholomaeus Bluhme, Danus, oeconom., ex ac. Hafniensi (JOHANNES BARTHOLOMÆUS BLUHME, imm. Kbh. 1777, 1760–1796, Konsumtionskasserer).

— 24/10. Elias v. Haven, civici ordinis, Soroensis, philolog., ex ac. Koloniensi (ELIAS CHRISTIAN V. HAVEN, imm. Kbh. 1771, Kiel 1779, 1754–1813, Præst i Odden).

1781 27/4. Detlev Cayus L. B. ab Holsten, Danus, jur., ex ac. Koloniensi (DITLEF CAI HOLSTEN, imm. Kiel 1779, 1762–1834, Generalmajor).

— 18/5. Jacob Mandies, Danus, Cameralia, ex ac. Havniensi (JACOB MANDIX, imm. Kbh. 1774, 1758–1831, Deputeret i Rentekammeret).

— 29/10. Christopher Burchard Reiniger von Witzleben, Oldenburgensis, jur., ex ac. Hafniensi (CHRISTOPHER BURCHARD REINIGER V. WITZLEBEN, imm. Kbh. 1781, 1760–1815, dansk cand. jur., Hofjunker).

1782 15/10. Fridericus Comes de Moltke, Dania, ex ac. Hafniensi (FREDERIK MOLKTE, imm. Kbh. 1780, 1763–1785, Greve, Kammerherre).

— 15/10. Gebhardus Comes de Moltke, Dania, ex ac. Hafniensi (GEBHARD MOLTKE-HUITFELDT, imm. Kbh. 1780, 1764–1851, Greve, Stiftamtmand i Odense).

— 21/10. Jens Juel Comes ab Ahlefeldt, Danus, (JENS JUEL AHLEFELD, 1764–1794, Greve, til Langeland).

— 11/12. Magnus Frider. von Rosenkrantz, Königlicher Dänischer Kammerjunker, Danus, jur, (MOGENS FREDERIK ROSENKRANTZ, 1762–1806, til Søbysøgaard).

1783 10/5. Fridericus Sneedorff, Danus, theol., ex ac. Havniensi (FREDERIK SNEEDORFF, imm. Kbh. 1778, 1760–1792, Professor i Kbh.).

1784 5/5. Jac. Frieder. van Deurs, civ. ordinis, Helsingorens., jur., ex ac. Chilonii (JACOB FREDERIK VAN DEURS, imm. Kiel 1782, 1764–1851, Generalkrigskommissær).

1785 6/10. Nicolaus Bruun, Danus, theol., ex ac. Lipsiensi (NIELS BERTELSEN BRUUN, imm. Kbh. 1773, 1755–1825, Præst i Spentrup).

— 12/10. Erich Erichsen, Dano-Hafniens., cam., ex ac. Hafniensi (ERICH ERICHSEN, imm. Kbh. 1773, 1754–1818, Lærer i Helsinge).

1786 4/10. Johann. Fridericus Wilh. Schlegel, aus Copenhagen, jur., ex ac. Hafniensi (JOHAN FREDERIK VILHELM SCHLEGEL, imm. Kbh. 1782, 1765–1836, Professor i Kbh.).

1787 30/3. Benedict Bendtsen, Kopenhagen, th., ex ac. Kopenhagen (BENDT BENDTSEN, imm. Kbh. 1780, 1763–1830, Rektor i Frederiksborg).

— 30/3. Conrad Daniel Koefoed, Kopenhagen, th., ex ac. Kopenhagen (CONRAD DANIEL KOEFOED, imm. Kbh. 1783, 1763–1831, Biskop i Ribe).

— 21/4. Christianus Andreas Cothenius, Hafniensis, med., ex ac. Viadrina).

— 7/5. Janus Bloch, Danus, philolog., ex ac. Havniensi (JENS BLOCH, imm. Kbh. 1780, 1761–1830, Biskop i Viborg).

— 14/9. Johann Andreas Cramer, Hafniensis, jur., ex ac. Helmstad. (JOHAN ANDREAS CRAMER, imm. Kiel 1781, Helmstedt 1785, cand. jur., Kopist i Rentekammeret).

— 1/10. Torkillus Baden, Dania, philolog., ex ac. Hafnia (TORKEL BADEN, imm. Kbh. 1781, 1765–1849, Professor i Kbh.).

— 18/10. Adam. Theophilus Comes Moltke, Hafniensis, ex ac. Hafniensi (ADAM GOTLOB DITLEV MOLTKE, imm. Kbh. 1783, 1765–1843, Greve, til Nütschau).

1788 16/4. Jens Benzon, aus Danemark, Polit. (JENS BENZON, cand. jur. Sorø 1787, 1767–1839, Amtmand i Randers).

— 25/4. Adam Gotlob Müller, Danemark, jur., ex ac. Koppenhagen (ADAM GOTTLOB MÜLLER, imm. Kbh. 1785, 1769–1833, Assessor i H. R.).

— 6/10. Christopher Clod, Dania, theol., ex ac. Copenhag. (CHRI-

STOPHER CLOD, imm. Kbh. 1783, 1764–1844, cand. theol., død i V. Nebel).

1788 13/10. Otto Joachimus Comes de Moltke, Hafniensis, ex ac. Hafniensi (OTTO JOACHIM MOLTKE, imm. Kbh. 1786, 1770–1853, Greve, Gehejmestatsminister).

— 15/10. Fridericus Stoud, Dania, jur., ex ac. Havniensi (FREDERIK STOUD, imm. Kbh. 1777, 1759–1823, Etatsraad).

— 28/10. Johann Ernst Leisching, aus Copenhagen, jur., ex ac. Kiel (imm. Kiel 1786).

1789 30/4. Balthasar Matthias Christensen, Ripen im Dänischen, theol. (BALTHASAR MATHIAS CHRISTENSEN, imm. Kbh. 1785, 1768–1820, Præst i Brørup).

— 24/10. Nicolaus Spandet, Havniensis, jur., ex ac. Havniensi; Socius itin. Comitis Rabe (NIELS SPANDET, imm. Kbh. 1761, 1742–1820, Vice-Raadmand i Ribe).

— 26/10. Comes Friderichus Christianus de Raben, Danus (FREDERIK CHRISTIAN RABEN, 1769–1838, til Christiansholm, Greve).

— 27/10. Christian Ramus, Hafniensis, philol., ex ac. Hafn. (CHRISTIAN RAMUS, imm. Kbh. 1781, 1765–1832, Professor i Kbh.).

1790 26/4. Jacob Wilhelm Hornberger, Dänischer Kanzeleirath, Hofmeister der Graf von Rantzau, a. Schwed. Pomm., philos., ex ac. Kiel.

— 20/10. Ivar Quistgaard, Danus, jur., ex ac. Havn. (IVER QVISTGAARD, imm. Kbh. 1786, 1767–1829, Borgmester i Kbh.).

— 30/10. Christian. Conrad. L. Baro de Bulow, Hafniensis, Politic., ex ac. Kiel. (imm. Kiel 1788).

— 30/10. Ernest. Fridericus L. Baro de Bulow, Hafniensis, cam., ex ac. Kiel (imm. Kiel 1788).

1791 19/9. Adolph Wilhelm Schack von Staffeldt, Dänemark, Politick (ADOLPH WILHELM SCHACK V. STAFFELDT, 1770–1826, Amtmand o. Gottorp-Hütten Amt).

— 24/9. Carl Christian Beck, Danus, Copenhagen, theol., ex ac. havniensi (CARL CHRISTIAN BECK, imm. Kbh. 1786, 1768–1818, Præst i Haslund).

— 24/9. Wolf Friderich Engelbreth, Danus, Copenhagen, theol., ex ac. havniensi (WOLF FREDERIK ENGELBRETH, imm. Kbh. 1786, 1771–1862, Præst i Lyderslev).

— 10/10. Johannes Ericus de Berger, Havnia Danus, jur., ex ac.

Havn. (JOHAN ERIK V. BERGER, imm. Kbh. 1788, 1772–1833, Professor i Kiel).

1791 19/10. Christian Rudolph Jaenisch, Wyburgensis, med. et chir. (Dansker?).

— 21/10. August Helmer, Neoburgensis, med. (Dansker?).

— 22/10. Friderich Hoppe, Eques Danus, Coppenhagen, jur., ex ac. Hafniensi (FREDERIK HOPPE, imm. Kbh. 1787, 1770–1837, Godsejer, Kammerherre).

— 22/10. Gregorius Wad, Danus, philos., ex ac. Hafniensi (GREGERS WAD, imm. Kbh. 1773, 1755–1832, Professor i Kbh.).

— 31/10. Joachimus Friedericus Comes a Bernstorff, Hafniensis, ex ac. Kiloniensi (JOACHIM FREDERIK BERNSTORFF, 1771–1835, Greve, Gesandt i Wien).

1792 16/1. Frantz Henrich Müller, Danus, Histor. Natur., ex ac. Copenh. Lund, Upsala. (FRANTS HENRIK MÜLLER, imm. Kbh. 1786, 1768–1794).

— 30/4. Hans Hagerup Falbe, havniensis, cam. (HANS HAGERUP FALBE, imm. Kbh. 1787, 1772–1830, Norsk Statsraad).

— 3/5. Preben Bille Brahe, Danus, jur., ex ac. Havniensi (PREBEN BILLE-BRAHE, imm. Kbh. 1790, 1773–1857, Greve til Brahesminde).

— 7/7. Malthe Christian Moeller, Hafniensis, theol., ex ac. Hafniensi (MALTHE CHRISTIAN MØLLER, imm. Kbh. 1788, 1771–1834, Redaktør i Kbh.).

— 23/10. P. W. Cramer, Danus, jur.

1793 12/4. Christian Henrich Carstens, Dänemark, jur., ex ac. Kopenhagen (CHRISTIAN HENRIK CARSTENS, imm. Kbh. 1789, 1773–1838, Konferensraad).

— 17/10. Christian Olufsen, Danus, Chemia.

— 3/11. Otto Christophorus Behr, Danus, theol., ex ac. Hafniensi (OTTO CHRISTOPHER BEHR, imm. Kbh. 1787, 1769–1799, Præst i Odder).

— 3/11. Johannes Bastholm, Danus, theol., ex ac. Hafniensi (HANS BASTHOLM, imm. Kbh. 1789, 1774–1856, Præst i Slagelse).

— 4/11. Georg Christian Fischer, danus, jur., ex ac. hafniensi (GEORG CHRISTIAN FISCHER, imm. Kbh. 1790, 1772–1825, Etatsraad).

1794 9/5. G. C. v.d. Brinken, Dännemark, jur. (GEORG CARL V. BRINCKEN, imm. Kiel 1796).

— 22/5. Stephanus Tetens, Dania, philolog., ex ac. Hafniensi

(STEPHAN TETENS, imm. Kbh. 1789, 1773–1855, Biskop o. Als-Ærø Stift).

1795 23/4. Christianus Dithlevius Theocarus a Lüttichau, S. J. Rom. Comes, ex Jutlandia (CHRISTIAN DITLEV THØGER v. LÜTTICHAU, 1774–1830, Greve, preussisk Kammerherre).

— 20/7. Martin Heinrich Ingwersen, Fridericia in Dänemark, Chymie, ex ac. Hafniensi.

— 1/11. Gregers Begtrup, aus Dänemark Jütland, D. Philos., ex ac. Kopenhag. (GREGERS OTTO BRUUN BEGTRUP, imm. Kbh. 1787, 1793 Kiel, 1795 Jena, 1769–1841, Professor i Kbh.).

— 1/11. Joh. Sylvest. Saxtorph, a. Dänemark, Kopenhagen, Dr. Med., ex ac. Kopenh. (JOHAN SYLVESTER SAXTORPH, imm. Kbh. 1788, 1772–1840, Professor i Kbh.).

— 26/11. Erasmus Frankenau, aus Copenhagen, med., ex ac. Copenh. (RASMUS FRANKENAU, imm. Kbh. 1784, 1767–1814, Landfysikus i Arendal).

1796 23/9. Severinus Wedege, Dänemark, philolog., ex ac. Hafniensi. V: Kaufmann in Jütland (SØREN WEDEGE, imm. Kbh. 1788, 1769–1836, Politimester i Kbh.).

— 27/10. Anton Ulrich Hornemann, Copenhagen, jur., ax ac. Kiel. V: Herr Löck, Buchhalter bey der Königl. Dänischen Bank in Altona (imm. Kiel 1794, født 1775).

1797 4/5. Johann Heinrich Herrman Kramer, Copenhagen, jur., ex ac. Kiel. V: Kanzeleyrath in Itzehoe.

— 12/10. Christi. Fredriig Berner, Patna beym Ganges, jetz aus Copenhagen, jur., ex ac. Havniensi. V: meine Mutter; mein Vater hat Resident in Kgl. Dänische Dienste gewes. (CHRISTIAN FREDERIK BERNER, imm. Kbh. 1790, 1773–1827, Kancelli-Deputeret).

— 18/12. Lauritz Engelstoft, aus Jütland, philos., ex ac. Hafniens. V: Philos. D. (LAURITS ENGELSTOFT, imm. Kbh. 1791, 1774–1851, Professor i Kbh.).

— 18/12. Birgerus Thorlacius, aus Colding in Jütland, philos., ex ac. Hafniensi. V: Philosophiae Doctor (BØRGE THORLACIUS, imm. Kbh. 1791, 1775–1829, Professor i Kbh.).

1798 1/5. Niels Hofman, Dännemark, oecon., ex ac. Copenhag. V: Stamherr zu Hofmansgave auf der Insel Fyhn (NIELS HOFMAN, imm. Kbh. 1793, 1776–1855, til Hofmansgave).

1798 1/10. Vrints de Bang, Kopenhagen, oecon., ex ac. Kopenhag. V: Konferenzeraad in Kopenhagen (NIELS DE BANG, 1776–1815, til Sparresholm).

1799 14/10. Janus Sommer, Dänemark, theol., ex ac. Copenhagen; Majorenn, aus Kopenhagen (JENS SOMMER, imm. Kbh. 1791, 1772–1813, Præst i Herslev-G.).

— 29/10. Nicol. Esmark Öllgaard, Jüttland, Danus, th., ex ac. Kopenh. Majorenn (NIKOLAJ ESMARK ØLLGAARD, imm. Kbh. 1792, Kiel 1799, 1775–1863, Biskop i Viborg).

1800 16/10. F. A. von Linstow, Dänemark, jur., ex ac. Kopenhagen. V: Oberforstmeister in Dänemark (FREDERIK AUGUST v. LINSTOW, imm. Kbh. 1793, 1775–1848, Amtmand i Lauenborg).

— 17/10. Mogens von Plessen, Daenemark, jur., ex ac. Copenhagen. V: Lindholm (MOGENS SCHEEL v. PLESSEN, imm. Kbh. 1795, 1780–1819, Godsejer til Selsø).

— 20/10. Andreas Christian Clausewitz, aus Dänemark, jur., ex ac. Kiel (ANDREAS CHRISTIAN CLAUSWITZ, imm. Kiel 1798, 1780–1857, Legationsraad).

— 21/10. Jessenius Nikolay Heinr. Wilkens, Dänemark, cam., ex ac. Kiel. V: Justitsrath Wilkens in Kopenhagen (JESSENIUS NIKOLAI HENRIK WILKENS, imm. Kbh. 1796, Kiel 1799, 1780–1842, Kontorchef i Nationalbanken).

1801 5/11. Carl Andreas Evers, Kopenhagen, cam., ex ac. Kopenhagen. V: Justitzrath u. Rentekammer-Committirter (CARL ANDREAS EVERS, imm. Kbh. 1797, Kiel 1801, 1780–1855, Justitsraad).

1802 30/4. Christi. Ludew. Janssen, Kopenhag., theol., V: Etatsrath und Deputirter in d. deutschen Kanzelley su Kopenhagen (CHRISTIAN LUDVIG JANSEN, imm. Kbh. 1795, 1778–1854, Præst i Haderslev).

— 25/5. Carl Brun, Kopenhagen, oecon., ex ac. Kopenh. V: Königl. Dänisch. Etatsrath (CARL FRIDERICH BALTHASAR BRUN, imm. Kbh. 1801, 1784–1869, til Krogerup).

— 14/6. Andreas Christi. Gierlew, a. Kopenhagen, philolog. u. paedagog., ex ac. Halle u. Kopenhag. V: Dänisch. Rathmann (ANDREAS CHRISTIAN GIERLEW, imm. Kbh. 1791, 1774–1845, Legationsraad i Norge).

1803 29/4. Mogens Joachim von Plessen, Dännemark, jur., ex ac. Leipzig. V: Christian Friderich von Plessen, Königl.

Dänischer Kammerherr (MOGENS JOACHIM v. PLESSEN, 1782–1853, Gehejmeraad).

1803 3/5. Ernst Peter von Schack, Copenhagen, jur., ex ac. Kiel. V: Dänisch. Geheimerath in Hollstein (ERNST PETER v. SCHACK, imm. Kiel 1800, 1783–1842, meklenborgsk Landdrost).

— 24/10. Detlev Christian Ernst Comes de Reventlow, Brahe-Trolleburgens., ex ac. Kilonensi (DITLEV CHRISTIAN ERNST REVENTLOW, imm. Kiel 1802, 1782–1854, Greve til Brahe-Trolleborg).

1804 28/1. Jens Weibel Neergaard, Dänemark, Veterinär-Wissensch., ex ac. Kopenhag. V: Pachter auf Juellinge (JENS VEIBEL NEERGAARD, imm. Kbh. 1794, 1776–1864, Generalkrigskommissær).

— 23/4. Comte Frederic de Baudissin du Dannemarck.

— 13/6. Laurent Schebye Wedel-Simonsen, Dänemark, med. u. chir., ex ac. Coppenhagen. V: Canzleirath u. Gutsbesitzer auf der Insel Fühnen (LAURITS SCHEBYE VEDEL-SIMONSEN, imm. Kbh. 1798, 1780–1858, Konferensraad).

— 16/10. J. Friderich Bloch, Dännemark, med., ex ac. Copenhagen, Licentiatus M. Copenhagen. V: Jacobsen, Wiborg (JOHAN FREDERIK BLOCH, imm. Kbh. 1797, 1780–1827, Fysikus i Vestindien).

— 17/10. Joh. Ludwig Gotthilf Habich, Copenhagen, jur., ex ac. Kiel. V: Predig. i St. Margarethen i. Holstein.

— 21/11. Herman Lövenskiold, Kammerjunker und Capitain, Dänemark, cam., ex ac. Copenhagen. V: Kammerherr in Copenhagen (HERMAN LØVENSKIOLD, imm. Kbh. 1800, 1783–1825, Deputeret i danske Kancelli).

1805 15/5. Joachim Godsche Willemoes, Assens in Dänemark, theol., ex ac. Kopenhagen. V: Amtsforwalter og Kammerraad in Odense in Danemark (JOACHIM GODSKE WILLEMOËS, imm. Kbh. 1797, 1781–1858, Præst i Herfølge).

1806 28/10. Wolf Heinrich Friedr. Carl Graf von Baudissin, a. Kopenh., ex ac. Kiel (WOLF HEINRICH FRIEDRICH CARL v. BAUDISSIN, 1789–1878, Greve, Forfatter).

1807 1/9. Peter Ephraim Fischer, Danemark, th., ex ac. Kopenhagen. V: General-Krigs-Commissair zu Grenaae (PETER EPHRAIM FISCHER, imm. Kbh. 1803, 1785–1862, Præst i Helsingør).

1808 17/9. Jörgen Joh. Albrecht Schönberg, Dännemark, med., ex ac. Kopenhagen. V: K. H. Seidelin, b. Schriftsteller in Kopenhagen (JOHAN JØRGEN ALBRECHT SCHØNBERG, imm. Kbh. 1800, 1782–1841, Dr. med.).

— 6/11. Erasm. Georg Fog Thune, Dänemark, philos., ex ac. Koppenhag. V: Predig. zu St. Jörgensgaard i. Fyhn, gestorb.; Mutter in Saxkjobing in Lolland (ERASMUS GEORG FOG THUNE, imm. Kbh. 1801, 1785–1829, Professor i Kbh.).

1809 23/10. Christoph Stephan Foss, Jütland, jur., ex ac. Heidelb. V: Obristlicutenant in Schleswig (CHRISTOPHER STEPHAN Foss, imm. Kbh. 1801, Kiel 1806, 1785–1865, Justitsraad).

1811 20/8. Ludwig Jacobsen, Coppenhagen, med. und chir., ex ac. Coppenhagen. V: Hofgraveur u. Medailleur bey der Müntze in Coppenhagen (LUDVIG LEVIN JACOBSEN, imm. Kbh. 1802, 1783–1843, Læge i Kbh.).

1813 24/10. Wilhelm Carl von Kardorff, Kopenhagen, jur., ex ac. Heidelberg. V: General auf Falster (imm. Kiel 1811).

1815 13/4. Carl Rudolph Ferdinand Christiani, Dännemark, jur., ex ac. Kiel. V: Superintendent (imm. Kiel 1813).

— 16/5. Heinrich von Neergaard, Dänemark, jur., ex ac. Kiel. V: Königl. Dänischer Kammerherr.

1816 16/4. August Carl Emil Claussen, Schleswig, jur., ex ac. Kopenhagen. V: Amtsverwalter Claussen, Tondern (AUGUST CARL EMIL CLAUSEN, imm. Kbh. 1814, 1795–1864, Kirkeinspektør paa Ærø).

— 12/5. Franz Gotthard Howitz, Dr. Med., Dänemark; gratis als reisend. Gelehrter (FRANTZ GOTTHARDT HOWITZ, imm. Kbh. 1807, 1789–1826, Professor i Kbh.).

— 23/9. Friederich Zoega, Rom, math., ex ac. Giessen. V: Baron von Schubart, Dänischer Gesandter in Neapel.

— 23/9. Christian Lehmann, Dänemark, Botanik, ex ac. Berlin; Majorenn.

— 14/10. Carl Baggesen, Dänemark, philol., ex ac. Bern. V: Prof. in Kopenhagen (CARL ALBRECHT REINHOLD BAGGESEN, 1793–1873, Præst i Bern).

— 30/10. Joachim Friedrich Schow, Doctor der Philosophie in Kopenhagen, Dänemark, Botanik, ex ac. Copenhagen; Majorenn (JOACHIM FREDERIK SCHOUW, imm. Kbh. 1808, 1789–1852, Professor i Kbh.).

1817 30/5. Jacob Hornemann Bredsdorff, Dänemark, Naturgeschichte, ex ac. Kopenhagen. V: Harderprobst und Prediger in Vester Skjärninge in D. (Jacob Hornemann Bredsdorff, imm. Kbh. 1809, 1790–1841, Lektor i Sorø).

1818 14/5. William Christopher Zeise, Dänemark, Chemie, ex ac. Copenhagen (William Christopher Zeise, im Kbh. 1809, 1789–1847, Professor i Kbh.).

— 14/8. Henrik Nicolai Clausen, Dr., Dänemark, theol., ex ac. Kopenhagen. V: Professor und Stiftsprobst Clausen in Kopenhagen (Henrik Nicolai Clausen, imm. Kbh. 1809, 1793–1877, Professor i Kbh.).

— 22/10. Georg Friederich Ursin, Dänemark, math., ex ac. Copenhagen. Stiefvater: Schiffsbaumeister Ritter Larsen in Copenhagen (Georg Frederik Ursin, imm. Kbh. 1815, 1797–1849, Professor i Kbh.).

1821 5/5. Janus Albertus Leonhardus Holm, Copenhagen, Cand. theol., ex ac. Copenhagen. V: Kaufmann Fenger (Jens Albert Leonhard Holm, imm. Kbh. 1816, 1799–1861, Præst i Hyllested-V-H.).

— 5/5. Magn. Petersen, Major i. Grosshzgl. Mecklenburg-Strelitzschen Diensten, Dänemark, jur.

— 7/5. Nicolaus Bygomus Krarup, Dännemark, philolog., ex ac. Copenhagen; Majorenn, von Copenhagen (Niels Bygum Krarup, imm. Kbh. 1812, 1792–1842, Skolebestyrer paa Kristianshavn).

— 31/10. Jeppe Prehn, Kopenhagen, jur.; Zeugn. v. Ratzburg. V: Regierungsrath i Ratzeb. (Jeppe Prehn, 1803–1850, Chef i Holstenske Renteskriverkontor, senere Amtmand i Steinhorst Amt).

1822 4/10. Davy Christi. Nath. David, Dänemark, cam., V: Banquier in Copenhagen (Christian Georg Nathan David, imm. Kbh. 1809, 1793–1874, Professor i Kbh.).

1823 21/8. Jens Laurentius Moestue Vahl, Dänemark, Naturwissenschaft; Majorenn, aus Copenhagen (Jens Laurentius Moestue Vahl, 1796–1854, Botaniker).

— 22/10. Friedr. Adolf von Eyben, Dännemark, jur., Z. v. Joachimsthal. Gymn. Berlin. V: Königl. Dänischer Bundestags-Gesandter zu Frankfurt a. M. (Friederich Adolf Gottlieb v. Eyben, 1805–1889, Overlanddrost i Ratzeburg).

1825 19/10. Gustav Michelsen, Dännemark, Veterinärkunde, ex ac. Kopenhagen. V: Thierartz zu Odense i. Dännemark (GUSTAV MICHAELSEN, imm. Kbh. 1811, 1792–1821, Kopist ved Københavns Raadstue).

1826 25/4. Andreas Andersen Feldborg, Copenhagen, philos., ex ac. Copenhagen. V: Literatus aus Copenhagen (ANDREAS ANDERSEN FELDBORG, imm. Kbh. 1798, 1782–1838, Literat).

1826 1/7. Christian von Reventlou, Jütland, jur., ex ac. Kiel. V: Gutsbes. auf Aakier.

1828 24/4. Ernst Theodor. Valentiner, Dänemark, theol., Zeugn. v. Lübeck. V: Gutsbes. auf Gjeddesdahl bei Kopenhagen (ERNST THEODOR VALENTINER, 1809–1867, Præst i Brokdorf).

1829 29/7. Frédéric Charles Petit, Dänemark, theol., später Schöne Künste. V: Justizrath Schiern in Copenhagen (FREDERIK CARL PETIT, imm. Sorø 1826, Kbh. 1828, 1809–1854, Sproglærer i Kbh.).

— 7/10. Peter Christian Kierkegaard, Danemark, theol., ex ac. Copenhagen u. Berlin. V: Kaufm. in Copenhagen (PETER CHRISTIAN KIERKEGAARD, imm. Kbh. 1822, 1805–1888, Biskop i Aalborg).

— 29/10. Andreas Paul Adolph von Harbou, Dänemark, jur., ex ac. Berlin. V: Kgl. Dänischer Kammerherr i. Rendsburg (ANDREAS PAUL ADOLPH v. HARBOU, imm. Kbh. 1826, Kiel 1827, 1809–1877, Minister i Rusland).

1830 30/4. Peter Gottfried Martin Bagger, Kopenhagen, jur., V: Wittwe des Seeofficieres i. Kgl. Dän. Dienst. i. Altona (PETER GOTTFRIED MARTIN BAGGER, imm. Kiel 1832, 1810–1888, Appellationsraad).

— 18/6. Carl Vilhelm Bergsöe, Copenhagen, chem., ex ac. Copenhagen; Majorenn, Doctor medic. in Bergsöe (CARL VILHELM BERGSØE, 1800–1861, Administrator v. d. kgl. Porcellænsfabrik).

1836 21/10. Eduard Scheby, Kopenhagen, Dänemark, cam., ex ac. Kiel und Heidelberg; Majorenn, Eltern todt (EDVARD TETENS SCHEEBY, imm. Kiel 1834 og 1843).

SLESVIGSKE AMTSFORVALTERE

RETTELSER OG TILFØJELSER

AF

J. SMITH

AHLEFELDT, OTTO VON (Benedict v. A. og Florentia v. d. Wisch) 1501–1506 Dreng hos Dronning Christine, ca. 1510 i Hertug Frederiks Tjeneste, 1522–23 Amtmand i Svavsted, fik 1533 af Kong Christian III Livsbrev paa aarlig Hævning af Hütten Gaard og Gods i Indtægter. (DAA 1929 Stamtavler S. 107).

VAN ALEFELDE, OTTE, udnævnes af Christian III til Foged i Hütten d. 19. April 1533. (Jahrbuch für die Landeskunde der Herzogtumer Schleswig und Holstein Bd. 10 S. 176).

ALMEDING, HELMOLD, faar 3 Demat Frijord af Damkoog som Foræring. Tingsvidne d. 30. Juni 1489. (Z. I, 94).

ANDERSEN, FRANZ. Bestalling som Landskriver i Ejderstedt d. 18. December 1689. (Z. 78, 126. LA. Gottorp, AXX B. P. 1659–1702 S. 102).

BECKER, NICOLAI CHRISTIAN. Becker og Hustru har 1676 foræret en Alterkalk til Kirken i Arnæs. (Kunstdenkmäler Schleswig-Holstein, Landkreis Schleswig S. 115).

BEHN, BALTZER. Han døde i Tønder 13/7 1753 Eftm. Kl. 3, bgr. i Sønderborg 21/7, 52 Aar gl. (Ludw. Andresen: Bürger- und Einwohnerbuch S. 138).

BERENDS, JOCHIM. Han afskediges 1577 (LA. Gottorp: A XX Nr. 1701 Fol. 1).

BETKE, HANS. Nævnes 1566 og 1568 som Slotsskriver i Sønderborg. Skriver hos Breide Rantzau, fra 1577–89 Borgmester i Sønderborg, død 1589. Gift m. Anna (Borgmester Mathias Kremer), hun lever 1591. (Breve fra Provst Berndes, Broager, i Univ. Bibl., Kiel. Chr. Knudsen IX 275–77).

BROCKDORFF, SIEVERT (Frederik B. og Margrethe von Ahlefeldt) han deltog 1559 i Togtet mod Ditmarsken, han ejede et Hus i Egern-

förde, dræbt 30/7 1565 paa Fyn. Gift m. Elsabe von Hagen (Joachim v. H. og Christine v. d. Wisch). (D. A. A. 1936 St. 10).

CLAUSEN, ADOLPH. Hans Hustru Maria Margrethe von Langenberg var født i Husum 8/8 1659, hun var en Datter af Hans v. L. og Maria Elisabeth Janus. (Pastor Ed. Juhler).

CLAUSEN, HANS, han er født d 14. Okt. 1603, døbt d. 15. Okt. (RA. Familienbuch Clausen).

CLAUSEN, JOHANN. Han sendtes af Hertugen paa Gottorp som Gesandt til Kongen af Danmark for at fremme Freden med Kejseren. (Christopher Bruhn: Ligprædiken over Erik Wind).

CLAUSEN, LORENZ. (Nis Clausen). I N. Brarup Kirke ligger der en Ligsten, hvorpaa der staar: 1654 d. 5. April døde Nis Clausen, Flarup, 54 Aar. 1667 d. 15. December døde Catharina Clausen, 66 Aar. (Kunstdenkmäler Schleswig Holstein, Landkreis Schleswig).

CRANZ, JOHANN. Paul Martens der Ältere in Bredstedt starb 2/10 1671 im Alter von 84 Jahren – und war in erster Ehe mit der am 13. Juli 1646 im Alter von 49 Jahren verstorbenen Tochter des Pastor Andreas Johannis aus Treia, in der zweiten Ehe seit 16.4.1649 mit der Witwe des Kornschreibers Johannes Krantz aus Tondern verheiratet. (Jahrbuch des nordfriesischen Instituts Bd. 4. S. 94). Hans Hustru Agathe døde i Bredsted 23/9 1682. (Dr. Jessen, Flbg.).

DANKWART, FREDERIK CHRISTIAN. 2/5 1801 imm. Göttingen. (Matr. Göttingen Nr. 19448).

VON EITZEN, HENNINGIUS. Hans Enke hedder Magdalene Anna. (LA. Gottorp Abt. 162 Nr. 52).

ERICK. 1565 nævnes Erick som Foged paa Helgoland. (Gott. AR. 1565 Udg.).

ESCHELS, RAVERT, bgr. i Tønder 19/3 1704. (Achelis).

ESTERMANN, PHILIP er fra Essen, imm. Leipzig 1515 W. (Achelis, Matr. 1409–1559 S. 545).

FABRICIUS, HENRICUS. Hans Hustru er d. 16. Sept. 1648 tilstede i Svavsted. Han opholder sig d. 5/4 1650 i Friedrichstadt (Kommissionen til Undersøgelse af hans Regnskaber).

FLESSBURG, JENS, Hafniensis, 22/7 1738 cand. jur., laudabilis. (Distinctions Protokol Nr. 6). Han er døbt 6/7 1715 (Frelsers K.) (Tømmerhandler Niels Fl.) Faddere: Fru Judicher og hendes Jomfru, Bogholderen Reierss, Johan Jens Rebslager, Claus Jenss Skipper) (Frelsers Kbg.).

FÖRSTER, JACOB ERNST. 26/4 1692 B.s. Landskriver. (Z. 78, 127).

GARDEMEIN, ERNST. Der er indgaaet Klager imod ham. I et

Indlæg siger han, at hans Hustru er død 6 Dage før Mich. 1627. Han har selv været syg indtil Paaske 1628. Der er nedsat en Kommission til Behandling af Klager mod ham. Der har funden Forhør Sted d. 29. Dec. 1630. (LA. Gottorp Abt. 162, Nr. 54).

GIREYER, JOHANNES var Forstander for Gæstehuset i Husum 1551–56. (Voss: Gästehaus Sct. Jürgen S. 121).

GUDE, GEORG ADOLPH, 25/3 1717 imm. Kiel. (Album Kiel).

HAHN, SIEGFRIED JACOB. Bestalling som Rgmtsskriver ved det sjællandske Rgmt. til Hest 3/10 1704 (R. K. B. P. 1702–07 Nr. 71).

HANEFELDT, JOHANN CHRISTOPHER gift m. Sophie Margrethe Jönsen, f. i Boren 22/11 1697 (Pastor Georg Jönss) (Boren Kbg.).

HARTMANN, HANS. Han faar ved kgl. Bevilling af 10. Marts 1591 et Deputat paa Livstid, som for Tiden fra 1. Januar 1592 til Philippi Jacobi udgør 8 Ørte Rug, 8 Ørte Malt, 6 Faar, 8 Svin, 1 Pund Smør, 1 Okse, 3 Læs Ved. (Flbg. AR. 1591/92).

HAUCK, THOMAS er fra Kolditz, han er imm. Leipzig 1617 S. (Matr. Leipzig I, 166).

HEIDTMØLLER, ERNST JOBST. Han døde i Asserballe d. 22. Nov. 1679. (Maibøll).

HEY, PETER er 1621 Skriver hos Wilcke Manteuffel. (Gott. AR. 1621).

HOFMANN, ANDREAS var 1593 AF. i Reinfeld (Achelis).

HOLDENSEN, NILS. Amtsskriver i Tønder Niels Holdensen og hans Broder unge Christen Holdensen køber deres Broder Peter Holdensens Anpart af deres Fødegaard i Stenderup og hvad han har arvet efter Moderen Catarina Holdensen og hvad han kommer til at arve efter deres Fader Christen Holdensen. Haderslev, Torsdag efter Jubilate 1551. (Matthiessens Samlinger Nr. 14).

HOLMER, JOHANN. Han døde 12/6 1670 (Pastor Ed. Juhler).

HOLTINGK, FRANZ nævnes 28/9 1558 som Amtsskriver i Ejderstedt. (Z. 78, 125. LA. Gott. Urkunden C Nr. 88).

HOLST, NICOLAUS. Gift 1) m. Anna, bgr. 8/1 1655 (Dr. Jessen, Flbg.).

HOYER, CLAUS var 1690 gift med en Datter af Raadmand Lorenz Knutsen i Kiel. (Matthiessens Saml. Nr. 13, Stadtarchiv Kiel).

HÜBNER, FRIEDRICH. Han blev Amtmand i Wittstock (Brandenburg). (Achelis).

JESSEN, ALEXANDER, imm. Wittenberg 4/4 1705 (Achelis: Slesv. Studenter Matr.).

JOHEL, JOHANN. Han nævnes som Amtsskriver (Borgskriver) i

Flensborg 1543–1547, død 1551. – Gift m. N. N. (Otto Schütt: Schrift sprache in Flensburg S. 41).

JUNGE, MATHIAS CHRISTIAN, vistnok fra Doberan, imm. Leipzig 1704 S. (Matr. Leipzig II, 208).

JUUL, LARS. Da han døde var han 60 Aar, da hans Hustru døde, var hun 51 Aar. (Ketting Kbg.).

JÜRGENSEN, IVER nævnes 12/5 1678 som Amtsskriver i Løgumkloster. (Aabne Breve 1576–79 Fol. 242).

KAMPHÖVENER, HIERONYMUS. Han blev *ikke* udnævnt til Herredsfoged i Hütten Herred i Resol. af 23/9 1795. (R. K. Resol. Nr. 179).

KRAMER, ANDREAS nævnes 15/9 1676 i en Købekontrakt af $^1/_2$ Boel i Dollerup. (Glücksborg Arkiv).

KÖPKE, HANS. Han afstod Embedet som Herredsfoged i Arens Herred 24/12 1698 til Johann Meybohm for 800 Rdl. (Gott. LA. A XX Nr. 1882). Han viedes i Mildsted Kirke Torsdag før Estomihi 1696 til Dorothea Christina, f. 7/10 1669 (Kammerfurer Christoph Wrede og Catharina) (Mildsted Kbg., Gott. Kamm. R.).

LANGEMAKE, HINRICH. Han er i 1576 Amtsskriver i Svavsted. (Gottorp AR. 1576). Den 23. Marts 1577 faar han Bestalling som Landskriver i Ejderstedt. (Z. 78, 125. AXX Nr. 1701 Fol. 1).

LITH, GERDT V. D. I Nübel Kirke ligger der en Gravsten over Forvalter for Slesvig Domkapitel Gerdt von der Lith, f. 15. Marts 1604, død 30. Januar 1673. Christina v. d. Lith, født Stoltings, født 31. Dec. 1609, død 15. November 1676 (Kunstdenkmäler des Kreises Schleswig).

LORENTZEN (BRANDT), LORENZ. Gift 18/10 1640 i Sdbg. m. Cathrine Brandt (Købmand Jürgen Br. d. æ.). (Ph. T. 1959, 72).

LORENTZEN, MARCUS. Han aflægger Ed som Stiftsfoged i Bordelum d 27. Marts 1680. (LA. Gott. Abt. 162 Nr. 2). Gift 31/1 1671 i Bordelum m. Catharina (Stiftsfoged Hans Karstensen og Dorothea Breckling). Dorothea Breckling var en Datter af Pastor Johan Breckling, hun ægtede 2) 20/8 1667 Pastor Kreyenkampf i Bredsted. Marcus Lorenzen var 84 Aar ved sin Død. (Dr. Jessen, Flbg.).

LÜTKENS, JOHANN. I Bestallingen som Tolder i Ballum kaldes han Jochim Lydken. I Bestallingen som Landfoged over Sild kaldes han Johan Lütkens, men paa den edelige Revers underskriver han sig Jochim Lütken.

MARQUARDSEN, ERIK. Han er død 1631 (Sct. Marien). Han var 1) gift m. Mandixens Datter, som døde 13/12 1589. (Dr. Jessen).

MEGGERSEE, BERTRAM. Han var gift m. Ida Hedwig Rager, deres Søn var Lærer i Dybbøl. (Dybbøl Kbg.).

MILNITZ, JOHANN FRIEDRICH. Hans Hustru Dorothea Sophia Kaadt døde d. 1. Februar 1763 paa Søgaard, bgr. 9/2, 72 Aar. (Husby Kbg.).

MOLDENIT, ASMUS var gift m. Anna (Früdde Früdden og Magdalena) (Z. 61, 185).

MORITSEN, PETER. Gift) 1 7/9 1606 i Aabenraa m. Catharina Jaspersdatter (Raadmand i Tønder Jasper Petersen og Anna Hansdatter), død i Aabenraa 14/2 1634; 2) 3/2 1636 m. Dorthe Olufsen (Raadmand i Flensborg Anders Olufsen). (Aabenraa Annaler, Langholz: Stamtavle Jessen S. 49, Gott. Kamm. R. 1636 Fol. 75).

Amtsskriver Peter Moritzen i Aabenraa, som har indbudt Hertugen til sit Bryllup, faar 4 Rosenobel i Bryllupsgave, som overrækkes af Amtsskriver Johann Seydemann i Tønder. d. 3. Februar 1636. (Gott. Kamm. R. 1636 Fol. 75).

NISSEN, HANS JÜRGEN. 1853 Kancelli Advokat, Prokurator og Notar i Dassow, 1854 kst. Dommer ved Patrimonialretten i Grevesmühlen og Medlem af Kriminalretten, 1856 Patrimonialdommer, 1862 Deputeret for Amtet Grevesmühlen i Stænderforsamlingen, samtidig Dommer ved Patrimonialretten i Grevesmühlen og flytter til denne By. Fra 1880 er han Borgmester, Politimester og Personregisterfører i Grevesmühlen, desuden Deputeret og Medlem af Tilsynsmyndigheden for Stænderforfatningen. Han fungerer som Sagfører ved Landsretten i Schwerin og er Politimester for de Bernstorffske Godser i Wredendorff. 1888 faar han Titel som Hofraad. Fra 1900 er han fhv. Borgmester og Gehejme Hofraad. Han vedbliver at være Dommer og Deputeret i Landskabsforfatningen.

Han dør d. 11. December 1903 af et Hjerteslag i Grevesmühlen og begraves d. 14. December. Hans Hustru døde d. 17. Juni 1897 af en Hjertelidelse i Grevesmühlen og blev begravet d. 20. Juni. (Landeshauptarchiv Schwerin).

NOVOCK, BALTHASAR. Han var ca. 1637 gift m. Lucia. (Pastor Ed. Juhler).

PASCH, HANS, nævnes som Amtsskriver i Glücksborg 24/10 1636 i et Mageskifte mellem Htg. Philip og Lorentz Matthissen i Unevad. (Glücksborg Arkiv).

PETERSEN, CHRISTIAN. Hans Svigermoder hed Christina Maria Pistolski. (Achelis).

PETERSEN, HANS. 1589 5. Marts var jeg i Joh. Skrivers Hus, hvor man fortalte om den Grusomhed, som Adelsmanden Otto Emicksen paa Fyn havde forøvet ved at dræbe en Svend ved Prygl og Røg og Ild. Han var da ogsaa bleven fængslet. (Aabenraa Annaler S. 13).

1596 29. August viet Hans Nissen af Haistrup og Marg., Datter af Joh. Skriver. (Aabenraa Annaler S. 19). 1613 28. Dec. døde Joh. Skrivers (Hans Petersens) Enke Gertrud 77 Aar gl. Hun var født mellem Eckernførde og Kiel i Byen Borona. Hendes Fader hed Claus Reimers, Moderen Gertrud. Hun blev gift da hun var 24 Aar, levede i Ægteskab med Joh. Petri i 35 Aar og var Enke i 18 Aar. Peter Skriver døde 1552 9. Maj. Hans Søn fulgte ham i Embedet indtil 1590 som Amtsforvalter. (Aabenraa Annaler S. 29).

PIPER, VILHELM. Som Herredsfoged i Ny Herred boede Piper i Vesterholm, Kværn Sogn. (Flensborg Geld Hebungs Register 1653/54).

I 4. Linie er *Sønderborg* Amt en Fejlskrivning for *Nordborg* Amt.

Gift 1) m. N. N. 1652, som døde i Sønderborg efter 24. Sept. 1673; 2) 18. Januar 1680 m. Felicitas Jensen, som fmtl. døde i Sønderborg. (Sdbg. Kbg.).

PREHN, HANS, gift 3) 24/11 1687 m. Dorothea, Enke efter Eggardi Hass (Sct. Marien Kbg.), Forpagter af Ohrfeldt. (Dr. jur. Jessen, Flbg.).

RAMBUSCH, ANTHON FRIEDRICH GEORG, gift 20. August 1784 paa Düttebüll, Gelting Sogn, m. Ida Charlotta Ericius. (Gelting Kbg.).

RUMOHR, PETER. Han var Fadder 16/10 1612, kaldes da Husfoged, fra 1620–1648 var han Raadmand i Sønderborg, fra 1626–1648 var han Herredsfoged i Sønder Herred, 1634 kaldes han Amtsforvalter, død 1648. Gift 1) m. N. N.; 2) 1615 m. Anna Conradi, født i Lysabild (Pastor Peter Conradi og Anna Berndes) (Chr. Maibøll, Kbg.).

SCHIEVER, PETER kaldes Peter Skriver. (Aabenraa Annaler S. 29).

SCHMIDT, NIS, maaske fra Husum, stud. Wittenberg 23/4 1573 (Achelis).

SCHNELL, WILHELM, død 1616, fra 1616–1620 beholder Enken Landskriveriet. (Z. 78, 127).

SCHRØDER, GEORG, imm. Rostock 10/5 1656. (Matr. Rostock III, 691).

SEGEBADE, HANS JÜRGEN. Herredsfogderi Boelet i S. Brarup i Slis Herred er i sin Tid overladt til Kammerraad Segebade og hans Hustru paa Livstid mod en aarlig Recognition paa 100 Mark Cronen. Nu er begge døde og Amtsskriver Christian Adolph Rachel forespørger, hvorledes han nu skal forholde sig med dette Boel. Gottorp, d. 13. Maj 1709. (LA. Gottorp A XX 1885).

SIEVERS, GEORG MATHIAS. Han var Interims Herredsfoged i Lundtoft Herred fra 1801–1804. (Ty. Kanc. Forestill. Prot. 1804 Nr. 102).

SPIKER, JÜRGEN nævnes 10/5 1577 og 23/10 1577 (Aabne Breve 1576–79 Fol. 112). Fhv. Amtsskriver i Haderslev 1589–93, Fortærings-udgifter 1596 og 1597. (Antegnelser vedr. Hans Blomes Regnskaber fra 1/5 1589 – Mich. 1593).

STAHL, BASTIAN, født i Kiel 29/1 1612. (Achelis).

SURBRUWER, RITZER, gift 2) m. Ingeburg Ritzers, død 1658 og begravet i Marien Kirke. (Dr. jur. Jessen).

UHRWALD, JOHANN ADOLPH, gift 1) m. Catrina Schumacher, f. 1610 (Forvalter paa Godset Vandsbæk Arp Schumacher og Anna Schultz) (P. H. T. 1953, 132, Kunstdenkmäler Schleswig Holstein, Landkreis Schleswig).

VOSS, CHRISTOP, født i Meldorf (Skræder Johan Voss og Marie Elisabeth von Alemann). (Joh. Hellmann: S. Ditmarsische Kirchengeschichte S. 91).

WEINER, PETER. Kvittance til Borgskriver paa Tørning Slot for alle hans Regnskaber, d. 2. September 1546. (Hansborg Rg. 1543 44 334, 1544–60, 37).

WENDT, BARTHOLOMEUS, Landskriver i hele Ejderstedt. (Z. 78, 125).

WILDFANG, PAUL, død i Flensborg 24/2 1620, bgr. 1/3, Gift m. Margaretha (Carsten Rickertsen d. y. og Catharina Beyer), død 5/1 1622, bgr. 10/1. (Dr. jur. Jessen, Flbg., Kunstdenkmäler der Stadt Flensburg).

SMÅ MEDDELELSER

ET BREV FRA GENERAL FR. RUBECK HENRIK VON BÜLOW

skrevet dagen efter slaget ved Fredericia, den 6. juli 1849.[1]

Fredericia 6. Juli 1849.

Min elskede min dyrebare Kone, modtag dette Brev og Tak Du med mig Gud for det. Vore elskede Børn, kiække og gode, er med mig raske, og har han under Millioner Kugler sparet Liv og Lemmer for os tre, mange af mine herlige Kammerater har måttet bløde, men Sejren blev vor. Jeg bestemte at undsætte Fredericia i Dag, og samlede det meste af Armeen og gjorde herfra i Nat en Angreb med Brigaderne Rye, Schleppegrell, Moltke og Meza og et af de blodigste Slag leveredes. Fienden mistede – og blev kastet 3 Mil fra Fredericia – 1) af Fanger 32 Officerer og 2000 Menige, 2) af Døde 17 Officerer, 190 Mand, henved 700 à 1000 sårede, 3) 17 svære belejrings Kanoner og 7 Mortére, 4) hele deres Park (bestaaende af alle deres Kugler, Bomber og Vogne) til en Værdi af $1^1/_2$ Tønde Guld, 5) hele Deres Brotrain og 3 Ambulancer, 6) en mægtig Krudt og Brødvogn m. m., 7) 2300 dejlige Geværer. Du seer, at Gud har været med os og Armeen har indlagt sig Hæder. Vore herlige Officerer og Menige sloges alle med en Fyrighed, et Mod og Døds foragt, hvortil jeg endnu ikke har seet Magen. Men Blod kostbart ædelt Blod er der flydt, og mange Lider på Smertens Leje. Vi har henved 100 Døde og 800 Sårede, mange Officerer deriblandt, endnu har jeg ikke fået Listerne. Vores brave General Rye døde af 2 Kugler, da han angreb. Modig i Døden, som i Livet, sørgeligt for hans Kone og Barn, sørgeligt for Armeen; hvor han savnedes og vil næppe kunne erstattes. På mig har det gjort et smerteligt Indtryk – han var hos mig den sidste Aften, hvor vi længe samtalede om vore Koner og Børn. – Om Eders og vor Lykke og Glæder, når vi engang fik Fred – og nu 24 Timer efter. Men Guds Veje ere så forskellige! – Hans Villie ske. – Hans Død, en herlig Død for ham selv, i spidsen for sin Brigade, som han førte frem i Alvorsstunden, hvad kan tænkes skiønnere? Fred med ham, han

[1] Originalbrevet blev for ca. 20 år siden lånt ud af fabrikant Waldemar v. Bülow, Lyngby, og er aldrig siden blevet leveret tilbage, måske er det gået tabt. Dette er efter en kopi, som er i W. Bülow's eje. Da der ikke kendes andre breve eller lign. fra general Fr. v. Bülow's hånd, må man tillægge det en vis historisk værdi. Dette er en nøjagtig afskrift efter W. Bülow's fornævnte kopi.

var en trofast Kammerat. Kaptain Volle er såret i Armen af en Kugle, forresten ingen fra Viborg, såvit jeg ved, imorgen skal jeg lade Dig det vide, om nogen af vore Bekendte skulle være sårede. Lev nu vel, min trofaste, evig elskede Kone, Kys din Omgivning, de dyrebare Børn min lille søde Frederik, Nalle og Peter[1], jeg må nok kalde ham min, og bed ham ej at forglemme at Gud var med os alle.

Din evig tro Mand
v. Bülow.

Jeg havde skrevet i Aftes et Brev til Dig som Du først skulde have haft, hvis jeg var Død, nu er det brændt.

HENNING JENSEN

JUUL OG SCHROETER

De personhistoriske oplysninger om den fra regimentet Royal Danois' historie kendte oberstløjtnant FRANDS JUUL, der 1704 var generalmajor i fransk tjeneste, har hidtil været sparsomme. Han søgte 1711 genansættelse i den danske hær, men fik afslag, og 1718 skrev hans hustru sig „sal. Hr. Oberst Frands Juuls", da hun intet havde hørt fra ham i mange år. Ifølge en fransk tjenstlig opgivelse skal han dog først være død 1731, muligvis i Oldenburg (se DBL XII, 164f.).

Ved venlig mellemkomst af pastor K. Høgsbro Østergaard, Aastrup, og dr. Karl H. Marschalleck, Schlossmuseum, Jever, kan det nu oplyses, at Frands Juul døde på slottet Neuenburg i Oldenburg og ligger begravet i Zetel Kirke. Kirkebogen for Zetel indeholder herom følgende (meddelt af pastor E. Heger):

Frants Juel, Feld-Marschall und grosser General, starb auf Schloss Neuenburg, liegt begraben zwischen der Taufe und dem herrschaftl. Stuhl. Bei Menschen Leben muss alda nicht gegraben werden. Welches zur Nachricht.

Est hac in terra magnus Franciscus Iulus
In Martis campis irreqvietur eqves
Marscallus campi. Tantos qvi flectere campos,
Haud raro valuit, pulvis & umbra jacet.

Scrib: Zethuliæ d. 20. Dec: 1732. L. Past.

Det kan endvidere meddeles, at der i Martinskirken i Zetel findes et epitafium over CHARLOTTE MARIE ELEONORE SCHROETER, født 13. september 1769, død 13. marts 1785 og begr. 19. marts, yngste datter af den oldenburgske landretsassessor CHRISTIAN SCHROETER, som 28. oktober 1749 blev virkelig dansk kancelliråd og 26. oktober 1767 dansk justitsråd.

ALBERT FABRITIUS.

[1] Bülow's næstældste datter NATHALIE LOVISE CAROLINE (1816–52) var gift med PEDER WODSCHOU BRUUN (1810-83), der på det her omhandlede tidspunkt var res. kapellan ved Viborg Domkirke og senere blev sognepræst til Gjerlev-Draaby. Deres søn FREDERIK RUBECK HENRIK BÜLOW BRUUN (1849-23) blev sognepræst til Levring-Horup.

LIDT OM MURSPARRENS FORSKELLIGE FORMER

Efter Nyt dansk Adelslexikon (1904) fører den sønderjydske Slægt Holck en Sparre af 7 røde Teglsten i Sølv og paa Hjelmen 7 vekselvis røde og Sølv Faner. (Slægtens Stamtavle findes i D.A.A. 1925). Naar man gaar ud fra, at en Sparre maa være ligebenet, og tilføjer, at Stenene er „liggende", passer det jo godt med den Form af Vaabenet, der efterhaanden er blevet den almindelige. Men det har unægtelig tidligere været ført i flere, tildels meget afvigende Skikkelser.

I St. Mariæ Kirke i Helsingør findes der en Tavle, opsat af DITLEV HOLCK af Rønhave-Linien (1556–1623), der 1595–1600 var Lensmand paa Kronborg. Paa denne Tavle er Mursparren dannet af 7 oprejste Sten, hvoraf 2 staar øverst tæt ved hinanden, saa at de resterende 5 maa fordeles med 3 paa Sparrens ene Ben, 2 paa det andet. 2 ganske lignende Segl findes uden Personbetegnelse i Rigsarkivets Seglsamling. I denne ses ogsaa et af Ditlev Holcks Broder CHRISTEN HOLCK (1558–1641), øverste Sekretær i Danske Kancelli, i 1598 benyttede Segl, der viser en skæv, men iøvrigt normal Mursparre.

En betydelig Forandring undergaar Vaabenet i en med Udgangspunkt i et Segl som Ditlev Holcks eller Christen Holcks dannet Variant, der er gengivet i en opbyggelig Bog af Mag. S. Froschel, „Om de Hellige Engle . . .", der 1593 af Oversætteren blev dediceret til Rigsraad STEEN BRAHE og hans Hustru KIRSTEN HOLCK (1558–99), den sidste Ætling af Linien fra Barritskov i Bjerge Herred, Vejle Amt, og prydet med deres Vaabener. Mursparrens *enkelte Sten* er her ikke tegnet, *kun* den samlede Figurs ret grove Omrids, der viser 4 „Trin" paa den ene Side, 3 paa den anden. Man kunde kalde den „den skæve, brede Kontur-Mursparre". – Blandt Rigsarkivets Segl findes et fra 1568 fra hendes Broder MANDERUP HOLCK, † 1588. Det er en lige, bred Kontur-Mursparre.

Her ses ogsaa et Segl fra EILER HOLCK (1627–96), brugt 1661 – før han blev Friherre. Det viser en lige, ret smal Kontur-Mursparre. Hans Broder, Ritmester STEEN HOLCK, nævnt 1643, † 1704, bruger 1677 et ganske tilsvarende Segl. (I Segl af denne Art er Sparren oftere saa smal, at den ligner et Tov, der er lagt i Zig-Zag).

I Thisets: Danske adelige Sigiller fra 15., 16. og 17. Aarhundrede (1905) omtales følgende Medlemmer af denne Slægt:

Pag. 70.2. KARSTEN (CHRISTEN) HOLCK, 1481, Væbner. Hans Segl viser en lige Sparre af 7 liggende Teglsten (Pl. I.V.2.). Kort efter fik han Barritskov med sin hustru Anne Manderup; han nævnes sidst 1502.

Pag. 70.3. SAMME, 1491 paa Barritskov. Han fører her en Sparre af, vistnok 7, oprejste Teglsten (Pl. I.V.3.).

Pag. 70.4. HANS DATTER SOPHIE, gift med Claus Sture, 1508. Hun nævnes sidst 1547. Seglet viser en meget smal Kontur-Mursparre; det er stærkt defekt. (Pl. I.V.4.).

Pag. 70.5. HARTVIG HOLCK, 1515, Væbner, Barritskov. Han omtales ikke

i D.A.A. 1925 som hørende til Barritskov-Linien, men opføres p. 430 i Indledningen til Rønhave-Linien. Han nævnes tidligst 1500, senest 1517. Hans Segl repræsenterer den mest yderliggaaende Afvigelse fra den almindelige Mursparre og er vanskeligt at beskrive. Det er en særlig Udformning af den lige, smalle Kontur-Mursparre; øverst indenfor Sparren er anbragt en Kugle. (Pl. I.V.5.).

Pag. 70.6. HENRIK HOLCK til Rønhave (paa Als), 1573. Han var øverste Sekretær i Kancelliet, f. o. 1515, † 1579. Seglet, der ogsaa viser Hjelmtegnet, er ganske lille og Gengivelsen utydelig, men Skjoldmærket kunde synes at være en Kontur-Mursparre. (Pl. I.V.6.).

– I alle de hidtil omtalte Segl fra denne Slægt bestaar Mursparren, bortset fra enkelte Tilfælde, hvor Stenenes Antal ikke har kunnet konstateres, af 7 Sten – eller den kan antages at være udformet ud fra dette Grundlag.

Der fandtes imidlertid 2 andre Slægter, der førte en Mursparre i Skjoldet. I Thisets nævnte Sigilværk omtales pag. 71.7. IVER PEDERSEN i Stubbum, nævnt i Tiden 1565–79. Han hørte til en mindre fremtrædende Slægt, der havde hjemme i Stubbum i Tyrstrup Herred, Haderslev Amt. (Stamtavle, hvor han nævnes 1547, i D.A.A. 1920). Slægten kendes 1417–1665. Vaabenet er en Mursparre af 5 røde, oprejste Teglsten i hvidt; paa Hjelmen 2 røde Teglsten (Pl. I.V.7.). Skjoldmærket ligger altsaa ret nær ved de sønderjydske Holck'ers.

Efter Omtalen af de sidstes Mursparre med de 7 Sten fortsætter Nyt dansk Adelslexikon saaledes: „Samme Skjoldmærke, men paa Hjelmen et Blaamandshoved, førte 1502 MATTIS OLSEN, Høvedsmand paa Tønsberg, Væbner." Dette er imidlertid ikke korrekt. I Thisets nævnte Værk findes 2 af hans Segl: Pag. 71.8. MATTIS OLSEN („Olofson"), Væbner, 1492, Norge. Seglet viser en Mursparre af 5 vandret liggende Teglsten, og disse er anbragt saaledes, at der er Mellemrum mellem dem, saa at de synes at svæve. Der er intet Hjelmtegn. (Pl. I.V.8.). Endvidere pag. 71.9. Samme („Olfson"), Høvedsmand paa Tønsberg, 1502. Det smukt udførte Segl har ganske det samme Skjoldmærke og viser tillige Hjelmen med Blaamandshovedet (Pl. I.V.9.). I begge Segl er Mursparren iøvrigt anbragt ganske forrykt i Forhold til Skjoldets Form. – Thiset nævner pag. 70.1. NIS TYGESEN, 1447, i Forbindelse med Vends Herred i Odense Amt. Han fører samme Skjoldmærke som Mattis Olofson, og det er anbragt endnu mere forkert i det slet udførte Segls Skjold. Der er intet Hjelmtegn. (Pl. I.V.1.). De maa sikkert høre til samme Slægt. (Stamtavle over denne ses ikke at foreligge).

I „Tunsbergs Historie til 1536", Kria. 1913, giver H. Gjessing en Skildring af MATTIS OLOFSON, der døde ca. 1503. Her anføres ogsaa adskillige Citater af Diplom. Norv. vedrørende ham: *1499* (II., 1007), *1502* (VIII., 460, 462 og XI., 280) og *1512* (V., 1012). Det sidste omhandlede hans Død, og det ses deraf, at han havde flere Brødre, men vistnok ingen Sønner, og at „Os elskelige MORTEN SMEDH" var hans Søstersøn, samt at hans Enke blev gift med KNUD KNUDSEN BAAD. Denne omtales i Stamtavlen Baad af Norge i D.A.A.

1884, p. 40–41. Han var Norges Riges Raad, Ridder og Lensmand paa Akershus og Bahus, blev fængslet 1519 for Forræderi, frifundet af Rigsraadet, men derefter henrettet. Han blev 2. Gang gift med GRO GYLDENHORN, Mattis Olofsons Enke. (Stamtavle Gyldenhorn i D.A.A. 1895).

H. HOLCK †

Kommandørkaptajn HENNING F. KIÆR har udsendt *Stamtavle over Slægten Frisch, udarbejdet på grundlag af stamtavlen fra 1872.* Stamtavlen, der foreligger i rotaprint, kan erhverves hos grosserer Jørgen Kiær, Fa. H. C. Petersen & Co., Prags Boulevard 41, for en pris af 20 kr.

Et mindre antal af nedenstående stamtavler er venligst stillet til rådighed for Samfundets medlemmer:

KNUD SCHWENSEN: *Stamtavle over Lauritz Walsøes Slægt* (1926). Gave fra landsretssagfører H. M. Viuff.

PETER JAKOB SCHMIDT: *Slægten Glahn* (1885). Gave fra grosserer Chr. P. Friis.

Stamtavlerne fås hos sekretæren mod indsendelse af porto, kr. 0,60.

DØDSFALD

Samfundets æresmedlem, professor, dr. theol. J. OSKAR ANDERSEN afgik 24. oktober 1959 ved døden.

En af Samfundets revisorer, grosserer GUDMAND BÜTZOW-ROHDE, afgik 6. november 1959 ved døden.

SPØRGSMÅL OG SVAR

SPØRGSMÅL

FORVALTER JENS SØRENSEN

I „Fyens Stifts Kongelige allene privilegerede Adresse-Avis og Avertissementstidende" for tirsdag den 4. juli 1809 nævnes JØRGEN SØRENSEN første gang som forvalter på *Holckenhavn*.

Den 28/12 1811 viedes han til ABELONE (APOLONE) MØLLER i Lille Mølle, Refsvindinge sogn, Vindinge herred, Svendborg amt, datter af ANDERS ESBENSEN, møller i Lille Mølle; forloverne var baron HOLCK og forpagter JØRGENSEN på Holckenhavn.

Den 28/4 1812 fik han desuden *Leersiegården* i forpagtning, og på den (Frørup sogn, Vindinge herred, Svendborg amt) døde han den 1/3 1826, 48 år gammel; han er altså født ca. 1778.

Hans enke blev 4/7 1830 i Frørup viet til seminarist PETER MORTENSEN GUNDELMANN, der overtog Leersiegården, og som enke efter sin anden mand døde hun i Nyborg den 9/1 1865.

Kan nogen give oplysning om JØRGEN SØRENSENS herkomst, vil den med tak blive modtaget af undertegnede.

Ved hans børns dåb er ingen af hans slægt faddere, og ved hans død siges det, at hans børn ingen fædrene frænder har. (Skifteprot. for Holckenhavn 1827–50, fol. 75f).

A. M. S. MYRHØJ
overlærer, Kalundborg

BUCH

Oplysning søges om ANDREAS (ANDERS) ERICHSEN BUCHS Fødested. Han er født ca. 1725, † 13/2 1778 i Øster Egesborg. 1768 ~ Marta Helene Kræfting (Magleby K.). 1768 er han Ladefoged paa Borreby, 1770 Præstegaardsforpagter i Krummerup, 1778 Hollænder ved Skuderupgaard.

Arkitekt A. BUCH.

SVAR

WESLING
(14. R. I, 106–07)

MORTEN WESLING

Foruden de anførte oplysninger findes ret udførlig underretning i Bering Liisbergs *Chr. IVs Guldsmede* (pag. 166f) hvor han angives at være svoger til guldsmed Didrik Fyren. Dette viser, at hans gård på Amagertorv (ikke Stenboderne) må være nuværende nr. 8 (Matr. 1689 nr. 5). Denne gård havde Fyren fået 1602 (han begr. 3/10 1610) og i skødet angives den at ligge mellem Søren Lademagers og Niels Bilds gårde, netop samme beliggenhed som Weslings gård 1609 (KD II, 557).

Wesling nævnes et par gange i Eske Brocks dagbøger, udg. af Vedel Simonsen. 19/10 1608 sender Brock en mand til Kbh. efter penge hos flere: desligest och Morthen Wexlings brev (af Simonsen læst som vexelbrev) på 700 daller, så mig indnu tilkommer hos hannem 620 daller. (I, 69). 1/6 1613 fik Brock af Wesling „1/2 ame vin, som Morten Wesling sende mig aff den handt mig pligtig er" (II, 31).

Wesling sendte hvert år i april måned en repræsentant til Slangerup. (Sundbo: Frederikssund og Slangerup pag. 75).

Weslings giftermål med Antonette Clausdatter Bager er sikkert meget tvivlsomt. Borgmester i Køge Claus Olufsen Bager, død 1/10 1628 solgte 1600 jordegods til „svogeren" Didrik Fyren, var gift med Bodil Pedersdatter, af hans børn ses ingen at have heddet Antonette, han havde en datter Alhed, gift med berygtede borgmester Mads Ravn, og sønnerne: Peder, Christen, Oluf (student 1621) og Erik Clausen, der 1625 var i Amsterdam, 1634 forvalter ved Børnehuset Kbh og værge for Mads Ravns datter, 1658 opholdt han sig på Erikstrup (Wad: Herlufsholms Rectorer pag. 133) muligt er det hans sønner Poul og Peder Bagger Coagiensis, der im. Herbom 1604. (P.T. 6 II, 36).

Borgmester Bagers hustru, Bodil Pedersdatter, var datter af borgmester i Køge Peder Pedersen, død 16/3 1595, gift c. 1560 med Alhed Poulsdatter Fechtel, død 28/8 1601, der var datter af møntmester Poul Fechtel, som måske var gift med den Marine Møntmesters, der i 1540erne ejede gård ved Højbrostræde (efter Ramsing Strand kv. 62, men dog vist snarere en del af den gård, der siden ejedes af Fechtels svigersøn Hans Dalhusen. En Marine Pouls nævnes 1547 som ejer af boder ved Johan Gochs, der havde boder i Møntergade, hvor Fectels Hosp. senere blev indrettet. (KD I, 417).

Hans Dalhusen, død 1603, begr. 28/9 (Frue Sk.) gift med Mette Poulsdatter Fechtel og muligvis gift 2° med enken efter Benedicht Krøger, der synes at have været nær beslægtet med Anne Krøger, gift med møntmester Andreas Metzner, død 1596. Dalhusen havde flere børn, hvoraf en datter gift med Rådmand i Kbh. Mogens Mikkelsen, død 3/1 1618, samt Anna gift med Borgmester Jacob Brun, afskediget 1596, levende endnu 1622 (KD II, 3), og

Margrethe gift med Morten Jensen toldskriver i Helsingør, måske en datter gift med Professor Claus Hammer, død 1595, hvis anden hustrus navn ikke kendes, men som blev gift 2° med Henrik Roggentin, oldermand for buntmagerne og i Danske Kompagni (1591).

Hans Dalhusens datter gift med rådmand Mogens Mikkelsen, havde datteren Lisbeth, gift før 1629 med Lauritz Eschildsen, død 1651, rådmand i Kbh. Deres søn Eschild Lauritzen Dalhus, død 1688 som lector i Roskilde ægtede 1661, bevil. 17/8, Elline Randulf, 1635–1705, der var gift 1° med Iver Eilersen Schøller, 1618–58, lector i Roskilde, deres datter Maren Iversdatter, gift 1682, bevil. 2/6, med NICOLAI WESLING, samme dag som hendes halvsøster Lisbeth Dalhusen (Eschildsdatter) blev gift med Falle Pedersen, død 1702, ejer af Østrupgård, Kirkerup sogn ved Roskilde, hun gift 2° 1706 med Christian Lassen til Krumstrup, søn af den kendte patriot Jens Lassen.

NICOLAI WESLING

var sikkert søn af HANS WESLING, renteskriver Kbh. og siden lagmand Trondhjem (1659–71) bor 1645 til jan. 1659 Farvergade (Ramsing: Vester kv 42). Gift med GERTRUD RENTZ (udateret bryllupsdigt i A. F. Werners Deutsche Poemata, Kbh. 1647) hun var datter af Nicolai Rentz, begr. bevil. 13/8 1677, farver og stadskaptejn. Hendes broder var sikkert Anthoni Nicolaisen Rentz gift med Dorthe Lauritzdatter, test. konf. 13/9 1679.

NICOLAI WESLING, begr. 1/12 1698 Kbh. (Nic) medlem af Kbh.s Købmands & Kræmmerkompagni 29/1 1674, assistentshusforvalter 1688 (KD VII, 215).

Gift 1682, bevil. 2/6, med Maren Schøller, (se ovenfor) begr. 1/6 1699 (Nic).

Hans Brødre:

1. PETER HANSEN WESLING, døbt 8/8 1656 (Frue).
2. CHRISTIAN HANSEN WESLING, døbt 7/8 1657 (Frue).

Gift 1625, bevil. 16/7, med Sophie Pedersdatter.

? HANS WESLING, begr. 20/5 1737, sognepræst Kornerup-Svogerslev 1711.

? FREDERIK WESLING, født i Trondhjem.

Gift c. 1686 Maria Jørgensdatter, test. Normøre konf. 31/7 1694.

? MORTEN WESLING, begr. 24/2 1736 (Nic), im. Kiel 1693, procurator, siden kammeradvocat.

Gift 10/5 1712 (Hel. Geist) med Alhed Ingeborg Eisenberg, begr. 21/7 1753 (Nic), datter af ridefoged, siden brygger på Købmagergade Kbh. Frederik Pedersen Eisenberg, død 1712 og Anna Didriksdatter, 1648–1724, der var datter af toldskriver i Helsingør Didrik Christophersen, død 1656, og Anna Christensdatter, der var søster til Sophie gift med Eggert Elers, borgmester i Helsingborg, død 1667, hvis søn Jørgen Elers tog arv efter Bente Poulsdatter Fechtel, født c. 1616 Malmø, død efter 28/11 1691, datter af Poul Jacobsen Fechtel, død 1644, og Karine Davidsdatter Hansen fra Helsingør. Poul

Jacobsen Fechtel, søn af borgmester Jacob Hansen Fechtel, død 1616 og Geske Willumsdatter Didriksen. Jacob Fechtel var sønnesøn af møntmester Poul Fechtel.

? Gertrud Christine Wesling, død 7/1 1721 Kbh. (Nic).

Gift med Lauritz Rhud, begr. 9/5 1726 Kbh. (Nic) procurator 1712, gift 2° 24/10 1721 med Cecilie Dorthea Hofgård, død 1725, enke efter Mogens Rabe, død 1719, søofficer.

Nicolai Weslings børn med Maren Schøller

1. Nicolai Wesling, døbt 1/12 1694 Kbh. (Nic).
   Borgerskab som hørkræmmer Kbh. 8/12 1721, factor ved det norske salts forhandling 17/2 1721, falleret 1772 (Kbh.s Brandforsikrings biografi af ham).
   Gift 18/8 1728 (Frue) med Antoinette Høyby, død 1734.
2. Elisabeth Wesling, døbt 19/1 1697 (Nic).
3. Elisabeth Wesling, døbt 13/4 1698 (Nic).

Morten Weslings børn med Alhed Eisenberg

1. Anne Cathrine Wesling, døbt 12/4 1713 (Frue) begr. 4/8 1774 (Nic).
2. Frederikke Wesling, døbt 6/8 1714 (Frue).
3. Sophie Wesling, døbt 12/10 1715 (Frue).
4. Frederikke Wesling, døbt 8/8 1717 (Frue), død 24/5 1774 (Nic).
   Gift 1918 1748 (Frue) med Gabriel Ferdinand Milan, hofforgylder, borgmester Helsingør 1750–62.
5. Sophie Barbara Wesling, døbt 3/5 1718 (Frue).
6. Hans Wesling, døbt 29/5 1720 (Frue).

Gertrud Cathrine Weslings børn med Lauritz Rhud

1. Otto Rhud, født 17/10 1712 (Forf. Leks. VII, 11).
2. Nicolai Rhud, døbt 4/6 1715 (Frue) (Forf. Leks. VII, 11).
3. Hans Rhud, døbt 29/7 1716 (Frue).
4. Maren Rhud, døbt 4/8 1718 (Frue).
5. Emanuel Rhud, døbt 1/9 1719 (Frue).
6. Bente Rhud, døbt 22/12 1720 (Frue).

Nicolai Weslings børn med Antoinette Høyby

1. Anna Marie Wesling, døbt 14/11 1730 (Hel. Geist).
   Gift 10/5 1747 (Hel. Geist) (Bibl. Dan.) med Peter Christian Brock, hørkræmmer.
   Gift 2° med sin nedennævnte svoger Christian Mørch.

2. HANS WESLING, døbt 12/3 1732 (Hel. Geist).
3. REBECCA WESLING.
   Gift 13/11 1754 med Christian Mørch, født 30/11 1714, død 1/2 1782, revisor ved postamtet, gift 2° med ovennævnte Anna Marie Wesling.
4. ELLEN MARIE WESLING, begr. 21/7 1749 (Nic).

FREDERIKKE WESLINGS DATTER MED GABRIEL MILAN

ANNE MARIE MILAN, døbt 19/8 1749 Helsingør, begr. der 9/8 1757.

TILLÆG

ad side 162. MORTEN WESLING antagelig død før 1/12 1615, da magistraten sælger hans blegeplads ved Peblingesøen til tolder Jacob Mikkelsen (KD I, 592).

Det er sikkert også ham, der nævnes som officer i borgervæbningen (Marten Wessell) (KD I, 591).

Marten Wessels barn begr. 11/9 1608 (PT. 7 II, 305).

ad side 163. Hans Wesling hed: Hans Mortensen Wesling (PT. 8 IV, 87).

Over slægten Falsen, efterkommere af Falle Pedersen er der en slægtstavle, men denne er for de danske medlemmers vedkommende ikke blot såre mangelfuld, men ofte særdeles upålidelig.

HANS WERNER

ANMELDELSER

Litteratur om Århus og forstæder. En illustreret bibliografi. Ved ÅGE BREDSTED, KJELD ELKJÆR, JØRGEN THORSTED, ERICK BUCH VESTERGAARD. Århus, 1959. 343 s. ill.

Atter har en lokalhistorisk Bibliografi set Dagens Lys, idet Århus Kommunes Biblioteker har udsendt en endelig Udgave til Afløsning af den i 1941 udgivne foreløbige „Litteratur om Aarhus". Den mellemliggende Udvikling har gjort det naturligt at udvide denne nye Udgave til ogsaa at omfatte Forstæderne, saaledes at Bibliografien nu dækker „Stor-Aarhus". Denne Udgave er yderligere forøget med et Afsnit af særlig Interesse for dette Tidsskrifts Læsere, Personalhistorien, som det trods alt er lettere at afgrænse i Provinsen end i Hovedstaden. Alene dette Afsnit fylder 80 Sider.

Bibliografien er ordnet efter Decimalklassesystemet og forsynet med et blandet Forfatter- og Emneregister. Udstyret er særdeles nydeligt. Illustrationerne er interessante, men virker her ganske usagligt – hvor staar det skrevet, at Bibliografi skal være morsom?

Århus Kommunes Biblioteker og de dygtige Medarbejdere har Ære af Bibliografien, som vil blive et nyttigt Hjælpemiddel for saavel Lokal- som Personalhistorikere.

SVEN HOUMØLLER

GUNNAR CARLQUIST: *Lunds stifts herdaminne från reformationen till nyaste tid.* Ser: II. Biografier. 6. Frosta och Färs kontrakt. – 7. Onsjö, Harjagers och Rönnebergs kontrakt. – Lund 1957 og 1959. C.W.K. Gleerup. (584 og 659 s. – Ill.).

I et roligt og støt tempo fortsætter udgivelsen af Lunds stifts herdaminne med bind efter bind. Udgivelsen af biografierne blev påbegyndt i 1948 med serie II, bind 2, og nu efter 12 års forløb foreligger II:7 (som beklageligvis, men forståeligt på grund af omfanget, er trykt med mindre skydning end de foregående bind); et bind hver andet år af denne karakter og af dette omfang er alene teknisk og arbejdsmæssigt en imponerende præstation. Arbejdets principper og specielt personhistoriske (mere end kirkehistoriske) anlæg har tidligere været genstand for indgående omtale i dette tidsskrift ved Bjørn Kornerup (se 13, II, 208–11 og IV, 120), og det skal derfor her kun bemærkes, at den een gang lagte plan, forbilledlig i henseende til oplysningernes art og dokumentation, følges med usvigelig sikkerhed.

Som det nedenfor nærmere skal vises, er der her præsteret en indsats af blivende betydning også for den ældre danske personalhistorie. Her er virkelig utallige bidrag at hente til belysning af slægtsforbindelserne tværs over Øresund, levende og faste som de har været ikke blot mellem Øresundsbyerne – og især i trekanten København, Helsingør, Malmø, hvis indbyrdes slægtsrelationer endnu venter på en sammenfattende behandling – men også mellem de østen- og vestensundske landskaber. Et værk af denne karakter bekræfter på særlig indtrængende vis for nutidslæseren, i hvor høj grad det var et organisk sammenhørende led, der i 1658 blev revet ud af det danske folkelegeme. Anmelderen har ikke gjort forsøg på nogen optælling, men tør efter en jævn benyttelse blot af de to her omhandlede bind uden videre fastslå, at en meget stor procentdel af de skånske præster før 1658 er født i Jylland. – Selvom overbibliotekar, dr. Gunnar Carlquist ikke altid har været i stand til at foretage så systematiske efterforskninger i de danske arkiver, som han kanhænde selv kunne have ønsket, møder man dog gang på gang henvisninger til utrykt dansk kildestof, som altså her udnyttes for første gang, og går man fra henvisningerne til biografierne viser det sig atter og atter, at nyfremdragne detailler fuldstændiggør eller omvurderer det hidtidige billede.

Et samlet overblik over værkets rigdom vil man naturligvis først vinde, når det engang er fuldendt og har fundet sin naturlige afslutning i et fuldstændigt, alle person- og stednavne omfattende register; foreløbig bringes der sidst i det 7. bind (som tillige indeholder en række rettelser og tilføjelser til de foregående bind) et register over de i bindene 5–7 biograferede præster (register til bd. 2–4 findes i bd. 4), visselig en hjælp, men heller ikke mere.

Først det fuldstændige navneregister vil jo gøre det muligt at finde, at Carlquist (7:217) kan redegøre for den kendte Næstvedguldsmed PEDER WILLADSENS børn og (6:309) kan oplyse, at prokurator i København ALBERT HANSEN WADBECK (H. Hjorth-Nielsen: Danske Prokuratorer, s. 407), kendt fra Dina-processen, var broder til præsten NIELS HANSEN WADBECK i Gårdstånga og Holmby, som var født i Kyndby på Sjælland, og at prokuratoren døde uden livsarvinger 21. februar 1657, ligeledes (7:486) at ANNA PLUM (f. 1635), om hvem Grove (Slægten Plum, 1903, s. 33) kun ved, at hun var gift med en præst i Skåne, havde ægtet præsten PEDER JENSEN i Billeberga og Tirup – og fremdeles, at Carlquist kan påvise, at præsten NIELS PEDERSEN til St. Ibs kirke på Hven (7:619) er immatrikuleret i Kbh. 1626 (Nicolaus Petri Lundensis), og således ikke som af Ehrencron-Müller (Forfatterlexikon VIII, 266) foreslået, er identisk med NIELS PEDERSEN TISTED, immatrikuleret 1620.

I Mogens Seidelin: Den Seidelinske Slægtsbog I, 1943 biograferes præsten JACOB MICHELSEN GREVE (d. 1656) i Fulltofta og Äspinge; om hans hustru ANNA MOGENSDATTER er Carlquist nu (bd. 6, side 90) i stand til at fremsætte som en sandsynlig hypotese, at hun var datter af provsten MOGENS ANDERSEN i Veinge i Halland, og i samme bind (s. 38) korrigerer han Finne-Grønns oplysninger i Norsk Tidsskr. for Genealogi etc. (II, 75) om rådmanden i Skien

MARCUS HELMER, som ikke kan være broder til OVE CLAUSEN HELMER; dennes broder var præsten MARCUS CLAUSEN HELMER i Hörby. At Wiberg III, 183 om præsten ANDREAS HANSEN JUUL suppleres (7:539) fra ligstenen i Stenmagle kirke er næsten selvfølgeligt, idet Carlquist naturligvis har fundet stedet i Danmarks Kirker, Sorø Amt, 410. Det godtgøres også, at Wiberg III, 130 (nr. 4) MOGENS THOMSEN i Slagslunde ikke kan identificeres med hr. Mogens i Svalöv (7:512), som Kornerup i sin udgave af stiftets visitatsbog (Lunds stifts herdaminne, ser. 1, 72) har formodet; Svalövpræstens patronymikon var JENSEN. Fremdeles vises det (7:359), at Wiberg II, 99 mangler oplysning om, at NIELS POULSEN, som 1557 blev præst i Landskrona, var hofpræst på Kbh. Slot og 1549 blev kannik i Lund. Endelig skal i denne forbindelse opmærksomheden henledes på de i 7:95 i noten meddelte oplysninger om børneflokken hos amtsskriver og kannik i Aarhus ANDERS BERTELSEN (d. 1638) og MARGRETHE POULSDATTER SCHANDORPH.

Med rette anker udgiveren over ældre danske publikationers forhold til skånske stednavne; således påpeger han 6:499 at det Valløse, hvortil ANNE LANG, NIELS BRAHES enke skrives og i hvis sognekirke hun er begravet, ikke som angivet i DAA 1888, 103 er i Ljunits h. DAA 1950 har den rigtige placering i Färs h., men såvel her som i DBL III, 573 er bibeholdt den gamle form, i stedet for Vollsjö. Hendes gravsten er bevaret i Vollsjö kirke.

Smukke eksempler på, hvad fordybelsen i kildematerialet giver, er påvisningen (6:7) af, at Östra Sallerup-præsten hr. Christen hedder CHRISTEN NIELSEN RONNEBY, og undersøgelsen angående den ældste del af præsterækken i Borlunda og Skeglinge (6:235), hvor den lokale tradition pilles helt fra hinanden. Carlquist argumenterer i denne forbindelse for antagelsen af Birket-Smiths hypotese angående den i satiren „Om den syge Messe" (Malmø 1533) optrædende „Her Proest aff Børlunde", at det drejer sig om provsten i Børglum, ikke i Borlunda. – Af betydelig interesse er Carlquists hypotese om præsten HANS JENSEN BROLÆGGER i Gårdstånga og Holmby (6:303), som går ud på at knytte ham til den bekendte københavnske borgmesterslægt, og ikke mindre den udførlige biografi, som udgiveren på grundlag af forfatterskabet er i stand til at præstere af præsten i Brandstad og Södra Åsum NIELS TRYGGESEN PORTA (6:473–79) (Ehrencron-Müller VIII, 327: Trygonius), hvis epigrammer og hyldestdigte bidrager til at placere en lang række af de skånske præster. Fremhæves skal endvidere biografierne over ALBERT RAFFN i Vomb og Vebberöd (6:521–26) og JACOB JONSEN (7:361–63), der var provst og præst i Landskrona og fader til den bekendte professor JON JACOBSEN VENUSIN; efter Carlquists undersøgelser må oplysningerne i DBL XXV, 327 korrigeres således: F: sognepræst eller kapellan på Hven, senere sognepræst i Landskrona, provst Jacob Jonsen (d. 1600, g. 2° m. Margrethe NN, skilt 1572; 3° med INGER PEDERSDATTER, ca. 1549–85) og GERTRUD IPSDATTER (d. ca. 1570). J. J. Venusin må være født på Hven og således senest 1563.

Blandt de kilder, Carlquist har draget sig til nytte, og som givetvis har været af betydelig værdi, er et håndskrift i Arnemagnæanske Samling (nu

ikke længere Univ. Bibl., men i Det Arnemagnæanske Institut): AM 840, 4to. Som Carlquist påpeger (7:185) er dette håndskrift, som indeholder en samling krønikeantegnelser, patriark- og bisperækker, notitser om danske fyrstelige personer, bisper og professorer m. m., i annalform (uddrag trykt i Suhms Samlinger, 2, 3 (1784), 1–5) skrevet af to præster i V. Sallerup og Remmarlöv, nemlig hr. CHRISTEN LAURITSEN (d. 1576) og hans efterfølger hr. CHRISTEN SVENDSEN (d. tidligst 1596).

Det turde være overflødigt at påpege, at Herdaminnet ifølge hele sin udformning rummer et betydeligt kulturhistorisk materiale; eksempelvis skal her blot henvises til 6:88, hvor præsten i Fulltofta og Äspinge HANS THOMESEN (1624) skildres i mørke farver, til samme bind 284, hvor der berettes om, hvorledes fru METTE ROSENKRANTZ gennemtvang, at hendes ved Axtorna faldne ægtefælle, DRR STEN ROSENSPARRE blev begravet i sin sognekirke af magister JACOB NIELSEN ved St. Nikolaj i København, og til 6:306, hvor der redegøres for hr. PEDER STENSEN SOMMERS samarbejde med fru ANNE BRAHE, STEN SEHESTEDS, om Gårdstånga kirkes prægtige udsmykning. Kulturhistorisk betydningsfuld er endvidere (6:418) præsten i Lövestad og Fågeltofta ASMUND TYGESENS forhold til familien Mormand på Lövestad; om Asmund Tygesens bogsamling har O. Walde skrevet i NTBB, XIX, 1932, s. 60–63.

Sluttelig skal det fremhæves, at der naturligvis også i kirkehistorisk henseende vil være en del at hente; her skal blot peges på Gunnar Carlquists bemærkninger (6:259f) om de katolske landsbypræsters forbliven i embederne ved reformationen og (7:463) om de omlægninger af sognene, som var forudsat i kirkeordinansen 1539, og som i mange tilfælde synes at være gennemført, uden at der foreligger dokumentariske vidnesbyrd om det. Interessant i denne forbindelse er også påvisningen af, at hr. HENRIK JENSEN i Fulltofta (6:87) førte, eller rettere lod klokkeren føre kirkebog over de døbte fra 1621, og endelig i liturgisk henseende omtalen af de af hr. SØREN PEDERSEN i Gårdstånga (6:302) anlagte prædikensamlinger fra 1549 og 1552, der endnu uudgivne er bevarede i Universitetsbiblioteket i Lund.

ALBERT FABRITIUS

A. FALK-JENSEN og H. HJORTH-NIELSEN: *Candidati og examinati juris 1736–1936. Candidati politices 1852–1936. Candidati actuarii 1922–1936.* I–V. I kommission hos G. E. C. Gad. Kbh. 1954–59.

Navnene FALK-JENSEN og HJORTH-NIELSEN er vel kendt af enhver jurist og enhver personalhistoriker. I 1935 udgav Hjorth-Nielsen sit store værk om „Danske Prokuratorer med kongelig Bevilling 1660–1869", et myreflittigt og nøjagtigt arbejde, der er blevet stærkt benyttet og påskønnet af alle, der har brugt det. I 1941 kom en fortsættelse „Danske Sagførere" med beskikkelse udfærdiget i tiden 1869 til 1919. Til disse værker slutter sig de af Falk-Jensen udsendte udgaver af „Juridisk Stat" 1928 samt „Juridisk og statsvidenskabelig

Stat" 1935, 1940, 1946 og 1952 omfattende de på de pågældende tidspunkter levende personer med juridisk, henholdsvis statsvidenskabelig eksamen. Under arbejdet med „Staten" 1935 fattede Falk-Jensen den plan at indsamle oplysninger om alle danske, der har bestået juridisk eksamen siden 1736. Ganske naturligt fandt han hurtigt sammen med Hjorth-Nielsen om opgavens løsning, og resultatet foreligger nu i et mægtigt 5 binds værk.

I 1736 indførtes de juridiske eksaminer ved Københavns universitet, dels en eksamen, hvortil kun akademiske borgere kunne indstille sig og erhverve titlen candidatus juris (latinsk-juridisk eksamen), dels en eksamen, til hvilken studentereksamen ikke krævedes, og som gav adgang til titlen examinatus juris (dansk-juridisk eksamen). Den dansk-juridiske eksamen var tænkt som en nødhjælp, indtil behovet for jurister var dækket af latinske jurister. Men først 200 år efter juridisk eksamens indførelse afholdtes den sidste dansk-juridiske eksamen. Da var der imidlertid indført to andre eksaminer under det juridiske fakultet, nemlig statsvidenskabelig eksamen, der første gang afholdtes i 1852, og forsikringsvidenskabelig eksamen, hvortil der første gang eksamineredes i 1922. Det foreliggende værk omfatter alle, der har taget en af de nævnte eksaminer under det juridiske fakultet ved Københavns universitet i tidsrummet 1736–1936. Herunder medregnes en del, der har ladet sig eksaminere til den dansk-juridiske eksamen af en lokal embedsmand, der af fakultetet havde fået bemyndigelse til at foretage eksaminationen. (F. eks. kan det nævnes, at byskriverne Rasmus Nielsen Øllgaard og hans søn Hans Wolff Øllgaard i Varde blev eksamineret af den stedlige byfoged). Endelig indeholder værket 11 juridiske og 2 politiske kandidater med eksamen fra Sorø Akademi 1782–92.

De biograferede jurister er ordnet i alfabetisk rækkefølge og fylder de 4 første bind af værket, i alt 1738 tættrykte dobbeltspaltede sider. Mange af de anførte jurister har tidligere været biograferet i Hjorth-Nielsens „Danske Prokuratorer" og „Danske Sagførere". I sådanne tilfælde har forfatterne måttet nøjes med en henvisning til de to nævnte bøger, eventuelt med rettelser og tilføjelser. Hvor ønskeligt det end kunne have været, at de to bøgers indhold var blevet genoptrykt for de eksaminerede juristers vedkommende, har forfatterne dog måttet afstå herfra, da det ville have forøget værkets omfang betydeligt, formodentlig med endnu et bind.

I det væsentlige er det således nye oplysninger, de to forfattere har samlet og forelagt offentligheden. For hver biograferet person anføres fulde navn, fødsel, død og ægteskab samt navnene på hustruer, forældre og svigerforældre, eksaminer, stillinger og tillidshverv. Om de biograferedes litterære virksomhed giver værket derimod i det store og hele ingen oplysninger. Forfatterne er veget tilbage for den kæmpeopgave at foretage en detailleret gennemgang af Det kongelige Biblioteks kartotek, der ville have krævet en uendelig tid og fået værket til at svulme voldsomt op. Med fuld ret har de i det væsentlige udeladt denne side af juristernes virksomhed, da forfatternes opgave har været af biografisk, ikke bibliografisk karakter. Hver biografi afsluttes med anførelse

af brødre, sønner og sønnesønner, der også har været jurister. Derimod er det ikke angivet, hvis en svigersøn var jurist. En del af de nulevende biograferede personer har ikke ønsket offentliggørelse af oplysninger om ophævede ægteskaber, fordi sådanne oplysninger kunne krænke privatlivets fred. Hertil har forfatterne taget hensyn.

Stikprøver har vist, hvad man kunne sige sig selv på forhånd, at fri for fejl og mangler er arbejdet ikke. I et værk af det omfang ville fuldstændig fejlfrihed også være utænkelig. Men det må straks tilføjes, at de fejl og mangler, en nidkær undersøgelse har åbenbaret, er af så ubetydelig en karakter, at man næsten undser sig for at nævne dem. Lad da følgende tjene til eksempel på de fejl og mangler, der kan afdækkes.

Om SIMON ANDERSEN DONS hedder det urigtigt: „Herkomst kendes ikke". Hans herkomst er angivet i den i 1950 af arkivar Henning Heilesen udgivne „Stamtavle over etatsraad Simon Andersen Dons' efterkommere".

LAURIDS FOGTMAN blev hospitalsforstander og kirkeværge i Varde 1777, ikke 1776.

Det angives urigtigt, at CARL VILHELM, FREDERIK CHRISTIAN og MARCUS JONAS LUDVIG NIELSEN var søskende. Det rigtige forhold er, at Carl Vilhelm Nielsen var brodersøn af de to sidstnævnte.

Faderen til Frederik Christian og Marcus Jonas Ludvig Nielsen, stutmester NICOLAI NIELSEN angives at have været justitsråd, hvilket, så vidt vides, er forkert.

CARL GUSTAV ROSENØRN, hedder det, var 1812–14 bestyrer af sin moders omfattende landejendomme (stamhuset Nørholm). Det burde have været anført, at han efter sin broder Leopolds død 1840 og sin afsked som stiftamtmand 1843 atter blev administrator af Nørholm.

Andreas Wilhelm Stylsvigs enke MARGRETHE ELISABETH IBSENS død er ikke anført. Det kan oplyses, at hun døde 10. maj 1859 i Odense St. Hans sogn, 76 år gl.

Med nogen forbavselse træffer man blandt de biograferede jurister THOMAS TER BORCH og HANS STEPHANSEN SMITH. Førstnævnte forlod eksamen, sidstnævnte dumpede.

Som man ser, er de fremdragne ankeposter ikke af foruroligende karakter. Egentlige fejl er der få af. Oftere er en eller anden oplysning ikke fundet.

Ved yderligere stikprøver ville sikkert flere fejl komme for dagens lys. Men hvor er det inderlig ligegyldigt, om man kan forøge manglernes antal med en promille mere eller mindre. Hovedsagen er de mange, mange solide oplysninger, der grunder sig på arkivundersøgelser efter en udstrakt målestok. Enhver personalhistoriker ved, hvor vanskeligt det kan være at fremdrage de fakta, man har brug for om en bestemt person. Her er ikke en enkelt biografi, men tusinder af biografier, lavt anslået 20.000. Smålig kritik forstummer over for dette kæmpearbejde, og man fyldes af den dybeste beundring og taknemmelighed over for de to flittige personalhistorikere, der gennem deres store

juristværk har rakt en hjælpende hånd til utallige personalhistorikere nu og i fremtiden.

Kun kunne man have ønsket, at værket havde været forsynet med kildehenvisninger, sådan som Hjorth-Nielsens bog om prokuratorerne er det. Formentlig af økonomiske grunde har forfatterne måttet opgive det, da henvisningerne ville have betydet en kolossal udvidelse af værkets omfang. Man forstår grunden; men det er med et beklagende suk, man konstaterer manglen.

Det har været forbundet med store vanskeligheder at skaffe penge til undersøgelser og udgivelse. Således har det ikke været økonomisk muligt at foretage undersøgelser i norske arkiver i det omfang, forfatterne kunne have ønsket. Man må derfor være glad for, at det overhovedet er lykkedes at få værket frem – og oven i købet forsynet med et personregister, der udgør 5. bind på 191 sider med trespaltet tættrykt tekst.

Tanken at bringe et navneregister er god. Man kan blot forestille sig, hvad det ville have betydet, om der havde foreligget trykte fuldstændige navneregistre til Dansk biografisk Leksikon eller Erslews Forfatter-Lexicon eller Wibergs præstehistorie. Skrevne registre til disse tre værker findes på Det kongelige Bibliotek. Men udnyttelsen af dem er vanskelig, når man ikke bor i København.

Ved at bringe et trykt navneregister til juristværket har de to forfattere villet gøre navnestoffet i værket let tilgængeligt.

De navne, der findes i juristværket, falder i 4 grupper: 1) de biograferede jurister, 2) deres hustruer, 3) deres forældre, 4) deres svigerforældre.

Den første gruppe, juristerne selv, er konsekvent udeladt af registeret. Men konsekvensen er for strengt gennemført. Det er rimeligt, at der i registeret ikke er nogen henvisning til det sted, hvor vedkommende jurist er biograferet. Men der burde have været en henvisning, hvor en jurist nævnes uden for sin biografi. F. eks. anføres i 2. bind side 288 NIELS JENSEN, exam. jur. 1892. Det anføres ikke her, at han var svigerfader til en jurist, og han er ikke optaget i registeret med henvisning til 1. bind side 275, hvor han anføres som svigerfader til Svend Ole Christiansen.

Den anden gruppe, juristernes hustruer, er altid medtaget i registeret, som det fremgår af en fodnote i registeret side 5.

Derimod, fremgår det af samme fodnote, er andre med meget almindelige navne med endelsen sen *som regel* ikke medtaget. Det vil sige, at grupperne 3 og 4 ikke altid er med i registeret. F. eks. er Marcus Jonas Ludvig Nielsens fader NICOLAI NIELSEN ikke i registeret, fordi han kun har et sen-navn. Derimod er hans moder FRIDERICA HENRIETTE WAGRIEN medtaget, fordi hun har et slægtsnavn. Carl Peter Berthelsens fader provst PEDER BERTHELSEN er medtaget, skønt han har et almindeligt sen-navn. Til gengæld udelader registeret A. C. Wedel-Heinens første svigerfader STIE TØNSBERG SCHØLLER v. KROGH og Carl Vilhelm Nielsens moder ANNA MUNTHE, skønt de ikke bærer det foragtelige sen-navn, o. s. v. Noget fast princip at gå efter synes forfatterne ikke at have haft ved udarbejdelsen af registeret. Og det betyder, at man i

registeret kun kan være sikker på 2 ting: 1) at juristerne ikke er med, men 2) at deres hustruer er der. Hvad registeret ellers rummer af navne, er tilfældigt, dog således at forfatterne er tilbøjelige til at medtage egentlige slægtsnavne, men dog ikke konsekvent.

Registeret er således ikke blevet, hvad hensigten var, en nøgle til værkets navnestof. Et sådant register burde have omfattet alle navne uden undtagelse. Man tør endda vove den påstand, at jo mere almindeligt et navn er, des større grund er der til at medtage det, da det netop er om folk med de almindelige navne (de simple søn-navne), det er vanskeligst at skaffe besked.

Registeret er en skuffelse – desværre. Men så meget større grund er der til at glæde sig over hovedsagen, de fire første tykke bind, der vil blive det samme for juristernes vedkommende, som Wiberg er for theologerne, en guldgrube af oplysninger om personer, der har stået i forreste række inden for landets administration og kulturliv, et værk, som forfatterne fortjener alle personalhistorikeres varmeste påskønnelse for.

CARL LINDBERG NIELSEN

H. D. SCHEPELERN: *Portrætsamlingen i Odense adelige Jomfrukloster.* Med en Indledning om Klostrets ældre Historie. Udgivet af Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg. (Kbh.) 1959. (141 s. – Ill.).

I fortsættelse af sine tidligere udsendte kataloger over portrætsamlingerne på Gaunø, Gisselfeld og Vemmetofte havde afdøde museumsdirektør OTTO ANDRUP i 1949 påbegyndt en undersøgelse af portrætsamlingen i Odense adelige Jomfrukloster, som det imidlertid ikke lykkedes ham at tilendebringe. Opgaven er nu løst af museumsinspektør H. D. Schepelern, som har indledt den værdifulde publikation med en udmærket skildring af klostrets og portrætsamlingens ældste historie. To momenter i den kortfattede, men indholdsrige fremstilling er af betydelig interesse. Gennem sine undersøgelser er det for det første lykkedes magister Schepelern at sandsynliggøre, at den tradition, som udvikledes med hensyn til livsformen i de adelige frøkenklostre, havde sit udspring i LEONORE CHRISTINES „klosteragtige" tilværelse i Maribo; hans påvisning af lighederne og af de personlige mellemled gør opfattelsen af Maribo som „moderkloster" i hvert fald med hensyn til livets daglige udformning overvejende sandsynlig. Der kan heller ikke være tvivl om, at oprettelsen af en række adelige frøkenklostre i årene fra 1690 til 1750 i første række er forårsaget af adelens ændrede politisk-økonomiske forhold. Når Schepelern fremhæver den undtagelsesstilling, Vallø indtager med hensyn til adkomstbetingelserne (16-aneprøven) i modsætning til de andre adelige frøkenklostre, kunne det dog måske være tilføjet, at denne – ikke gennemførte – bestemmelse utvivlsomt skyldes, at dronningen fra Tyskland var vant til dette krav; de danske adelige fundatorer har haft væsentlig mere føling med de specielle danske forhold.

Det andet bemærkelsesværdige punkt er redegørelsen for N. L. Høyens forhold til portrætsamlingen på Frederiksborg og hans aktion for at redde originalmalerierne af Tycho Brahe og Holger Rosenkrantz den lærde til den kongelige samling, hvor de gik til grunde ved slottets brand i 1859, således at de nu kun kendes gennem de iøvrigt fortræffelige kopier, som C. A. Jensen udførte. Det billede, der her igennem tegnes af Høyen og klostrets patron, greve Preben Bille Brahe som også og især af overhofmarskal A. W. Hauch er særdeles værdifuldt. Historien er lærerig med hensyn til spørgsmålet om centralisering eller decentralisering af de nationale skatte, selvom det retfærdigvis må erindres, at de pågældende billeder, der allerede i 1835 var så medtagne, at de ikke kunne flyttes „uden kyndig Omsorg", som Høyen skriver, formentlig alligevel ville være gået til, hvis de var forblevet i Odense.

Om katalogen selv skal det kun bemærkes, at den er udarbejdet efter de ikonografiske principper, som Museet normalt anvender; samtlige portrætter gengivet, bortset fra en enkelt duplik, hvad der øger publikationens interesse end ydermere – Karen Brahes portræt i farver (gentaget på omslaget) som en naturlig reverens for hovedpersonen. Det kan bemærkes, at også portrætter kan supplere Adels Aarbogens stamtavler – som nrr. 34 og 35 beskrives to børnebilleder, malede 1703, utvivlsomt en søn (J. F. v. P.) og en datter (J. P. v. P.) af Adam Ernst Christian von Pentz (d. 1729) til Meilgaard, om hvilke ellers intet vides. Foruden portrætterne findes dels nogle religiøse billeder, dels to genealogiske, nemlig „De Billers Stamtræ" og „De Pentz'ers Stamtræ". Medens Bille-træet er et descentorium fra den apokryfe „Her Thørne Bille" (d. 781!) er Pentz-træet derimod utvivlsomt en anetavle, idet det beskrives som indeholdende „30 ovale Navneskjolde anbragt paa Grenene af et Træ, paa hvis Stamme et Pentz-Vaaben. Slægtsvaabener ved de 16 yderste Navneskjolde". Man havde gerne set forskellen på de to billeder præciseret i beskrivelsen, ligesom oplysning om, hvis anetavle det er.

At magister Schepelern og Frederiksborgmuseet med denne publikation får deres ønske opfyldt er utvivlsomt – portrætkatalogen er et vægtigt vidnesbyrd om Karen Brahes slægtsfølelse og kulturelle stade.

Albert Fabritius

Äldre svenska frälsesläkter. Ättartavlor utgivna av Riddarhusdirektionen genom Folke Wernstedt. I, häfte 1. (Sthlm. 1957). (XII + 105 s.).

Medens den danske adels middelalderslægter for størstedelen forlængst har været genstand for genealogisk behandling gennem Thisets lange række af stamtavler i de første 34 bind af Danmarks Adels Aarbog, er forskningen i de svenske adelsslægter fra middelalderen, bortset fra detailbehandlinger i tidsskriftartikler, ikke nået ud over indsamlingens stadium. Elgenstiernas imponerende række af svenske adelsgenealogier (I–IX, 1925–36) omfatter jo udelukkende de på Riddarhuset introducerede slægter og berører således kun

middelaldergenealogien, for så vidt slægterne kan følges før institutionens oprettelse i 1626; de talrige før dette år uddøde svenske adelsslægter er ikke behandlet. En tilbundsgående genealogisk udforskning, som i undersøgelsen inddrager hele det relevante kildestof, vurderet ud fra moderne kildekritisk forsknings stade, er ikke foretaget i Sverige og – THISETS livslange, højt værdsatte og højst fortjenstfulde indsats til trods – heller ikke i Danmark. Sagen er jo den, at opgaven kun kan løses af trænede genealoger i snævert samarbejde med udgiverne af den vigtigste del af kildematerialet, selve dokumenterne. I Sverige som i Danmark er det hidtidige udgangspunkt slægtebøgerne, hvad enten de som hos os er udarbejdede af slægtshistorisk interesserede adelsdamer, som generation efter generation har broderet videre på grundlaget, eller som i Sverige af RASMUS LUDVIGSSON og PER MÅNSSON UTTER. Begge steder har man vel, navnlig når det tilgængelige kildemateriale ikke gav anledning til korrektion, støttet sig i vid udstrækning på dette på så mange måder værdifulde, ja umistelige, men også skrøbelige kildestof. Thisets ihærdige indsamling af primært kildestof, som gør hans samlinger til en guldgrube, formåede ikke at udtømme stoffet og kan tilsløre, men ikke udviske den kendsgerning, at skelettet er århundredernes tradition. For dansk forsknings vedkommende er det betegnende, at den kildekritiske vurdering af slægtebogsmaterialet, som blev foretaget af WILLIAM CHRISTENSEN, og som jo endda ikke er ført til ende, først iværksattes i 1920, efter at Thiset forlængst havde afsluttet sit livsværk.

Riddarhuset har nu for Sveriges vedkommende i snæver forbindelse med diplomatarieværket taget opgaven op og har i det foreliggende første hæfte meddelt stamtavler over 28 af de middelalderlige svenske frelseslægter. Under Riddarhusets tilsyn og under ledelse af Riddarhusgenealogen, major FOLKE WERNSTEDT, er stamtavlerne opstillet af fil. dr. HANS GILLINGSTAM, der tillige har det videnskabelige ansvar for redaktionsarbejdet, ERIC ANTHONI, SVEN AXELSON, STEN CARLSSON, JARL GALLÉN, JACOB KOIT, A. FILIP LILJEHOLM, KJELL-GUNNAR LUNDHOLM og KARL-UNO PETTERSSON.

Værkets oprindelige plan gik ud på at behandle hele den ældre højadel, dvs. samtlige ridder- og rigsrådsslægter, med undtagelse af de af Elgenstierna allerede behandlede, alt i alt ca. 200 slægter ifølge de i årene 1950–51 opstillede fortegnelser. Senere har man imidlertid måttet indskrænke sig til rigsrådsslægterne alene (ca. 120), men dog således at visse lavadelsslægter har måttet inddrages i behandlingen, fordi man først der igennem kan få overblik over en del vanskeligere navne- og våbenkomplekser. Tanken om at behandle samtlige slægter i sammenhæng har ligeledes måttet opgives, væsentlig af mangel på den tilstrækkelige tilgang af kompetent arbejdskraft, det er både beklageligt og naturligt. Der kan næppe være tvivl om, at visse vanskeligheder lettere løses, når hele stoffet foreligger gennemarbejdet, på den anden side ville det selvsagt være uoverskueligt, hvornår offentligheden kunne drage sig arbejdet til nytte. I den henseende er vi her i landet gennem Thisets princip: „at spille kortene ud" væsentlig bedre stillet, når en samlet revision af de danske middelalderstamtavler kan tages op.

En i detailler gående vurdering af det foreliggende arbejde er selvsagt ikke mulig her, en recension må naturligt indskrænke sig til de principielle linjer, men at vi står overfor et forbilledligt kvalitetsarbejde skal dog fremhæves. Selve opstillingsprincippet er den i Sverige nu så at sige enerådende tabellariske form, der som alle andre systemer har sine fordele og sine skavanker og ikke skal diskuteres her. De biografiske oplysninger, der meddeles i ren kronologisk rækkefølge (idet dog naturligvis ægteskabelige forhold kommer i en gruppe for sig) er overalt i selve teksten bilagt med kildehenvisninger – en nyttig og særdeles prisværdig foranstaltning her, hvor det drejer sig om et opslagsværk, der ikke er beregnet til egentlig læsning. Når man sammenligner med den danske Adels Aarbogs principper på dette område, kan der ikke blive større diskussion om, hvad man bør foretrække; fordelene ved at have belæget med det samme turde være indlysende. At man i det foreliggende arbejde har anset det for formålstjenligt i den mulige udstrækning at meddele oplysning om de indgiftede kvinders slægtsforhold, forekommer danske læsere indlysende; disse oplysninger er dog absolut nødvendige for at fastslå også maternitetsforholdene. Hvad man derimod i nogen måde vil undre sig over, er det redaktionelle princip at bryde mandsstammerne i de tilfælde, hvor en søn har antaget moderens slægtsnavn eller våben og lade ham være udgangspunkt for en ny „slægt" – efter anmelderens opfattelse bør man nok være varsom med på denne måde at tilsløre overblikket over mandslinjernes fulde udstrækning. Hovedvægten i alt genealogisk arbejde, også hvor formålet som her først og fremmest er genealogiens funktion som historisk hjælpedisciplin, bør dog ligge på den biologiske kendsgerning.

De enkelte stamtavler indledes med sammenfattende oversigter forsynet med fyldige litteraturhenvisninger og våbenbeskrivelser. Heraldikere vil være taknemmelige for den rigdom af oplysninger, der her er meddelt om våbenforekomster, men nok studse over, at metallerne visse steder er omtalt som hvid og gul, formentlig som det står i det til grund liggende kildested.

Med det foreliggende hæfte har den svenske middelalderforskning gjort et stort skridt frem. Værkets kvalitet tjener udgivere og medarbejdere til stor ære, og man må blot håbe, at arbejdet må kunne fremmes i et hurtigt tempo.

ALBERT FABRITIUS

Hanna Adler og hendes skole. Udgivet i 100-året for Hanna Adlers fødsel den 28. maj 1959. Kbh. G. E. C. Gads Forlag.

For den, der ikke har haft nærmere tilknytning til rektor HANNA ADLER eller hendes skole, er hendes navn vel kun et navn, man har hørt nævne som så mange andre pædagogers – ordet fællesskole vil formentlig melde sig af sig selv, men derudover intet. For hendes gamle elever og for lærerkredsen derimod er navnet Hanna Adler uløseligt forbundet med de fineste menneskelige egenskaber, en dyb medmenneskelig kærlighed, en ægte tolerance, en

enestående økonomisk offervilje og en fuld udfoldelse af fremsynet pædagogisk idealisme.

Dette kommer smukt og vægtigt til udtryk i det nydelige mindeskrift – indledet af hendes søstersøn professor Niels Bohr – som Gads forlag har udsendt på 100-årsdagen for hendes fødsel. Hendes ungdom, slægt- og milieumæssige forudsætninger belyses her af Jens Vibæk, som i få streger har givet et levende billede af faderen – den jødiske bankier D. B. ADLER, Privatbankens og Handelsbankens stifter – og af det af fin jødisk kultur prægede rigmandshjem, hvor Hanna Adler voksede op med drømmen om en musikalsk kunstnerbane, som hun efter knapt et års undervisning resolut resignerede overfor, da hun blev klar over, at hun ikke slog til. Sin beslutning om en akademisk løbebane i stedet gennemførte hun derimod med held; på hold med sine to veninder, den senere læge ALVILDA HARBOU HOFF og søsteren INGER, senere gift med K. A. WIKSTRÖM, samt KIRSTINE BJERRUM, senere gift med ADOLPH MEYER, tog hun 1885 studentereksamen, året efter bestod hun institutbestyrerindeeksamen, det afgørende bevis for, at det var den pædagogiske løbebane, hun sigtede imod. Efter den afsluttende eksamen (fysik) rejste hun 1892 til Amerika, hvor hun søgte og fik bekræftelse på rigtigheden af de skoletanker, som hun realiserede, da hun 1. september 1893 åbnede sin fællesskole.

Hendes skolesyn belyses klart dels gennem meddelelsen af et foredrag, hun i pædagogisk selskab holdt om de amerikanske forhold, dels af de kommentarer, som C. L. Henrichsen har knyttet hertil og har formet som en lille oversigt over skandinaviske pædagogers forhold til amerikansk skolepraksis. Han er også mester for det nyttige og udførlige bibliografiske og ikonografiske afsnit, hvormed bogen, bortset fra registret, slutter.

Og skolens indre liv kommer – med små præcise karakteristiker af en række af lærerkræfterne – klart og levende frem i de meget personligt formede artikler, som to af eleverne, Ingrid Saxtorph og Poul Billgren har skrevet, ligesom i det fornøjelige bidrag, hvormed J. Ostenfeld som repræsentant for lærerne belyser problemet fra den anden side.

Portrættet af frøken Adler afrundes smukt i Paula Strelitz' private skildring, og endelig har Merete Bodelsens gribende beretning om arrestationen under jødeforfølgelsen og elevernes vellykkede aktion for at redde hende givet portrætskildringen dens fine note; eleverne tilbagebetalte her lidt af det, hendes rige menneskelighed havde givet dem at leve på.

Mikael Sachs afsnit derimod, det der skildrer skolens overdragelse til Københavns kommune og dens videre skæbne i skoledirektionens hænder, læser man ikke uden ubehag. Det afslører i en ikke helt betryggende grad, hvad det offentlige kan tillade sig under påberåbelse af „Udviklingen".

Men bortset herfra er bogen om Hanna Adler fornøjelig læsning, det er også opbyggelig læsning, fordi man i sjælden grad har fornemmelsen af, at hvert ord er skrevet i kærlighed og sandhed. En – også i det ydre – fin bog om et fint menneske.

ALBERT FABRITIUS

EINAR BAGER: *Malmöhistoria i sten.* Beskrivning och avritning av gravstenarna i S:t Petri kyrka och på dess kyrkogård. Allhems förlag. (Malmö 1958). (202 s. – Ill.).

Set ud fra kunsthistoriske som fra personhistoriske synspunkter er det en tragedie, som gennem Einar Bagers skildring af Malmögravstenenes skæbne oprulles for læseren. Allerede i 1600-tallet havde to århundreders flittige kirkebesøg slidt stærkt på det rige stenmateriale, som smykkede det østdanske handelscentrums imposante St. Peders kirke, og afslidningen fortsatte frem til 1830'erne, da der blev lagt gulv ovenpå stenene for at bringe koromgangen i niveau med korgulvet. Ved planeringen anvendte man en del sten, hvis oprindelige plads havde været på kirkegården. Denne i sig selv konserverende foranstaltning fik imidlertid ikke nogen længere varighed; under den gennemgribende restaurering af kirken, som fandt sted i 1850'erne under professor BRUNIUS' ledelse fejrede vandalismen sande triumfer. Der blev lagt et nyt gulv af teglsten med de gamle gravsten som underlag – hele det oprindelige gulv blev brudt op og stenene skåret til, afmejslede eller gennemborede for at kunne anvendes som plant materiale. Ved den fornyede restaurering, der fandt sted 1904–06 ved THEODOR WÅHLIN, blev der gjort en del for at reparere skaderne. De tilbageværende sten blev opmålt og kortlagt, og inskriptionerne noterede – de kunst- eller personhistorisk mest interessante sten blev taget op og anbragt enten i koromgangen eller i Kræmmerkapellet; fragmenter, der skønnedes af værdi, blev overgivet til Malmö Museum, og resten blev nedgravet på kirkegården på kirkens nordside. Kun to monumenter, reformatoren CLAUS MORTENSEN (TØNDEBINDER)s sten fra 1560'erne og brukspatronen PER SCHULTINS (d. 1781) gravmæle fra 1906 dækker de oprindelige gravpladser.

En tegning fra 1747 af stadsingeniør JACOB ÖRNGREN (gengivet i Bagers bog) viser 206 gravsten inde i kirken, hvoraf kun 49 er i behold til vore dage, oftest endda kun i meget fragmentarisk skikkelse. Ifølge den samme tegning har der på kirkegården været ialt 301 gravpladser, men desværre er det ikke oplyst, i hvor stor udstrækning disse har været forsynet med sten; at det har været betydeligt flere end de 24 sten, der nu kan påvises som stammende fra kirkegården turde dog være utvivlsomt. Til disse 73 sten kommer så yderligere 7, om hvis oprindelig plads intet kan oplyses, således at det ialt er 80 ligsten, forfatteren er i stand til at gøre rede for. Et i sig selv talende vidnesbyrd om ødelæggelsernes omfang.

Alligevel rummer selv disse sørgelige rester – som Einar Bager udtrykker det – en rigdom af kundskabsstof, som gør dem til en af Malmöhistoriens mest værdifulde historiske kilder. Stilarternes vekslen følges intetsteds bedre end i denne gennem århundreder fortløbende serie skulpturarbejder. Vekslingen mellem perioder med høj kunstnerisk standard og mere jævnt håndværksarbejde fremtræder tydeligt. Dragterne i 1500-tallets Malmö kendes kun fra denne modejournal i sten. Forandringerne i den religiøse udtryksform kan aflæses i billeder og indskrifter, og disse sidste rummer ofte personhistoriske detailler, som ikke kendes andet steds fra.

Ved et møjsommeligt mosaikarbejde, hvor oplysningerne direkte og indirekte har måttet hentes fra kirkeregnskaberne fra 1666 og 1716, samt fra en udaterbar fortegnelse, der kendes i afskrift fra 1709, og fra Örngrens plan, har Einar Bager i stor udstrækning været i stand til at identificere det fragmentariske materiale, som han fremlægger dels i tegninger – hvor dog inskriptionerne ofte er udeladt, for at stenens komposition bedre kan komme til sin ret – dels i beskrivelser, der indeholder udførlig redegørelse for detailundersøgelserne. Det kan diskuteres, om man med vore dages fotografiske teknik skal gengive et materiale som det foreliggende i tegning. Ligger hovedvægten på en følsom kunstnerpens subjektive opfattelse af motivet er valget ikke svært, synes det afgørende derimod den nøgterne historiske kildeværdi, kan valget heller ikke være vanskeligt; man sammenligne i denne forbindelse Einar Bagers tegning s. 23 (nr.[4]) med Chr. Axel Jensens gengivelse i lystryk (Danske adelige Gravsten, planche 22).

I sin historik har Einar Bager omhyggeligt og redeligt fremlagt sit materiale til kritik, og han har her igennem samtidig dokumenteret sin dybe fortrolighed med stoffets kunst- og personhistorie, sin grundighed og sin fortræffelige kombinationsevne.

Bogen, hvis omslag er tegnet af forfatteren selv, er tilrettelagt af HARRY KUMLIEN – det er blevet et stykke bogarbejde af høj kvalitet, som alle har stor ære af.

Einar Bager, som i 1956 af Lunds universitet hædredes med æresdoktorgraden, er vel nok den bedste nulevende kender af Malmös fortid. Det er af stor betydning, at han, som med så stor hjælpsomhed har stillet sine samlinger til rådighed for danske forskere, nu har fået publiceret resultaterne af sine dybtgående, mangeårige studier over Petri kirkes gravsten, og han har selv med dette arbejde, som fremkom i 300-året for Roskildefreden, udtrykkeligt ønsket at understrege Malmös danske kulturarv.

ALBERT FABRITIUS

PETER HIRSCHFELD: *Markgräfin Agnes von Baden.* Gemahlin Herzog Gerhards VII von Schleswig. Ein Beitrag zur Kulturgeschichte des 15. Jahrhunderts. (Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins. Herausgegeben von der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte. Bd. 34). Neumünster 1957. Karl Wachholtz Verlag. (248 s. – Plancher).

Medens den sidste periode af Schauenburgernes historie i ydre henseende forløb roligere end noget tidligere tidsafsnit, er den indre histories slutfase spændingsfyldt dramatisk. Efter freden i Vordingborg 1435 og forleningen i Kolding 1440 var den politiske udvikling præget af et påtrængende behov for ro og regeneration, som fandt sit udtryk i det venskabelige forhold mellem den sidste hertug af den Schauenburgske ætt ADOLF VIII og hans søstersøn grev CHRISTIAN af Oldenburg, der 1448, efter at Adolf for sit vedkommende havde afslået tilbudet, var blevet valgt til Danmarks konge. Anderledes med slægts-

historien; ætten uddøde 1459 med Adolf, der ikke havde børn i noget af sine to ægteskaber. Historikerne må idag, omend forgæves, spørge efter hans egen andel i, at slægtens rolle så brat blev udspillet.

Adolf havde to brødre, HEINRICH IV, der kun 30 år gammel faldt under en storm på Flensborg 1427 uden livsarvinger, og GERHARD VII, der var gift med markgrevinde AGNES af Baden. Det er hendes livstragedie, der skildres i Hirschfelds på i det store og hele hidtil ukendt kildestof byggede bog. – Ægtepagten mellem husene Baden og Holsten blev afsluttet 23. februar 1432 af den regerende markgreve JACOB af Baden på søsterens vegne og grev Gerhard. 10. maj s. a. udfærdiges i Baden fuldmagter til et gesandtskab, som skulle undersøge forholdene i Holsten og bekræfte aftalerne, inden ægteskabet efter planerne skulle fuldbyrdes i Frankfurt i juli.

Allerede her møder man det første af en lang række problemer. Grev Gerhards i Neumünster 2. juni 1432 udstedte enkeforskrivnings- og morgengavebreve viser, at vielsen allerede da havde fundet sted – altså senest 2. juni, vel snarere dagen før. De bevarede akter tillader ikke en klarlæggelse af, hvad der var sket. Hirschfeld gætter, efter en nøgtern afvejelse af mulighederne, på, at et brev eller bud fra Gerhard med forslag om vielse i Neumünster søndag før pinse (1. juni) er indtruffet i Baden umiddelbart efter gesandtskabets affærdigelse, og at man i Baden har akcepteret hans forslag, således at markgrevinden straks er afrejst. Rejsen fra Baden til Holsten udkrævede normalt omkring 16 dage. Den kendsgerning, at det af markgreve Jacob udstedte brev om medgiften ligeledes er dateret 2. juni viser, at der er truffet aftale om dateringen. Spørgsmålet om en eventuel antedatering berører Hirschfeld ikke.

16. januar 1433 bragte markgrevinde Agnes et par tvillinger til verden på Gottorp slot. Den korte afstand mellem bryllup og barselfærd gav anledning til en så livlig rygtedannelse, at højtidelige modforanstaltninger måtte anses for påkrævede. 4. februar 1433 udstedte biskopperne NIKOLAUS WULFF af Slesvig og JOHANNES SCHELE af Lübeck en formelig legitimitetserklæring, hvori de bevidnede grev Gerhards forsikring om, at hustruen var uberørt ved ægteskabets indgåelse og lægers og jordemødres vidnesbyrd om, at børnene var født 2 måneder for tidligt som følge af, at grevinde Agnes var faldet dagen før fødselen og havde „sich we getan". Erklæringen blev i overværelse af hertug Adolf, gejstligheden og ridderskabet, borgmestre og råd og mange andre „lobenswirtige lute" højtideligt forkyndt på Gottorp slot, i Slesvig Domkirke og på det gamle tingsted ved Bornhøved.

Det næste, der skete, var grev Gerhards død. Hans helbred var åbenbart svageligt – Witte har gættet på lungetuberkulose – og i sommeren 1433 gennemtvang grevinde Agnes imod de hamburgske og lübske lægers råd (efter hertug Adolfs fremstilling) hans rejse sydpå, men i Køln forværredes hans tilstand; ægteparret tiltrådte hjemrejsen, men nåede kun til Emmerich ved den hollandske grænse. Her døde han 24. juli 1433 og endnu minder et epitafium i Martinskirken med det af Holsten og Slesvig firdelte våben om hans sidste hvilested.

Uanset legimitetserklæringen hævdede hertug Adolf nu, at tvillingerne var illegitime, idet ægteskabet, som han nu påstod, først var kommmet i stand i september, og børnene således født $4^1/_2$ måned senere. Han tog heraf anledning til at nægte grevinde Agnes adgang til Holsten, ligesom han naturligvis ikke ville opfylde de forpligtelser, enkeforskrivningen og morgengavebrevet indebar. Resultatet af endeløse forhandlinger mellem markgreve Jacob, der på sin side aldrig havde udbetalt en hvid af medgiften, og hertug Adolf med deltagelse af Hansestæderne og kejseren var negativt; bortset fra 1000 mark, som hertug Adolf allerede i begyndelsen af konflikten udbetalte broderens enke, unddrog han sig enhver opfyldelse af sine forpligtelser.

Markgrevinden vendte efter et ophold i Lübeck i april 1434 tilbage til sit hjemland, hvor broderen snart efter søgte arrangeret et nyt ægteskab med hertug KONRAD den Vise af Schlesien-Oels. Da hun på dette tidspunkt selv var interesseret i et andet parti, nemlig med den ganske vist „ebenbürtige", men helt forarmede friherre HANS VON HÖWEN, med hvem hun på egen hånd forlovede sig, kom det til et brud mellem hende og broderen med det resultat, at markgreve Jacob lod hende indespærre på borgen Alteberstein, hvor hun, trods Baseler-koncilets indgriben i hendes favør, hensad resten af sit liv. Hun døde i begyndelsen af 1473, før 24. februar.

Der foreligger ikke dokumentation for hendes forbindelse med Hans von Höven før ægteskabet, men alt taler dog derfor, og Hirschfeld formoder også, at det er hendes ønske om at ægte ham, der er årsagen til, at hun så forholdsvis sent, nemlig over 24 år gammel, blev gift. „Zimmerische Chronik" antyder endda, at Hans von Höwen var fader til hendes tvillinger.

Hvad børnene angår var de ved grev Gerhards død i Holsten. Hertug Adolf lod datteren indsætte i Preetz kloster, hvor hun døde før oktober 1435, altså omkring $1^1/_2$ år gammel; drengen omkom ifølge krønikernes udsagn formentlig allerede 1434 ved en drukneulykke.

Var grev Gerhard eller Hans von Höwen fader til tvillingerne? Blev den sidste Schauenburger myrdet? Var tvillingerne født for tidligt eller var markgrevinden gravid ved ægteskabets indgåelse? Fandt vielsen sted 1. eller 2. juni eller først i september? Hvorfor blev de oprindelige planer om en vielse i juli i Frankfurt ændrede? Lutter ubesvarede spørgsmål, lutter uløselige problemer.

Det vil føre for vidt her at gå ind i en diskussion om disse mange gåder. Hirschfeld minder sig selv og sine læsere om Rankes ord: „In Dingen dieser Art ist es schwer, nicht zu irren". Men alligevel er det tydeligt, at hans opfattelse er den, at den højtidelige legitimitetserklæring, udstedt i overværelse af hertug Adolf, bygget på ægtemandens, lægernes og jordemødrenes udsagn, må lægges til grund. Vielsen må have fundet sted i juni, ikke i september, som Adolf påstod. De i Neumünster og Baden samme dag udstedte dokumenter kan vel være antedaterede, men er det sandsynligt, at både broderen og ægtemanden, den sidste som den bedragne part, skulle acceptere en antedatering for at skjule, at hun var gravid ved vielsen, og i så fald hvorfor så ikke datere så langt tilbage, at børnene i det mindste havde været fuldbårne?

Hirschfelds vurdering af hertug Adolfs karakter bliver derfor en anden end den sædvanlige. „Adolf VIII war im tiefsten Grunde eine misstrauische Natur und verfolgte seine Zwecke mit selbständiger Entschiedenheit und ohne Scheu vor Schwankungen. . . . die menschlichen Seiten des eigenen und wohl auch des staatlichen Daseins kamen bei diesem tätigen Manne zu kurz . . ."

Dr. Hirschfelds bog bygger på primært kildemateriale, først og fremmest på alle de hidtil ubenyttede dokumenter, som ligger i Karlsruhe og som tillader et sjældent levende billede af en temperamentsfuld og selvstændig kvindeskikkelse. Sobert og nøgternt har han fremlagt sit stof, som giver ham – kulturhistorikeren af uddannelse og tilbøjelighed – lejlighed til en levende skildring af tid og sted, af personer og forhold. Det er et vægtigt bidrag til det 15. århundredes kulturhistorie, et betydeligt og værdifuldt bidrag til belysningen af Schauenburgernes sidste periode i Holsten og dermed også til dansk historie.

Personhistorisk er bogen instruktiv og meget givende. Sammenligner man med Dansk biografisk Leksikons artikler om de sidste grever af huset Schauenburg, for så vidt angår de personelle oplysninger, afsløres det, i hvor høj grad vi trænger til en kritisk bearbejdet genealogi over denne betydende slægt.

ALBERT FABRITIUS

To Holberg-bøger. – TAGE BECKER: Baron Holberg og Lenet Holberg. Tanker om den første Overhofmester for Ridder-Akademiet i Sorø og Kredsen bag ham. Kbh. 1959. Rosenkilde og Bagger. (93 s.). – H. G. OLRIK: Ludvig Holberg. Undersøgelser og Kroniker. Holberg-Samfundet af 3. December 1922. (Kbh.) 1959. G. E. C. Gad. (126 s.).

Medens Olriks bog kun er et samlet optryk af den afdøde Soraners avisartikler og andre småpublikationer om HOLBERG – samlet og tilrettelagt af dattersønnen Jes Olrik – og således ikke bringer læseverdenen overraskende nyfund, er Tage Beckers afhandling et forsøg på at se det ikke uvæsentlige spørgsmål om Holbergs optagelse i friherrestanden i en større sammenhæng, end det hidtil er sket. Forfatteren gennemgår i en desværre meget bred og lidet præcis form forudsætningerne og baggrunden for lenet Holbergs oprettelse ud fra den opfattelse, at Holbergs godssamling på Sorø-egnen er sket efter „en længe næret og nøje gennemtænkt Plan", den nemlig at skabe det økonomiske grundlag for genåbningen af den i 1737 lukkede Sorø skole. Beckers skrift rummer tanker, som nok bør tages med i de fremtidige overvejelser vedrørende Holbergs forhold til rang og titel, men dets hovedinteresse vil måske nok fortrinsvis være knyttet til bedømmelsen af grev HEINRICH VI AF REUSS og til de topografiske undersøgelser, hvor en del nyt materiale synes at være samlet.

Olriks Holberg-artikler er ikke alle lige betydelige; sandt at sige er det vel Holbergs navn, der skal bære publikationen, men med Olriks evne til at finde morsomt materiale frem og servere det i en let læselig, velskreven form,

er der dog stof til et par fornøjelige timer, og det er under alle omstændigheder nyttigt at have disse artikler, der er skrevet i årene 1931–47, samlet på et sted fremfor at skulle opleде dem i aviserne.

Også Olrik har interesseret sig for Holbergs baronisering. I december 1947 offentliggjorde han i Nationaltidende en kronik: Da Ludvig Holberg blev Lensbaron, optrykt her s. 48–55. Olrik tager sit udgangspunkt i den først af CHR. BRUUN hævdede opfattelse, at Holberg havde solgt sine godser til akademiet og fået betaling i friherretitlen, en opfattelse som TH. A. MÜLLER protesterede imod (DBL X, 359). Olrik hæfter sig ved patentets ordlyd, hvor motiveringen for Holbergs ophøjelse er hans langvarige tjeneste (en aldeles stereotyp vending) og argumenterer for, at båndlæggelsen af det Holbergske jordegods sker efter regeringens ønske for at hindre Holberg i at ændre sine dispositioner, hvortil føjes den besynderligt naive udtalelse, at det har været afgørende for den adel, hvis sønner skulle frekventere akademiet, at dette ikke kom igang med støtte af en borgerlig – selv en nybagt lensbaron var i denne henseende at foretrække. Olrik benytter lejligheden til at opponere imod det af anmelderen i Danmarks Riges Adel, s. 54 fremsatte synspunkt, at friherrepatentet var en belønning som vederlag for Holbergs „testamentariske" gave. Olrik har naturligvis ret i, at det er forkert at anvende udtrykket testamentarisk, da dispositionen jo ikke er truffet ved Holbergs testamente, men er det mere end en tom formalitet? Dispositionen er dog truffet i erektionsbrevet, og jeg må som følge heraf fortsat henregne ophøjelsen blandt belønninger, da jeg iøvrigt er enig med Olrik i, at der ikke er tale om en handel, hvor det primære har været titlens erhvervelse.

Tage Becker mener som sagt for sit vedkommende, at Holberg, lige fra det han begyndte at købe jordegods i Sorø-egnen, har stilet imod det 1747 gennemførte arrangement. Tanken fortjener naturligvis at overvejes, men den lader sig næppe bevise og dårligt nok sandsynliggøre gennem Beckers fremstilling. Situationen var jo den, at Holberg i 30'ernes anden halvdel ikke så sin fordel ved at anbringe flere penge i den københavnske genopbygning; der var boligrigelighed, indtægterne på udlejningsejendomme var faldende, samtidig med at landbrugspriserne steg. Kapitalanbringelse i jordegods fremfor i byejendomme var altså et rent og skært spørgsmål om, hvad der betalte sig bedst, og tanken om jordegods kunne ikke være fremmed for universitetets kvæstor. Såvidt vides, var Holbergs første skridt i så henseende anbringelsen af 1000 rdlr. hos JOHAN SEVERIN BENZON i oktober 1735 mod pant i Brorupgaard, fulgt af et nyt lån på 6000 rdlr. i den følgende juni termin (Olrik s. 18). Således som Benzons økonomiske forhold var, har Holberg set en mulighed for et fordelagtigt arrangement, og 1740 blev Brorupgaard da også hans. At man så ser sig om efter passende erhvervelser i nærheden, efterhånden som kapitalen er disponibel, er også elementær økonomi. Hvornår tanken om at henlægge dette gods til en undervisningsanstalt, som bedre end universitetet ville være egnet til at give en uddannelse med direkte sigte på forvaltningens behov, er dukket op, som den udelukkende skyldes grev Heinrich af Reuss

eller udelukkende er Holbergs eller er resultatet af disse to mænds og måske fleres samtaler i tidens løb, lader sig næppe efterforske. Becker har formentlig ret i (ligesom Th. A. Müller og Olrik) at hævde, at Holberg ikke har ladet sine godser båndlægge for at opnå lensfriherrelig rang – ophøjelsen i friherrestanden var den naturlige følge af båndlæggelsen, og båndlæggelsen med sine økonomiske og juridiske fordele både for Holberg og for staten den nødvendige forudsætning for hovedformålet – sikringen af den nye undervisningsanstalt.

ALBERT FABRITIUS

KNUD PRANGE: *Heraldisk nøgle til Nyt dansk Adelslexikon.* Udgivet af Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie og Dansk historisk Fællesforening. (Viborg) 1959. (270 s. – Ill.).

Medens man i Thiset & Wittrups Nyt dansk Adelslexikon (1904) med tilhørende illustrationsmateriale i Storcks Dansk Vaabenbog har alle muligheder for at finde, hvilket våben en bestemt dansk adelsslægt fører, har man derimod været dårligt stillet, når opgaven gik ud på at identificere et givet våben; med middelalderlige våbener gik det endda nogenlunde smertefrit ved hjælp af den heroldmæssige ordning i Henry Petersens og Thisets sigilværker, men for eftermiddelalderlige våbeners vedkommende har det været en træls udvej, hver gang at skulle gennemblade Storcks våbenbog for at løse problemerne.

Det var derfor en glædelig nyhed at erfare, at en ung historiker, nu arkivar ved landsarkivet i Viborg, KNUD PRANGE havde påtaget sig det meget betydelige arbejde, der er forbundet med udarbejdelsen af en herold over de danske adelige våbener, og det var naturligt, at vort Samfund i samarbejde med Dansk historisk Fællesforening påtog sig at søge trykningen af dette for forskningen vigtige hjælpemiddel gennemført. Efter de to Selskabers ansøgning har *Statens almindelige Videnskabsfond* stillet de til trykningen fornødne midler til rådighed.

Arkivar Prange har i sin heraldiske nøgle ikke fulgt de normalt hidtil anvendte heroldprincipper, således som de fremtræder f. eks. i de nævnte danske sigilværker, men har lagt praktiske mere end systematisk-teoretiske synspunkter til grund for sin udformning. Han har derved opnået to væsentlige fordele: for det første, at nøglen med fuld sikkerhed kan anvendes af den heraldisk ukyndige eller mindre vel bevandrede, når han blot har sat sig grundigt ind i den givne vejledning; for det andet at selv utydelige våbengengivelser (f. eks. på stærkt slidte ligsten) vil kunne bestemmes med ret stor sikkerhed. Disse fordele er så indlysende, at der ikke kan være tvivl om, at Pranges metode er at foretrække i en sådan håndbog fremfor en mere videnskabelig stringent systematik. Den udformning, Prange har givet sit stof, har utvivlsomt beredt ham adskillige vanskeligheder, før det er lykkedes ham at forenkle det på en sådan måde, at der hver gang er kun een mulighed tilbage, men såvidt det kan ses, er det lykkedes ham at gøre det hele entydigt.

Det kan ikke nægtes, at brugen af denne nøgle kræver både den yderste påpasselighed og nogen rutine, men vejledningen er givet kort og klar og belyst med gode eksempler, således at sikkerheden hurtigt skulle kunne nås. En stor lettelse for den ikke særligt sagkyndige er den til indledning meddelte liste over fagudtryk, hvorved læseren tillige får oplysning om Pranges opdeling af figurerne i heraldiske og almindelige – nyttig, fordi det i mange tilfælde må bero på et skøn, om man vil opfatte en figur på den ene eller den anden måde. Illustrationerne er klare og velegnede til formålet, og det skal fremhæves, at trykkeriet (forfatteren?) har løst problemet om deres placering på fremragende måde.

Foruden de almindelige nøgler til bestemmelse af et våben på grundlag af skjoldets indhold, er værket ledsaget af en nøgle til bestemmelse på grundlag af hjelmtegnet alene, et tillæg som ikke mindst vil få betydning for ligstenvåbenernes identifikation.

Både personhistorikere og heraldisk interesserede og måske især museumsfolk vil gang på gang i fremtiden få lejlighed til at sende Prange en venlig tanke.

Med denne nøgle er de vigtigste hjælpemidler til udforskningen af de danske adelige våbener nu komplette, og man tør spå, at de kommende års arbejde med våbenproblemerne vil blive fremmet væsentligt. Tilbage står opgaverne med den borgerlige heraldik, som man tør håbe, at den nye heraldiske sammenslutning med kraft vil tage op. Alene på grundlag af de offentlige samlinger af borgerlige segl, suppleret med den vigtigere del af dokumentmaterialet (hyldinger med gejstlighedens og borgerskabets våbener) vil der kunne skabes en borgerlig våbenbog, som dels umiddelbart kunne stille et stort materiale til rådighed, dels danne grundlaget for en senere mere fuldstændig samling. Arkivar Prange har med sit nu udgivne værk vist, hvilken vej man bør gå med hensyn til opstillingen af stoffet i en borgerlig våbenbog, idet våbenbeskrivelserne her naturligvis måtte være komplette, da man ikke som Prange har Thiset & Wittrup at henvise til.

ALBERT FABRITIUS

INGER MARIE PLUM: *Anetavle for 9 Søskende Christiansen fra Flensborg.* Kbh. 1959. 74 S. ill.

Omend Anetavlen i de senere Aar er knapt saa sjælden som tidligere, udgør den dog stadig kun en ringe Procentdel af den danske genealogiske Litteratur. Det er derfor glædeligt, naar man som her præsenteres for et nyt Arbejde, der paa værdig Maade slutter op i Rækken af Anetavler bag Paul Hennings' grundlæggende Værk: Ahnetavle for fire Søskende Hennings. (1917).

Faderen til de 9 Søskende – hvoriblandt Forfatterindens Moder – var Amtsforvalter og Købmand i Flensborg, og Hovedparten af de i Tavlen anførte Medlemmer af Slægten tilhører ogsaa den borgerlige Middelstand, specielt Købmandsstanden. Anetavlen omfatter 7 Generationer, altsaa indtil

de 64 Aner, og Anerækken er komplet i 5. Generation (16 Aner), medens man af de 32 kender 30, af de 64 34. Den indledes med en Oversigtstavle og nogle Billedsider, hvorefter den egentlige Tavle følger, ordnet efter Lorenz' System (Anebrøken) De enkelte Personers Data er i Reglen suppleret med en Række biografiske Oplysninger og Litteraturhenvisninger. Indtil 4. Generation er Ægteparrenes samtlige Børn medtaget, hvorved Anetavlen faar en værdifuld Forøgelse uden for dens egentlige Rammer. I de Tilfælde, hvor enkelte Linier kan føres længere tilbage, anføres (ligesom hos Hennings) Ascentoriet under den paagældende Person i 7. Generation. Derved undgaas ganske vist de tyndt befolkede Anerækker, men Overskueligheden lider ved disse Indskud.

Som et Tillæg til Anetavlen bringes en Fortegnelse over de 9 Probanders Efterslægt. Oplysningerne er her ganske kortfattede (indgiftede Personers Forældre er ikke medtaget), og dette maa vel tages som et Udtryk for, at Frk. Plum beskedent anser Anetavlen for det egentlige. Men er det ikke at drive Beskedenheden for vidt, naar man ikke lader Registeret omfatte ogsaa dette Afsnit, som absolut ikke er uden Interesse?

Det her foreliggende Arbejde bærer i enhver Henseende Præg af Grundighed, Soliditet og Omhu, hvortil kommer, at det ogsaa i det ydre fremtræder som en smuk Publikation.

SVEN HOUMØLLER

GUSTAV SCHERZ: *Nicolaus Steno and his Indice.* Cph. (Odense) 1958. Munksgaard. (314 s. – Ill.).

Den kendte Steensen-forsker, pastor Gustav Scherz, der i 1956 erhvervede den filosofiske doktorgrad ved Københavns universitet for sin afhandling: „Vom Wege Niels Steensens" har gennem Munksgaard og med støtte af Carlsbergfondet og Rask-Ørsted Fondet udsendt en biografi af Steensen, beregnet på et internationalt publikum og derfor på engelsk. Da hovedformålet er at fremhæve NIELS STEENSENS banebrydende indsats indenfor naturvidenskaberne, er biografien ledsaget af en række artikler, der belyser de forskellige specialområder, alle skrevet af førende specialister. Steensens forhold til zoologien behandles af professor RAGNAR SPÄRCK, til palæontologien af museumskonservator RÉMACLE ROME, Bruxelles, til geologien af dr. phil. AXEL GARBOE, til krystallografien af professor HERMANN TERTSCH, Wien, og til filosofien (specielt Cartesianismen) af professor ADOLF FALLER, Freiburg. Endelig har geologen, dr. of science V. A. EYLES, London, givet en oversigt over Niels Steensens indflydelse på den geologiske videnskabs udvikling i Storbritannien. Medens dette sidste bidrag naturligvis, ligesom de fra dansk oversatte, er meddelt på engelsk, har professorerne Faller og Tertsch skrevet på tysk og konservator Rome på fransk.

Hertil slutter sig en udgave af „Indice di cose naturali" med en sideløbende meddelt engelsk oversættelse af dette katalog, formentlig dikteret af ham selv, over Steensens mineralogiske og palæontologiske samling, bevaret

i et katalog, som den florentinske lærde G. TARGIONI TOZZETTI på opdrag af kejser Franz I i årene fra 1763 udarbejdede over naturaliesamlingen i museet i Florents. „Indice" er ledsaget af et tekstkritisk noteapparat og i et særligt tillæg af Tozzettis noter.

Som tillæg bringes endvidere et par latinske Carmina – det første fra Jacob Henrik Paulli's „Supremus honor" i anledning af REGINA KALLENBACHS død i 1657 (hun var moder til professor, dr. jur. utr. JOHANN MÜLLER), det andet et bryllupsdigt i samlingen „Feliciter acclamatum" i anledning af boghandleren SIMON PAULLIS vielse i Strasbourg i 1661 til SUSANNE FRANTZEN, enke efter boghandler JOHANN JOACHIM BOCKENHOFFER; fremdeles en beretning af et engelsk øjenvidne (MARTIN LISTER) om en dissektion af et oksehovede, som Steensen foretog i 1665 i Montpellier, samt nogle breve fra Steensen selv.

Hovedinteressen ved den foreliggende bog er på dette sted naturligt knyttet til Steensen-biografien. Med en fylde af detailoplysninger sammenfattet i en let læst, fast opbygget levnedsskildring har pastor Scherz ud fra sin omfattende og dybtgående fortrolighed med emnet givet os et levende billede af dette mærkværdige livsløb. Mere har han ikke tilsigtet, og mere har ikke været påkrævet for hans formål – at placere Steensen rigtigt i det 17de århundredes lærdomshistorie og overfor den internationale læseverden understrege den københavnske guldsmedesøns enestående videnskabelige indsats.

Vejen fra København over Holland og Frankrig til Florents og tilbage til Nordtyskland – vejen fra de anatomiske fund, påvisningen af hjertet som muskel og kirtelstudierne, over palæontologi og geologi til loven om vinklernes konstans i krystallografien – vejen fra den stringente, krystalklare, nøgterne naturforsker til konvertiten, den hårdnakkede asket, som opgav studiet af naturen for at hellige sig præstegerningen og propagandaen frembyder så store psykologiske problemer, at bogen – sine fortjenester til trods – efterlader et savn. Har man lov til at håbe, at forfatteren under sine fortsatte studier i emnet vil nå frem til en forklaring?

Her skal intet forsøg i så henseende gøres, men det vil vel være værd at overveje, i hvor høj grad de tanker, som den knapt 20-årige yngling ved begyndelsen af sin løbebane gav udtryk for i sørgedigtet over Regina Kallenbach (Scherz, s. 290) har fulgt ham livet igennem.

ALBERT FABRITIUS

JOSEPH VALYNSEELE: *Les princes et ducs du premier empire non maréchaux.* Leur famille et leur descendance. Paris 1959 (XX + 325 s.).

Det foreliggende værk, som slutter sig til et af samme forfatter for et par år siden udgivet tilsvarende arbejde over de 25 napoleonske marchaller, bringer dels annalistiske notitser af biografisk art, bibliografiske oplysninger, ascendenslister og dels endelig fuldstændige efterslægtstavler for de mænd, civile og militære, som Napoleon I ophøjede i fyrste- og hertugstanden, men

som ikke nåede at få marchalstaven. Det drejer sig om kendte navne fra revolutionens og det første kejserdømmes dage, navne som FOUCHÉ, hertugen af OTRANTE, TALLEYRAND-PÉRIGORD, fyrsten af BENEVENT, SAVARY, hertugen af ROVIGO og JUNOT, hertugen af ABRANTÈS og flere ikke mindre berømte. Ved at bringe oversigter over den samlede efterslægt efter disse mænd har J. Valynseele udvidet sit værks interesseområde langt ud over Frankrigs grænser. Alene et hastigt blik på registret vil vise, at italienske og tyske, polske og nederlandske, engelske og spanske slægter kan føre deres aner tilbage til denne kreds. Og selv det nordiske område strejfes – det danske med Junots datterdatter VALENTINE AMET (1843–1927), der i ægteskab med ambassadøren greve CHARLES DE MOUŸ (1834–1922) var moder til comtesse MARIE MADELEINE VICTOIRE DE MOUŸ, enke efter kammerherre WILHELM GREVENKOP-CASTENSKIOLD (1855–1915). I svensk tjeneste var to af Fouchés sønner, begge hertuger af Otrante, af hvilke den yngste ATHANASE (1801–86) gennem datteren PAULINES ægteskab med greve TURE BIELKE har talrige svenske efterkommere.

Værkets værdi er yderligere øget ved det meget udførlige noteapparat, som indeholder talrige personhistoriske og genealogiske oplysninger om tilknyttede slægter.

Af de 16 mænd, der udgør denne vel afgrænsede gruppe, var hertugen af PARMA (CAMBACÉRES) ugift, medens TALLEYRAND levede i et barnløst ægteskab – i begge tilfælde har Valynseele meddelt efterslægtstavler for en broder til den pågældende, og der er således her tale om ialt 18 mandslinjer, hvis genealogiske forhold ligger fuldstændig oplyst. Ifølge de undersøgelser, anmelderen andetsteds har fremlagt over de agnatiske linjers overlevelsesprocent, måtte man vente, at 5 eller 6 (ca. 30 pct.) af de fra disse 18 mænd udgående mandslinjer endnu var i live. Dette er imidlertid ikke tilfældet. Kun 3 af slægterne, nemlig FOUCHÉ D'OTRANTE, REGNIER DE MASSA og TALLEYRAND-PÉRIGORD, blomstrer endnu i mandslinjen, de øvrige 15 er uddøde, 7 i første, 5 i andet og 3 i tredje led, altså alle indenfor tredje led, hvad der svarer meget godt til erfaringerne fra det danske materiale, som viste, at 97 pct. af de uddøde slægter ikke overlevede 3. led. Når den samlede overlevelsesprocent kun er ca. halvdelen af, hvad man måtte forvente, skyldes dette utvivlsomt alene, at der her er tale om så lille en gruppe som 18 „slægter".

ALBERT FABRITIUS

GLAHN-SAMFUNDET, som i februar 1957 fejrede sit 40 års jubilæum, har i 1958 udsendt det 4. og afsluttende hæfte af Glahn-Samfundet bind V. Foruden en del familiemeddelelser, herunder referat og billede fra jubilæumsfestlighederne, og register til bindet, bringes af TORBEN GLAHN supplerende oplysninger til hans i 1939 meddelte anetavle for GJERTRUD CHRISTINE GLAHN, født EGEDE. Meddelelserne bygger især på THEODOR BULLS artikel om slægten Falsens stamforældre (NST XV, 1956, s. 22–25), men er suppleret med over-

sigter over den nærmeste efterslægt efter rådmand i Malmø MIKKEL MADSEN (d. 1577), møntmester HANS DALHUS (d. 1703) og møntmester POUL FECHTEL (d. tidl. 1590), forsynet med udførlige litteraturhenvisninger.

I denne forbindelse skal opmærksomheden henledes på en artikel af Kai R. Dahl om Store Østrupgaard (Historisk Samfunds Aarbog for Københavns Amt 1958), hvori det af departementschef J. C. Mogensen påvises, at FALLE PEDERSEN (1625–1702) var søn af PEDER HANSEN, som 1624 ejede Vejbølgaard i Vedsted sogn. En broder til Peder Hansen var ridefoged i Gjønge herred LAURITZ HANSEN WEIBULL, stamfaderen til den kendte skånske slægt. Det ældste led på stamtavlen, altså Peder Hansens og L. H. Weibulls forældre, er – hvad der ikke klart fremgår – hypotetisk. Da der foruden de to nævnte var en tredje broder, præsten LAURITZ HANSEN WEIBØLL i Farup, altså to brødre med navnet Lauritz, må man antage, at stamforældrene (hvis fornavne er kendt) har heddet Hans Lauridsen og Ellen Lauridsdatter.

A. F.

Opmærksomheden skal henledes på, at Wappenarchiv Dochtermann i Stuttgart under titlen: *Wappenführende Geschlechter der Bundesrepublik Deutschland* har udsendt bind 16 af „Wappenrolle Dochtermann". Bindet indledes med en alfabetisk ordnet fortegnelse over de i samtlige bind omtalte slægter og med en efter stednavnene ordnet fortegnelse. Der er i disse fortegnelser meget lidt at hente for dansk slægtsforskning, men for den der har, især sydtyske aner kan det nok lønne sig at rådspørge dette værk. Det foreliggende bind, der især beskæftiger sig med slægter fra Pforzheim i Württenberg indeholder en lang række våbenbeskrivelser, ledsaget af ascentorier for indsenderne og af farvelagte våbengengivelser i stor udstrækning. Man kan beklage, at tyske heraldiske værker som det foreliggende ikke anvender metallerne, som erstattes med gult og hvidt, og ligeledes at farverne gennemgående virker meget hårde, men iøvrigt kan der være grund til at understrege og tage ved lære af den udbredte interesse, der i Tyskland er for den borgerlige heraldik.

A. F.

Rosenkilde og Baggers Forlag har paabegyndt Udgivelsen af et anastatisk Optryk af Wibergs Præstehistorie, som længe har været særdeles efterspurgt i vore Antikvariater. Udstyret er faktisk bedre end i Originaludgaven. Foreløbig er der udsendt 2 Bd.

S. H.

Sveriges ridderskap och adels kalender 1960 indeholder foruden forskellige Portrætter en farvelagt Gengivelse af Slægten AF SILLÉNS Vaaben.

Danmarks Adels Aarbog 1960 bringer foruden Præsenslisten Stamtavler over Slægterne VON ENGBERG, HARBOE, VON LINSTOW, RESEN og SCHØLLER.

S. H.

REGISTER

VED

ALFRED LARSEN

Personerne anføres som hovedregel på deres slægtsnavn, et sådant, der ikke er opstået alene ved at sætte „sen" til faderens fornavn. Denne skik varer for landboernes vedkommende til ca. 1828, jfr. forordn. af 30. maj s. a. Føres et sådant slægtsnavn ikke, anbringes vedkommende på fadersnavnet, eller bliver eventuelt at udelade, når han ikke i teksten er nærmere bestemt.

Desuden udelades de personers navne, om hvem intet af videre betydning siges i teksten, f. eks. førere for hærafdelinger, konger og andre, i hvis tjeneste de i teksten nævnte personer står, forfattere, hvis værker citeres o.s.v.

Kvinder anbringes som hovedregel på deres pigenavn, kun undtagelsesvis tillige på mandens navn og i så fald med henvisning fra pigenavnet; er dette ikke noget egentligt slægtsnavn, bliver det eventuelt at udelade.

Er navnene latiniserede bibeholdes denne form i registret, medmindre teksten oplyser, hvorledes de skal gengives på dansk.

Nævnes en person flere gange på samme side, antydes det, hvor sådant anses fornødent, i registret ved et mindre tal foroven, til højre for sidetallet.

Fyrster sættes på deres navn, ikke på landets, medmindre dette anses mest praktisk, da tillige derpå.

Sammensatte efternavne f. eks. Lente-Adler, sættes på første dels begyndelsesbogstav altså i det nævnte tilfælde på L.

Partikler som von, de, des, de la, zum o.s.v. ses der bort fra; eks.: des Vignes sættes under V.

Begynder efternavnet med le eller la, sættes det derimod som regel under L. Er partiklen smeltet således sammen med navnet, at et nyt ord er dannet, f. eks. Dupuy, anbringes navnet på partiklens begyndelsesbogstav, her altså D.

De efter spansk skik sammensatte efternavne (moderens slægtsnavn tilføjet efter faderens) anbringes under det første led.

Lokaliteter og institutioner, hvorom teksten har bemærkninger af særlig betydning, er optaget i registret.

Aaroe, Bendt Christian Mogens, kapt. 13.
Adler, D. B., bankier 179.
Adolph VIII, hertug 181 f.
Aggerskou, Peder Villadtzen, borger 44.
Ahlefeldt, Benedict v. 151. – Eiler Christopher, amtmand 136. – Jens Juel, greve 141. – Margrethe v., g. Brockdorff 151. – Otto v., amtmand 151. – Otte v., foged 151.
Ahlmann, Hans, skibskapt. 51. – Hans Michelsen, rdmd. 51. – Marie Elisabeth v., g. Voss 157.
Aliconitan, Søren Hansen, præst 29.
Almeding, Helmold, amtsskr. 151.
Amdisen, Niels, borger 43.
Amet, Valentine g. de Mouÿ 190.
Ammentorp, Anders Nielsen, præst 40. – Hans Jørgen, præst 40.
Ancher, Inger Margrethe Jørgensdtr. g. Ammentorp 40. – Lorents, stiftsprovst 138.
Andersdatter, Anne, g. Rosenpalm 34. – Elisabeth, g. Tonboe 99. – Gertrud 27.
Andersen, Cathrine, g. 1° Jensen, g. 2° Bendixen 80. – Christian, gårdfæster 27. – Edvard, præst 34. – Franz, landskriver 151. – Jens 70. – Johan, rdmd. 99. – Jørgen, møller 103. – Kerstin, g. Mortensen 77. – Maricke, g. Kückelmorder 70. – Mogens, provst 169. – J. Oskar, prof. 162. – Peter 77.

Andreasen, Peter, gross. 131, 133.
Anker, Bernt, konferentsråd 130, 132.
Anthoni, Petrus, diaconus 79.
Asmus, husfoged 62.
Asmusdatter, Anna, g. 1° Baxmann, g. 2° Helm 66. – Cæcilie, g. Karberg 69.
Augsborg, Mette, g. Hansen 76. – Peter, kornskr. 51, 58, 76.
Baad, Knud Knudsen, rigsråd 161.
Baden, Jacob, prof. 136. – Torkel, prof. 142.
Bager, Alhed, g. Ravn 164. – Antonette Clausdatter, g. Wesling 164. – Christen 164. – Claus Olufsen, borgm. 107, 164. Erik, forv. 164. – Oluf, rådmand 107. – Oluf, student 164. – Peder 164.
Bagger, Peder, student 164. – Peter Gottfried Martin, apellationsråd 150. – Poul, degn 32. – Poul, student 164.
Baggesen, Carl Albrecht Reinhold, præst 148.
Balle, Nicolaj Edinger, biskop 139.
Baltzer, Claus, borger 51, 72. – Ernst, byfoged 51, 52, 61. – Joachim Ernst, forpagter 52, 83. – Magdalene Sibille, g. Thuer 83.
Bang, Elisabeth Maria, g. Hvalsøe 35. – Frans Djorup, toldinsp. 101. – Harriet 101. – Jens, skovrider, etatsråd 101, 102. – L. E., læge 101, 102. – Niels de, godsejer 146. – Oluf Jørgensen, præst 35.
Barcolay, jomfru 130, 132.
Barfod, Agate Johanne Gote Birkedal, g. la Cour 117. – Frederik, historiker 113–126. – Hans Peter Gote Birkedal, dr. med. 117. – Ludvig Harbo Gote Birkedal, organist 120.
Bartholin, Thomas, prof. 25.
Basballe, Jacob Rasmussen, præst 37.
Bastholm, Hans, præst 144.
Baudissin, Frederic de, greve 147. – Wolf Heinrich Friedrich Carl v., greve, forfatter 147.
Baumann, Christian Henrik Ferdinand Raimund, oberst 16, 17, 18.
Beck, Carl Christian, præst 143. – Cassemirus Sørensen, farver 45.
Becker, Hans Lorenzen Vieth, se Vieth. –(Brun) Jesper, rådmand 52, 83. – Lorenz Lorenzen, se Lorentzen. – Maria, g. 1° Jebsen, g. 2° Brandt 65. – Nicolai Christian, insp. 151.
Begtrup, Gregers Otto Bruun, prof. 145.
Behn, Baltzer, amtsforv. 151.
Behr, Otto Christopher, præst 144.
Bekker, Andreas, rådmd. 32.
Bendixdatter, Karen, g. Svendsen 32. – Margrethe, g. Bagger 32.
Bendixen, Ernst Christoph, guldsmed 52, 67. – Jens, se Vogt. – Peter 80.
Bendixes, Cathrine, g. Brandt 53.
Bendsen, Henrich, væver 104.
Bendtsen, Bendt, rektor 142.
Bengt, kromd. 29.
Bentzon, Hans Jacob, byfoged 130, 132.
Benzon, Hans 112. – Jens, amtmd. 142. – Johan Severin 185.
Berends, Jochim, landskr. 151.
Berentsen, Søren, købmd. 98, 100.
Berger, Johan Erik v., prof. 143.
Bergsøe, Carl Vilhelm, administr. 150.
Bering, Anna, g. Falsen 37.
Berndes, Anna, g. Conradi 79, 156. – Dorothea, g. Gerhardi 58. – Joh. provst 58.
Berner, Christian Frederik, kancelli-dep. 145.
Bernstorff, Andreas Peter, statsmd. 128, 131, 133. – Christian Günther, greve, statsminister 131, 133. – Joachim Frederik, gesandt 144. – Johan Hartvig Ernst, statsmd. 128, 129, 131. – Sophie Magdalene Charlotte, comtesse, g. Dernath 131, 133.
Bertelsen, Anders, amtsskriver 170. – Jens, bøssemager 43.
Betke, Hans, bgmstr. 52, 65, 151.
Beyer, Catharina, g. Rickertsen 157.
Beyerholm, Andreas, præst 57. – Anna, g. Christian 57, 64.
Bielke, Ture, greve 190.
Bild, Niels, borger 164.
Bille Brahe, Preben, greve 144, 176.
Bing, Auguste Dorothea Louise, g. 1° Kath, g. 2° Knutzen 68, 82.
Birch, Andreas, biskop 140. – Christian, konferensråd 141.
Birkedal, Emilie, g. Barfod 113, 114, 117.
Birnberg, Aarendt 104.
Bjerrum, Kirstine 179.
Blicher, Peder Daniel, cand. theol. 102. – Steen Steensen, digter, præst 101–103.
Blimester, Christopher, rådmd. 92. – Jørgen, bgmstr. 92.
Bloch, Jens, biskop 142. – Johan Frederik, fysikus 147.
Bluhme, Johannes Bartholomæus, konsumtionskass. 141.
Blydt, Anna 130. – Hans Corneliussen, købmd. 130. 132.
Blædel, Else Augusta Charlotte 128, 131. – Rudolph Bay, gross. 127, 131. – Victor Dons, præst 128, 131.
Boeslund, Claus Iversen, borger 44.
Boldich, Anne Sophie, g. Jensen 66. – Augusta, g. Jebsen 65. – Johannes, provst 52, 65, 66.
Borch, Thomas ter, stud. jur. 173.
Borringholm, Hans 105.
Boy, Claus, borger 53. – David, rådmd. 53, 56, 68, 87. – Helena, g. Karberg 68.

Brabrand, Johan Ludvig, prof. 139.
Brahe, Anne, g. Schested 171. – Karen 176. – Niels 170. – Steen, rigsråd 160. – Tycho 176.
Brandstrup, H. L., korporal 3
Brandt, Andreas, præst 71. – Bartelt 53. – Bendix, se Jebsen. – Cathrine, g. Lorenzen 71. – Cathrine, g. Lorentzen 72, 154. – Christian, kancellipræsident 131, 133. – Christiane Elisabeth v., staldmesterinde 103. – Dorothea, g. Lorenzen 71. – Eleonora Elisabeth, g. Madsen 82. – Elisabeth Charlotte g. Steenlos 59. – Friderich, provst 104. – Helene, g. Carstens 56. – Johannes, præst 53, 72, 86. – Johannes, vesperpræst 53, 55, 79, 81. – Jürgen, borger (d. y.) 54, 60, 63. – Jürgen (d. æ.), købmd. 53, 63, 72, 154. – Lenora, g. Helm 60. – Lorents, se Lorentzen. – Margrethe, g. Eichenbruch 58. – Marina, g. Petersen 78. – Mathias Jebsen, rådmd. 59, 63, 65², 76, 86. – Matz, rådmd. 54, 57, 78. – Nicolai, brgmstr. 54, 67, 80, 85. – Nicolai, magister 55. – Nicolai, præst 49, 54, 71. – Nicolaus, købmd. 59. – Peter, sekr. 56, 60, 68, 83. – Samuel, barber 61. – Sibilla Elisabeth, g. Thuer 83. – Thomas, brgmstr. 55, 58, 78, 80, 81.
Breckling, Dorothea, g. 1° Karstensen, g. 2° Kreyenkampf 154. – Johan, præst 154.
Bredsdorff, Jacob Hornemann, lektor 149. – Brigitte, g. Christensen 56.
Breide, slægt 112.
Brincken, Georg Carl v., student 144.
Broch, Sara Hermandsdtr., g. Landt 37.
Brochmann, Christian Wilhelm, garderobebetjent 131, 133.
Brock, Eske 164. – Peter Christian, hørkræmmer 166.
Brockdorff, Detlef, amtmd. 55. – Frederik 151. – Sievert, foged 151.
Brockenhuus, Frederik, kmjkr. 135.
Brolægger, Hans Jensen, præst 170.
Bruhn, Anna, g. 1° Clausen, g. 2° Otzen 77. – Jeppe Hansen 77.
Brun, Carl Friderich Balthasar, godsejer 146. – Jacob, brgmstr. 164. – Jasper, se Becker.
Brunckertsen, Anne Marie, g. Schneider 55, 80. – August, præst 80. – Peter, brgmstr. 55, 79, 80.
Bruno, Jürgen, kapellan 55. – Peter, præst 55.
Bruns, Anna, g. Tegelmeister 82. – Nicolai Peter v., major 132.
Bruschow, Jürgen 74.
Bruun, Frederik Rubeck Henrik Bülow, præst 159. – Gertrud, g. Lindberg 33. – Niels Bertelsen, præst 142. – Peder Wodschou, præst 159.
Brønnum, Lars Christian Hedemark, sek.ltnt. 11, 15.
Buch, Andreas (Anders) Erichsen, hollænder 163.
Buchwald, Friederich v., stiftamtmd 138. – Peter Mathias Joachim v., overkmjkr. 140.
Bugge, Johan Ludvig Jensen, kommandersergeant 11.
Bull, Peder Lauridsen, skrædder 38.
Bunaw, Rudolff, marskalk 55.
Busch, Laurids Hansen, birkefgd. 31.
Bülow, Christian Conrad de, student 143. – Ernest Fridericus de, student 143. – Fr. Rubeck Henrik v., general 158–159. – Nathalie Lovise Caroline v., g. Bruun 159.
Bützow-Rohde, Gudmand, gross. 162.
Bähr, Nicolas de, byskriver 55, 56, 68, 69, 84.
Bøgh, Fr., rektor 129.
Bøgild, Peder Nielsen, borger 43.
Callesen, Christian, skipper 69. – Ellina (Helene), g. 1° Karberg, g. 2° Krabbe 69.
Cappe, Gerhard Joachim, købmd. 130, 132.
Carstens, slægten 63. – Catharina 75. – Christian Henrik, konferensråd 144. – Gerhard Wilhelm, købmd. 56. – Hans Bugislaus, rådmd. 56, 68, 82, 85. – Peter Bugislaff, købmd. 56.
Carstensen, Peter, hofbarber 56, 57, 73.
Christensdatter, Anna, g. Christophersen 165. – Anne, g. Lottrup 91. – Elsebe, g. Knutzen 69. – Sophie, g. Elers 165.
Christensen, Balthasar Mathias, præst 143. – C. J., lærer 23. – Christen, bøssemager 43. – Christen, skomager 44. – Daniel, tingskr. 53, 56, 77. – Frelle, skipper 68. – Hans, borger 43. – Laue (Lorenz), skipper 56. – Maren, g. Hvalsøe 41. – Oluf, borger 44. – Poul, borger 44. – Søren, lobkræmmer 44. – Søren, overførster 32.
Christian, kobbersmed 43. – Christina, g. Kath 68. – Elsabe, g. Jebsen 64. – Hans Ernst, bager 57, 73. – Hans Ernst, rådmd. 57, 64, 68.
Christiani, Carl Rudolph Ferdinand, student 148. – Eleonora, g. Vette 57, 84. – Friedrich, rektor 84.
Christiansen, Asmus Eduard, søltnt. 22.
Christophersen, Didrik, toldskr. 165. – Knud, borger 26, 27, 30.
Cicignon, Johan Casper, general 28.
Clausdatter, Anne Kirstine Marie, g.

Larsen 42. – Antonette, g. Wesling 107. – Elisabeth Kirstine, g. Riber 98.
Clausen, Adolph, landfoged 152. – August Carl Emil, kirkeinsp. 148. – Balthasar Christian, brygger 136. – Gerhard, præst 57, 84. – Hans, amtsskr., købmd. 57, 61, 74, 79, 152. – Hans, brgmstr. 57. – Hans, rådmd. 57, 65, 69. – Henrik Nicolai, prof. 149. – Johann, amtsskr. 152. – Johann Jacob, rådmd. 53. – Lorenz, landinsp. 152. – Marina, g. 1° Herrn, g. 2° Matzen 59, 61, 74. – Mathias, brgmstr. 54, 57. – Nis 152. – Tycho 77.
Clauswitz, Andreas Christian, legationsråd 146.
Clawesen, Mats 65.
Clemendsen, Jacob, borger 45. – Peter 58.
Clod, Christopher, cand. theol. 142.
Colding, Lucie Magdalene, g. Schmidt 133.
Conradi, Adelheid Marie, g. Matzen 76. – Anna, g. Rumohr 79, 156. – Fridericus Christianus, student 135. – Johan Frederik, fysikus 135. – Peter, præst 76, 79, 156.
Cothenius, Christianus Andreas, student 142.
Cramer, Carl Frederik, boghdl. 139. – Johan Andreas, cand. jur., kopist 142. – Matz, se Kremer. – P. W., student 144. – Thomas, se Thomsen.
Cranz, Johann, landskriver 152.
Cruckow, Birte, g. Thomsen 82.
Dachnitz, Jørgen 130. – Søren, kgl. fuldm. 132.
Dahler, Jens, barber 60, 76, 86.
Dalhus, Eschild Lauritzen, lektor 165.
Dalhusen, Anna, g. Brun 164. – Hans, borger 164. – Lisbeth (Eschildsdtr.), g. 1° Pedersen, g. 2° Lassen 165. – Margrethe, g. Jensen 165.
Danielsen, Hans, skipper 104.
Dankwart, Frederik Christian, herredsfoged 152.
David, Christian Georg Nathan, prof. 149.
Dernath, Magnus v., gehejmekonferentsråd 133.
Deurs, Jacob Frederik van, generalkrigskommissær 142.
Didriksdatter, Anna, g. Eisenberg 165.
Didriksen, Geske Willumsdatter, g. Fechtel 166.
Dietrichson, Gabriel Grubbe, oberstltnt. 39. – Niels Dorph, præst 39.
Dinesen, Adolph Wilhelm, officer 17. – Claus, skrædder 104.
Dolmer, Anders, ridefgd. 30.
Dons, Marie Acton, g. Blædel 127. – Pouel, fuldm. 132. – Simon Andersen, etatsråd 173.
Dorph, Anna Margrethe, g. Dietrichson 39.
Drewes, Gertrud, g. 1° Weilandt, g. 2° Høffner 33.
Dromme, Henrich 104.
Duncan, Claus Jacob, generaltoldforv. 130, 132.
Durchman, Osmo, kansliråd 105.
Dørschel, Christopher, slotsgartner 129, 131.
Dørup, Tage, forst. 113, 117.
Ebbesen, Andreas, kontrollør 131, 133. – Hans, borger 58.
Eckhoff, Johann Christian Didrik, præst 129, 131.
Eckmann, Daniel, insp. 27. – Elias, insp. 27. – Magnus, insp. 28.
Egede, Gjertrud Christine, se Glahn.
Eggertsen, Osvald 104.
Ehlers, Hans, konsumtionsforp. 103.
Eichenbruch, Diedrich, rådmd. 51, 58, 60, 76. – Diedrich (d. y.) 58.
Eilers, Hans 104.
Eisenberg, Alhed Ingeborg, g. Wesling 165, 166. – Frederik Pedersen, ridefgd., brygger 25, 165.
Eitzen, Henningius v., amtsskr. 152.
Elers, Eggert, brgmstr. 165. – Jørgen 165.
Emicksen, Otto, adelsmd. 156.
Enevoldsdatter, Maren 104.
Engberg, von, slægten 191.
Engelbreth, Wolf Frederik, præst 143.
Engelhard, Jacob, postmester 135.
Engelstoft, Laurits, prof. 145.
Erichsen, Erich, lærer 142. – Poul, borger 43.
Ericius, Ida Charlotta, g. Rambusch 156.
Erick, foged 152.
Erreboe, Anna Christensdtr., g. Hvalsøe 36. – Christen Hansen Pallesen 36. – Hans (Christian) Christensen, købmd. 36.
Erslev, Poul Poulsen 111. – Jacob, forlagsboghdlr. 111.
Esbensen, Anders, møller 163.
Eschels, Ravert, landfgd. 152.
Eschildsen, Lauritz, rådmd. 165.
Estermann, Philip, borgskr. 152.
Evers, Carl Andreas, justitsråd 146.
Eyben, Friederich Adolf Gottlieb v., overlanddrost 149.
Fabricius, Henricus, amtsskr. 152. – Herman, kammerjunker 141.
Fabritius, Petrus, hofpræst 80.
Falbe, Hans Hagerup, statsråd 144.
Falch, v., godsbesidder 106. – Christoffer Hansen 104. – Michel Jensen, degn 106.
Falsen, slægten 167, 190 f. – Anna Maria,

g. 1° Dietrichson, g. 2° Seidelin 39. – Elisabeth, g. Hvalsoe 37. – Valentin, forp. 37.
Farbers, Anna, g. Ottesen 77.
Farquhar, William, købmd. 130, 132.
Fasmer, Jan Henrichsen, generalkonsul 130, 132.
Fecht, Anna, g. Augsborg 51. – Hans, kirkejurat 70.
Fechtel, Alhed Poulsdatter, g. Pedersen 164. – Bente Poulsdtr. 165. – Jacob Hansen, brgmstr. 166. – Mette Poulsdtr., g. Dalhusen 164. – Poul, møntmstr. 164, 166, 191. – Poul Jacobsen 165, 166.
Feldborg, Andreas Andersen, literat 150.
Feldmann, Peter Nicolai, student 137.
Fersen, Fabian v., feltmarskal 29.
Fineck 129
Finecken, mad 129.
Fischer, Christian Arend, rådmd. 58. – Georg Christian, etatsråd 144. – Hinrich Ahrendts, pensionær 58. – Johan Ludvig, dr. med. 130, 132. – Peter Ephraim, præst 147.
Flautrup, Jens Pedersen, borger 43.
Flessburg, Jens, amtsforv. 152. – Niels, tømmerhdl. 152.
Flindt, Henrich, rådmd. 104.
Fog, Lauritz Jensen, præst 98.
Fogh, Oluf Lauritzen, købmd. 100.
Fogtman, Laurids, byfoged 173.
Formann, Hans Berendtsen, vicebrgmstr. 130, 132.
Foss, Christopher Stephan, justitsråd 148.
Fouché d'Otrante, Athanase 190. – Pauline 190.
Fox, Bendix Nielsen, præst 32. – Niels Svendsen 32.
Fransdatter, Marie, g. Krogh 35.
Frankenau, Rasmus, landfysikus 145.
Freuchen, se Frøchen.
Fridsch, Mads, deputeret i rentekammeret 138.
Friis, Bonne Senecasen, postmstr. 32. – Margrethe Dorothea 32. – Niels Seneca 32. – Seneca Bonnesen 32.
Frisch, frøken 130. – Frederikke Elisabeth, g. Lassen 130, 132.
From, Sille, g. Jebsen 78, 83.
Früdden, Anna, g. Moldenit 155. – Frudde 155.
Frøchen (Freuchen), Berent, auktionsdir. 130, 132. – Jan Bentsen, byskriver 130, 132.
Fugl, Adolph Andreas, dekanus 137. – Henrik Jacobsen 35.
Fuiren (Fyren), Didrik, guldsmed 164.
Förster, Jacob Ernst, landskr. 152.
Gamborg, Anders, prof. 140. – Knud, tegner 22.
Gardemein, Ernst, amtsforv. 152.
Garlstedt, Anne Marie, g. Gorrisen 59.
Gensmer, Dorothea Sophie, g. Kath 68, 73.
Georgii, Johannes Petrus, student 134.
Gerhard VII, greve af Holsten 182 ff.
Gerhardi, Nicolai, provst 58.
Gerhardts, Kathrina, g. Hüben 58.
Gedde, Ide Sophie, g. Krabbe 97. – Ove, rigsadmiral 100.
Gierlew, Andreas Christian, legationsråd 146.
Giestrow, Jeppe Nielsen 104.
Gireyer, Johannes, landskr. 153.
Giødvad, Peder Andersen, borger 44.
Gjørup, Christen Andersen, borger 43.
Glahn, Gjertrud Christine 190.
Gochs, Johan, borger 164.
Goldbeck, Hans, hofbarber 58, 77, 86. – Sophia, g. Goldbeck 58.
Gorne, Johan Diederich, deputeret 139.
Gorrisen, Friedrich, brgmstr. 59, 68. – Johan Friedrich, rådmd. 59. – Marie, g. 1° Petersen, g. 2° Wilmerding 68.
Graae, Anders, herredsskr. 28, 29. – Jacob Andersen, borger 44. – Jens Poulsen, borger 43.
Gregersen, Christen, skomager 44.
Greve, Jacob Michelsen, præst 169.
Grevenkop-Castenskiold, Wilhelm, kammerherre 190.
Grieg, Alexander, generalkonsul 130, 132.
Grovsmed, Niels 105.
Gryndahl, Clara Sophie 130, 131. – Friedrich Vilhelm, mester 130, 132.
Gude, Georg Adolph, herredsfoged 153.
Gundelmann, Peter Mortensen, forp. 163.
Gyldenhorn, Gro, g. 1° Olofson, g. 2° Baad 161.
Gyldenstierne, Henrik 34.
Gylding, Niels Sørensen, skipper 98–100.
Günther, Ernst, hertug 60.
Gøtzsche, David Plesner, præst 132. – Frederik Wilhelm Julius, klosterskr. 127, 131.
Haaber, Laurids Pedersen, borger 43.
Haarmann, Clara, g. Paulsen 78. – Johan Ernst, godsejer 78.
Habich, Joh. Ludwig Gotthilf, student 147.
Hagen, Elsabe v., g. Brockdorff 152. – Joachim v., 152.
Hahn, Siegfried Jacob, amtsforv. 153.
Haling, Oluf 104.
Hammer, Claus, prof. 165.
Hanefeldt, Johann Christopher, amtsforv. 153.
Hans, fodermarskalk 55, 58.

Hansdatter, Anna, g. Erreboe 36. – Anna, g. Hvalsøe 41. – Anna, g. Matzen 64, 74. – Anna, g. Petersen 155. – Bodil, g. Andersen 99. – Catrine 32. – Dorthe, g. Thulstrup 32. – Dorthe Margrethe 32. – Else, g. Christensen 32. – Gertrud, g. Bull 38. – Kirsten, g. Juul 41. – Kirsten, g. Wesling 107. – Maren, g. Hvalsoe 41. – Maren, g. Madsen 41. – Margrethe, g. Knutzen 69. – Margrethe, g. Lintner 31. – Maricke, g. Jürgensen 84.
Hansen, Cathrine, g. Jebsen 65, 76. – Christian, rådmd. 57, 59, 65. – Engeborch, g. Jacobsen 63. – Hans Daniel, student 137. – Helene, g. Schmidt 69. – Henning, rådmd. 60. – Jacob, ridefgd. 29. – Johan Ferdinand Georg, præst 124. – Karine Davidsdtr., g. Fechtel 165. – Knud, rådmd. 59. – Lorenz, foged 72. – Maricke, g. Matzen 75. – Niels, præst 34. – Ole, gårdfæster 27. – Peder, brgmstr. 91. – Peter, contrafejer 75. – Thomas, rådmd. 59.
Harboe, slægten 191. – Poul Christian Soltoft, kapt. 13, 22. – Rolf, trafikinsp. 22.
Harbou, Alvilda, se Hoff. – Andreas Paul Adolph v., minister 150. – Inger 179.
Harder, Ida Margrethe, g. Carstens 56.
Harland, Frederik Christian Aulin, kapt. 16.
Hartmann, Hans, amtsskr. 153.
Hartvig, hattemager 43.
Hartvigsen, Peder, gårdejer 36.
Hass, Eggardi, forp. 156.
Hasse, Jacob Pedersen, hører 135.
Hauch, A. W., overhofmarskal 176. – Frederik, generalpostdir. 140.
Hauck, Thomas, landskr. 153.
Hausvoigt, Hans Petersen, borger 60, 74, 77, 80. – Peter 60.
Haven, Elias Christian v., præst 141. – Frederik Christian v., prof. 136. – Frederik Christian v., præst 140.
Heiden, Hans, orgelbygger 80.
Hein, Johan, ridefgd. 31. – Niels, lakaj 31.
Heinen, Albrecht Christopher v., kammerherre 140.
Heinrich IV, greve af Holsten 182.
Heinrich VI, greve af Reuss 184 f.
Heise, Christian Samuel, boghld. 131, 133.
Heitmøller, Dorothea Sophie, g. Brandt 54. – Ernst Jobst, amtsskr. 54, 60, 63, 153.
Heldt, Margreta, g. Matzen 75.
Hellekande, Else, g. Jacobsen 26. – Søren, købmd. 26.
Hellfried, Johan Karl Frederik, generalpostdir. 138.
Helm, Anna, g. Herrn 61. – Erich Jensen, vinskænk 60, 61, 66. – Hans Christian, rådmd. 60, 66, 76, 86. – Jens 66. – Maria Christina, g. Meyer 76.
Helmer, August, student 144. – Marcus, rådmd. 170. – Marcus Clausen, præst 170. – Ove Clausen 170.
Hemmer, Christopher de, læge 96, 100.
Hempel, Anna Helena, g. Næraae 38.
Henckel, H. C. A. W., landkadet 2, 21.
Hendesan, Anna, g. Jebsen 63
Hennichsen, Christina Regina Sophia, g. Rauer 128.
Henningsdatter, Marina, g. Herrn 61, 82.
Henningsen, Henning, rådmd. 60, 61, 62, 69.
Henrici, Robert Stephan, fysikus 135.
Henriksdatter, Margrethe, g. Phil 34.
Herberge, Wolmar von der 61.
Herger, Jacobine, g. Boldich 52.
Hermann, Joannes Christophorus, student 135.
Herrn, Anna, g. Hansen 59. – David, køkkenskr. 61, 62, 70, 81, 82. – Hans, rådmd. 59, 61, 62, 74. – Henning, rådmd. 61, 62, 64. – Margrethe, g. Thomsen 82. – Margrethe Marie, g. Jebsen 64. – Marincke, g. Boy 53.
Hertel, Marius Andreas Ludvig, kapt. 16.
Hertz, Michael Herman Theodor, præst 19.
Hetting, Christian, justitiarius 139.
Hey, Peter, amtsforv. 153.
Hildesheim, Johannes, sekr. 61, 62, 83.
Himbken, Anna, g. Karberg 69. – Henning, skipper 69.
Hinrich, Frantz, rådmd. 62, 87.
Hinrichsen, Hinrich, vinskænk 86.
Hoff, Alvilda Harbou, læge 179.
Hofgaard, Bodil Stephensdtr., g. Lichtenberg 100. – Cecilie Dorthea, g. 1° Rabe, g. 2° Rhud 166. – Stephen Rasmussen, brgmstr. 98, 100.
Hofman, Andreas, landskr. 153. – Niels amtmd. 135. – Niels, godsejer 145. – Tycho de, højesteretsassessor 134.
Holberg, Ludvig 184 f.
Holbøll, Harald, generalmajor 10, 11.
Holck, slægten 160–161. – baron 163. – Christen, oversekr. 160. – Ditlev, lensmd. 160. – Eiler, friherre 160. – Hartvig, væbner 160. – Henrik, oversekr. 161. – Karsten (Christen), væbner 160. – Kirsten, g. Brahe 160. – Manderup 160. – Sophie, g. Sture 160. – Steen, ritmstr. 160.
Holdensen, Catarina 153. – Christen 153. – Niels, amtsskr. 153. – Peter 153.
Holm, Jens Albert Leonhard, præst 149.
Holmboe, Søren Jensen, skipper 99.
Holmer, Johann, landfoged 153.

Holst, Mette, g. Vette 84. – Nicolaus, amtsskr. 153. – Rebekka Christiane, g. Ebbesen 131, 133.
Holstein, Christian Frederik, kammerjkr. 137.
Holsten, Ditlef Cai, generalmajor 141.
Holtingk, Franz, amtsskr. 153.
Hoppe, Frederik, godsejer 144.
Horn, Adrian van, garver 43. – Rosian 62.
Hornberger, Jacob Wilhelm, kancelliråd 143.
Hornemann, Anton Ulrich, student 145. – Claus Frees, prof. 139.
Hovenbech, Peder Hansen, godsejer 99.
Howitz, Frantz Gotthardt, prof. 148.
Hoyer, Claus, amtsforv. 153.
Hurum, Peder, se Simonsen 106.
Hvalsøe, slægten 34ff. – Anna, g. Dietrichson 39. – Anna Catharina, g. Erreboe 36. – Anna (Margrethe), g. 1° Snedker, g. 2° Krag 38. – Anna Margrethe 38. – Anna Paulina, g. 1° Lauridsen, g. 2° Jørgensen, g. 3° Hartvigsen 35. – Axel 36. – Birthe 36. – Birthe, g. Næraae 38. – Birte Christence 38. – Birte (Birgitte) Sophia 40. – Christian 42. – Elisabeth 41. – Elisabeth Catharina 38. – Elisabeth Maria, g. Ammentorp 40. – Elisabeth Marie 41. – Hans 36, 39. – Hans Jacob, seminarist 41. – Hans Jacobsen, præst 34, 37. – Hans Valentin, skrædder 40. – Ingeborg Margrethe 37. – Jacob 40. – Jacob Hansen, degn 34. – Jacob Hansen, præst 35, 39. – Jens, farversv. 38. – Jens Hansen, købmd. 36. – Knud Werchmester, agatsliber 38. – Margrethe, g. Schurtz 36. – Margrethe Maria, g. Ammentorp 40. – Matthias Petersen 41. – Michel Jacobsen, klokker 37. – Niels Hansen, præst 35. – Ole (Valentin), bødker 41. – Oluf 37. – Oluf (Ole) Jacobsen, præst 37. – Sidsel Jacobsdtr., g. 1° Sørensen, g. 2° Krogh 35. – Valentin, bager 39.
Hviid, Andreas Christian, prof. 140.
Hvirring, Claus Christensen, præst 100.
Hüben, Hans, berider 58.
Hübner, Friedrich, amtmd. 153.
Hümbken, Agathe, g. Lorentzen 71. – Johann, rådmd. 62, 63, 71, 75.
Hyssing, Ahlert, kammerrad 130, 132.
Høffner, Henrik, købmd. 33.
Høg, Ellina, g. 1° Christensen, g. 2° Boy 53, 56. – Peter, kirkejurat 53, 54, 56.
Høgsbroe, Bodel Jørgensdtr., g. Hofgaard 98, 100. – Jørgen Hansen, brgmstr. 100.
Høwen, Hans friherre von 183.
Høyby, Antoinette, g. Wesling 166.
Høyen, N. L. 176.
Høyer, Ester, g. Petersen 85. – Sophie Amalie, g. Jebsen 63.
Ibsen, Hans 103. – Margrethe Elisabeth, g. Stylsvig 173.
Ingwersen, Martin Heinrich, student 145.
Ipsdatter, Gertrud, g. Jonsen 170.
Jacob, markgreve af Baden 182f.
Jacobsdatter, Anna Auguste, g. Brandt 53, 55.
Jacobsen, Anders, brgmstr. 24, 25, 26, 31. – Anne Marie, g. Jebsen 65. – Heinrich (Weinschenk) 63, 86, 87. – Jacob, skriver 26, 28, 30. – Jens, skrædder 44. – Jens, væver 44. – Karsten (Carsten), gartner 56, 63, 65, 69, 76. – L., boghdl. 118, 120. – Ludvig Levin, læge 148. – Niels, birkefoged 24 ff. – Peder, husfoged 104. – Søren 104.
Jacnisch, Christian Rudolph, student 144.
Jansen, Christian Ludvig, præst 146. – Jens 104.
Janson, Herman Didrich, hofagent 130, 132.
Janus, Marie Elisabeth, g. Langenberg 152.
Jaspersdatter, Cathrine, g. Jensen 66. – Cathrina, g. Moritsen 155.
Jaunsen, Andreas, toldinsp. 130, 132.
Jebsen, Alexander, brgmstr. 63, 64, 82, 85, 87. – Andreas, rådmd. 62, 63, 65, 69. – Anna, g. 1° Boy, g. 2° Clausen 53, 68. – Anna, g. Matzen 74. – Anne Marie, g. Thomsen 82. – Bendix (Brandt) 54, 63. – Birgitte, g. Steuermann 53, 81. – Birte (Biritte), g. 1° Tortzen, g. 2° Pechmann 62, 78, 83. – Cecilie, g. Überwasser 87. – Dorothea, g. Zoffmann 87. – Eleonora, g. 1° Meyer, g. 2° Weyser 76. – Hans, amtsforv. 63, 81, 83. – Hans (d. æ.), borger 58, 64. – Hans (Kramer) (d. y.), kræmmer 64, 85, 87. – Hans Christian, byfoged 64. – Jacob 78, 83. – Jacob, borger 64, 65. – Jacob, forp. 53. – Jens (d. y.), borger 56, 65. – Jens (d. æ.), borger 64. – Jens, rådmd. 60, 65, 74. – Johan, brgmestr. 65, 70. – Jørgen, amtsskr. 72. – Klawes, rådmd. 65, 69. – Magdalena, g. Himbken 69. – Margrethe 64. – Margrethe, g. Tügesen 84. – Mathias Brandt, se Brandt. – Nis 64. –Paul, deputeret borger 65, 66. – Peter 64. – Reinhold 63. – Sille 64. – Sille, g. Clausen 57, 61, 74. – Sillie, g. 1° Hausvoigt, g. 2° Löw 60, 74.
Jensdatter, Maria, g. Baltzer 52, 83.
Jensen, Andresz, borger 53. – Anne Marie, g. Christiani 84. – Asmus, drejer, se Schwarffer. – Asmus, husfoged 66. – C. A., maler 176. – Cathrine, g. Vogt 85.

– Christen, skomager 44. – Claus, skipper 152. – Erik, se Helm. – Felicitas, g. Piper 156. – Hans, ridefoged 104. – Hans, slagter 59. – Henrik, præst 171. – Jacob (d.y.), brgmstr. 49, 53, 54, 55, 66, 67, 85. – Jacob (d. æ.), brgmstr. 66. – Johan, rebslager 152. – Jørgen, amtsskr. 85. – Lennart, ridefoged 29, 30. – Marie, g. Kaedt 67. – Mogens, præst 170. – Morten, toldskr. 165. – Nickel, husfoged 67. – Peder, præst 169. – Peder, skomager 104.
Jenses, Maria, oldfrue 67.
Jessen, Alexander, overinsp. 153. – Christina Magdalena, g. Hvalsøe 40. – Hans 40. – Rudolf Friedrich, forp. 67.
Jochumsdatter, Maren, g. Krag 38.
Johan, guldsmed 43.
Johannesdatter, Susanne, g. Simonsen 106.
Johannis, Andreas, præst 152.
Johansen, Bent, hattemager 44. – Didrik, friskolelærer 18, 21.
Johel, Johann, amtsskr. 153.
Jonsen, Jacob, præst 170.
Josten, Peter 71. – Sophia, g. Lorenzen 71.
Judicher, fru 152.
Juel, Jacob, zahlkass. 130, 132. – Rasmus, kommandør 31.
Junge, Mathias Christian, amtsforv. 154.
Juul, Andreas Hansen, præst 170. – Christen, skrædder 104. – Christen (Christian) Jensen, væver 41. – Frands, generalmajor 159. – Jens Nielsen, husmd. 41. – Lars, overinsp. 154.
Jyde, Rasmus, snaphane 29, 30.
Jürgensen, Iver, amtsskr. 154. – Karsten 64. – Tüge, dep. borger 84.
Jönsen, Sophie Margrethe, g. Hanefeldt 153.
Jørgensdatter, Maria, g. Wesling 165. – Mette, g. Hvalsøe 41.
Jørgensen, forp. 163. – Bartel, herredsfoged 67, 81. – Christen, præst 99. – Dorothea Christine, g. 1° Jessen, g. 2° Møller 67. – Ellina, g. Schwien 81. – Hans, gårdejer 36. – Jens, hofskrædder 52, 63, 66, 67. – Jesper 104. – Jesper, snedker 43. – Poul, borger 44. – Rasmus, skomager 44. – Søren, 131. – Vagn, præst 113.
Kaad, se Kaedt.
Kaadt, Dorothea Sophia, g. Milnitz 155.
Kaat, Andreas, borger 52, 67, 75.
Kaedt (Kaad), Christian, kgl. pensionær 67, 68.
Kafen, Laurits Niels, student 136.
Kall, Abraham, prof. 137. – Nicolai Christopher, prof. 140.
Kamphøvener, Hieronymus, amtsforv. 154.
Karberg, Helene Marie, g. Carstens 56. – Lorenz, købmd. 56, 68, 70. – Maria Christina, g. Kriegsmann 70. – Paul 69. – Thomas, købmd. 68, 69. – Valentin, købmd. 56, 64, 68, 69.
Kardorff, Wilhelm Carl v., student 148.
Karlson, Karl Gustav, greve 28.
Karstens, Anna 72. – Jørgen, renteskr. 72.
Karstensen, Catharina, g. Lorentzen 154. – Hans, stiftsfoged 154.
Kath, Anna, g. Thortsen 82. – Hans 82. – Jens Andersen 68, 73. – Mette Jensdtr., g. Lock 73. – Peter Jensen, rådmd. 68.
Kellinghusen, Andreas, sukkerbager 32. – Daniel, urtekræmmer 32.
Kierkegaard, Peter Christian, biskop 150.
Kindt, Johan Christian Lytzow, furér 11.
Kisbye, Jens, skrædder 104. – Rasmus Severin, rektor 141.
Kjeldsdatter, Kristine, g. Krogh 35.
Kjærulf, Jens Jensen, karl 31.
Klaumann, Leonhard, kommandør 24.
Klawesen, Hans, se Clausen.
Klevenfeldt, Therkel, højesteretsass. 135.
Knauer, Christian Vilhelm, kapt. 4.
Knudsen, H. C., kgl. skuespiller 103.
Knudtzes, Cathrine, g. Thormöhlen 82.
Knuth, Adam Levin, amtmd. 24.
Knuth-Gyldensteen, Eggert Christopher, stiftamtmd. 134.
Knutsen, Lorenz, rådmd. 153.
Knutzen, Anne Marie, g. Karberg 68. – Karsten 63, 68, 69, 76. – Nis, rådmd. 69.
Koch, Michel 104.
Kock, Peter, borger 61, 69.
Koefoed, Conrad Daniel, biskop 142.
Kok, Martin, forfatter 22.
Konrad den Vise, hertug af Schlesien-Oels 183.
Korff, Johan Albrecht, gesandt 33.
Krabbe, Andreas, købmd. 69. – Christian 70. – Hans Christian, skipper 69. – Ole, etatsråd 89, 97, 100.
Krag, Hans Gundersen, borger 44. – Hans Nielsen, ridefoged 29. – Jens 38. – Jochum Jensen, købmd. 38. – Peter Jensen, koffardikapt. 131, 133.
Kramer, Andreas 154. – Hans, se Jebsen. – Johann Heinrich Herrman, student 145. – Nis Mortensen 75.
Krarup, Niels Bygum, skolebest. 149.
Kremer, Anna, g. Betke 52, 151. – Matz (Mathias), brgmstr. 65, 70, 74, 75, 151.
Kreyenkampf, præst 154.
Kriegsmann, Heinrich, købmd. 70. – Nicolai, købmd. 70.
Krogh, Frederik, degn 35. – Søren Rasmussen, degn 35.

Krohn, Wollert, gross. 130, 132.
Kruse, Bertel, stadskapt. 105.
Krüger, Joachim, revisor 130, 132. – Johanna Christiana 130, 131.
Kræfting, Marta Helene, g. Buch 163.
Kroger, Anna, g. Metzner 164. – Benedicht 164.
Küchelmohr (Küchelmorder), Cathrine, g. 1° Simensen, g. 2° Herrn 61, 62, 70, 81. – Christian, student 70. – Marcus, rektor 70. – Thomas, husfoged 70, 81.
Køhke, Dorothea, g. Frøchen 130, 132. – Sophia Hedevig, g. Bentzon 130, 132.
Köellen, Margrethe v., g. Jørgensen 67, 81.
Köpke, Hans, amtsskr. 154.
Køster, Anna, g. Jensen 59. – Knud 59.
la Cour, Chr., præst 113–126. – Jørgen, landøkonom 15, 117.
Lademager, Søren, borger 164.
Landsberger, Magdalene 61, 72.
Landt, Margrethe Elisabeth Poulsdtr., g. 1° Basballe, g. 2° Hvalsøe 37. – Poul Jørgensen, præst 37.
Lang, Anne, g. Brahe 170.
Lange, Ingeborg, g. Jebsen 63, 64, 82, 87. – Reinhold, brgmstr. 63.
Langemake, Heinrich, landsskr. 154.
Langenberg, Hans v. 152. – Maria Margrethe v., g. Clausen 152.
Larsen, Hans, husmd. 41. – Mads, indsidder 42.
Lassen, Christian til Krumstrup 165. – Elisabeth Sophia 131. – Jens 82. – Jens, godsejer, landsdommer 165. – Nicolai Christian Vendelbo, generaltoldforv. 130, 132.
Lasson, Georg Henrik, oberst 17.
Laub, Frederik, kancelliråd 135.
Lauersen, Hans 71. – Jens 71.
Laurensen, Hans, rådmd., se Lorenzen. – Karsten, rådmd. 72. – Peter, borger 72.
Laurentii, Thomas, læge 96.
Lauridsen, Jørgen 104. – Laurids, gårdejer 35. – Peder, skipper 105. – Rasmus, birkefoged 35.
Lauritsdatter, Dorthe, g. Rentz 165.
Lauritsen, Christen, præst 171. – Jens, skrædder 45.
Leegaard, Christence Hansdtr., g. Lauridsen 35. – Susanne Rasmusdtr., g. 1° Hvalsøe, g. 2° Fugl 35.
Lefler, Hans, kobbersmed 43.
Lehmann, Christian, student 148.
Leisching, Johann Ernst, student 143.
Levetzau, Albert Philip, amtmd. 132.
Leyonskjöld, Augustinus, landshøvding 28.
Lichtenberg, Gerhard Hansen de, godsejer 100.
Liliendal, Claus 73. – Johan 73. – Sivert 63, 73.
Lindberg, slægten 24 ff. – Anna, g. Friis 32. – Anna Dorothea 33. – Beate 32. – Dorthe, g. Reigelsen 31. – Ellen Nielsdtr., g. 1° Hein, g. 2° Busch 31. – Jacob Christian, præst 122. – Jacob Nielsen 31. – Karen, g. Fox 32. – Lars Nielsen, degn 33. – Marie, g. Høffner 33. – Mette 32.
Linde, Christen, godsejer 135
Linstorph, Jacob Jensen, præst 24.
Linstow, slægten 191. – Frederik August v., amtmd. 146.
Lintner, Fit, overjæger 31.
Lith, Gerdt v. d., domkapitelforv. 154.
Lokerus, Martinus, præceptor 55.
Loldrup, Jens, vagtmester 44.
Lorenzen, Dominicus, hofpræst 71. – Dominicus, købmd. 71. – Hans, rådmd. 59, 62, 70, 71, 72. – Hans (d. y.), rådmd. 40, 71. – (Brandt), Lorenz, amtsskr., rådmd. 56, 72, 154. – Lorenz, kirkejurat 72, 73, 85. – Magdalene, g. Pechmann 78. – Marcus, kommissær 154. – Margrethe, g. Eichenbruch 58. – Maria, g. Matzen 75. – Matz 75. – Thomas 69.
Lottrup, Anne Hansdtr., g. Berentsen 98, 100. – Birgitte Hansdtr., g. Hvirring 100. – Christian Hansen, købmd. 98. – Dorthe Hansdatter, g. Tonbo 89–100. – Elisabeth Hansdtr., g. Møller 98. – Hans Nielsen, præst 91. – Karen Hansdtr., g. 1° Madsen, g. 2° Maltesen 92, 98, 100.
Lou, Asmus 74.
Lousen, skipper 72. – Christianus Carolus, student 135. – Claus, brgmstr. 73, 79. – Hans 73. – Jürgen, rådmd. 71, 73, 81. – Nicolay 73.
Lowson, Jens, godsejer 139.
Lund, Dorothea Sophie, g. Beyerholm 57. – Hans Christian, bager 57, 73. – Jørgen, byfoged 64.
Lundbye, Christian Carl, krigsminister 9.
Lunding, Niels Christian, oberst 13.
Luntz, Elisabeth, g. Paulsen 77.
Luxdorph, Peder, landsdommer 99.
Lygaard, Johan Jacob, student 138.
Lütkens, Johann (Joachim), landfoged 154.
Lüttichau, Christian Ditlev Thøger v., greve 145. – Frederik Christian Tønne v., godsejer 138.
Lützow, Friedrich, hofmester 73.
Løck, Claus, skipper 64, 73.
Löw (Löwe, Lou), Jürgen, skipper 60, 73, 74.
Løvenskiold, Carl Michel Herman, amtmd. 139. – Herman, deputeret 147. – Severin, jernværksejer 137.

Madsen, Jacob, brgmstr. 103, 105. – Mikkel, rådmand i Malmö 191. – Morten, bødker 42. – (Lørup), Niels, præst 92, 100. – Peter, herredsfoged 82. – Thomas, daglejer 41.
Maltesen, Søren, købmd. 98, 100.
Mandern, Anna Maria v., g. Samland 80. – Carl v., maler 80.
Manderup, Anne, g. Holck 160.
Mandix, Jacob, deputeret 141.
Mandixen 154.
Mangor, Johanne Margrethe, g. Schiøth 131, 133.
Markvardsen, Christen, kirkejurat 70. – Erik, amtsskr. 154. – Laue, kirkejurat 64.
Martens, Paul 152.
Mathiesen, Lorentz 155. – Nicolai 74. – Thomas, bager 104.
Mathiæ, Christian, byfoged 66.
Matzen, Anna, g. Krabbe 70. – Carsten 75. – Carsten, rådmd. 61, 74, 76. – Carsten, sværdfeger 74. – Cathrine, g. 1° Daller, g. 2° Nissen 86. – Cathrine, g. Hümbken 75. – Claus, amtsskr. 72. – Claus, borger 74. – Erik 75. – Erik, købmd. 70, 75. – Hans, klejnsmed 66, 75, 77. – Hans, rådmd. 70, 74, 75, 79, 81. – Jochim 75. – Jürgen (d. y.), guldsmed 75, 76. – Jürgen (d. æ.), guldsmed 52, 67, 75. – Jürgen, rådmd. 63, 75. – Margrethe, g. Jebsen 64. – Maria 75. – Mathias 86. – (Weber), Niels, borger 60, 76, 86. – Nis, rådmd. 64, 74. – Tycho, kirkejurat 63, 76.
Matzes, Margrethe, g. Brandt 54, 86.
Mecklenbourg, slægten 112.
Meggersee, Bertram, amtsforv. 155.
Mejer, Caspar, vildtmester 104.
Mejlstrup, mad., jordemoder 124.
Merker, Cort Henrik, købmd. 25.
Metzner, Andreas, møntmester 164.
Meybohm, Johann, herredsfoged 154.
Meyer, Abraham, jødisk sekretær 109. – Adolph 179. – Christine, g. Bendixen 52. – Christine, g. Kriegsmann 70. – Hinrich, borger 76, 86. – Maria, g. Heitmøller 60. – Paul, skomager 52, 76.
Michaelsen, Gustav, kopist 150.
Michelsdatter, Karen, g. Jacobsen 31.
Michelsen, Steffen, borger 65, 81.
Mikkelsen, Jacob, tolder 167. – Mogens, rådmd. 164, 165.
Milan, Anne Marie 167. – Gabriel Ferdinand, brgmstr. 166, 167.
Milling, Mette Marie Henriksdtr., g. Krag 38.
Milnitz, Johann Friedrich, amtsforv. 155.
Mogensdatter, Anna, g. Greve 169. – Lisbeth, g. Eschildsen 165.
Mogensen, Anders, teglbrænder 32.
Moldenit, Asmus, amtsforv. 155.
Moller, Hans, student 136. – Regina Sophia, g. Petersen 57.
Moltke, Adam Ferdinand, greve, admiral 131, 133. – Adam Gotlob Ditlev, greve 142. – Frederik, kammerherre 141. – Otto Joachim, gehejmestatsminister 143.
Moltke-Huitfeldt, Gebhard, stiftamtmd. 141.
Monrad, Birgitte, g. 1° Jacobsen, g. 2° Jebsen 63, 64, 65. – David, præst 63, 65. – Johan, etatsråd 86.
Montros, Søren, klokker 105.
Moritsen, Peter, amtsskr. 155.
Mortensen, Nis, kræmmer 77. – Peter, borger 77.
Moth, slægten 112.
Mourier, Pierre Paul Ferdinand, kapt. 138.
Mouÿ, Charles de, ambassadør 190. – Marie Madeleine Victoire de, g. Grevenkop-Castenskiold 190.
Muhle, Finnur, student 140.
Mund, Frederik, generalauditør 130, 132.
Munthe af Morgenstierne, Johanne Christine, g. Rousing 21.
Murermester, Anders 105.
Musæus, Frederik, student 136.
Muus, Niels Rothenburg, ltnt. 2, 3, 21.
Müller, Adam Gottlob, højesteretsass. 142. – Clemens Poulsen Jeremiasen, præst 137. – Frants Henrik, student 144. – Johan Mikael Andreas, toldinsp. 116, 117. – Ludvig Christian, seminarieforst. 120. – Peter Petersen, kancellist 138.
Münch, Michael Lerche, student 140.
Mølen, Valentin uth der, kirkejurat 86.
Møller, Abelone (Apolone), g. 1° Sørensen, g. 2° Gundelmann 163. – Anna Andersdtr., g. Brunckertsen 80. – Fridericha Catharina, g. Jaunsen 130, 132. – Hans, præst 98. – Jens Chr., lærer 122. – Jens Jørgensen, forp. 67. – Malthe Christian, redaktør 144. – Margaretha, g. Carstensen 56. – Philip 62.
Mørch, Christian, revisor 166, 167.
Nagel, Christen Johansen, kgl. kontr. 130, 132.
Neergaard, Heinrich v., student 148. – Jens Veibel, generalkrigskommissær 147. – Johan Valdemar, gen.major 4.
Nickels, Dorothea, g. Jørgensen 52, 66, 67.
Nicolai, Michael, præst 77, 86. – Samuel, præst 56, 77.
Nicolaisdatter, Elisabeth, g. Rasmussen 78, 79.

Niedten, Nicolai, organist 87.
Nielsdatter, Anne, g. Blimester 92. – Christine, g. 1° Brandt, g. 2° Hansen 59. – Karen, g. Gylding 98. – Kirsten, g. Lottrup 100.
Nielsen, Anders, gårdfæster 25, 29, 30. – Ane Petrea Severine, g. Wad 123, 125. – Carl Vilhelm, ass. 173. – Christen, kræmmer 45. – Erik, herredsfgd. 26, 28. – Frederik Christian, prokurator 173. – Jacob 104. – Jacob, præst 171. – Jens, skipper 105. – Mads, indsidder 41. Marcus Jonas, Vejfiskal 173. – Mathias, skrædder 45. – Nicolai, stutmester 173. – Niels, tækkemand 23.
Nieman, Kirsten Jørgensdtr., g. Thulstrup 32.
Nissen, Hans 156. – Johan, barber 86. – Jürgen, dommer, brgmstr. 155.
Norman, Marie Hansdtr., g. Hein 31.
Novock, Balthasar, landskr. 155.
Nyerup, Rasmus, prof. 35.
Nysted, Halvor Edvard Emil, oberstlint. 16.
Næraac, Laurids Pedersen, præst 38.
Olesdatter, Ane Kirstine 42. – Elisabeth Marie, g. Madsen 42.
Olivarius, Holger de Fine, prof. 141.
Olofson, Mattis 161.
Olrog, Peder, præst 138.
Olsen, Jacob, ridefoged 26, 28. – Mattis, høvedsmd. 161. – (Olufsen), Tron, skipper 37.
Olufsen, Anders, rådmd. 155. – Christian, student 144. – Dorthe, g. Moritsen 155.
Osten, Adolph Sigfrid v. d., overpræsident 136. – Christen Albrecht Massow v. d., kammerherre, major 139.
Ottesen, Hans, borger 77.
Otto, Sophia Maria, g. Samland 80.
Otzen, Adolf, rådmand 77.
Ovesen, Jacob, ridefoged 24, 25, 26.
Paasche, Johan Henrich, overvrager 130, 132. – Judithe, jfr. 130, 132. – Mentz, kobmd. 130, 132.
Pasch, Hans, amtsskr. 155.
Pauli, Johan Georg, direktor i generalpostamtet 136.
Paulsen, Anna, g. Vieth 65, 85. – Hans, pensionær 78. – Johannes, provst 78. – Margrethe, g. Brandt 71. – Mariche (Marina), g. Jebsen 65², 74², 84. – Mathias, kobmd. 54, 60, 77, 80, 84, 85. – Nicolai, godsejer 78. – Peter, rådmd. 77, 78.
Pawelsen, Knudt 65.
Pechmann, Christoffer, brgmstr. 70, 72, 78², 87. – Lenert (Leonhart), borger 78. – Leonhard, provst 78, 83. – Magdalene, g. 1° Krabbe, g. 2° Überwasser 70, 87. – Margrethe, g. Fischer 58.
Peder, hattemager 43.
Pedersdatter, Bodil, g. Bager 164. – Inger, g. Jonsen 170. – Marie 40. – Sophie, g. Wesling 165.
Pedersen, Christen, borger 45. – Christen, sporemager 44. – Falle, godsejer 165, 167, 191. – Iver 161. – Jens, tømmermd. 43, 44. – Jesper, borger 44. – Niels, hospitalsforst. 103. – Niels, præst 169. – Peder, bendrejer 44. – Peder, brgmstr. 164. – Peder, skipper 104. – Poul, borger 44. – Rasmus, farver 45. – Rasmus, smed 106. – Soren, handskemager 44. – Søren, præst 171.
Pentz, Adam Ernst Christian v. 176.
Peters, Cathrine 54, 85.
Petersdatter, Cathrine, g. Matzen 76, 86.
Petersen, Agnes Hedwig, g. Clausen 57. – Anna, g. Paulsen 77, 78. – Anna, g. Thortsen 82. – Anne Marie, g. Karberg 68. – Christian, overinsp. 155. – Claus, tingskriver 72, 78, 79. – Conrad, brgmstr. 49, 68. – Elisabeth 79. – Ellen, g. Jessen 40. – Hans, amtsskr. 156. – Henning, præst 57. – Ingeborg, g. Clausen 57. – Jasper, rådmd. 155. – Jonas Ramus, amtmd. 130, 132. – Jost, brgmstr. 78, 79, 80. – Jürgen, rådmd. 79. – Karsten, amtsskr. 75, 79. – Magnus, major 149. – Margrethe, g. Nissen 156. – Nickel, hofskrædder 54, 73, 79. – Paul, præst 85. – Peter, forp. 68.
Petit, Frederik Carl, sproglærer 150.
Petri, Anthoni, organist 53, 77, 79, 81.
Petræus, Cathrine, g. Monrad 65.
Phil, Axel Jensen, godsejer 34. – Berte Jensdtr., g. 1° Hansen, g. 2° Hvalsøe 34. – Christence Ingeborg Jensdtr., g. Bang 35. – Jens Pedersen, godsejer 34.
Piper, Vilhelm, amtsskr. 156.
Pistolski, Christina Maria, g. Lorenzen 155.
Plessen, Christian Ludvig Scheel v., gehejmekonferentsråd 137. – Mogens Joachim v., gehejmeråd 146. – Mogens Scheel v., godsejer 146.
Plum, Anna, g. Jensen 169.
Porta, Niels Tryggesen, præst 170.
Poscholan, Mogens, acciseskr. 34.
Pottemager, Hans 104.
Pottrie, Frederik Carl Duval de la, kammerherre 136.
Poulsen, Johannes, skuespiller 111. – Niels, præst 170. – Peder, skomager 45.
Prehn, Hans, amtsforv. 156. – Jeppe, amtmd. 149.
Prior, Jacob Sophus, officersasp. 18.
Qvistgaard, Iver, brgmstr. 143.
Rabe, Mogens, soofficer 166.
Raben, Frederik Christian, greve 143. –

Jens, museumsinsp. 49. – Siegfried Victor, gehejmeråd 137.
Rachel, Christian Adolph, amtsskr. 156.
Rafn, Albert, præst 170.
Rager, Ida Hedwig, g. Meggersee 155.
Rahnes, Gertrud, se Rentz. 107
Rambusch, Anthon Friedrich Georg, amtsforv. 156.
Ramus, Christian, prof. 143.
Randulf, Elline, g. 1° Scholler, g. 2° Dalhus 165.
Rantzau, Otto Mandrup, stiftamtmd. 134.
Rasmussen, Anna, g. Petri 79. – Henrich, koffardikapt. 131, 133. – (Erasmi), Paul, præst 78, 79. – Rasmus, brgmstr. 136.
Rauer, Anna Elisabeth Charlotte, g. Schmidt 127–133. – Heinrich Albrecht Friedrich, konditor 128.
Rausch, Franz Wilhelm 133. – Frederik Wilhelm 131.
Rawens, Cathrine, g. Schmalbach 32.
Ravn, Claus 32.
Redsted, Valdemar, Ferdinand, Christian, kapt. 11, 12.
Reedtz, Holger, til Gaunø 138.
Reiersen, bogh. 152.
Reigelsen, Hans Jensen, birkefoged 26, 31, 32.
Reimers, Claus 156. – Gertrud, g. Petersen 156.
Remsings, Judith 105.
Rentz, Anthoni Nicolaisen 165. – Gertrud, g. Wesling 107, 165. – Nicolai, farver, stadskapt. 107, 165.
Resen, slægten 191.
Reventlow, Christian v., student 150. – Ditlev Christian Ernst, greve 147.
Rheden, Dorothea Maria v., g. Lützow 73.
Rhode, Steen Poulsen, præst 60.
Rhud, Bente 166. – Emanuel 166. – Hans 166. – Lauritz, prokurator 166. – Maren 166. – Nicolai 166. – Otto 166.
Riber, Lauritz Erichsen, rådmd. 98, 100.
Rick, Poul, borger 43.
Rickertsen, Carsten (d. y.) 157. – Margaretha, g. Wildfang 157.
Riggelsen, Birgitte, g. Jebsen 64.
Ring, Elias Andersen, læge 96, 100.
Ritzers, Ingeburg, g. Surbruwer 157.
Rochow, Charlotte 129, 131.
Rode, Claus 79. – Emke, hofjunker 79.
Roggentin, Henrik, oldermd. 165.
Rohde, Magdalene, g. 1° Merker, g. 2° Bartholin 25.
Rommel, Helvig Hansdtr., g. Lauridsen 36.
Ronneby, Christen Nielsen, præst 170.
Rosenfeldt, Borchard, postm. 103.
Rosenheim, slægten 112.
Rosenkrantz, Holger den lærde 176. – Mette, g. Rosensparre 171. – Mogens Frederik, godsejer 141.
Rosenpalm, Poul Nielsen, højesteretsass. 34.
Rosensparre, Sten 171.
Rosenorn, Carl Gustav, stiftamtmd. 173.
Rousing, Caspar Wilhelm, ltnt. 3. 4, 21. – Peder, byfoged 21.
Roy, Hans, organist 104.
Ruhmor, Peter, amtsforv., rådmd. 62, 79, 156.
Ruszes, Margareta 62.
Rydther, Jacob, skibsbygger 104.
Rye, Olaf, general 158.
Rømer, Elisabeth, g. v. Mandern 80.
Röper, Eleonora, g. Hansen 57, 59, 65.
Rordam, Peter, præst 15.
Sagers, Birgitte, g. Karberg 56, 68, 70.
Sagger, Hans, kontrafejer 44.
Samland, David, amtsforv. 80.
Samsing, Peder 104.
Samuel, Peiter, kobberhdl. 104.
Sandvad, Jacob, præst 35.
Saur, Daniel, barber 104.
Saxtorph, Johan Sylvester, prof. 145.
Schack, Ernst Peter v., landdrost 147.
Schandorph, Margrethe Poulsdtr., g. Bertelsen 170.
Schau, Ernst Frederik, major 16.
Scheebye, Edvard Tetens, student 150.
Scheffer, Henrik, livlæge 96, 100.
Schensen, Hans 64.
Schiever, Peter, amtsskr. 156.
Schimmelmann, Ernst, greve, minister 129, 131.
Schlegel, Johan Frederik Vilhelm, prof. 142.
Schlüter, se Slüter.
Schmalbach, Claus Henriksen, købmd. 32. – Vendele Catrine, g. 1° Reigelsen, g. 2° Bekker 32.
Schmidt, købmd. 133. – Schmidt, mad. 131. – Andreas Petrus 130, 131. – Andreas Petrus, havnekontrollør 131. – Augusta Louisa, g. Gøtzsche 130. – Christian, styrmd. 130. – Christiana Friderica, g. Bruns 130, 132. – Christina 130, 131. – Christina Regina 130. – Christina Sophia 131. – Frederik Wilhelm, grovsmed 69. – Henrietta, g. Dons 127, 130, 132. – Henriette 129, 131. – Jacob, apoteker 96. – Johan Friderich, styrmd. 129. – Jürgen, organist 79. – Margrethe Dorothea, g. Karberg 68. – Nis, landskr. 156. – Peder Andreas, havnekontrollør 127–133. – Sophia Magdalene Charlotte 130. – Zacharias 71.
Schmieden, Henricus de, student 137.

Schneider, Hans Jürgen 55, 60, 80. – Jürgen Petersen, hofskrædder 80.
Schnell, Wilhelm, landskr. 156.
Scholten, Jobst Gerhard, oberstltnt. 16.
Schorer, Jacob, hofpræst 80.
Schorg, Anna Sabina, g. Vogt 85.
Schoubye, Viggo Cornelius, sek.ltnt. 11.
Schouw, Joachim Frederik, prof. 148.
Schow, Christian, konferensråd 137. – Niels Iversen, prof. 140.
Schroeter, Charlotte Marie Eleonore 159. – Christian, justitsråd 159.
Schrøder, Clawes, rådmd. 72. – Georg, insp. 156.
Schulenburg, Werner, rigsgreve 136.
Schultz, Anna, g. Schumacher 157. – Christian Uldrich, student 134.
Schumacher, Arp, godsforv. 157. – Catrina, g. Uhrwald 157.
Schurtz, Christian Urban, farver 36.
Schwarffer, Asmus 54, 69, 80.
Schwien, Hans Jørgensen, kornskr. 80.
Schürmans, Lucie, g. Thur 81, 83.
Scholler, slægten 191. – Maren Iversdatter, g. Wesling 165, 166.
Schønberg, Johan Jorgen Albrecht, dr. med. 148.
Schønheyder, Johan Christian, biskop 138.
Segebade, Hans Jürgen, landindsp. 156.
Sehested, Niels, stiftamtmd. 140. – Sten 171.
Seidelin, Frederik Clausen, dr. med. 136. – Ivar Davidsen, præst 39, 139.
Sevel, Soren Hofman, konrektor 138.
Seydemann, Johann, amtsskr. 155.
Seydlitz, Frederik August, revisor 138.
Sievers, Georg Mathias, herredsfoged 157.
Simensen, Hans, amtsskr. 61, 62, 70, 81, 83.
Simons, Maren 105.
Simonsen, Cathrine, g. Pedersen 106. – Heiman Magnus, købmd. 109. – Johan Jørgen, smed 106. – Niels 106. – (Hurum), Peder, smed 106. – Simon Laurentius 106.
Skinders, Maren 104.
Skive, Niels Lauritsen, skoflikker 44.
Skoflikker, Rasmus 104.
Skow, Frants, præst 140.
Skyt, Anders Pedersen, borger, 44.
Slüter, Johannes, kapellan 79, 81, 83. Jürgen 81.
Smedh, Morten 161.
Smid, Peder 104.
Smidt, Anna, g. Danielsen 104. – Peiter 104.
Smit, Claus 81.
Smith, Hans Stephansen, hospitalsforst. 173.
Snedker, Hans 105. – Peder Larsen, skipper 38. – Peter, husmd. 39.
Sneedorff, Frederik, prof. 142. – Jens Schjelderup, prof. 135.
Sommer, Jens, præst 146. – Peder Stensen, præst 171.
Sontum, jfr. 130.
Spandet, Niels, vicerådmd. 143.
Spiker, Jürgen, amtsskr. 157.
Sporon, Frederik Gottlieb, højesteretsass. 139.
Staffeldt, Adolph Wilhelm Schack v., amtmd. 143.
Stage, Peder Christian, sogneskr. 137.
Stahl, Bastian, amtsskr. 157.
Stakelböke, Felicitas, g. Boldich 52, 65, 66.
Steenholdt, Hans Jensen 105.
Steenlos, Anna Dorothea Maria, g. Gorrisen 59. – Margrethe Cathrine, g. Eichenbruch 58. – Samuel, provst 58. – Severin, præst 59.
Steensen, Georg Christopher, generalltnt. 136.
Steffens, Marina, g. Brandt 55, 81.
Steuermann, Anne Marie, g. Paulsen 78. – Birte, g. Pechmann 70, 87. – Heinrich, borger 81. – Heinrich, købmd. 81. – Johannes, rådmd. 53, 81. – Trincke, g. Brandt 53.
Stochholm, Peter Wandel, præst 118.
Stockfleth, Christoffer 2. – Frederik Hannibal Eduard Harald, kapt. 1 ff. – Henrik Cajus Emil, kapt. 22. – Niels Vilhelm, major 2.
Stolberg, Augusta Louise, rigsgrevinde, g. Bernstorff 131, 133. – Christian, rigsgreve, amtmd. 129, 131. – Friedrich Leopold, rigsgreve, gesandt 129, 131. – Henriette Cathrine, rigsgrevinde 129, 131. – Henriette Frederikke, rigsgrevinde, g. Bernstorff 129, 131.
Stolting, Christina, g. Lith 154.
Storm, Nicolai Nissen, bergmedikus 137. – Peder Nissen, kgl. bogh. 137.
Storr, Claus, kistemager 110.
Stoud, Frederik, etatsråd 143.
Stougaard, Jens, student 139.
Strelitz, Abraham, se Meyer.
Strick, Hans, humleforer 44.
Sture, Claus 160.
Stylsvig, Andreas Wilhelm, værtshushld. 173.
Stær, Hans Jørgensen 104.
Stød, Cathrine, g. Vogt 57.
Sultzer, Johan Jacob, student 138.
Surbruwer, Ritzer, amtsskr. 157.
Svejmar, Daniel 104.
Svendsen, Anders 32. – Christen, præst 171.
Sverke, Rasmus, væver 105.
Sølvpop, Morten 107.

Sørensdatter, Birgitte, g. Fogh 98. – Sophie, g. Juul 41.
Sørensen, Bertel, herredsfoged 28, 29. – C. F., snedker 106. – Christen, borger 44. – Ellen, g. Simonsen 106. – Hans, degn 35. – Jens, borger 44. – Jens, forv. 163. – Jens, kræmmer 43. – Knud, vinhdl. 131. – Marius, seminarielærer 22. – Peder, borger 45. – Seyer, borger 43.
Tagsen, Niels, billedskærer 58.
Tanch, Hans 130, 132.
Tegelmeister, Hans, rådmd. 66, 82. – Peter 82.
Terkelsdatter, Karen, g. Larsen 41. – Maria, g. Hvalsøe 34.
Tetens, Stephan, biskop 145.
Thomasdatter, Mette, g. Nielsen 41.
Thomesen, Hans, præst 171.
Thomsen, Ellina, g. Jacobsen 56, 63. – Ingeborg 82. – Jost, borger 82. – Jost, rådmd. 82. – Laust, oppasser 22, 23. – Mogens, præst 170. – Thomas, kræmmer 82.
Thorlacius, Borge, prof. 145.
Thormöhlen, Harmen, borger 82.
Thorsen, Anders, borger 44.
Thortsen, Anna 83. – Johann, rådmd 82. – Mathias 82.
Thran, Christian Jürgensen, skipper 69.
Thuer, Hans Christian 83. – Lische, g. Steuermann 81.
Thulen, Christiane, g. Ahlmann 51.
Thulstrup, Anders Mogensen, se Mogensen. – Jørgen Mogensen, rådmd. 32. – Mogens, teglværksejer 32.
Thune, Erasmus Georg Fog, prof. 148.
Thur, magister, 65. – Antoni Günther, hofråd 83, 87. – Georg, sekr., hofråd 56, 62, 81, 83.
Tillisch, Frederik Ferdinand, minister 122.
Tisted, Niels Pedersen, præst 169.
Tobaksspinder, Povl 104.
Tobiesen, Frederik Wilhelm Carl, oberst 5, 21.
Tonboe, Anders Jensen, købmd., godsejer 90, 92, 99, 100. – Anne Lisbeth Andersdtr. 99. – Hans Andersen 99. – Jens Andersen 99. – Jens Pedersen, skipper 99. – Maren Jensdtr., g. Høgsbroe 100
Tonnisen, Jacob 71.
Tortzen, Cæcilie, g. Herrn 62, 64. – Johannes, præst 78, 81, 83. – Jürgen 64.
Toxverd, Peder, præst 99.
Trampe, Charlotte Amalie, g. Trampe 83. – Charlotte Louise v., komtesse 84. – Christian Detlef, greve, kapt. 83. – Philip Detlef v., greve, kommandør 83. – Sophia Magdalena v., komtesse 84.
Treschow, Herman, præst 139.
Tromp, Cornelius, admiral 28.
Tronsdatter, Marie Cathrine, g. Hvalsøe 37.
Tuemand Henrich, kandestøber 104.
Tygesen, Asmund, præst 171. – Jürgen, skipper 84. – Nis 161.
Tømmermand, Niels 105. – Peder 105.
Uhrwald, Johann Adolph, amtsskr. 157.
Ungstrup, Anders Andersen, borger 43.
Urne, Christoffer 107.
Ursin, Georg Frederik, prof. 149.
Wad, Carl Peter, lærer 113, 120, 123. – Frederikke Vilhelmine 124. – Gregers, prof. 144. – Ingeborg Petrea 124. – Jens Christian Yde, gårdejer 120, 125. – Ludvig Christian, lærer 125. – Ludvig Christian Müller, seminarist 120. – Peder Christian Holm, lærer 113–126.
Wadbeck, Albert Hansen, prokurator 169. – Niels Hansen, præst 169.
Vahl, Emilie Henriette, g. Stockholm 118. Jens Laurentius Moestue, botaniker 149.
Valentiner, Ernst Theodor, præst 150.
Wallace, John, generalkonsul 130, 132.
Wallenrodc, v., junker 77, 86. – Hinrich v. 86.
Weber, Niels, se Matzen.
Wedege, Søren, politimester 145.
Wedel-Jarlsberg, Frederik Christian, kammerherre, teaterdir. 140. – Frederik Vilhelm, gehejmeråd 135.
Vedel-Simonsen, Laurits Schebye, konferensråd 147.
Wedell-Wedellsborg, Christiane Frederikke, comtesse, g. Levetzau 130, 132.
Wederkinch, Berrethe Kirstine, g. Schurtz 36.
Weeichel, Søren Christensen, borger 43.
Weibull, slægten 191. – Lauritz Hansen, ridefoged 191.
Weibøll, Lauritz Hansen, præst 191.
Weilandt, Johan Samuel, kirurg 33.
Weiner, jomfru 130. – Alida, g. Wallace 130, 132. – Peter, amtsskr. 157.
Weinschenk, se Jacobsen.
Welding, Henrik, godsejer 31.
Wellejus, Poul, præst 39. – Thomas Hansen, degn 39.
Weltzin, Eva, g. Baltzer 51.
Wendt, Bartholomeus, landskr. 157.
Venusin, Jon Jacobsen, prof. 170.
Werchmester, Emerentia Margrethe Sophie, g. Wellejus 39. – Henrik Knudsen, præst 39. – Knud Henriksen, præst 36. Mette Marie, g. Hvalsøe 36.
Wesling, Anna Marie, g. 1° Brock, g. 2° Morch 166, 167. – Anne Cathrine 166. – Caspar, kirurg 106. – Christian Hansen 165. – Elisabeth 166. – Ellen Marie 167. – Frederik 165. – Frederikke, g.

Milan 166, 167. - Gertrud Christine, g. Rhud 166. - Hans 166. - Hans 167. - Hans, præst 165. - Hans Mortensen, lagmand 106, 107, 165, 167. - Morten, kammeradv. 165, 166. - Morten, købmd. 107, 164, 167. - Nicolai, forv. 165, 166. - Nicolai, hørkræmmer 166. - Peter Hansen 165. - Rebecca, g. Morch 167. - Sophie 166. - Sophie Barbara 166.
Wetering, Boy v. d., rådmd. 64. - Cathrine v. d., g. Jebsen 63, 64, 81.
Vette, Anna, g. Lange 63. - Eberhard, præst 56, 57, 84. - Ingeborg Cathrine, g. Clausen 57. - Jacob, præst 84.
Weyser, Jacob 76.
Wichmann, Berthel, fysikus 135.
Wied, Rasmus Jens Georg Carl, præst 126.
Wiedemann, Gregers, student 137.
Wielandt, Anna Elisabeth Christophersdtr., g. Werchmester 36.
Vieth, Hans 85. - Hans Lorensen, købmd., bager 65, 73, 84, 85. - Marina, g. Lorentzen 73, 85.
Wikström, K. A. 179.
Wildfang, Paul, amtsskr. 157.
Wilkens, Jessenius Nikolai Henrik, kontorchef 146.
Willadsen, Peder, guldsmed 169.
Willemoes, Joachim Godske, præst 147.
Villumsen, Peder, magister 45.
Wilmerding, Jacob, herredsfoged 68.
Wilster, Johan Heinrich, kammerjunker 130, 132.
Windekilde, Hans, præst 34.
Winding, Anders, præst 89, 90.
Winningh, Elisabeth, g. Werchmester 39.
Winschenker, Anne, g. Jacobsen 63. - Eschel 85. - Hans 63.
Wisch, Christine v. d., g. Hagen 152. - Florentia v. d., g. Ahlefeldt 151.
Witzleben, Christopher Burchard Reiniger v., cand. jur., hofjunker 141
Vogt, Anna, g. Helm 60, 76. - Caspar, sekr. 57. - Vogt, Elsabe, g. Christian 57, 68. - Jens (d. y.) 54, 85. - Jens (d. æ.), (Bendixen) 56, 60, 72, 85, 86.
Wolder, Inger Hansdtr., g. Olsen 37.
Volle, kapt. 159.
Wolling, Jep Pedersen, borger 44.
Volquartsen, Andreas, brgmstr. 85. - Karsten, kirkejurat 85.
Wolstrup, Sivert, se Wulfstorp.
Worsøe, Ida Margrethe, g. Stockfleth 2.
Voss, Birte, g. 1° Brandt, g. 2° Hinrichsen 64, 85, 86. - Christoph, amtsskr. 157. - Hans, rådmd. 85, 86. - Jacob, gross. 130, 132. - Johan, skrædder 157.
Wrede, Christoph, kammerfurér 154. - Dorothea Christina, g. Köpke 154.
Wulfstorp, Anna 87. - Sivert, rådmd. 62, 86, 87.
Übbing, Johan, rådmd. 86.
Überwasser, Hinrich, rådmd. 63, 87.
Yde, Jens Christian, degn 120. - Marie Elisabeth, g. Wad 117.
Zander, Jeremias, løbkræmmer 44.
Zeise, William Christopher, prof. 149.
Zimmer, Gregers, præst 103.
Zincke, Elisabeth, g. Liliendal 73.
Zoëga, Friederich, student 148. - Georg, arkæolog 139.
Zoffmann, Johann Gottfried, husfoged 87.
Øllgaard, Nikolaj Esmark, biskop 146.
Ørn, Frederik Christian, toldinsp. 130, 132.
Ørsted, Jacob Albert, præst 140.
Ørting, Simon Pedersen, borger 44.

DØDSFALD I DANMARK I AARET 1957

MEDDELT AF

NIELS FRIIS

TILLÆG TIL PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT
79. AARGANG
(14. RÆKKE 1. BIND)
1959

KØBENHAVN
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S
1959

DØDSFALD I DANMARK I AARET 1957

MEDDELT AF NIELS FRIIS

De vigtigste af de i nedenstaaende Liste over Dødsfald i Danmark i Aaret 1956 anvendte Forkortelser er følgende:

B. = Barn, Br. = Broder, D. = Datter, E. = Enke, F. = Fader, g. m. = gift med, H. = Hustru, M. = Mand, Mo. = Moder, S. = Søn, Sst. = Søster; bgr. = begravet, o. = offentliggjort, MB. = Medlem af Borgerrepræsentationen (i Provinsen: Byraadet), MF. = Medlem af Folketinget, MSH. = Medlem af Sø- og Handelsretten, tjg. = tjenstgørende. * = forhenværende, afskediget, ikke tjenstgørende; FS. = Frederiksberg Skifteret, KS. = Kobenhavns Skifteret, NBS. = Nordre Birks Skifteret, SBS. = Søndre og Amager Birks Skifteret. Hvor den afdødes Hjemsted ikke er angivet, er dette Storkobenhavn (Kobenhavn, Frederikberg og Gentofte Kommuner).

Iøvrigt henvises til Forordet til Fortegnelsen over Dødsfald i Danmark i Aaret 1944, Pers. Tidsskrift., 66. Aarg., 11. Række, 6. Bind, Till.

Hs. kgl. Højhed Prins Georg af Grækenland og Danmark, 14.11.

Aaboe, Annina, f. Larsen, 19.3.
Aabye, Karen Marie, 6.9.
Aagaard, Emilie, 10.9.
— Ida, Froken, 16.5.
— Magd, Viceskoleinsp., 24.2.
— W., Man.hdl., Tranebj., 3.12.
Aaroe, Ax. K., Bureauchef, KS. 1.5.
Aas-Koch, Carl, Ing. o. 26.10.
Aastrup, Fr., 18.9.
— Har., Revierjæger, o. 10.12.
Abel, Fanny A., E., FS. 13.12.
— Viggo, Værktøjsm., FS. 5.7.
Abildgaard, Aage E., KS. 15.10.
— Joh. M., E. f. Jensen, FS. 18.2.
Abraham, Frederikke, 30.3.
Abraham-Nielsen, Margr., Bibl.insp.*, 6.5.
Abrahamsen, O. K., Forst., Kapt., 30.6.
Adamsen, Carl, Elektroinst., 2.12.
Adolph, Heinr. L., Fot., 4.7.
Adrian, Marie Cathr., KS. 2.4.
Afzelius, Adam, Prof., Dr. phil., Aarhus, 18.2, d. i Rom.
Agersted, Sv., Skolebest., 8.11.
Ahrens, Alb., Snedkerm., bkg. 10.2.
— Ellen, 14.9.
Ahrensback, H. P., Stationsforst.*, 20.4.
Ahrensberg, P. V., Arbm., KS. 5.2.
Agger, Chr., Sagf., Varde, o. 22.3.
Albinus, Ina, f. Rohde, 31.5.
Albrechtsen, M. A., Sparekassedir., Rude, 14.6.
Alkazar, Noemy, E., f. Belezza, NBS. 10.7.
Alkærsig, Th. K., Arkitekt, Herning, o. 27.12.
Allentoft, Kristine, 7.4.
van Aller, August, 17.5.
Allerup, Fl. P., HRS. 17.12.
Allerup, Martin, Tegner, 16.10.
Alling, Ellen, Musikl., 25.7.
Almdal, Hans, Pianist, 16.7.
Alrik, Knut, Buntm., 23.1.
Alsted, Jakob, Rektor*, Vejle, 5.1.
Alstrup, Chr., Konsul, Dir., Aarhus, o. 2.2.
— Martha, 5.11.
Amann, Rich., Maskinarb., 24.5.
Ambiorn, Wanda, Frue, 24.8.
Amdrup, Joh. Dorthea, f. Larsen, 2.10.
Amelung, Borge, 9. 1.3.
— Vilh. E., Postfunkt., FS. 18.12.
Amnitzboll, Ida G. A., E., FS. 9.9.
Amstrup, Dusinius, Fagf.sekr., 6.3.
Ancher, Chr. Jørgen, Forrf., Aarhus, 20.2.
Ancker, Ruth M., 22.5.
Anda, Hakon, Meteorol., KS. 20.8.
Andersen, A. E., Mejeribest. 15.7.
— A. L. E., Postm., NBS. 5.3.
— Agnes Holm, Oberstinde, 27.1.

Andersen, Chr. V., Gross., Ing., 26.9.
— Einar, Arkitekt, 29.1.
— H. G. Nygaard, Gross., 20.6.
— Ida, f. Schroder, Sandbygaard, o. 18.7.
— J. J. Houmann, Trafikkontr., 23.12.
— Jorgine C., Dir., Aarhus, 2.1.
— K. A. Wolf, Tlgr.stationsleder, 2.3.
— Marius, Borgm.*, Aalborg, o. 12.7.
— Sv. A., Oberstl., 4.3.
Andreasen, R., Skoleinsp.*, 24.10.
— Tage G., Ing., 10.1.
Andresen, Rich., Dir., 23.3.
Angel, Emma Augusta, 2.12.
Angelo, Anna Margr. C., f. Bronee, 22.3.
l'Anglois-Nordgreen, Ingeb. M. K., f. Hertz, KS. 27.4.
Anker, Jean, Overbibl., Dr. phil., 2.1.
Anker Larsen, Johs., Forf., 12.2.
Anthon, Soph., statsaut. Rev., 7.10.
Anthony, M. V., Gronthdl.*, 3.4.
Antolini, Eida, 29.3.
Appel, Johanne, f. Nutzhorn, Aarhus, o. 10.10.
Arbo-Bähr, Edla, 5.9; M: Gross.
Arboe, Ellen Joh. Sahl, f. Rasmussen, KS. 28.11.
Arendrup, O. A., Skovr.*, 29.9.
Arffmann, Dorthea, 12.6.
Arkil, A. O., Skoleinsp., Helsingor, o. 8.4.
Arnoldi, Ingeb., 19.6.
Arnskov, F. V., Maskinm.*, Lejre, 1.12.
Arntz, Kirsten, f. Schrader, 27.6.
Arnvig, H. N. A., Skoleinsp., KS. 15.1.
Asmus, Ad., Konsul, KS. 19.1.
d'Auchamp, Marguerite, 19.9.
Aude-Hansen, Jutta, E., o. 9.1.

Baadh, Will., Læge, Skalborg, o. 10.6.
Baago, Vibeke Charl., 1.1.
Baagoe, Povl H., Miss.*, o. 12.11.
Baasch, Marie, 29.5.
Baastrup, Carla, 18.5.
— G. J., Postm.* i Brædstrup, 9.6.
Babath, Ignatz, Fabr., FS. 26.4.
Bach, Amanda (Karen), f. Ricardo, FS. 8.4.
— Ane Petr. D., KS. 8.11.
— Caroline, E., f. Pedersen, KS. 7.1.
— Elisa, Frue, 19.2.
— Evald Petersen, Ejend.handl., 21.5.
— Hans, Manuf.hdl., 15.2.
— Karen, Frue, 5.4.
— Mogens H., Tomrersv., KS. 20.8.
— Pouline, Froken, 29.12.
— Susanna Sophie, 8.6.
Bache, E. H., 21.9.
Bachmann, Carl Chr., Gas- og Vandm., KS. 5.2.
Backer, Neel Hansen, KS. 12.9.
Backhaus, Anna Margr. 5.1.
Bager, L. J., Dir., Civiling., 17.8.
Bagger, Charl. El., f. Jensen, KS. 13.6.
— Ellen, Forst., 30.1.
— Marie Elisab., f. Tolderlund, KS. 1.7.
— S. A., Tommerhdl., Aalborg, 8.7.
Bagunk, W., 2.9.
Bahne, Marie E. A., KS. 29.4.
Bahner, Merete, Designator, Lyngby, 23.6.
Baht, Karen, Froken, 20.7.
Baier, Karen Margr., f. Mortensen, 19.10.
Bak, Ellen Joh., f. Kreiner, 19.4.
Balle, Astrid, f. Thorborg, Provstinde, 22.10.
— Peter, 17.11.
Baltzar, Olga A., f. Foltmann, KS. 31.7.
Bamberger, Irma, 23.5.
Bandholtz, Heinrich, Prok., 23.8.
Bang, Christine, 4.12.
de Bang, Dagmar, f. Wolff Sneedorff, Godsejer, Sparresholm, 31.3.
Bang, Georg Vilh., KS. 9.7.
— Ingeb. Pauline, f. Lange, KS. 26.8.
— Inger, Boghold., 20.2.
— Paula Maria, f. Pihl, 4.1.
— Peter, Dir., Struer, 26.5.
— Salor, f. Egillsdtr., KS. 21.3.
Bang-Hansen, C. C. E., Toldforv.*, Vejrumbro, 21.4.
Bangert, Jul., Assurand., 11.8.
Bangsbye, Margr., 21.4.
Bank, Viggo, Tommerhdl., Skjern, 8.2.
Bardenfleth, Agnete, Kammerherreinde, 8.4.
Bardrum, Vilh., Ass., 15.4.
Barfod, Anna Tang, Skoleinsp.*, 13.9.
— Betta, f. Lind, o. 9.5.
— Tinna, 9.12.
Barfoed, Kathinka, Pens.ejer*, Humlebæk, o. 16.12.
Bargsteen, Marie, f. Nellemann, 3.5.
Barnholdt, Aron, Major, 31.10.
Baron, Anna, f. Baumgarten, 27.10.
Barsoe, A. C., Sekr. cand. jur., 15.3.
Bartels, Daniel, Overlæge*, Viborg, 16.7.
Bartholdy, Else C., 22.4.
— Jenny, f. Berthelsen, KS. 16.7.
Barüel, Ella M. D., TS. 24.10.
Bastrup-Birch, Ax., 16.1.
Bauditz, Agn., f. Bredahl, 14.7.
Baudtler, S. A. V., Arbm., KS. 4.2.
Bauer, Hans V. H., Hovmester, NBS. 22.10.
— Therese E. J., KS. 27.6.
Baumann, Rob., Metaltr., 2.3.
Baumgarten, Holg. Osc., Gartner, KS. 21.10.

Baunsgaard, Mathilde, 30.6.
— N. P. A., Konditor, KS. 18.11.
— P., Fabr., Aarhus, o. 28.5.
Bay, Hermina, f. Valentiner, 21.8.
— Thv., 28.11.
Bech, C. J., Redaktør, o. 3.3.
— Helmuth, Forrf., Randers, o. 22.1.
— Ingrid Joh., 11.3.
— Oda, 6.10.
— Peter, Automek., KS. 7.11.
— Sara, Pianistinde, 22.1.
— Vilhelmine, 14.2.
— Anne Marie H., KS. 1.5.
— Holger, Gross., 26.8.
— Vilh. Marie Martha, f. Nielsen, FS. 18.2.
Becke, Vilh. Aug., KS. 7.12.
Becker, Lovise, 22.5.
— Rigmor Zimmermann, 26.1.
— Vilh. Aug., Maskinm., 5.12.
Beckett, Elisab., 27.6.
Beckwith, Suzanne, f. Martel, 22.10.
Beesche, Peter, Vagtm., 3.3.
Begtrup, Nanna, 27.4.
Behrend, Ax., Bogh.*, 31.12.
— Eva, 2.6.
— Johanne, f. Krause, 14.7.
Behrens, Astrid, f. Poulsen, E. e. Red., 8.3.
— Hedvig Marie, f. Jensen, KS. 8.11.
— Mathilde, 20.7.
— Signe, 2.1.
Behrensdorff, Vald. Chr., Montør, KS. 16.4.
Bendixen, Chr., Kaptajn, 22.3.
Bendtsen, C. Jagd., Dir., 7.1.
Bendz, Aa. P., Arbm., KS. 14.8.
Bendzen, Ole, Dir., Aalborg, 11.11.
Benfeldt, Eleonora Carol., f. Rümenapp, FS. 11.1.
Bengtsson, Inger, f. Witthoff, 1.3.
Bennicke, Viggo, Læge, 21.4.
Bennike, Cai B., 22.2.
— Rud. C. A., Gummiarb., KS. 15.11.
Benthin, Anna Sonja, f. Perch Nielsen, 14.7.
Bentsen, Sofus, Dir., Viborg, 3.1.
Bentow, Soroch, 17.5.
Bentzen, Elna, Transl., 30.11.
— Jens Norregaard, Dir., Aarhus, o. 13.8.
v. Benzon, Mathilde, f. Hoppe, 22.12; M: Jægerm.
Berg, Clara Elisab., f. Kruuse, 26.8.
— Dagm., f. Sjoberg, Svendborg, 5.2.
— Ebba Sylvia, KS. 18.12.
— Eigil, Kontorch.*, 26.2.
— Eli, E. e. Postm., o. 6.9.
— Ernst, Dir., Buenos Aires, 17.11.
— Esther, Andrea, KS. 15.7.
Berg, J. C., Kaptajn, Næstved, 2.7.
— Johs., Værkm., 17.3.
— Kirsten, E. e. Postm., MF., Slagelse, o. 8.10.
— Oda, KS. 20.5.
— Paul, 26.11.
— Sofus Vilh., KS. 11.3.
— Thv. Em., KS. 25.4.
— Viggo, Togf., KS. 11.6.
Bergenholz, Ingvardine K. M., KS. 8.6.
Berger, Ditlev E., Tommerhdl., 26.6.
Bergh, Else, f. Lützen, 9.12.
Berglund, Ingeb. Agathe, f. Widriksen, 21.7.
Bergmann, Carl F. F., Brandm., KS. 4.9.
— Joh. C. E., Skibsf., KS. 11.4.
Bergquist, Karl H., KS. 25.3.
Bergstedt, Petra K., f. Jensen, 20.12.
Bergstrom, K. E. P., Bogholder, KS. 21.1.
v. Berkel, Sigr. K. O., KS. 31.5.
Berlau, Else K. A., KS. 15.2.
Berner, Chr., Malerm., Nyk. F., 15.3.
— Jul., Slagterm., 18.12.
Bernild, Manne, o. 16.12; M: Red., Hillerød.
Berning, Ernst G., Bankfm., 26.10.
Bernth, Chr., 9.10.
— J. Laur., 15.4.
Bertelsen, S. P., Trafikkontr., 10.6.
Berthelsen, Astrid, f. Zoega, 27.6.
— Jørg. Chr., Pastor emer., Middelfart, o. 29.5.
Bertram, Peter, Rest., o. 11.11.
Bertramsen, A. G., Korpsoff., 29.3.
Betak, Mary, f. Fischer, 11.1.
Bewer, Wilhelma, Musikl.*, 4.2.
Beyer, Carl Fr., NBS. 8.10.
— Elisab., Diakonisse, o. 29.4.
— Jenny Margr., FS. 14.1.
— Marie Vilh., E., 27.7.
Biarkow, Thv., Argentina, o. 9.10.
Biel, Katarzhina J., Nonne, NBS. 3.9.
Biering-Sørensen, Ax., Overlæge, Roskilde, 1.5.
Bierring, Einar, 18.7.
Biilmann, Valborg, f. Gyring, 17.10.
Biilmann-Petersen, Gudrun, f. Friborg, 31.8.
Bille, R. Friis, 29.3.
Bille-Hansen, Gjertrud, Justitsraadinde, f. Wassmann, 25.4.
— Ove, Godsejer, 22.9.
Billing, Emil Jul. L., KS. 12.4.
— Emmy, Frue, Svendborg, o. 12.7; M: Guldsmed.
Bilsted, Sara-Marie, Plastiklærerinde, 3.5.
Biltzing, Max, Impr., o. 28.6.

Birch, Aug. N., Bagerm.*, Skive, o. 19.12.
— Ch. Vald., 18.7.
— Ernst, Handelsm., KS. 7.2.
— Gunvor Marie, Frue, KS. 6.3.
— Petrea Christine, KS. 25.4.
Birkboll, Erna, f. Lindbeck, o. 31.12.
Birkedal, Alfrida Selma, KS. 18.3.
Bjerg, P. K., Sognefoged, Hjerm, 15.3.
Birkemose, Anth., Forf., Svendborg, o. 14.12.
Birket-Smith, Minna, 5.10; M: Museumsinsp.
Birnbaum, Agnes, Froken, 19.4.
Bischoff, Marie Louise, f. Jessen, Lausanne, 4.10.
— Max, Vicedir., 4.9.
Bitsch, Karla, 1.12; M: Reinh.
Biorn, Knud, Fabr.*, 30.9.
Bjaaland, Agnes, f. Hessellund, 8.12.
Bjarnholt, Anna, f. Fink, NBS. 7.5.
Bjarno, Jorgen, Gross., 9.8.
Bjerg, And. P., Stationsforst.*, Odder, o. 27.12.
— Elvira, f. Bengtsson, Struer, 23.5; M: A. B.
— Mary Henr. L., f. Johansen, 5.1.
Bjergen, Kræn, Forf., Vraa, o. 27.6.
Bjerno, L. P., Metodistpræst, 6.2.
Bjerre, Anker, Lærer, Nekso, o. 12.3.
— Anna S., f. Knudsen, NBS. 19.2.
Bjerregaard, E. K., Ing., 13.2.
— Jens J., Fabr., Esbjerg, o. 20.1.
Bjerring, Ernst, Urmager, 19.6.
Bjerrum, Margr., Froken, 26.3.
Bjorling, Erik, stud. med., 25.2.
Bjorn, Gerda, Frue, 14.3.
— Joh. R. S., 16.2.
Bjornbak, Karen, Pastorinde, Randers, o. 7.8.
Bjornholm, Caroline J., f. Wolkmann, 23.11.
Bjornsgaard, Holga, f. Langeland, Otterup, 24.10.
Bjornstrup, Karen, f. Juncker, 25.10.
Blaagaard, M. N., Skibsf. v. DSB, 4.1.
Black, Oda Agnes, f. Collin, KS. 28.5.
Bladt, Ingrid Marie, KS. 27.12.
— Jes, Gdr., Nordborg, 10.10.
de Blanck, Ax., Fabr., 30.1.
Blaunfeldt, Th. L., Adm., 8.11.
Blem, Ingeb., Froken, Ronne, o. 8.4.
Blicher, Chr., Toldpakhusforv., 30.11.
Blichfeldt, Elna Louise, f. Kirch, 23.11.
Blinkenberg, Oscar, 11.10.
Blitger, Agnete, f. Nissen, o. 6.3.
Bloch, Anton, Vejer og M., Ry, o. 6.9.
— H. Trepka, Læge, 13.4.
Blom, A., Fabr., Skanderborg, o. 12.7.
— Holger, Gross., Randers, o. 9.7.
Blom, L. B., Lærer, Herning, o. 23.2.
— Martha, Prok., Flensborg, o. 15.8.
Blom-Andersen, Elisab., f. Husman, 7.12; M: Landsd.
Blomberg, Alfr., Skræderm., 29.12.
Bluhme-Jensen, Signe, 4.11.
Blum, Clara, Frue, 12.1.
Blume, Nik. Krist., 14.5.
Blumenhagen, Margr., cand. pharm. 15.4.
Blædel, Inger Marie Dons, 31.10.
Boas, Erik, Læge, o. 2.3.
— Palle, 13.10.
Boberg, Inger M., Dr. phil., 9.5.
Bock, Doris Joh., 31.1.
— Hans Fr., Gross., o. 14.2.
— Kai L. R., Arkivar, 8.6.
Bodnia, Chaim, Komm., o. 16.7.
Boeck-Hansen, Pauline, 29.12.
Boel, Jens, Maskinfabr., 17.6.
— Niels, Maler, 19.8.
Boelskov, Hans, Ing., 17.9.
Boertmann, Anna M., 28.3.
— Martin, Kredsl.*, Helsingor, 15.10.
Boese, Otto, Berider, 8.9.
Boesen, Ax., Skuespiller, o. 18.6.
— J., Bankdir.*, Molholm, o. 4.12.
— Kai C., Revisor, 27.3.
Boesgaard, Fr., Tomrer, 31.10.
van Bohemen, Ev., Pens., KS. 1.10.
Bohn, Eigil, Ktch., 22.9.
— Marie, Pastorinde, o. 13.9.
Bohn-Rasmussen, Sophie Pauline Th., KS. 17.4.
Bojsen, Nanna, Lærerinde*, Soro, o. 4.1.
Bokkenheuser, C. P., Oberstl., 7.5.
Boldt, C. G., Blikkensl., 20.5.
— Esther, f. Calmann-Hinke, 28.11.
— Iver, Manuf.hdl., Skærbæk, o. 14.8.
Boll, Eleonora, 1.11.
Bollerup, C. E., Ktch., Maj.
— Joh. Margr. kld. Fog, Massose, KS. 4.1.
Bolwig, Jenny, f. Bottern, E. e. Dommer, Nyk. M., 26.10.
Bonde, Bent B. K., Lærl., KS. 9.7.
— Dagm., f. Trampe, 22.1.
Bondgaard, Anna, 26.10.
Bondo, Marie, Frue, 12.5.
Bonfils, Th., Repr., Odense, o. 18.6.
Bonné, Carl, Artillerim., Aarhus, 23.12.
Bonne, Cecilie, f. Rasmussen, FS. 8.1.
Bonnesen, Eng. Laur. F. K., FS. 21.6.
Bonnichsen, Ingeb. Margr., f. Bendtsen, 29.1.
Bonniksen, Chr., Forstel.*, Ulkebol, o. 29.6.
Bonnor, Gertrud, f. Framm, 2.8.
Borch, Ein., Insp., NBS. 12.12.
— Emma Augusta, Musikl., KS. 27.7.

Borch, Ulrikke Sophie, 27.10.
Borchert, Ferd., Snedkerm., 20.11.
Borchsenius, Werner L., Civiling., 10.11.
Borella, C., Forpagter, Sæbyholm, o. 22.11.
Borén, Bertha, o. 17.4.
Borg, Henny Inger L., KS. 27.2.
— Kathrine, 21.3.
— Martin, Rest., Dragor, SBS. 30.12.
Borgbjærg, Ax., Dr. med., o. 8.5.
Borgen, Eva, Hovedbogh., 21.4.
— Paul Joh., 18.6.
Bork, L. V., Sominem.*, 5.5.
Bornemann, Karen M., Overass., KS. 8.2.
Borregaard, Ida, 4.8.
Borum, Hildegard, f. Janower, 9.8.
Borup, Poul Vilh., Elektr., KS. 6.9.
van den Bos, Valb , 14 5.
Boserup, Magda, f. Mackeprang, 26.2.
Botschinsky, Wulff, Skræderm., KS. 26.8.
Boye, Aks. Fr. Blikkensl., KS. 9.3.
Boyer, Anton, Gross., 3.8.
Boysen, C. C. C., Eksp.sekr., 20.11.
Braae, Birgitte, E., 26.10.
— Sig., Sparekassefuldm., 30.9.
Brack, Erna, f. Mide, 14.4.
Brahe, Jens P. M., KS. 12.8.
Brandorff, Ellen, f. Nybroe, 22.2.
Brandt, Anna Oct., E. e. Kapt., 9.2.
— Anne, f. Dirchsen, Kastrup, TS. 24.10.
— Arvid Bernh., Donkeym., KS. 26.9.
— Carlo M., Maskinch., 24.2.
— Ernst Vilh., Kunstm., KS. 18.7.
— E. V., Maler, Sidi bon Said, o. 7.4.
— Georg, Bankdir., 16.6.
— John L., Bogholder, KS. 22.8.
— Julie Margr., KS. 4.12.
— Jorgine Aase, KS. 2.3.
— Sigrid, 4.5.
Brandt-Jørgensen, S. M., Kontorchef, cand. jur. o. 25.8.
Brasch, Elin M., f. Andersen, KS. 7.3.
Brask, Th. J., Statskons., Fredericia, 9.11.
— Vilhelmine, 14.6.
Brasso, A. V. J., Havnearb., KS. 9.10.
Bratli, Carl, Forf., Dr. phil., 19.4.
Braun, Anna J. M., 27.10.
— Aron, Fabr., 1.11.
— Fr., 12.5.
Breckwoldt, Aage D., Bankfm., 31.7.
Bredgaard, Betty, Økonoma, 9.9.
Bregnegaard, Else, 11.4.
Breidahl, Soph. M., f., Knudsen, KS. 4.2.
Breinholm, M. C., Ing., 31.1.
Breitenbach, Ax. C. C., Fenrik, KS. 22.3.
Breitenstein, Vilh. Møller, Skillerup, o. 4.7.
Breiting, Sofie, E., 11.1.
Bremer, A. T. H., Murer, KS. 7.11.
Brendstrup, K. A., Forp.*, Grubberholm, 26.12.
Breschel, Johanne Fred., f. Witt, KS. 8.6.
Breusch, Marianne, f. Knudsen, KS. 22.7.
Brinch, Petrea, Konsulinde, Esbjerg, o. 8.3.
Bringstrup, Valborg, f. Ogaard, 3.1.
Brink, Asmus, Skibsf., o. 27.12.
— Karen Marie, 30.12.
— S. L., Bankdir., Frederikssund, 31.7.
Brinkmann, Karen, Frue, o. 17.8.
Britze, Elise, E. e. Kobberst., 29.4.
— N.T.E., Maskinarb., KS. 11.9.
Bro, Salome, 4.9.
Broberg, C. A., Nodegravor, 14.12.
— Valborg, Odense; M: C. A., 10.3.
Broch, M. Voigt, Konsul, Wien, 19.11.
Brochmann, Edv., 22.5.
— Stefan Aug., 1.1.
Brochorst, Margr., 27.9.
Brock, Emma M., KS. 2.3.
v. Brockdorff, Anne Schack, f. Hansen, 19.4.
Brockenhuus-Schack, Christine, Grevinde, f. Mathiesen, Gram, 16.2.
Brockmann, Thv., Typ., o. 23.3.
Broden, J., Sagf., Ronne, o. 18.7.
Broe, Arvid Helle, Færgeejer, KS. 7.12.
— Inga, f. Hallengreen, NBS. 12.11.
— Mogens, Varemgl., o. 19.7.
Broesboll-Jensen, N., Koncertm., o. 31.8.
Brohm, Jorg., Ontario, 10.9.
Bronnes, Joh., 21.12.
Brovang, I. A., Sognepr., Jorlunde, o. 8.9.
Brozek, Elna, f. Nyholm, KS. 30.3.
Bruce, Anna J., o. 9.2.
Bruhn, Ernst E., Ing., KS. 14.6.
— Gerda T., f. Jensen, FS. 5.7.
— J. Neergaard, Bankfuldm., KS. 8.5.
— Marie, f. Hohlmann, Barsemark, 30.3.
Brun, Ellen, 7.2.
Brunso, H. V., Murerm., 19.9.
Brusch, Katrine, 8.1.
Brusen, Vald. P., 21.4.
Brusendorff, Ebba, E. e. Hovedbogh., 4.11.
Bruun, Alfr., Korelærer, 28.4.
— Amalie B. C., f. Simonsen, 4.1.
— Andrea K., KS. 25.5.
— Ane M., f. Sorensen, KS. 29.11.
— Astrid K., 7.9.

Bruun, Dagmar, 21.9.
— Elisab., f. Giersing, o. 22.1; M: Civiling., Kolding.
— Ellen M., f. Jensen, KS. 20.8.
— Fritz, Statskontr.*, 18.1.
— G. L. G., Skibsf. i DSB, Helsingor, o. 22.2.
— Ida, 12.8.
— I.C.F., Arkitekt*, KS. 28.9.
v. Bruun, Maiken, f. Riegels, 23.2.
Bruun, Marie, 17.8.
— Nathalie, FS. 13.2.
— Rigmor, f. Blom, 11.4; M: Harry.
— Torben, Provisor, Holte, 9.6.
— Viggo Chr., Cigarhdl., FS. 11.12.
— Will. A., Tapetsm., 3.9.
Bruzelius, Agnes, Forf., o. 20.5.
Brücker, F. A., Sparekassekass., Aalborg, o. 21.3.
Brückner, Martha, Enkepast., 29.3.
Brüggemann, Sop. L. M., f. Waskönig, 11.4.
Brüllau, Joh. J. Witschau, 23.7.
Brædstrup, G., Postm.*, Fredericia, o. 12.6.
Brochner, Carola, f. Plesner, 30.6.
Brochner-Larsen, Helga, Komml., KS. 5.2.
Brondsted, Ulla, f. Hjalsted, NBS. 19.3.
Brondum, Chr., 23.9.
— Jutta Yrsa J. M., KS. 10.4.
Bronnum, A., Overlæge*, 8.5.
Buch, Anna M., f. Quistgaard, NBS. 8.1.
— A., Kobm., Aabyhoj, o. 8.3.
— Anton, Læge, Hjorring, o. 1.2.
— Johanne Math., f. Hoybye, NBS. 24.10.
Buch, Peter Chr., Prok., NBS. 28.11.
— Vera, Malerinde, 7.10.
Buchholtz, Olga, E. e. Forf., Struer, o. 6.3.
Buchwald, S. A. R., Stiftamtm.*, Kmhr., 23.7.
Bugge, Anna, 7.6.
— J. N., Forst.*, 19.11; H: Kirsten.
Buhl, Chr., Gdr., Hedenst., o. 21.5.
— Helga, f. Fehr-Jensen, 17.5.
— Marie, o. 25.4.
— Otto, Gdr., Aalum, o. 22.1.
Bunch, Erik, Arkitekt, 7.8.
Bundgaard, Elisab., f. Kabell, 12.6.
— Poul A., Gdr., Pjedsted, 2.1.
Bundsgaard, Anders, Amtslæge*, Rise, 6.3.
Bune, Augusta, f. Plantener, o. 17.12.
Buntzen, Truce, E. e. Red., 4.12.
Burchardt, Karen Oline, FS. 21.3.
Burcker, Hanka, f. Nyrop, 2.10.
Burvil, Sigv., Vicedir., o. 21.3.
Busch, Ax. Tv., Koll., KS. 11.2.
Busch, Henr. Sof. Marg., f. Traub, FS. 3.4.
— Jorgen, Tommerhdl., 25.8.
Busschou, Hj. R. S., Forv., KS. 4.4.
Buus, W., Landinsp., Horsens, 28.9.
Bügel, Ida Amalie, FS. 30.1.
— Jorgen, Prok., o. 25.1.
Bülow, Inger Merete, 14.9.
v. Bülow, Rob., Gross.*, NBS. 28.5.
Byrdal, Emilie Sophie, 28.7; M: ORS.
Byrval, Ax. A., Komml.*, 16.8.
Bækgaard, Kathrine, 8.4.
Bækhoj, Lars, Hojsk.forst., Ollerup, o. 8.5.
Bæth, Ad., Rest., 30.12.
Böckel, J. F., Bagerm., Vejle, o. 30.8.
Boge, C. A., Ops.m., Nyboder, 26.2.
Böggild, Ch. Bk., 11.10.
Boggild, Ev., 13.9.
Bogh, Henning, o. 10.12.
Bogholm, Niels, Prof., Dr. phil., 4.5.
Bolling, Emilie, f. Messerschmidt, 25.1.
Bonding, Birgit Judy, N. York, 28.10.
Bonnelycke, Elisab., 7.1.
Borglum, Sofie, 19.1.
Botcher, Karen E. Tarp, KS. 28.1.
Botker, Carl, 13.3.
Bottcher, Chr., 18.4.
Bottern, Ellen, 17.7.
— Valborg, Frue, 12.8.
Boving, Adam G., Zoolog, Washington, 16.3.
Boving-Petersen, Henriette A., FS. 30.10.
Boytler, Bj., Murersv., 28.5.

Cadovius, Ingeb., Skoleinsp., o. 10.7.
Capito, Knud, Gross., 3.2.
Carl, Gert, 4.1.
Carstens, F. Regnsk.ch., 12.6.
— Fritz, Gross., 11.10.
Carstensen, O. F., Overpostinsp.*, 26.5.
— W. A., Hotelejer*, 10.8.
Caroe, H. F., Kobm., Borgm.*, Præsto, 13.10.
Castenskiold, Fr., Kmjkr., Godsejer, cand. polit., 2.11.
Cato, J. V., Litogr., 3.2.
Casse, Henry, Musiker, 23.11.
Castberg, P. S. G., KS. 5.7.
Cederberg, Andrea, 25.2.
Cederholm, Hulda A. M., NBS. 2.12.
Celinder, Kaj, Gross., o. 24.5.
— Ludovica, 8.8.
Chabert, Vilh., f. Hansen, NBS. 2.4.
Chrintz, Ebba, 13.12.
Christen, Anna, 27.3.
Christensen, Aage, Dir., Civiling., 24.11.
— Aa, Sv. Grant, Bogh. i Indenr.min., 20.10.

Christensen, Chr., Fors.dir., o. 17.12.
— Elsebeth Rex, Danserinde, 22.4.
— E. P. T., Dir., Blaahoj, 3.2.
— Gudm., Bankdir., Haslev, o. 23.9.
— Halvor, Læge, Tandl., KS. 1.11.
— Harald, Afd.ch., cand. jur., 23.7.
— Herb., Kaptl. (S) i Fodf., Odense, o. 4.7.
— Jens Chr. L., Bankdir., FS. 28.1.
— Johs., Fabr., Paris, 11.4.
— Dir., MA., Hoptrup, o. 10.1.
— M. Juhl, Gdr., Sparekassedir., Kjestrup, 9.1.
— Ove, Oversgt., 25.1.
— Peter, Vinhdl.*, 10.7.
— R. E., Overlæge, Faaborg, 1.7.
— S. C., Korpsoff., 6.4.
Christiansen, Egon, Branddir., Civiling., o. 5.12.
— Ejn. Viggo, Red., 13.8.
— H. M., Stationsleder i DSB, 9.5.
— Karen Margr., Skoleinsp., KS. 26.11.
— Lars P., Malerm.*, ML.*, 30.3.
— Vald., Gen.sekr., KS. 10.7.
Christoffersen, Gunborg, Lektor, cand. mag., 29.6.
Christophersen, Viggo, Læge, 6.5.
Cipikoff, Martin, 3.10.
Clasen, Harriet, Næstved, 11.2.
Claudi, Joh., Maler*, 21.3.
Clausen, C. P., Sognepr.*, 31.12.
— Carla, Typograf*, Frøken, 11.5.
— Hans, Aftægtsm., Hagebjerg, 29.11.
— E., Lektor*, Slagelse, 20.6.
— Herm., Ing., Lok.mester, 6.9.
— Iwan, Dir., Ronne, 3.5.
— Kirstine, Olufskjær, o. 17.10; M: MF.
— Louis, Org. og Kantor, 2.5.
— N. Chr., Dyrlæge, 26.4.
Clauson-Kaas, Ell. Margr., f. Simonsen, KS. 7.2.
Clement, Emma, 7.2.
Cohen, Blomma, o. 31.1; M: Leon.
— Sig. Nath., Hovm.*, KS. 24.7.
Cohn, Verner, 3.10.
Colmorn, Erich, 3.12.
de Coninck-Smith, C.-G., 24.3.
Conradt-Eberlin, Annette, f. Boje, E. e. Herredsf., 25.11.
Cordes, Heinr. J. G., Maskinarb., KS. 12.6.
Cordius-Hansen, Ax., Dir., 24.11.
Cordt, Johanne, E., KS. 3.1.
Cordtz, Ejn., 21.5.
Cortsen, Hj. M., ORS.*, NBS. 30.7.
Costesso, Emil, KS. 27.8.
la Cour, Amalie Petrea, FS. 13.3.
— Ethel, 25.4.
— Janus D., 7.12.
la Cour, Louise, 7.4.
la Cour-Petersen, Olaf, LRS., 16.7.
Covalsky, Kirsten, KS. 11.9.
Cramer, Esther M., f. Olsen, KS. 9.12.
— Joh. Christoffer, Gdr., Frederiks, 30.10.
Crandal, Gudr. E., 2.6.
Cridland, Poul, Salgsch., 5.11.
Crillesen, Vilh., Gdr., Kastrup, 8.10.
Crone, Ellen, o. 2.3.
— Gustav, Oberst, 8.4.

Daae, Edvard, 8.4.
Dahl, Anna Rudbeck, Musikl., Nyborg, o. 15.11.
— Astrid Vilh., KS. 20.11.
— Ax. Herm., Arbm., KS. 18.7.
— Emilie S., 24.2.
— Eva, Professorinde, Aarhus, 22.9.
— Holger, Læge, o. 22.5.
— Jenny, f. Riise, 15.4.
— K. A. T., Oversignalm., 6.5.
— Kai N., Orl.kapt., 5.11.
— Linda Anine Hegner, f. Christophersen, FS. 28.3.
— M. C., Direktor, 16.4.
— Maria Vilh., 28.4; E. e. Prof. Frantz D.
— Mary Margr. Katr., f. Oest-Jacobsen, 19.12.
— Petra Theodora, KS. 22.10.
— Poul Ax., Riiskær, NBS. 16.1.
— Ragna Sogaard, Dentalkemiker, 20.7.
Dahlberg, Erik, Skotojshdl., 28.12.
Dahlgaard, Johanne, 3.9.
Dahlgreen, Marie, f. Olesen, 31.10.
Dahms, Cora, 25.2; M: Otto.
Dalberg, Edele Lily, f. Gotschalk, FS. 3.4.
Dalchow, Frantz Otto, Glarm., 13.8.
Dalitz, Serge Girs, Ing., 21.5.
Dam, I. P., Sparekassedir., Gdr., Hylke Molle, o. 16.4.
— Olga, E., 3.1.
Damgaard, Ellen Karin, f. Samso, KS. 28.6.
— Gudrun K., f. Ronn, FS. 17.10.
Damm, Cathinca, 2.2.
— Mary, Frue, 18.1.
— Mathias P., Husm., Gottrup, o. 12.1.
Dammüller, Joh. Marie, f. Hein, KS. 20.1.
Daniliszyn, Catharina, Soster Secunda, KS. 23.9.
Danneskiold-Samsoe, K., Godsejer*, Ritm., Greve, 22.7.
Dano, Helene Marie, f. Lindbæk, NBS. 27.8.
Dauckert, Hulda, 4.11.

Daugbjerg, C. H., Forstel., Rosenby, o. 24.9.
Davidsen, Borge, Kons., Aalborg, o. 22.6.
Deden, Ebba Ockenholt, KS. 26.11.
Dederding, P. V., ORS., 28.1.
Degn, Clara, Frue, Ringsted, 26.12.
— K. K., Srfm., Gdr., V. Jolby, o. 22.3.
Dehn, Kirstine Meta, f. Stroh, FS. 24.7.
Deichmann, B. J. P., Gartner, FS. 20.11.
Deikmahuus, Marie N., f. Busk, 17.9.
Deleuran, Ella, 14.3.
Demant, Milla, f. Host, 11.4.
— Otto, 10.3.
Dencker, Inge, f. Nielsen, 26.5.
Deutscher, H. F., katolsk Præst, Næstved, o. 17.6.
Devantier, Peter, o. 12.6.
— Susan, 4.10.
— V. C., Depotforv., 24.12.
Dichmann, Henry, Skibsf., o. 13.11.
Dieckmann, Mette Kathr., f. Giversen, KS. 30.4.
Diekelmann, Ax., Insp., 1.9.
Diemer, Frode, Civiling., 11.1.
Dietrich, Ida, Frue, o. 10.5.
Dietz, Cecilie Marie, 9.7.
Dige, Carl Nic., Maskinarb.*, KS. 21.1.
Dilling-Hansen, H., Gdr., Taagerup, 7.5.
Dimpker, C. C., Toldforv., Bogense, 28.12.
Dinesen, F. V., Maskinm. i Sov., 26.9.
Dirckinck-Holmfeld, F. A., Tolding., Baron, 15.12.
Dissing, Poul, Gdr., V. Hunderup, o. 13.8.
Dittmann, Holger, Maskinm., Faaborg, 3.9.
Djurhuus, Oluf M., Fisker, KS. 2.7.
Djorup, Augusta, 8.7.
— Peter B., Skibsf.*, 1.3.
Dohm, Georg, Maskininsp.*, 7.8.
Donatzky, Elisa, 11.11.
Dons, Frede Henriette, E., 17.1.
Dorch, Henrik, 15.4.
Dorph, Johanne, f. Mauritzen, 4.7.
Drachmann, Grethe, 7.3.
Dreyer, Emil M., Fabr., 25.4.
— Olga S. M., f. Olsen, NBS. 3.12.
Drosthede, Anna M., KS. 18.9.
Duch, Inger, Vinhdl., Odense, 26.7.
— Karla, E., f. Jorgensen, KS. 5.2.
Duckert, Olga S. K. M., KS. 21.6.
Due, Charles A., Værkf. og H:
— Hanne, hhv. 11. og 10.3.
— Henry Chr., 28.7.
Duhn, Oskar, Snedkerm., 14.8.
Dujardin, Ingeb., f. Boye, 19.7.
Durbahn, C. V., Maler, KS. 20.3.
Duus, Anna Kathr., 29.3.
Dvinger, Hugo, LRS., 7.1.
Dybdal, Jens M., NBS. 30.10.
Dyekjær, M., Overdyrl., Grenaa, 6.3.
Dyrberg, Knud, Murerm., Entrepr., 5.10.
Dæneker mortensen, Anna, 22.1.
Dorffer, Otto, Konditor, 2.1.
Dorge, Anna, 23.11.

Eckardt, Mogens, 11.10.
Edelstein, Anna, 31.10.
Edlund, Mathias, ORS., 14.7.
Egebjerg, Aks., 20.4.
Egede, Gertrud, Overl, mag. art., o. 1.2.
Egerup, L. P. S., Pastor emer., 4.1.
Egeskjold, A. Th., Overlærer*, 16.1.
Ehlern-Moller, Inge, f. Koppel, Bibl., Silkeborg, 4.12.
Ehlers, A. C. J., Stfst.*, Holsted, 26.10.
— Arthur, Gross., o. 1.7.
— Ax. Thv., Bagerm., 20.1.
— Ernst V. K. W., Ro. S. 9.12.
— H. P. M., Skomagerm., FS. 16.12.
— Peter A. D., Hattem.sv.*, KS. 5.7.
— Sophus, Murerm., 30.6.
— Vilh. Magd., f. Kaiser, KS. 11.1.
— Willi, 8.4; H: Gudrun.
Ehrenreich, Har., Isenkr., Grenaa, 25.10.
— Poul, Frisorm., 5.5.
Eibye, Aage, Balletdanser*, 16.6.
Eichert, Sv. Aa. S., Konfiturchdl., 2.12.
Eichmüller, Harriet, f. Kalko, 23.3.
Eide, Astrid Krüger, 12.5.
Eigtved, Karen Marie, f. Hansen, 17.2.
Eiken, Th., Overkir.*, Dr. med., 29.11.
Eistrup, Mary, Frue, 18.1.
Ejby, N. H., Postm., Aarup, o. 28.6.
Ek, Anna H., f. Kyhné, 14.5.
Ekberg, Ingeb., f. Bülow, 10.6.
— Vilh., f. Waterstradt, 21.6.
Ekman, Marie, 19.10.
Elander, Holger, Ktch., 12.12.
Elbo, J. V. O., Postm., Lillerod, 16.11.
Eldahl, Niels, Overlærer, 28.9.
Elgaard, Chr. M., Kobm., 13.4.
Ellegaard, Andr. Alfr., Rest., KS. 16.7.
Ellekilde, Gudm., Entr., Srfm.*, Tikob, bkg. 7.12.
Ellermann-Jensen, Helge, Ejendomsmægler, bkg. 16.3.
— Holger, Gross., o. 28.11.
Elling, Victoria C. Elisab., KS. 4.5.
Ellmann, Maren Sofie, 3.11.
Elmenhoff, Augusta, f. Behrens, 12.12.
Elmer, Chr., Revisor, 18.11.
— Thyra, 22.8.
Elmquist, Inge, f. Verner, 13.1.
Elsner, Jürgen, Kobm., 12.12.

Emborg, Jens L., Organist, Komponist, Vordingborg, 18.4.
Emmeche, Mathilde, Frue, 27.3.
Enderleit, Elise Caroline, 18.10.
Enevoldsen, Jørgen, Sognepræst, Soby-S.-H., 3.4.
Engberg, Carl, cand. pharm., Ejby, o. 11.7.
— Otto V., Typ., KS. 11.3.
Engbo, Olaf, Ing., Roskilde, 29.6.
Engel, Anna E. M., f. Brinch, 4.4.
— Ax., Maskinm., 4.12.
— J. E. E., Lektor, Civiling., 20.1.
— Regina, f. Kriehn, KS. 1.8.
— Selma, Fabr., o. 31.3.
Engelberg, Anna, f. Albrechtsen, 12.4.
Engelbrecht, Anna H., f. Carstens, NBS. 18.12.
— Olga, 17.12.
Engelhardt, Hjalm., Belysn.arb., KS. 25.1.
— Sonja Norgaard, f. Jensen, NBS. 25.10.
Enghoff, A., Bogholder, Hillerød, 9.3.
Engquist, Frederikke, Frue, 20.2.
Engsig, Elise, 16.2; M: Boghandler, Aalborg.
Engsig-Karup, E. A. D., Pastorinde, Horsens, o. 16.2.
Enrum, K. E., Overdyrl., Skælskor, 27.9.
Erichsen, C. O. G., Underdir., 28.4.
— H. C., Provst, Norbæk, o. 8.11.
Eriksen, C. E., Skoleinsp.*, o. 12.11.
— J. K., Rektor, Gl. Hellerup, 3.11.
— Rich. J., Dir. i Andelsbanken, 5.5.
Ernst, Asta Weis, f. Esmann, 12.3.
— Christine, f. Bitsch, 14.4.
— Inga, Overass., 13.9.
— Jensine, E., 2.1.
Erslev, Knud, Bakteriolog, cand. pharm., Rotterdam, KS. 8.5.
Espe, K. M. I., Overmontør*, FS. 24.4.
Espersen, Niels, Gross., 24.7.
Ethelberg, Theodora M., f. Christensen, KS. 24.6.
Ewald, Lissen, Malerinde, 5.3.
Evers, Axel Jul. Vilh., Detailhandler, 12.2.
v. Eyben, Christine, 6.12.

Faartoft, Julie, Tandlæge, 4.11.
Faber, Agnes, 25.2.
— Emilie, E., Holbæk, o. 19.1.
— Olga, 19.11.
Fabricius, Agnes Em., f. Ulrich, 12.4.
— Vilh., f. Fabricius, 23.10.
Fachmann, Bodil H., f. Pedersen, KS. 6.6.
— Joh. Fr., Kloakm., KS. 26.2.
Fachmann, K. A. N., Arbm., KS. 7.1.
Fagel, Peter Andr., stud. jur., 13.2.
Fahnoe, Ivar, 17.2.
Fahrmann, Hj., Sekr., 9.4.
Falck, Ingeb., Frue, 7.6.
Falk, A., Skibsf.*, 9.8.
Falkenfleth, Haagen, Red., 31.12.
de Falsen, Mimi, Malerinde, Froken, 29.1.
Fangel, Peter G., Urm., Branddir., Aarup, 21.4.
Farberoff, Hatkel, 28.5.
Fasting, L. V., Hovedbogh.*, 29.11.
Faurshou, Margr., 5.2.
Fausboll, Henn. Valeur, 4.11.
Fechtenburg, Harry, Kass., o. 6.8.
Feddersen, Poul, Civiling., 24.7.
Fehrmann, Hertha A. K., KS. 28.8.
Feilberg, C. L., Prof.* v. LBH., 21.3.
— Georg, Snedker*, 16.12.
— Johanne, 8.10.
— Julie, f. Prytz, 5.5.
— Knud, Komm.kæge, KS. 28.12.
Feinsilber, Bertha, KS. 16.12.
Fenger, Joh. Dorthea, E., NBS. 22.10.
— Mathilde, 5.5.
Fergo, Elna Marie, 31.1.
Ferry, Inger Elisab., 22.10.
Ferslev, Anna Kathinka, 17.9.
Fiala, Carla, 23.10.
Fibiger, Ida Christine, Sygepl.*, 29.12.
Fich, Helene, f. Frisenette, E., 18.9.
— Kitti, 27.10.
— O. T., Pastor emer., Odense, 13.6.
Fick, Laura M. P., KS. 4.4.
Fiehn, Fanny, Jordem., 14.11.
Filskov, A. M., Skibsinsp.*, Aalborg, 28.3.
— Johs., Bankdir., 1.10.
Filtenborg, Leif, o. 4.3; H: Dagny.
Finderup, P., viceskoleinsp.*, Hjørring, 30.3.
Fink, Otto Vilfr., Maler*, KS. 30.9.
Finkenstein, Leo E., Lab.ass., KS. 22.7.
Finsen, Ingrid, f. Stephensen, 30.4; M: Kreditforen.dir.
Fischer, Bertha S., 30.9.
— Carl P., Fot., o. 18.12.
— Emilius, Repr., Antwerpen, o. 13.1.
— Fr., Lærer*, 23.12.
— Gudrun, f. Clausen, NBS. 30.12.
— Oline, Frue, M., 30.6.
— Peter Fr., Incass.*, KS. 14.10.
Fisker, N. A., Gdr., Sparekassedir., Hadbjerg, o. 11.3.
Fiurendal, Henri, 24.11.
Fjeldgaard, Ellen, f. Pontoppidan Aagaard, E., 9.4.
Fjelrad, Peter, Musiker, Odense, o. 26.6.
Fjord, Jens, Vicevært, 8.8.

Flach, Carl, Dir., Aarhus, o. 29.8.
— Kaj, Garver, Lyngby, NBS. 30.7.
Flagstad, Poul S., I.RS., Esbjerg, 20.1.
Flauenskjold, Bruno, Bagerm., 15.7.
Flechner, Petrea, KS. 27.12.
Fledelius, Holger B., Barber, KS. 4.2.
Flemmer, Alexander, Typograf, 10.1.
Flensborg, Gudrun Sofie, KS. 8.7.
Fliedner, Alena Elvira, f. Schonweller, 26.6.
Flindt-Larsen, Ella, 21.6.
Flink, Kitty, 23.4; M: Holger.
Floor, Edv., Barberm.*, 2.4.
Florent, Johanne, 22.5.
Florin, Herluffa A., KS. 31.12.
Flygare, Pouline 18.10.
Flyge, Heinrich, Bogb.m., 1.9.
Flygenring, Edv. R., Tobakshdl., 25.9.
— Alb. Chr., KS. 4.9.
— Otto, Varmem., 21.3.
Flyter, Donald I. D., Direktionssekr.*, 10.11.
Fock, Hedvig Marie, f. Grondahl, o. 22.8.
Fode, Chr., Gross., 28.4.
Fog, Carl Chr. K., Ing., NBS. 17.10.
— Ottilie, f. Torp, 28.10.
Foget, J. S., Gdr., ML.*, MF.*, Kristrup, 2.5.
Fogh, Frida, 12.9.
— Johanne, 4.1.
— Lise, o. 4.10; M: I. I. F.
— N., Kroejer, Tiset, o. 9.2.
— Oscar V., Veksell., 12.6.
Fogtmann, Carl, Planteskolejer, Taastrup, 23.4.
— Chr., Incass., 8.11.
Folkenberg, Har., Lok.forer, 14.10.
Folmann, Henny, 6.10.
v. Folsach, Anne Lise, Hofjægermesterinde, o. 18.8.
— Christian, Hofjm., Godsejer, Gjessinggaard, 2.10.
Fonnesbech-Sandberg, Ida, 15.9.
Foort, Thora, 5.1.
Forchhammer, Grethe, f. Hogstrom, mag. scient.; M: Olaf, 1.4.
Fordsmann, Clara Ellen, KS. 17.6.
Formann, Ellen, Frue, 24.11.
Forné, Viggo, 9.11.
Fornæs, Victor Chr., Driftsl., MF.*, 22.3.
Forsbeck, Arn., Prok., 11.12.
Foss, Chr., Bogholder, 20.5.
Fossum, Ove Casp., KS. 12.3.
Fossumgaard, Henny, f. Bernstein, 27.9.
Fraenkel, Edith, f. Salomonsen, 11.6.
Francis, Mary, Frue, 11.6.
Franciskina, N., Terrazzoarb., KS. 23.12.
Franck, Bertha Anna K., KS. 15.2.
Frank, Nic., Afd.ch., KS. 15.6.
Frandsen, F. M., Sparekassedir., Havndal, 27.10.
Frantzen, H. Monrad, Sognepr., Egesborg, 12.2.
— V. D., Fabr., Sidney, 15.9.
Fratz, Ferd. Th., Fm., KS. 25.4.
Fraugde, R. F., Civiling., 2.9.
Frederiksen, Arne, Dommerfuldm., Korsor, 23.4.
— Arthur, Sagf., 14.12.
— E., Pastor emer., 18.9.
— Gr. Molbak, ML.*, Hem, 8.9.
— K. B. V., Civiling., 28.3.
— P. M., Stabssgt., Insp., Kronborg, 12.12.
Freese, Oluf J., Blikkensl.m., KS. 13.6.
Frehse, Dora, f. Bruun, 26.9.
French, John, Maler, o. 21.12.
Frenzel, G. R. W., Stenhuggerm., KS. 5.8.
Freuchen, Peter, Forf., 2.9.
Friberg, Henry, Fabr., 25.10.
Frich, Louise Mansa, f. Pingel-Jensen, 28.7.
Friedrichsen, Alfa, 28.9.
Frier, Karen Marie, f. Fabricius, KS. 28.5.
Frigioni, Francisco E., Murerarbm, FS. 11.1.
— Ludv. E., Sporv.fkt., FS. 10.5.
Friis, Anna Vilh., f. Richardt, NBS 12.12.
— Benedicte, Professorinde, 14.7.
— Ch., Dir., Korsor, 28.5.
— Erik B., Gross., KS. 2.1.
— Grete, 18.4; M: Erik.
— Hans Chr., Kleinsm., KS. 29.1.
— Iris, Husejer, Froken, KS. 8.11.
— Povl Vald., Chauff., KS. 30.10.
— Rigmor, f. Hein, o. 26.5
— R. S. H., Bagerm., KS. 21.1.
— Valborg P. H., Plejerske, KS. 28.9.
Friis-Moller, Har., Kontorch., o. 28.8.
Frimodt-Moller, Karen B. M., f. Hasselbalch, 1.9.
Fritz-Rasmussen, Nanna, KS. 6.9.
Fritzböger, Gottl. H., Form.*, KS. 9.1
Fritzboger, K. V., Rogeriejer, 14.12.
Froberg, Metha, 12.4.
Frost, Nina Elisab. Romer, KS. 25.1
Frydensberg, Johanne, 23.10.
Frolich, J. J. Stampe, o. 31.5.
— Lili, Froken, 1.1.
Frolund, Theodor, 26.7, Necochea.
— Thomas, Hojesteretspræsident*, 29.7.
Fuglede, Inger, Frue, 17.10.
Funch, Dagm. J. M., Frue, KS. 4.3.
Funder, Victor, Fabr., Vejle, 17.1.

Fusager, Helga, 28.12.
Fussing, Viggo, 15.11.
Fyhn, Sverre, 18.6.

Gad, Carl Chr., Organist, o. 6.12.
— Henry, Kommandor, 3.3.
— Holger Andr., Snedker, 7.12.
Gade, Christa Joh. S., NBS. 11.6.
— Helene, 1.2.
— Kirstine, Oversygepl., 8.2.
— Pamela, 19.3.
— Peter, Gdr., Als, o. 3.5.
Gadegaard, Kristine, f. Thomsen, KS. 9.4.
Gahrn, Alb. H., Stobem., 13.3.
Galtt, S. L., Stfst.*, Slagelse, 7.10.
Gamborg, Jørgen, Toldforv., cand. polit., 21.2.
Gammeltoft, Graversine, f. Graversen, 12.3.
— Grete, o. 17.10.
— Olivia, 3.2; M: Lars.
Gandil, Vilh. F. S., Salgschef, o. 28.4.
Gang, Sv., Postkontr.*, 15.6.
Garben, Juliane, f. Flade, FS. 18.7.
— Severine, 11.10.
Garberg, Kr. A., 25.1.
Garde, Erik, Kapt., 27.4.
— Grethe, f. Kjær, 5.7; M: Dir.
Garff, Harriet Emilie, FS. 9.10.
Garth-Grüner, Mogens, Arkt., 7.5.
Gasmann, Will., 28.12 i Canada.
Gauer, Joh. Fr., Billedhugger. KS. 12.8.
Gauner, Will., 22.2; H: Ellen.
Gautier, Ellen, f. Brüel, KS. 30.7.
Gehl, Ernst, Skoleinsp., 23.9.
Geier, John Henry, Fabr., KS. 3.7.
Geisler, Francisca, 13.1.
— Margr. E., 22.5.
Gelbjerg-Hansen, Ph., Gross., o. 20.3.
Geleff, Elisab., o. 9.1; M: Statsskovf., Sønderborg.
Gelting, Eleonora, 12.10.
Geppel, Karen, f. Zachariassen, 20.1.
Gerlach, Carl Joh., Vinhdl., Roskilde, 11.8.
Gersmann, Einar, o. 31.12.
Gerstoft, J. J., Oberstl., 18.7.
Geyer, Babette, E., 11.1.
Giebelhausen, Sinaida, Frue, 23.3 i Riga.
Gielstrup, Per, Red., 3.10.
Giese, Alfr. Viggo, Typ., FS. 18.2.
— Kai, Revisor, 1.3.
Gissel, S. P. R., Sognepr., Melby, 16.11.
Gjerulff, Estrid, 31.1.
Gjesager, Gerda Joh., f. Unger, o. 8.5.
Gjessing, Cecilia M., o. 6.5.
Gjetting, R. J., Civiling., 30.3.
Gjødesen, G. J., Stfst.*, Helsingør, 26.7.
Gjorup, Annit, 20.8; M: H. L.
Glahn, Emmy, f. Lendorf, 7.7.
Gleerup, Astrid K., 10.5.
Glismann, H. M., Laborant, FS. 17.10.
Glud, Margr., Kredslæge*, Roskilde, 13.12.
Gluud, Dulci, 15.3.
Glæsel, Harriet, o. 8.4; M: ORS., Aarhus.
Goldin, Efraim, 18.10.
Golf-Hansen, Wilh. Henr. E., 25.2.
Gonnsen, Edg. G., Operas., KS. 11.11.
Gotsche, Mogens, 28.12.
Gottlieb, Har., Sognepr., Vejle, 23.12.
— Laura M., f. Schmidth, 27.4.
— V., Postm.*, 8.1.
Gottschalch, Erna I., 12.9.
Graae, Mathilde, f. Wennerberg, E. e. ORS., 7.9.
Graah, Sv. Bjørn, Bankbogh.*, o. 8.11.
Grabow, Karen, Overlærer, 26.10.
Graf, Ellah, f. Teisen, 9.8.
Graff, Christine, KS. 18.10.
— Margit, Frue, o. 1.4.
Graffmann, Gustava V., f. Collin, NBS. 12.6.
Grahn, Astrid, 3.8.
Gram, Aage G., Maskinfabr., Vojens, 7.10.
Grandjean, Poul Bredo, Arkivar*, Heraldiker, 29.7.
Granholm, I. C., Ringsted, o. 25.4.
Graversen, G. K., Lektor*, Randers, o. 31.12.
Granzow, Einar, 12.1.
Gregers, Ax., 27.12.
— Emanuel, Sceneinstr., 21.3.
Gregersen, Morten, Flyverlojtn., 26.11.
Gregory, Ths. Cl., Organist*, NBS. 28.3.
Greiff, K. J., Skræderm., KS. 26.11.
Greisen, Harry, Murerm., 10.11.
— Hedvig Margr., Frue, 17.2.
Greve, Margr., Off. i Frels. Hær, Frue, 31.1.
Gribsø, Harriet, o. 17.6; M: Erik, Red.
Griese, Dagm. E., KS. 27.2.
Grimm, Kamma, 5.1.
Groes, Knud, Læge, KS. 8.11.
Gronemann, Astrid, f. Gjerlov, 16.1.
Groot, Henrik, Kass., 16.2.
— Vald., Propr., Aagaardsholm, 6.7.
Groth, Alex E., Ostchdl., 16.8.
— Bodil K. M., f. Jensen, KS. 2.12.
— Ellen, 7.6; M: Aks.
— J. M., Stfst.*, Aarhus Ø., o. 4.11.
— Kurt, Dir., Svendborg, o. 12.4.
— Simon Ax., KS. 16.8.
Grothe, Chr. F. B., KS. 20.11.
Grothen, Martina R., 13.9.
Grotrian, Jens Fr., Gartner, 27.5.

Grove, Caroline, Kammerherreinde, f. Ewald, 30.10.
Grubb, Julie, 7.12.
Grue, Aase, f. Olsen, o. 19.1.
— Fr., Overskibsinsp.*, 1.7.
— Andr., Propr., Julianeholm, o. 19.9.
Grundahl, H. A., Cykelhdl., 3.12.
Grunnet, Ingrid, Civiling., 26.6.
Gruno, Godtfred, Kustode*, 26.1.
Grün, Ernst, Skotøjshdl.*, 28.7.
Grünbecken, Maren K., f. Soele, KS. 25.7.
Grünfeld, L. F. B., Afdel.chef, 2.4.
Grønbech, Kaare, Prof., Dr. phil., 21.1.
— Karna Birch, Forf., 7.4.
— Victorine Karen J., f. Johansen, KS. 9.11.
Grønbæk-Riis, O. P., Oversgt., KS. 27.8.
Grønnegaard, K., Dyrl., Vemmelev, o. 5.5.
Grønvold, Frits A., 3.6.
Gude, Peter, Kobm., Aabenraa, o. 25.4.
Guldberg, Christiane M. E., f. Andersen, NBS. 19.3.
— Erik, Lektor, Læge, 8.8.
— Heinr. L., Havnearb., KS. 10.4.
Gulmann, Anna, 17.12.
— Carthon, LRS., KS. 28.10.
— Sofie, Froken, 18.1.
Gundel, Ax., Fagforen.form.*, 8.2.
— Sv. O. B., Lektor*, Aarhus, 22.11.
Gundelach, H. E., Postass.*, 7.9.
Gundorph, Poul, Urm., 13.12.
Gundtoft, S. N. S., Sognepr., 11.1.
Gyldenkrone, Lilian, Baronesse, f. Prior, 5.2.
Gyldner, Chr. H., Tegner*, 18.6.
Güldner, Victoria, 15.11.
Gylling-Folkmann, Emilie, 16.3.
Gülstorff, Georg, 14.12.
Gümoes, H. J. B., Veksell., KS. 15.2.
Güntelberg, Astrid, 15.10.
Güntzel, Charles, Skomagerm., 14.10.
Güthler, Ane Elisab., Frue, 16.5.
Gärtner, Iv. S. Sv., KS. 20.8.
Gobel, H. C. M. H., Fuldm., KS. 26.9.
Gohrn, Carl, Avlsleder*, Odense, o. 7.10.
Göttsche, Agnes Olga, 4.12.

Haagensen, Gunnar, Gross., 8.10.
— Haagen, Gross., o. 14.10.
— Inger R., f. Pehrsson, Fredericia, 20.6.
Haahr, Inge, 30.9; H: Betty, 30.9.
— Erna, Viceskoleinsp., Hald Ege, o. 24.9.
Haarby, Alfr., Forr.best., 17.12.
Haarbye, Poul, Afdel.chef, 30.1.
Haas, Petronelle, KS. 26.8.
Haase, Einar, Forl.bogh., 1.4.
Haastrup, Hans, Propr., 4.11.
Hagedorn, E. B., Overbetj., Kolding, o. 8.2.
— H. G., Folkepens., 21.5.
— Th., Murerm., 7.10.
Hagemann, Chr. E., Lab.arb., KS. 4.11.
— Olga, E. e. Amtsbogh., Ronne, o. 12.7.
Hagen, Emmy, 16.4.
— Karen, 4.12.
Hahn, Wilh., Snedkerm.*, 5.9.
Halberg, Agnes, 13.10.
Hald, A. H. H., Malerm., KS. 2.9.
— Johanne C., NBS. 8.10.
Halkier, Kai, Sadelm.m., 8.11.
— Karen A., E., Espergærde, 26.6.
Hall, Einar, Læge, 13.12.
Halland, Alfr. S., Gross., Civiling., Buffalo, 1.2.
Hallberg, Merry, 20.1.
Haller, Henri, Driftsl., 12.5.
Hallin, Wilh., Gartner, 15.8.
Hallund, N. A., Politim.*, Holstebro, 28.2.
Halmoe, Jens P., Landinsp., 2.12.
Halvorsen, J. I., Entr., Aarhus, 17.9.
— T. H., Postkontr.*, o. 8.11.
Hamann, Nicolette, f. Milling, 7.7.
— Viggo, 4.5.
Hammer, Elisabeth, 1.8.
— Frida, f. Drews, 13.10.
— Selma C., f. Svendsen, FS. 3.6.
— Sidsel M., f. Christensen, KS. 28.10.
— Sofie, 8.7.
Hammerich, Louise, f. Bentzen, 30.7.
— O. L. W., LRS., Aabenraa, 16.2.
Hammerlund, Jenny, 28.8.
Hammerum, G. A., Dir., 6.6.
Handberg, Vald., Dir., Stenhugger, 2.8.
Hannibal, Caroline, 19.12.
— J. P. T., Murerm., KS. 17.6.
— L. P. Chr., 25.4.
Hansen, A. Westergaard, Dir.* f. Aarhushallen, o. 19.3.
— Alb. N., Malerm., Middelfart, 10.9.
— Alfr., Borgm., Holbæk, o. 5.5.
— Andr., Sognepr., Skærbæk, 14.6.
— A. P., Statshusm., ML.*, Lendemark, 12.3.
— Arnold, Skoleinsp.*, 11.10.
— Bent A., Fuldm., cand. jur., 10.8.
— C. M., Dir., Mølholm, o. 19.11.
— Carl Kr., Dyrlæge, Svendborg, o. 23.4.
— Eduard, Dir., 26.8.
— Georg, Kaptl. (S) i Sov., 24.9.
— Georg, Skibsf.*, Dana, 26.10.
— Grethe, f. Coulthard, Nakskov, o. 15.8.

Hansen, H. A. B., Telegrafbest., Helsingfors, 19.6.
— H. O. Utoft, LRS., Aalborg, o. 31.5.
— Hans, Kreditforen.dir., Aabenraa, 18.4.
— Henri, Overbibl., Viborg, o. 10.9.
— Ib K. Torslov, stud. med., KS. 24.6.
— Ida Bille, f. Tolderlund, 27.8.
— J. W., Bankdir., Aabenraa, o. 14.9.
— Jens J., Landbr.skoleforst., o. 14.12.
— Jens P., Stationsbest., St. N. T. S., 29.4.
— K. H., Kaptl., Fredericia, 12.12.
— L. D., Bogtr., Humlebæk, 24.3.
— L. H., Forstander, Kolding, o. 23.11.
— Oda, f. Fonnesbech Moller; M: Dir. Charles L. H.
— Oluf, Smedem., Holte, 27.5.
— Osvald, Forf., 16.8.
— P. M., Overpostbud, Borgm., Stubbekobing, 10.3.
— Povl Wessel, Oberst, Vaabening., 7.10.
— Roar J., Læge, Aarhus, o. 14.12.
— Robert, Forf., 30.1.
— Simon, Konsulent, Næstved, o. 2.11.
— Svend, Sognepr., Aagerup, 14.5.
Harboe, Kathr. H. (Louise), f. Heilmann, NBS. 17.7.
— Marie, E. e. Skibsf., 17.3.
— Oline Margr. A., KS. 18.2.
— Tekla Marie, f. Laub Hansen, 27.9.
Hardenberg, Johs. F. V., o. 26.6.
Harder, Alfr. C., Prok.*, 26.11.
— Elisabeth, 30.3.
— Poul, Ktch. i Gen.postdir., 24.2.
Hartel, Inger S., KS. 18.12.
Hartmann, Gunnar, Dir., London, 7.7.
Hartner, H. M. E., LRS., Kapt., 19.10.
Hartvig, Karen Margr., f. Hartvig, NBS. 17.10.
Hartz-Rasmussen, W., Kaptajn, Odis, o. 13.9.
Hasemann, Anna, Nykobing F., 25.8.
Hasle, Sig. Schnell, 19.9.
Hasrud, Jorgen, Læge, Charlottenlund, o. 1.8.
Hass, Jorgen, 12.3.
Hasselbalch, Hugo, Fabr., 13.11.
Hasting, Anna, 22.8; M: Karl.
Hastrup, Knud Johs., Ass.*, KS. 1.8.
— R., Overlæge, 1.10.
Hauberg, Jorgen Chr., 1.5.
— Wilh., f. Mortensen, o. 13.8, d. i USA.
Hauch, Henrik, Minister*, Forst.*, Solund, 19.8.
— Nanna, E., 8.5.
Hauerbach, K. T., Kontormedhj., KS. 21.2.
Hauerberg, Achton, 14.4.
Hauerslev, Hans P., 10.11.
Hauge, Christen, Ass., KS. 15.5.
Haugen-Johansen, Henning, Nationalbankdir., 22.6.
Haulrick, Alma K., Okonoma, KS. 1.5.
Haunstrup, Marie, f. Herlow, 18.5.
— Sv., Civiling., Melbourne, o. 8.4.
Haurowitz, E., Stfst.*, O. Hæsinge, o. 19.10.
Hauschild, E. J. J., Oberst, 1.11.
— Louis C. F., Snedker, KS. 27.12.
Havemann, Th., Repr., 7.5.
v. Haven, Signe M., KS. 30.1.
Havning, Magdalene, f. Zeuthen, 15.12; M: Arkitekt, Bygningsinsp.
Hechmann, Arthur, 17.8.
Hedal, Hedvig, 3.4; M: Holger.
Hede, Jensine Christine, f. Jensen, KS. 2.9.
Hedegaard, C. E. P., Baneing., Aarhus, o. 1.9.
— M., Snedkerm., 25.6.
— Petrus A., Handelsm., KS. 28.10.
Hedemann, Anna S., E., KS. 21.5.
Heede, Vald., 9.9.
Heeland, Hans, Red., 5.5.
Hegelund, Thora, Frøken, 19.1.
Heggild, Georg, Maskinm., 29.8.
Heiberg, C. L., 14.9; H: Margarethe.
— Elisabeth, 5.3; M: Vicestadslæge*.
Heide, Fritz, F., Botaniker, KS. 13.3.
Heidemann, Frits, 8.8.
Heiede, K. J., Skibsf., 18.11.
Heien, Mimi, f. Vahl, 5.12.
Heilbuth, Poul H., Dir., NBS. 30.4.
Heilmann, Elisab., f. Christiansen, 30.7.
— Ingeb., f. Knudsen, FS. 20.9.
Heimann, Ax. H., Kunstmaler, o. 29.5.
— Holg. Erh., KS. 18.12.
— Lily R., f. Christiansen, KS. 5.10.
Hein, Har. C. C., Gross., KS. 30.9.
— Ida, 25.12.
— Signe, 9.5.
Heineth, G. A., Skovr.*, Esbjerg, 14.11.
Heinrich-Hansen, Elna, E. e. Maler, Nice, 10.1.
Heinricy, G., f. Truelsen, 4. 7.
Heiring, Harriet, f. Halberg, 26.10.
Heise, Louise, Detailhdl., 4.8.
Heisel, Katy, 20.8.
Hellmers, Willy, Bankfuldm., 11.10.
Hellssen, Henry, Redaktor, 26.7.
Helmar, Frode, Læge, 0. 14.11.
Helms, Astrid Margr., f. Christiansen, KS. 30.12.
— Xenia, E. e. Ing., 22.1, Kolding.
Helmuth, Martha Marie, FS. 25.9.
Helsted, Lars, Mejerist, KS. 2.9.
— Leon Hilmer Vagn, KS. 30.8.

Helvard, J. C., Skibsmaskinm., 26.2.
Helweg, Harald K., Læge, Odense, 11.1.
— Johannes, Dr. med., 16.10.
Helweg-Larsen, Per, Overlæge, Dr. med. Stubbekobing, 9.5.
Hemstra, G., Kunsthdl., Faaborg, o. 8.2.
Henckel, Martin Johs., Detailhdl.*, KS. 25.4.
Hendriksen, Georg, Kontorch. i Undervisningsmin., 3.5.
— Gerda, f. Raabye, 23.12.
Henius, Hanna, E., 3.1.
Henning-Jensen, Karen, E., 4.6.
Hennings, Dagmar H., 22.9.
— Orla, Tapetsererm., 23.5.
Henningsen, Gunborg, 12.10; M: Overlæge, Dr. med.
— Laura; M: Ligningsdir.*, o. 6.7.
Henriksen, Oscar, Kontorch., 4.1.
Henriques, C. B., HRS., 13.7.
Heramb, Eva, o. 11.1; M: LRS. Erling Koefoed.
Herling, Margr., f. Gronbæk, 8.11.
Herlov, Rs., Red., Chicago, 1.8.
Hermann, H. C., Militærmus., Fredericia, o. 7.5.
Herner, Helfrida, f. Schmaltz, E. e. Stfst., 30.3.
Hermansen, J. P., Gdr.*, Krogager, 16.6.
Herrmann, Anna Nathan, 6.3.
— Jacques, Kobm., 2.1.
Herskind, Emil, Kobm., Helsingor, 17.12.
— Har. G., Lærer, Ronde, 12.6 i Bimidje.
— Margr., Gymnl., 29.11.
Hertz, Arne Jul., Slagtersv., KS. 7.11.
— Ellen Eleonora, KS. 20.8.
— Else, Viceskoleinsp., 27.7.
— Jonna, f. Kongsted, FS. 23.8.
— Wilh. Ernst, Slagterm.*, 2.2.
Hess, Bernhardine, 11.2.
Hesse-Clausen, Emma, 21.12.
Hessecken, Helge, 27.9.
Hesselberg, Margr. Math., KS. 18.11.
Hessellund, Inger M., f. la Cour, 29.4.
Hessner, Dagm. Marie, E., KS. 28.3.
Hessum, J. P. A., Pastor emer., Viborg, 27.2.
Hey, V., ORS., Koiding, o. 6.3.
Hildebrandt, Elisab., f. Meyn, 30.10.
— Ingeb. Henr., Frue, 22.4.
— Inger Joh., KS. 16.10.
— M. C., Pakm.form.*, 24.4.
Hillebrandt, J. H., Manuf.hdl., Vium, 28.2.
Hilligsoe, Harald E. B., Kobm.*, 7.2.
Hindberg, Albertine, 21.7.
Hinge, J., Korpsoff., Bogh. v. G. I., 4.1.
Hinsch, Antonette J., f. Madsen, NBS. 30.12.
Hintze, Hansine, o. 6.3.
Hinze, Aug. Fr., Brolægger, KS. 15.4.
Hirsch, Sigfr., Bankdir., 26.5.
Hjaltelin, Meta H., f. Petersen, KS. 2.12.
Hjarde, Hother E., Civiling., 3.10.
Hjardemaal, V., Ing., 24.12.
Hjarup, Inge, f. Holck, 9.11.
Hjerrild, H., Statsskovf.*, 5.7.
Hjort, Margr. W., 22.6.
Hjorth, Astrid, 8.6.
— H., Kapt., Svaneke, 3.6.
— Heinr. Nic., o. 18.1.
Hjorth-Degenkolv, Vict. A., Eksp.-sekr.*, 3.11.
Hobert, Helga, f. Hertz, 8.1.
Hochstein, Leo Johs., KS. 30.9.
Hoff, Ingeb., o. 5.2; M: Postkass., Taasinge.
— Johs., Læge, Aarhus, 21.6.
— Martha, 21.8.
— Paul F., Gross., 30.8.
Hoffenblad, David, 29.12.
Hoffensetz, Laur., Trykkeriarb., KS. 13.8.
Hoffgaard, C. A., Skotojsfabr., Esbjerg, o. 6.6.
Hoffmann, A. V., Fot., Odense, o. 2.1.
— Ch. D. Nordahl, KS. 30.10.
— Ebba E., o. 28.8.
— Frederikke E., 9.5.
— Leonard Jul., Violinist, KS. 6.9.
Hoffmeyer, Oluf Fr., Sped., KS. 2.3.
Hofman-Bang, E. H., Konsulatssekr., Nice, KS. 16.7.
Holbech, Fr. C. C., KS. 25.5.
— Dagmar, Forst., 26.9.
— Inger Sofie, NBS. 28.11.
Holberg, Chr., Kapt., 14.8.
— C. F. V., Billedhugg., KS. 2.9.
Holbo, Holger, Læge, 26.8.
Holck, Emilie Caroline, E., f. Andersen, NBS. 10.2.
— Erik, 5.11.
Hollington, Alma, f. Lund, 17.4.
Holm, Aage Vilh., Tomrerm.*, KS. 7.11.
— Anna K. C., f. Ziegler, o. 17.8.
— Arvid, Civiling., o. 4.5.
— Bertha, Sygepl.*, 26.12.
— Carl P. J., Trykkeriarb., KS. 2.8.
— Elisab., 22.12.
— Emil, Forsogsl., cand. polyt., 22.11.
— F. H., Maskinist, 12.2.
— Fr. Vald., Maskinm.*, KS. 31.7.
— Fritz, Gross.*, 11.8.
— Ingeb. Marie, KS. 6.3.
— Johnny, Typograf, KS. 25.2.

Holm, Josefine B., f. Andelius, KS. 14.5.
— Jul., 5.5.
— Karen E. M., f. Hauberg, NBS. 25.4.
— Maretta, Sekr., 18.8.
— Marg., E. e. Kobm., Aalb., 14.10.
— Nicoline, E. e. Belysn.arb., 31.5.
— Oline Svendborg, KS. 20.8.
— P. H., Bygm., Kværs, o. 12.2.
— Sigfr. Valso, Arbm., KS. 5.2.
Holmberg, And. Emil, 13.12.
Holmstrom, Carl Chr., Vognm., KS. 17.6.
Holst, Andreas M. C., Vinhdl., Flensborg, o. 21.5.
— Gunnar, Godseksp.*, Viborg, o. 6.3.
— H. C. C., Vognm.*, 1.8.
— Jensine Kristine, 4.4.
— Marie, f. Lagstrom, 24.11.
— Marg., f. Jespersen-Skree, Haslev, 7.8.
— P. N., Sparekassebogh., Holbæk, o. 31.8.
— P. R., Korselsch.* v. Carlsb. 22.3.
— Thyra, 12.9.
Holstebroe, Johanne, Frue, 1.8.
Holstein, Joh. Ludv., Greve, Bogh., 13.5.
Holstein-Lovenorn, C. M., Greve, Ringsted, 7.10.
Holstein-Magnussen, Carl, 8.1.
v. Holstein-Rathlou, Huno, Godsejer, Aarhus, 18.8.
Holten, Erik, Civiling., Aarhus, 3.9.
— Valborg, f. Dietrich, 30.3.
Holtermann, Karoline, E., 11.1.
Holtung, Carlo, Fuldm., 27.11.
Honoré, Jacob, Bogholder*, 2.5.
Hoppe, Friedr. Vilh., Konditor, KS. 2.8.
— Ivar Wilh., Kunstm., 7.6.
— Josefine Marie O., f. Endermark, KS. 1.4.
— Ove, Fuldm., 7.12.
Hoppensach, Britha, 1.6.
Horn, Thomasine Carol., FS. 10.8.
Hornhaver, Helga, 15.3.
Horsnæs, Henry, Fængs.forv., 4.4.
Horwitz, Nanny, 2.10.
Hostrup-Pedersen, Sv., Kunsthdl., Silkeborg, o. 6.3.
Houmand, Ellen G., f. Kornbeck, NBS. 18.6.
Houmoller, Ax., Ejend.mgl., Skive, o. 15.9.
— Soren Stovring, Direktor, Chicago, o. 17.7.
Huber, Leopold, Montor og
— Hedvig, f. Mann, KS. 22.8.
v. d. Hude, Frederikke, 26.4.
Hughson, W. A., 16.3.
Hulgaard, L. P., Læge, Espergærde, o. 25.1.
Hull, Gertrud, 22.4.
Humenick, Ivan, 15.3.
Humlegaard, C. R. M., Forst.*, 11.4.
Hundrup, H. G., Musikhdl., o. 14.7.
Huss, Claudine, f. Hansen, KS. 23.7.
Husted, Elisab. G., f. Nielsen, 2.5.
— Petra, 13.4.
Husum, Agnes, o. 13.6.
Huusfeldt, Alfride, 15.4.
Hvass, Hans H., Assur., KS. 8.1.
Hvid, Kr., Snedkerm., 30.4.
Hviid, Peter, Solvsmed, 26.8.
— Rigmor, f. Wulff, 10.6.
Hülsen, Werner, Vinhdl., Nyk. F., 12.1.
Hüttel, H. F., Fabr., Hedensted, o. 29.11.
— Idor, Fabr., Hedensted, o. 3.4.
Hæckmann, Elisab., 2.10.
Hänschel, Herb. E., Kontorch., 10.9.
Hoeberg, Anna, 16.8.
Hoegh-Guldberg, Frida Eliza, 13.11.
Hoirup, Elin, 28.12.
Høj, Alfr., Maskinch., Svendborg, o. 15.12.
Højmark, Anders, Gdr., Aarslev, 30.3.
Holaas, Agnar, 8.11.
Holund, I. M., Stadsskoleinsp., Kolding, o. 27.12.
Höne, Clementine Elisab. (Mauritia), Ordenssoster, KS. 6.10.
Hönicke, Aage Louis, KS. 12.2.
Hørdum, Agnes, f. Ingerslev, 10.12.
Hørlyck, H. E., Bagerm., Vejen, o. 6.2.
Hørup, Petra Elisab., KS. 25.3.
Høst, Ax., Insp., o. 26.10.
— Georg W., ORS., Rungsted, 15.1.
— Martha, Frue, bkg. 1.11.
Høy, Ebba, f. Lindgren, 22.4.
Høybye, Josephine, 25.11.
— Lovise, E., 9.10.
Høyer, Aks., Godsejer, Hjarup, o. 16.7.
— Carl, Gross., 18.1.
— Gertrud, E. e. Dommerfm., Soro, o. 13.6.
— Lullu Gudr., f. Magnussen. FS. 27.11.
— Otto E., Politibetj.*, KS. 8.3.
Høyrup, Johanne Birg. f. Bruun, KS. 28.11.

Ibsen, Astrid Teilmann, Skelskor, 25.12.
Ingemann-Hansen, Niels, Dir., Helsingfors, 27.12.
Ingerslev, Valborg, 3.6.
Ingholt, Carl C. M., 3.2.
Irgens, Margareta, f. v. Post, 13.6.
v. Irgens-Bergh, Helge, 5.11, New York.
Isaak, Signe, Off. i Fr. H., 7.5.
Isager, Ane Margr., KS. 26.8.

Islin, Emilie, f. Silldorf, o. 18.9.
Itzkowitz, Blima, 16.11.

Jacob, Bruno, Fabr., 13.11.
Jacobsen, Chr., Gartner, Aabenraa, 26.1.
— Harry, Fabr., Konsul, 25.12.
— Jacob, Dir., 11.11.
— Jacob., Fabr., Ikast, o. 17.10.
— Ludv., Kunstm., 9.3.
— Otto Thune, Viceprovst, Dr. theol., 12.6.
— Pierre, Udv.chef, Genève, o. 2.7.
— T. T. Kjeldberg, Civiling., KS. 24.6.
Jahn, Mathilde K., E., 21.3.
Jakobsen, N. O. M., Sognepr., O. Skjerninge, 16.11.
Jankovic, Marko, 10.7.
Janlo, Sv., Speditor, o. 14.3.
Janniche, H., Læge, Middelf., 17.1.
Jantzen, Elisab., f. Prytz, NBS. 30.12.
— Ellen, Sygepl., o. 26.2.
Jappe, Carl, Fabr., 6.10.
Jarlgaard, G., Planteskoleejer, Svendborg, 11.3.
Jarner, Knud, ORS., 30.3.
Jenné, C. N., 4.10.
Jennow, Chr. F. J., KS. 28.9.
Jensen, Alb. Andkjær, Forf., KS. 17.6.
— And. Chr., Miss., Korea, o. 17.4.
— Carl Ronning, Lektor, cand. polyt., mag. scient., 20.11.
— Camilla; M: Red. Carl Th. J., o. 9.7.
— Charles E., Olderm., Karosserifabr., o. 29.8.
— Einar V., Skoleinsp., Odense, o. 15.7.
— Erling, Læge, Hyllinge, o. 24.9.
— Ferd., Borgm., Svendborg, o. 23.1.
— G. Carit, Toldkass.*, 20.4.
— Grethe Anne, Skuesp., KS. 26.11.
— H. K., Kaptajn (S), 21.3.
— Harry Chr. T., Maskinchef, 20.2.
— J. A., Amtvejinsp., Ringkøbing, o. 31.5.
— J. C., Godseksp.*, Vejle, o. 3.5.
— J. J., Dyrlæge, Bjerringbro, o. 9.6.
— Jens, Gdr.*, Insp., Thisted, o. 12.12; S: Biskop Erik J.
— Jens K., Lektor, Haslev, o. 8.8.
— Kjeld Tvermoes, Provst, Sognepræst, 16.5.
— Marie, Skoletandl.; M: Generaldir. K. J. J., o. 5.5.
— Laur., Kontorch., Civiling., 4.8.
— Rs., Havnefoged, Marstal, 1.11.
— Thit, Forfatterinde, 14.5.
Jeppesen, Aage, LRS., Horsens, KS. 22.3.
— G. E., Stationsforst., 14.9.
Jepsen, Ejnar M., cand. act., 19.4.
Jerichau, C. E., Ing., 16.11.
Jernfeldt, Gudr. Margr., KS. 5.9.
Jespersen, Carl Fr., Dir., 15.1.
— H., Toldkontr.*, Horneby, 4.9.
— Jens Sønderg., Red., Herning, o. 14.10.
— Karen Bjarlov, 26.2.
Jessen, Inge, f. Barfoed, 7.8.
Johansen, Aage, Dir., Antwerpen, 10.6.
— Carl, Tandlæge, o. 20.8.
— Elisabeth, Læge, Stroby Egede, 14.3.
— Emil, Skomagerm., Oldermand, 22.3.
— Helga, 8.7; M: Hosp.insp., Sundby.
— N. V., Godseksp.*, Helsingør, o. 20.2.
John, Erik, Dykker, 25.8 i Grønland.
Johnsen, Kr., Læge, Charlottenlund, 6.5.
Jolles, Thea, Ball.instr., Aarhus, o. 5.11.
Jonsen, Hansine K., f. Ravn, FS. 11.1.
Joost, Vilh. A. N., Glarm., 12.9.
Jordan, Nathalia, 24.4.
Josephsen, Clara, f. Nellemann, 13.9.
Juhl, Arnold, Fiskehdl., KS. 28.12.
— Betzy, Plejem., f. Kiersgaard, 5.11.
Juhler, Ida Margr., 12.4.
Jungsgaard, Frida, 8.11.
Junker, Agnes Holm, E. e. Forst., o. 7.5.
Juul, Christen, Lærer*, 12.10.
— Olivia Em. F., KS. 8.7.
Jürgensen, F. Molsted, Vognm., Holte, NBS. 12.6.
— Otto, Boghandler, 5.3.
Jæger, Olga, 21.1.
Jonsson, A., Trafikkontr., Frederikshavn, 26.4.
Jorgensen, Agnes Garde, f. Norby, o. 11.6.
— Aksel, Maler, Prof., 9.6.
— Alb., Dir., 23.2; H: Elsa.
— Ax., Kontorchef i DFDS, 13.3.
— Chr., Bankbest., Sønderborg, o. 22.10.
— Chr., Afd.ing.* i KTAS, o. 13.2.
— Fritz Borup, Gross., 16.7.
— J. A., Postkontr., 11.10.
— Jørg. Ulr., Kapt., 28.11.
— Margr., Overlærer*, 2.4.
— Nic., Sognepr.*, Skorpinge, 29.7.
— Poul Munch, Driftsbest., Civiling., Sønderborg, 19.2.
— Rob., Overværkm., 23.6.
— Tage, Kontorchef, 8.4.
— Viggo, Kobm., Sønderborg, 23.2.

Kaae, Hugo A. P., Elektr., 2.9.
— Kyra, f. Petersen, 31.7.
— Sv. Aa., Dir., Randers, o. 7.2.
— Søren, Kontorchef*, 4.1.
Kaalund, H. V., Kommandør, 8.10.
Kaarsberg, Carl B. Holst, KS. 7.8.
Kaas, Anna Kristine, KS. 3.8.

Kaas, Bertha, 2.7.
— Vilh. Fr., Froken, FS. 9.8.
Kaas-Petersen, Rs., Politim., Vordingborg, 3.12.
Kabell, Ebba, f. Qvistgaard, 21.10.
Kaeferstein, Emilie, KS. 9.10.
Kaels, Jorgen, 27.6.
— Marie, 4.1.
— Nicoline, 7.11.
Kafka, K., Vicesk.insp., Aalborg, o. 23.11.
Kaiser, Clara, 1.6.
— Gudrun, E., f. Jacobsen, 15.7.
Kálisch, Arn., Dr. jur., Sprogl., Ronshoved, o. 30.10.
Kalmer, H. B., Civiling., 22.6.
Kamper, Kathr., f. Zehngraff, 27.11.
Kamronn, N., Gartner, Aarhus, 7.8.
Kann, Cecilie, 10.4.
Kantorowitz, Emily, f. Bloch, KS. 11.11.
Kany, Ove V. K., Faktor, 8.7.
Karlshøj-Nielsen, Holg. A. og H:
— Ragnh. E., f. Carstensen, KS. 20.8.
Karner, Jens E., Afd.ch., 3.3.
Karsten, Ellen, f. Monrad, 21.11.
Karstens, Nora, 6.2.
Kaspersen, Anna M., Kokkenchef, KS. 7.2.
Kastrup, Bethy, f. Steen, 1.6.
Katz, Joh., Frue, Viborg, o. 27.4.
Kauffmann, Vilh. Joh., KS. 12.6.
Kaufmann, Vill. M., KS. 20.4.
Kayser, Kr. V., Kontorchef, 18.4.
Kegel, Einar, 12.11.
Keil, Frieda Anna, KS. 23.7.
Keiser-Nielsen, Sv., Læge, Poulstrup, 10.8.
Keller, Fr., Mobejhdl., 15.12.
Kelsted, Knud, Overlæge, o. 28.7.
Kerach, Emmy C., f. Helsted, KS. 7.12.
Kempfert, J. J. H. M., Husflidsarb., KS. 23.9.
Kerff, Lilian F. E., f. Caneron, 26.9.
Kestenholz, Agnes V. A., KS. 22.7.
Kettel, Borge, Dir., 11.1.
Kiefer, Carl, Gross., 2.3.
Kieler, J. E., Læge, Horsens, o. 19.12.
Kiellerup, Aa., Maskinfabr., 23.4.
Kierkegaard, Marie A., 21.2.
Kierulff, Carl Joh., Dir., 2.11.
Kildeby, H., Højskoleforst.*, Sognepr.* t. Ørslev, 18.7.
Kinzi, Agnes Kirstine, KS. 15.10.
Kirkeby, Anker, Red., 27.1.
Kirkebye, A. W., Gross., o. 11.7.
Kirkegaard, Ellen A., KS. 20.10.
— Har., Urm., 21.6.
Kisby, Peter, Overoff., 16.7.
Kisbye, E. L. L., Lab.mester, NBS. 17.10.
Kiær, Otto, 14.8.
— Rolf, Gesandt, Bukarest, 4.8.
Kiorboe, A. M., Jordem., 29.8.
Kjeldsen, A. P., Dyrlæge*, Skjodstrup, o. 13.8.
Kjeldsmark, Ax., Fuldm., 20.1.
Kjellander, Mathilde, 19.4.
Kjellerup, Ragnh., Malerinde, 14.7.
Kjersgaard, Fritz O. P., Overbetj.*, 15.8.
Kjerulff, Osc. C. E., Kobm.*, KS. 27.7.
— Viggo, 15.8.
Kjerulff-Jensen, Gerda S., KS. 21.5.
Kjær, Anna Cathr., f. Gronwald, FS. 24.4.
— Erik, Gross., 12.3.
— Jacob, Snedkerm., 15.8.
— Johs. Snog, Civiling., 27.5.
— Kai, Dir., 30.3.
Kjærgaard, Ane, Antikv.hdl., 8.9.
— Hans, Overlæge, Dr. med., Horsens, 6.4.
— Soren, Sparekassedir., MA.*, Vinding, o. 23.11.
Kjærgaard-Jensen, Sigrid, Professorinde, 11.12.
Kjærsgaard, C., Overlærer*, Borgmester*, Sæby, o. 24.10.
— Ejnar, Repr., 25.4.
— Greis, Skomagerm., 18.12.
Kjærulff, Gurli, 1.6.
— Wm., 16.3.
Kjoller, Alfr., Fot., Allinge, o. 6.6.
Kjortzholtzen, H. J. P. J., Cigarhdl.*, KS. 27.12.
Klanowski, K. M., f. Svendsen, FS. 8.4.
Klasen, Willy, Pianist, Prof., 24.3 i Wien.
Klein, Aug. E., Overgartner*, 13.3.
— Ax. V., Ing., NBS. 30.12.
— Hannib. Aug., Kobm.*, 8.8.
— Viggo, Trafikkontr., 5.11.
Kleis, Kirsten, E. e. Overing., 6.2.
Klenow, Erna, f. Schou, 1.10.
Klingenberg, K., Kontorchef*, o. 25.2.
Klingspor, Aage O., Maskinm., KS. 4.3.
Klinkwort, J. E., Havnearb.*, KS. 21.2.
Klit, N., Entrepr., o. 3.5.
Klitgaard, Carl, Forf., Postm.*, Hjørring, 1.7.
— Hans, Gross., NBS. 5.11.
Klitgaard-Jorgensen, Johs., Tandlæge, 11.7.
Klog, Margr., E., Bogo, 10.4.
Kloster, P. G. J., Red., KS. 25.1.
Klougart, Kirsten, E. e. Forst., 16.5.
Klungseth, Bjorn, Dir., 12.7.
Klüwer, Magnus, Kobm., Middelfart, o. 9.9.

Knub, Inger, E. e. Civiling., Aarhus, o. 24.5.
Knudsen, C. M. C., Lok.instr. i DSB, Fredericia, 28.4.
— Elvin, Kptl. (S) i Fodf., KS. 25.1.
Knuth, Agnes, Baronesse, 1.8.
— Chr., Greve, Egelokke, 29.5.
Knuthsen, Aug., Dyrlæge, Horsens, o. 30.12.
Knofler, Nora Elwira, E., o. 15.1.
Koblen, Sv., Dyrlæge, Sejro, 6.2.
Koch, Anna Cec., 22.6.
— Astrid, 3.1; M: Handelsgartner, K. Værlose.
— Bertha M., f. Andersen, FS. 6.12.
— Cecilie, 17.12.
— Dagny, f. Kobbernagel, 3.11.
— F. J., Taxavognm., 21.12.
— Hansine Petr., KS. 20.11.
— Karen M. V. E., Boghandler*, KS. 17.9.
— Karen E. Tang, KS. 24.6.
— Søren, 9.9.
Kock, Aks. A., Bagerm., KS. 31.10.
— Hans Chr., Handelsgartner, Frederikssund, 16.4.
Koefoed, Edle Andrea, 26.9.
— Frode, Gross., 20.7.
— Holger, Bankbest., 22.12.
— Poul R., Hovedbogh. i Bikuben, 22.3.
Kofod, Holg. Fr., Typograf, FS. 22.10.
— Johanne, f. Isberg, 12.11.
Kofoed, A. J., Postkontr., 12.4.
— Ellen, f. Jessen, 13.12.
Kolbe, A. H., Regnsk.ch. 2.12.
Kolbye, Dagmar, 1.1.
Kongsberg, K. Juul, Stenhuggerm., 16.4.
Kongsfelt, Carl, Fabr., 13.2.
Konnild, Karen, 29.6; M: Tandlæge.
Korch, Elisab., Frøken, 14.9.
— Viggo E., Pers.chef, NBS. 11.7.
Kornbech, Yrsa, 21.11.
Kornerup, Bjørn, Overarkivar, Ordenshistoriograf, Dr. theol., 5.11.
— Ebbe, Maler, Forf., o. 9.5.
— Karen M., f. Trolle, 30.10.
Korsgaard, Ellen Gersdorff, f. v. Cappelen, Nyborg, 16.4; M: Ing.
Kort, Anna Dorthea, E., 30.11.
— Hans Fr., 9.4.
Korup, Sophus, Konsul, Frederikshavn, o. 17.4.
Krag, Alma M., E., KS. 4.2.
— Erna, E., 9.3.
— Hans, Monting., 14.2.
— Maur. T. B., Ing., o. 11.1.
Kragh, Emil Johs., Fabr., KS. 3.9.
— Emmy, f. Helsted, 6.12.
Kragh, Laur., Lok.forer*, Vejle, o. 13.11.
Kragh-Hansen, Hans, Politiass., 10.5.
Kragh-Müller, Marianne, f. Thaning, 14.3.
Kramer, Nanny, o. 22.11; M: H.
Krantz, Charl. Rathje, Korsør, 17.8.
Krarup, Alb., Forvalter, NBS. 2.4.
— H. Chr., Arkitekt, 13.10.
— Karen, 27.9; M: P.
Krarup-Smith, Ellen, 17.4.
Kraul, Bernh. G., Tilskærer, KS. 15.7.
Krause, Elna Kirstine, 20.8.
— Lis Annelise, f. Wernersson, o. 1.3; M: Helge.
Krautwald, Arvid, ORS. 26.3.
Krebs, Ad. W., Civiling., 4.5 i Sydney.
— Harald E., Molleejer, Lynge, 14.12.
Krenchel, Johanne, E. e. Overing., 10.12.
Krener, G. W., Sekr.chef*, 7.9.
Krey, Johann, Læge, Dr. med., Sønderborg, o. 24.11.
Kriegel, E. J., Pensionist, KS. 9.7.
Kristensen, A. K., Læge, 23.10.
— Ejn., cand. jur., Lynæs, 5.9.
Krog, Anna, f. Hummer, 4.9.
— Ellen, f. Topsoe-Jensen, 25.3.
Krogh, Arent, o. 30.1.
— Caroline Marie, f. Elholm, 3.1.
C. C. F., Insp., Ebberødgaard, 6.6.
— Else Dorthea, f. Alstrup, 12.11.
— Hans K., Komm.arb., KS. 1.8.
— Poul Hother, Posteksp., 10.8.
Krogh-Lund, Gudrun, Frue, 21.1.
Krohn, Joh. T. S., Overbetj.*, KS. 17.12.
— Thora C. E., Oversygepl., FS. 25.2.
Kroll, Astrid, 29.3.
Kromann, Anna Lene, E. e. Bankdir., Ribe, o. 9.12.
— Hansigne, Lærerinde, KS. 17.9.
— Peter Thv., 26.3.
— Th., Fabr., 21.7.
Kronstam, Meta, o. 6.8; M: H.
Kronstrøm, Anna, 30.12.
Kruchov, E. C., Sygehuslæge, Hvidbjerg, 21.4.
Krumhardt, Anna Petr., f. Poulsen, KS. 4.4.
Kruse, Jens, 12.12.
— Peter E. F., Havnearb., KS. 25.11.
— Thora Em. J., KS. 20.8.
Kryger, Anna, Frue, 20.5.
Krüger, Ferd., Olderm., Drejerm., 12.2.
— Halfd. O. N., Install., FS. 14.8.
— Margit, 14.3; M: Sv. Aa.
Kryger, Marinus, Skom.m.*, KS. 11.6.
— Poul, 27.6; H: Ellen, f. Skovgaard.
Kryssing-Berg, Aase, 23.9.
Kroll, Joh. R. L., KS. 8.10.

Kroll, Rob., Dir., 7.10.
Kroyer, Magda Elisab., 28.4.
— S., Lods*, Jorlunde, 20.3.
— Thv., Montor, KS. 9.4.
Kunst, Pouline, f. Friis, NBS. 2.12.
Kunze, Jean, Handelsgartner, 18.2.
Kvenild, Agnes, Frue, 3.1.
Kyed, Niels, Gdr.*, Seest, o. 15.2.
Kühle, Sejer, Forf., Kontr., 20.10.
Kühnau, Anna M. J., f. Hinze, KS. 18.7.
Kühnel, Ingeborg, Frue, St. Taarnby, o. 18.12.
Kymer, Margr., f. Brockmeyer, 19.9.
Kähler, Sv. Herm., Disp., KS. 4.3.
Kæmpfner, Ingeb., o. 26.8.
Kæstner, Christine H. S. A., FS. 10.4.
Kobke, Chr., Solvsliber, KS. 4.1.
— Søren, Kapt., KS. 6.3.
Kohler, Carl Fr., Arbm., KS. 16.9.
— Fanny Sibbern, 19.4 S: Poul.
Könecke, Georg, Stfst., 29.4.
Konig, Hedvig Marie, KS. 27.5.
König, Melitta, f. Otto, 27.4.
Korner, Camilla, 21.1.

Lading, Hilda, Frue, 3.10.
— Mathilde, Frue, 7.1.
Lage, Henning, Overregistr., 27.4.
Landau, Bertha C., Musikl., KS. 10.7.
Landers, Eugen, Bagsv., o. 25.7.
Lang, Carl Alb., Skibsf., o. 7.5.
Langballe, J. Vilh., 30.12.
— Johs., 20.3.
Langberg, Anna Kath., KS. 24.6.
Lange, Gertrud M., 9.10.
— Henriette A., f. Hinge, 6.1.
— Karen Margr., 24.8.
— Paula, Overlærer, 3.1.
Langeland, Chr., Snedkerm.*, Mejerieier, 2.3.
Langelo, Tove, 20.8.
Langelund, Sigrid, f. Carstensen, Hesselager, 10.6.
Langhoff, Chr. Boegh, 23.12.
Langkilde, Ejler, ORS., 11.6.
— Knud C., Korresp., KS. 14.3.
Langkjær, Louis, 2.12.
Langkow, Helge, Fotohandl., Korsor, M. 8.1.
Langmann, Harald, 26.6.
Lanng, Chr., Kobm., Aarhus, o. 12.11.
Lanthau, Anna, 18.8.
Lapain, P. Chrf., Murerm., 27.9.
Larsen, Absalon, Prof., Dr. thechn., 2.1.
— Alb., Overværkm., 14.11.
— Alb. P., LRS., Hong, 27.10.
— Anna, Operasangerinde*, f. Jensen, KS. 7.8.
— Arthur A. F. W., Skuesp.*, 29.3.
— Ax., Civiling., Aalborg, 13.6.
Larsen, Gerda, Dir., 27.6.
— Ida A., f. Weberg, KS. 5.7.
— L. P., Korpsoff., 1.1.
— Niels M., Dir., Civiling., Korsor, 28.4.
— Wald., Skoleinsp.*, o. 5.7.
— Viggo, Skuesp.*, KS. 7.1.
Lassen, C. F., Oberstl., Aalborg, 1.1.
— Chr., Gdr., Kegnæs, 4.4.
— Inger, Skuespillerinde, o. 31.12.
— Ivar, Major, Caracas, o. 18.1.
Lau, Vilh. Const. Eck., Værktøjsm., KS. 28.8.
Lauge-Christensen, Martinus, Dir., 18.1.
Lauridsen, Magdalene, Forst., Soro, 5.7.
Lauritsen, H. M., Fyrm.*, 11.9.
Lautrup, Ellen, f. Degenkolv, 10.1.
— Joh. Nic., Maskinm.*, 15.11.
Lawaetz, Ferd. O. V., 15.5.
— L., Propr.*, Skælskor, o. 6.3.
Laybourn, Agnes, 25.9.
Lees, David, Driftsbest., NBS. 9.4.
Leffler, Eva U., f. Thorup, KS. 30.7.
Lehmann, Adolf, 11.3.
— Hilda J. K., KS. 4.3.
Lehmann-Weber, Vera, 7.2.
Lehn, Marius, Skytte, Gorup, o. 6.11.
Lehner, Margr., 10.12.
Lehtouen, Aino J., 1.10.
Lehwald, Georg J., Propr., ML.*, Lyngby, 17.9.
Leibolle, Jorgen, Math, KS. 31.10.
Leidicker, Joh. F., f. Dreyer, KS. 15.4.
Leisner, Anna Marie, o. 10.5 i Herlev; M: Holger.
Lekytie, Paul, Kapelm., Vejle, o. 3.11.
Lemvigh, E. C., Godsejer, Froken, Algistrup, 23.1.
Lennert, Karen C., 15.3.
Lerche, Chr., Kammerherre, kgl. Kommissarius*, 15.1.
Lerche-Thomsen, P., Amtskontorchef, Hospitalsforst., Ribe, 14.12.
Leth, Holger, Dir., 8.3.
— P., Forstel.*, Augustenborg, o. 6.10.
— Trine, Tandl., Froken, NBS. 9.4.
Leth-Espensen, Espen, FS. 25.9.
Letner, Hans, Gross., 16.8.
Leudesdorff, Ax. H.; Br: Knud.
Leveau, E. A., Gronthdl., KS. 7.1.
Lewenhaupt, Marie, 16.3.
Levin, Carl, Chauffør, 7.6.
— Ellen, 3.2.
— Nachman, o. 24.8.
— Oscar E., Gross., 30.4.
Levinsen, Helle, o. 5.1; M: Dommer, Aabenraa.
Lhoir, Agda, Frue, 27.2.
Lichtenberg, Frants, Civiling., New York, 22.6.

Lieberkind, Thv. Marius, Konditor, KS. 31.5.
Liebst, Aa. Vilh., Afd.ch., 27.4.
Liisberg-Larsen, Else, 24.5.
Lilja, Ch. H., Guldsmed, 16.8.
Lillelund, Edith E., f. Hellquist, KS. 9.11.
— Hans A., Filialdir., o. 30.4.
Limb, Mary, 6.2.
Limschou, Jack., Sprogl., 4.3.
— Knud, Værkm., 14.1.
Lind, Ax. W., Forr.best., KS. 11.3.
— Bent, Glassliberm., 15.3.
— Clara Marie, Elisab., f. Kuchenbecker, 26.12.
— Dagny, Frue, 4.12.
— H. H. P. E., Musiker, KS. 12.11.
— Hans, Lokom.fører*, Skanderborg, o. 13.11.
— Hjalmar, Violinist, KS. 12.9.
— Lili, Frue, 25.11.
— Marie, 3.4; M: Sv.
— T. Cottchen, Snedkersv., KS. 25.2.
Lindahl, Marie, Skoleinsp., 30.6.
— Soph. J., Stoberiarb., KS. 19.6.
Lindberg, J., Skotøjsfabr., 5.10.
— Johanne F. A., f. Gronemann, NBS. 8.1.
— Marie K., 20.5.
— Vilh. C., Typograf, NBS. 16.1.
Lindemann, F. E. M. T. S., Overporportor*, 7.8.
— Gerda, Hjemmesygepl., 14.2.
Linden, Wald., Blikkensl.m., 2.2.
Lindenberg, Karen M., 28.11.
Lindhardt, Dagm. E. J., f. Lindhardt, FS. 18.11.
Lindstrøm, Ebba H. M., 6.11.
— Hans P., Styrm., 23.11.
Linné, Agnes Valborg, 26.8.
Linnet, Angela, 12.9.
— Anton, Gross., 12.4.
v. Linstow, L. G. H., Postm.*, Jellinge, 7.1.
Lipinski, Margot E., o. 21.8.
Lippert, Carol. Emilie, f. Jørgensen, KS. 29.10.
List, Dagm. M., f. Hansen, KS. 27.6.
Lockley, Harry, 2.12.
Lodberg, Iris S., f. Vogtmann, KS. 3.6.
— Vilh., Dir., 19.9.
Lohmann, Knud O., Chauffør, KS. 18.11.
— Magd., f. Rosengaard, FS. 10.4.
Lonsdale, B. C., f. Comtesse Scheel.
Lorentz, Aks. Em., Korresp., 7.7.
Lorentzen, C., Havnem., Sønderborg, o. 10.9.
— K. J., Trafikkontr., Holstebro, o. 11.11.
Lorenzen, N. M., Postm.*, Bogo, 25.11.
Lorenzen-Talskov, J., 9.10.
Lotinga, Aage, Politiadv.*, 11.10.
Lottenburger, Frida, Froken, 5.6.
Lottrup, Ax. A., Kabelarb., KS. 11.5.
Lotz, Jørgen, Civiling., 30.5.
Lous, Knud, Gross., 1.12.
Lublin, Julie, f. Barett, 18.11.
Ludwig, Ragnh. U. S., f. Lindahl, KS. 8.10.
Ludvigsen, Laur., Forf., o. 10.7.
— N. M., Skoleinsp., 24.5.
Lumbholtz, Alfrida, o. 18.1.
Lund, Ane Sophie, Ass., KS. 15.11.
— Anna Elise, 30.9.
— Betty, f. Meyer, Oberstinde, KS. 7.3.
— Carl Chr., Prok., 4.3.
— Carl Joh., Gross., 3.3.
— Ellen, f. Henrichsen, 6.4.
— Ernst J., Cigarhdl.*, KS. 12.8.
— Frode, Dir., Malmø, 3.7.
— Georg Chr., Gross., 24.8.
— Julie, 9.11.
— Karen, Hushl., 21.7.
— Karl E. P., Vognm., KS. 27.12.
— Knud Em., Ovnbygger, KS. 12.1.
— Peter Ch., Maskinch.*, Korsør, 25.12.
— R. N., Stabssgt., 3.4.
— Thekla Alfrida, 13.12.
— V. A. J., Organist, KS. 25.9.
— Vilh., Typograf*, 29.4.
Lund-Andersen, Erik, Dommer*, 17.6.
Lundberg, Anna L., Syerske, KS. 29.4.
Lundborg, Wolther Alfr., 30.10, Mallorca.
Lund-Christjansen, Sv., Skovrider, Ulfborg, 12.4.
Lundeby, Reinh., Musikl.*, FS. 7.8.
Lundgart, George, Tapetsererm., 7.1.
Lundgren, Astrid, f. Pagh, 24.11.
Lundsgaard, Johs. A., Gdr., K. Værløse, 25.4.
Lundsteen, Anna E., E., FS. 29.5.
Lundstrøm, Wilh., 20.12.
Lundt, N. N. L., Postkontr., Aalborg, 3.5.
Lunn, Bodil, f. Malling, 24.11.
— Torben Schaldemose, o. 3.1.
Lurgenstein, Marie F. P., f. Goth., FS. 11.12.
Lybye, Knud, Dir., Oberst, 8.4.
Lycke, Peter, Rødding, o. 13.6.
Lykke, Anker, 15.4.
Lykke-Thomsen, Gudrun, Tandl., Esbjerg, o. 4.6.
Lylloff, Eva, 19.2.
Lyng, Orla, 27.4.
Lyngby, Jan M., Ing., 3.12.

Lynge, Ant., Hovm., 17.9.
— Fr., Kolonibest.*, MF., Egedesminde, 31.10.
— Geert Carl, Gdr., Eskildstrup, o. 7.1.
Lyngfeldt, S. J., Maskinhdl., Aarhus, o. 10.9.
Lynæs, Yvonne, Transl., f. Sjöör, 28.4.
Lystrup, Magna, 5.3.
Lütken, Rigmor, Frøken, 29.9.
Lützen, Ebba Carla, f. Cohn, 12.5.
— Vald., Kobm., Konsul, Thorshavn, 9.11.
Lützhoft, Agnes N. M., f. Stralendorff, KS. 30.12.
— Metha, Stiftsprovstinde, Odense, 27.1.
Lærum, Ingrid, Massose, 21.11.
Loffler, Holger, 22.7.
Lonborg-Jensen, Polly, 4.5.
Lonholt, V., Arkitekt, 14.10.
Lovdal, Gertrud, f. Wiggers, 14.5.
— Lars S., Gdr., Srfm., Krogstrup, o. 3.1.
Lowe, E. L. R., Musiker, KS. 24.10.
— I. Ruth, f. Carlsen, KS. 7.11.
Lovenfeldt, Axelena, f. Gärtner, 23.5.
Lovenskjold, Marie, 29.7.
Lowenstein, Thv. A., Litograf, KS. 30.17.
Lovgreen, Ed. Lars, 4.10.
— Ida E., f. Klein, KS. 8.2.

Maahr, P. F., Graver*, FS. 22.2.
Maaloe, Agnes L. J., 17.8.
Maare, Olga, Frue, o. 18.9.
v. d. Maase, Ingeb., Stiftsdame, 24.7.
Machalet, Heinr. W., 9.6.
Mackeprang, Johs. Fabr., Gdr.*, Haderslev, o. 2.12.
Madelung, Birgitte E., Frue, Soro, 11.11.
Madsen, A. F. M., Postm.*, Odense, o. 2.7.
— Hans, Musikdir.*, Karise, 11.7.
— Jens Kr., Overbanem.*, KS. 8.11.
— Johs., Sognepr.*, o. 14.11.
— N. J., Insp.* v. Rigsd., 3.7.
— Thorvald, Dir.* f. Scruminst., Dr. med. & jur., 14.4 og H:
— Misse, f. Gad, 17.10.
— V. Hovmand, Amtsvejinsp., Nyk. F., 22.8.
— Viggo, Apoteker, 13.3.
Madsen-Mygdal, N. P., LRS., Lektor, Dr. jur., 1.6.
Maglekilde-Petersen, C. J., Ing., 1.5.
Mailand, Anna M., Frue, KS. 18.12.
Mailind, L. P., Overoff., 14.1.
Maimann, Louise L., KS. 8.4.
— Vilh. Chr., 8.12.
Malling, Thora, Frøken, 3.2.
Malthe, Martha, Miss.*, 11.11.
Mammen, Ingeborg, f. Petersen, KS. 25.10.
Mandahl-Barth, Kristine, 21.11.
Manford, F. M., Gross., Kolding, o. 16.2.
Manniche, A. L. V., Ornitholog, Direktor, 7.1.
Mansa, Ellen Louise, Sprogl.*, 23.1.
Mansfeld, Ole M., Stfst.*, 7.3.
Manslev-Christensen, Aa., Insp. v. Nr. Hosp., o. 31.12.
Marcher, Marie, f. Worm, 9.1.
Marckmann, Hedevig K., KS. 22.6.
Marcus, Emma, KS. 3.8.
Marcussen, Jørgen, cand. polyt., 9.2.
Maretti, Marius, 16.11.
Mariager, S., Taksator, 13.2.
v. d. Mark, Herm., Dir., Roskilde, 21.4.
Marke, Aage, Ing., o. 6.8.
Marker, Sig. Johs., Insp., 14.11.
Marott, Ellen, 1.4.
Marquardsen, Oskar, Overoff., Tonder, 23.7.
Marschall, Thora, 27.9.
Marschwitsz, Erik P., KS. 22.10.
Marstrand-Dahl, Mary, f. Oest-Jacobsen, 19.12.
Marte, Frode, Bankbest., o. 16.1.
Martens, Anna, 17.11.
— M. Th., Gross., 12.3.
Martin, L., Læge, Middelfart, o. 22.5.
Martini, Dorothea, f. Ronne, 18.12.
Martinus, Anna C., 3.4.
Massinen, Anders W., Arbm., KS. 4.1.
Mathiasen, Georg E., Generalkons., Maskinfabr., 2.9.
Mathiesen, Oscar, Prof., Kunstm., 28.12.
Matzen, Goti, f. Meier, 11.4.
Matzewist, Rub., KS. 26.9.
Mayntz-Clausen, Mimi, 10.5.
Mechlenburg, Andr. Cl., Maskinm., 18.12.
Mehlsen, Gudrun R., f. Bertelsen, 28.10.
Meier, Soren L., Smed*, FS. 21.10.
Meilstrup, Agga, 14.10.
Meinertz, Laura, 20.8.
Meinhardt, Emilie N., f. Jacobsen, KS. 30.12.
Melbye, Alma, 14.9.
— Viggo, Overportor*, 10.2.
Melchior, Dagmar, 27.9.
Melchiors, Elisab., 2.2; M: Jørgen.
Meldal, Astrid, 7.1.
— Edith Elly, f. Duus, o. 10.5; M: Alfr.
Mellerup, Christine, 5.9.
Mench, Arvid, Prok., 24.6.
Meng, Elna, f. Persdottir, KS. 11.6.
Menz, Poul W., Forgylderm., o. 26.3.
Mertz, Anna Math. C., NBS. 12.11.
Messerschmidt, Hans, Soro, 23.4.

Meurlin, Louise, E., 9.3.
Meyer, A. K., Goldman, E., 5.3.
— Bessie, 28.9.
— Cecilie C., 8.3.
— Clara, f. Jessen, 14.5.
— Dagm. A. B., KS. 18.6.
— Doris, Frue, Rudkobing, 13.3.
— E. Tuxen, Landskabsmaler, 25.11.
— Edith, Ass., 29.10.
— Elisab. M. R., Froken, NBS. 3.9.
— Elna Charl., Syerske, KS. 27.11.
— Fritz, Snedkerm.*, KS. 1.7.
— Inga, 18.10.
— Joh. H. K., Specialarb., KS. 10.12.
— Martha, f. Reissmann, 29.9.
— Meta, 12.1.
— Poul, ORS., o. 30.9.
— Rich. V., Bankdir., 8.4.
— Roland, Inkass., KS. 20.5.
— Theod. J. A., Vognm.*, FS. 29.4.
Meyer-Radon, May, 14.4; M: Walther M.-R.
Meyling, Knud, Insp., cand. theol., 9.8.
Meyn, Niels, Forf., o. 18.4.
Michelsen, P. U., Kaptajn, Hof- og Ordensjuveler, 21.10.
— Vilh., Koncertsanger, o. 13.6.
Mikkelsen, M. P., Sognepr.* f. Felsted, 19.10.
Milandt, Anders P., Former*, 6.8.
Minet, M., Snedkerm., Aarhus, o. 20.10.
Miskow, Gudrun, f. Langkilde, KS. 18.5.
Moe, Caro, 23.3; S: Bjorn.
— Johs., o. 13.3; H: Eva.
Mogensen, Ax., Læge, Hjorring, 21.5.
— Edle, E. e. Rektor, o. 18.3.
— Erik, Overlæge, Dr. med., Herning, o. 21.2.
— Joh., f. Balslev, E. e. Provst, 30.11.
— M. A., Dir., o. 3.3.
Mohr, Ane Cathr. E., f. Plambeck, 27.9.
— Frederikke, f. Lund, 11.5.
— Ingeborg, f. Moltzen, 31.10.
Mollerup, Minna A. M., f. Bornhoft, KS. 7.1.
Moltke, Ivar, Hofjægermester, Greve, cand. polit., Lystrup, 10.5.
Momberg-Jorgensen, H. C., Forsogsleder, Dyrlæge, 21.2.
Momme, Ada Elise, f. Klitgaard, 26.11.
Monies, Paula, f. Kolmizansky, KS. 3.4.
Montandon, Ebba E., f. Tillge, KS. 24.6.
Monty, Anna Cl. F., KS. 28.10.
Mortensen, Hans, Dir., 19.6.
— Harald R., Kustode, Astronom, 6.2.
— M. R., Toldkass., KS. 16.2.
Morthorst, Elise, f. Waagepetersen, o. 16.1.
— Th., Smedem., Hellevad, o. 29.11.
Morville, Sofie, 9.2; M: Seminarieforst.
Motzfeldt, Ketel, Forf., KS. 5.11.
Mourier, Sigrid, f. Schwartz, 11.11.
Mouritzen, Anna, f. Bjornestad, 25.8.
— J. G., Kaptajn, Dir., 9.2.
Moussuri, Maria, Froken, NBS. 30.7.
Moustgaard, Else, 19.10; M: Niels.
Mucka, Sofie, f. Chalna, KS. 12.11.
Muldskreddal, Peder, Fyrboder, NBS. 16.1.
Mule, Carl, Læge, Herlev, o. 4.1.
Muller, Dan., Vildthdl., Svendborg, 29.6.
Munch, Astrid, f. Krag, 25.12.
— Birgit S., f. Sorensen, KS. 6.11.
— Ejn. Chr., Tomrerm., KS. 11.12.
Munck, Alfrida I. J., KS. 9.12.
— Michaline, E., KS. 11.3.
— Viggo W., Vejer og M., 13.9.
Mundt, Holger, Arkitekt, Sonderborg, o. 24.12.
— Olga, E. e. Læge, 8.4.
Munk, Ina, f. Beckwith, 22.12.
Munksgaard, Ingemann, Dir., Odense, 14.7.
Mygind, Marie, Lærerinde, Odense, o. 30.11.
— Niels, Overforv., Aarhus, o. 27.4.
Myhlenberg, Hans, Kunstmaler, Humlebæk, o. 18.5.
Mühlhausen, Carl F. T., Toldbetjent, NBS. 30.12.
— Clara Marie F., NBS. 8.1.
Myhre, Caja E., f. Bech, Fabrikinsp., 3.10.
Müller, Ane Marie Sofie, KS. 12.8.
— Cecilie, Froken, 3.12.
— Erna Orsted, KS. 11.12.
— Helge, Civiling., o. 24.7.
— Hulda, Froken, 19.4.
— Minna, Rest., 5.10.
— Peter, Beregner, o. 31.3.
— Rigmor, 20.12; M: Dir. E. M.
— Theodora, Skoleinsp.*, M. 10.10.
Münter, L. S., Stationsbest.*, Thuro, 30.1.
Myrhoj, Ellen, Frue, 28.6.
Mærsk-Andersen, Clara, 27.1.
Moballe, E., Overbibl., 13.10.
Molgaard, Anna, f. Erlander, 17.6.
— T. N., Civiling., NBS. 12.2.
Moller, Aage, Kontorchef, 14.11.
— Aage, Propr., Kjærbygd., o. 20.11.
— Agnes, Tandlæge, Froken, Aarhus, 19.11.
— Anders P. Jul., Fyrb., FS. 20.12.
— Anna, Froken, M. 6.9.
— Anna, f. Engel, 21.12.
— Anna Cathr., f. Heftye, 31.5.
— Carl Andreas, o. 4.10.

Møller, Carl Chr. H., Ciselør, NBS. 3.12.
— Christen, Dir., Prof., Dr. phil., 7.5.
— Dorthea, Fruen, Nyk. F., 22.4.
— Einar, Tobakshdl., o. 13.12.
— Ellen, f. Bang, 16.3.
— Ellen Stefana, f. Steffensen, E. e. Rodem., 9.2.
— Eugen K. G., Remisearb., KS. 5.8.
— Fr. Vald., Skibsf., Thurø, o. 23.11.
— H. O., Snedkerm., 3.1.
— Hertha, f. Benckner, 18.6.
— Ida, f. Thostesen, 26.1.
— J. A., Kroejer, Kbhm., Karsemose, 20.1.
— Jensine, Gdr., Ronhøj, 12.3.
— Joh. Kirstine, 8.12.
— Joh. Marguerite, f. Rakers, 28.11.
— Kathinka, E. e. Bagerm., o. 29.1.
— Kirstine, f. Petersen, 8.2.
— Martin, Viktualiehdl.*, 11.10.
— M. S., Tømrerm., Horsens, 21.12.
— N. C., Dir., Viborg, 5.5.
— Niels C., Apot., mag. sc., Risskov, 1.7.
— Niels S., Afd.ch., 7.11.
— Olga, f. Andersen, 8.4.
— Peter, Kbhm., 27.9.
— Peter, Smedem.*, 7.11.
— Rich., Dyrlæge, Hong, 4.12.
— Sigfred, 19.9.
— T. P. A., Postm.*, Kapt., 4.4.
— W. G., Disp., 26.11.
— Vilh., f. Nielsen, 11.7.
Mollgaard, Rob., Vognm., o. 28.11.
Molner, Poul, Gross., 7.11.
Monsted, Knud Vilh., Overrev., 1.7.
— Marie, f. Bjerrum, 13.11.
— Peter H., Viceskoleinsp., 31.6.
— Sv. V., Argentina, 7.10.
— Will., Gross., Dir., 11.4.
Morch, Johs., Læge, Ringsted, 22.2.
— Peter Jul., 28.6.
Morck, Aage Will., Repr., 5.9.
— Helga, E., KS. 30.1.
Mork, Katinka, Vaskeriejer, 28.9.

Naeve, H., Arkitekt, Sønderborg, o. 20.2.
Nathan, Channa M., Frue, KS. 6.3.
— Doris J. E., E., f. Krause, NBS. 8.1.
— Thekla, 18.8.
Neble, Harriet N. J., Kontorchef*, KS. 4.9.
Neckelmann, Jenny, Frue, NBS. 28.3.
Nedergaard, E. P., KS. 9.12.
Neergaard, Bernh. C. T., Cementstøber, FS. 29.11.
Neergaard, Ebbe, Dir., Forf., cand. mag., 2.8.
Neergaard, Edvard, 27.5.
de Neergaard, Th. Bruun, Dir., cand. jur., 15.11.
Nees, Chr. E., Tlf.mester, 6.6.
Neiiendam, Johs., Slagterm., o. 3.8.
— Louis Carl, Opsynsm.*, NBS. 5.2.
Nellemann, Laur., Snedkerm., 30.5.
— P. V., Dir., KS. 25.7.
Neumann, Agnes Petrea, KS. 3.4.
— Ida, 20.9.
— Sonja A. A. B., NBS. 30.12.
Neuschwang, Anna, Defektr., 12.12.
Newman, Jane, 11.6.
Nexø, Margr. Andersen, 3.7.
Nicolaisen, Peter, Postkontr., Sønderborg, 13.11.
Nielsen, Adolf Emil, Civiling., NBS. 19.11.
— Adolf, Forstel.*, Skalbjerg, 3.3.
— Anton, Gross., Skibsprov.hdl., bkg. 26.2.
— Ax. E. P., Post- og Telegr.kass., Aarhus, 10.5.
— Chr., Rektor f. Eftersl., 26.4.
— Frede Bogh, Socialinsp., Grenaa, o. 19.2.
— Hans Poul, Kapelm., 24.5.
— Harald, Forf., mag. art., o. 19.12.
— Harry H. J. Hjort, KS. 4.4.
— Hartvig, Boghdl., Esbjerg, o. 1.2.
— Ida Ulr., f. Simon, Red., Stege, 20.5.
— J. Haastrup, Hotelejer*, 20.11.
— Johs., Bogtr., Hjørring, 27.8.
— Mich., Dir., Borgm.*, Skive, 16.3.
— Niels, Murerm., Fredericia, 19.7.
— N. S., Tømrerm., Odder, 20.3.
— S. B., Oberstl., KS. 5.12.
— Sv., Dir., Slagelse, 15.9.
— T. P., Amtsvandinsp., Haderslev, 30.6.
— Victor, Politikomm., ex. jur., Aalborg, 8.8.
— V. L., Postm., 29.7.
Nielsen-Bugge, Jens, Forst.*, 19.11.
Nielsen-Svinning, H. C., Højskoleforst.*, o. 5.11.
Nilausen, H. P., Lott.kolj., 21.3.
Nimskov, Joseph A. J., KS. 18.9.
Nissen, S. H., Guldsm., Odense, o. 18.7.
Nissen-Petersen, N., Borgm.*, Bankdir., Dyrlæge, Aakirkeby, 30.12.
Nobel, Margr., f. Brendstrup, 12.12.
Nordentoft, Philip, Læge, Højbjerg, o. 28.9.
— Vivia, Børnehavel., o. 8.4.
Nordstrom, Kirstine, f. Andersen, 22.1.
Norgreen, Thekla B. D., 18.6; M: Georg.
Noring, Edv., 1.8.
Norlin, Georg E., Skrædderm., KS. 30.8.
Normann Ingeb., 3.10; Br: L. O.

Normann, Inge, f. Haustrup, o. 29.5; M: Dir., MF.
Norrby, Laur. Barth, Dir., KS. 16.10.
Norrie, Anna Petersson, o. 18.7.
Norsk, Frode, Konf.hdl., 1.10.
Norup, Chr., Slagterm., Kalundborg, 27.2.
— Johs., Læge, U.S.A., M. 21.4.
Nuschky, Carl, 25.4.
Nyberg, Jens, Red., KS. 29.10.
Nyboe, Esther, f. Nielsen, KS. 26.3.
Nyegaard, Laur. Alb., Snedkersv., KS. 29.6.
— Sv. O., Civiling., 23.8.
Nyfelt, Max, o. 22.7.
Nygaard, Frode, stud. polyt., Sønderborg, o. 2.5.
— Marie, f. Rosenqvist, 1.5.
Nyhammer, Alfrida, 21.4; M: Georg.
Nyholm, Edvard, Sognepræst, Aversi, 7.2.
— Joh. Margr., f. Magnussen, o. 11.8.
Nykilde, P. Chr., Skibsf.* i DFDS, 11.3.
Nymann, Emilie Marie, 7.11.
Nymark, Jens, Tglv.best., Aarhus, o. 10.7.
— Theodor Chr., 18.3.
Nürnberg, Harriet, 11.6.
Nystrom, Ida, E. e. Dr. phil., 7.4.
Nørgaard, Harald E., Kok, KS. 27.8.
— Jens Breinh., Gross.*, 21.8.
— Lillemor, f. Grut, 2.9.
— Math. Marie, E. e. Præst, 27.4.
Nørregaard, Johs., 16.11; H: Dorthe.
Nørreheden, Lars, Krim.ass., 24.11.
Nørrelund, Margr., 30.9; M: Asbj.
Nørretranders, Johs., Maler, Ill., 9.8.

Ohlendorff, Oda, f. Møller, KS. 12.12.
Ohlmann, Birte M., E., 8.2.
Ohmeyer, Ingeb., 5.10.
Okholm, Jørgen, Kobm.*, Aalborg, 12.9.
— L. P., Gdr., Højslev, 5.5.
Olesen, George W., Red., Grenaa, 5.2.
— Viggo, Postm., Ølgod, 17.11.
Olivarius, Christine P. R., FS. 29.6.
Olsen, A. G. K., Postm.*, 2.3.
— Anna, Dyrl., Frue, 22.4.
— Chr., ORS., 10.10.
— Chr. M., Forst., Civiling., 7.2.
— Eugenie, f. Neckelmann, 15.6.
— Henning Becker, Politifuldm.*, KS. 15.1.
— Marie, Provstinde, Gudum, o. 23.6.
— Marinus, Landbr.kons., Pjedsted, 24.1.
— Mathilde, f. Neumark, o. 17.10.
— Oluf, Amtsl.*, Nyk. F., o. 25.1.
— Volmer Munch, Dir., Køge, 14.10.
Opffer, Sigrid, Red., 25.6.
Oppenheuser, Leo, 25.12.
Orth, Sofie, E., KS. 23.3.
Oskjær, Knud, Bankbest.*, KS. 1.7.
Osterhammel, Johs., Nærum, 20.2.
Ostermann, E. O., Eksp.sekr.*, 9.10.
Ostri, Paul, Dir., 6.8.
Otterstrom, Hulda, 3.9., E. e. Apot., Korsør.
Ottesen, Rs., Skuesp., 8.3.
Otto, Inge Marie, f. Jørgensen, KS. 28.1.
Overgaard, Alfrida, Frue, 24.7.
— Erh. J., Kobm., 7.7.
— Helga Christine, KS. 12.8.
— N., Propr., Damgaard, o. 28.2.
— J. N., Pastor emer., Silkeborg, o. 26.11.
Owesen, Ehrenfried, Konsul, o. 5.10.

Pade, Emil, Skibsf.*, Snekkersten, 8.2.
Pagrabb, Elvira, Frue, FS. 12.6.
Palby, Laide, 17.6.
Palikiin, Salmon, 13.8.
Pallesen, V. W., Læge, Lodi, Calif., o. 18.1.
Pallis, Dora, f. Deichmann, E. e. Stabsint., 15.4.
Palm, Christiane, f. Jantzen, Svendborg, 2.11.
— Else, f. Kræfting, KS. 20.11.
Palsberg, M. P., Trafikkontr., Aarhus, 19.2.
Palsbo, Valborg Svarre, Red., 3.8.
Palsby, Ludv., Bankier, 14.3.
Paludan, Augusta, f. Wiborg, 10.10.
Paludan-Müller, Nang-Lek-Lot, f. Chahung, NBS. 18.12.
— Olaf, Ing., 27.5.
Parbst, Olivia Henriette, KS. 16.1.
Parsoe, V. V., Civiling., 27.6.
Paulsen, K. H., Kommandør, 9.2.
Pedersen, A. Wilken, Dir., Civiling., Nakskov, 29.6.
— Andr., Kapt. (S), 3.12.
— Arne Nordahl, Sem.lærer, cand. mag., 19.5.
— Chr. A., Gdr., Tjustrup, 8.5.
— Dagny, f. Hostrup, o. 28.3.
— Hans Jessen, Læge* i Esbjerg, o. 19.1.
— N. C. K., Postmester*, Middelfart, o. 30.12.
— N. C. P., Politiass., Randers, 15.8.
— P. Chr., Red.*, Sæby, o. 3.11.
— P. Karl, Gdr.*, Korup, 22.7.
Peetz, Carl Chr., 23.11.
Peetz-Schou, Jul. P., NBS. 12.3.
v. Pein, Hedevig, Froken, o. 1.11.
Peitzsch, Ella, 16.3.
— Jenny Agnes L., KS. 24.7.

Pekkanen, Toivo R., Forf., KS. 3.6.
Perch-Nielsen, Anne L., f. Cloetta, 6.2.
Peters, Karl, Forf., 16.9.
Petersen, Aage, Kobm., MF. Pjedsted, 6.12.
— Aage Agerlin, Postkontr., 11.8.
— Alb., Kunstsm., 12.10.
— And. Chr., Sagf.*, 4.6.
— Ax., Dir., 17.5.
— C. V., Afdel.ing., 24.7.
— Carl Fr., Godsejer, Sallerup, o. 15.9.
— Chr., Hotelejer, Yokohama, o. 30.6.
— E. Brandt, Skibsinsp., Svendborg, 5.3.
— Ellen, Overlærer, Svendborg, 21.2.
— G. K., ORS., Nyk. M., o. 9.7.
— H. J., Propr., Christiansminde, 5.1.
— Holg., Viceskoleinsp., 5.2.
— Holger Carl, Litograf, 5.7.
— J. A., Trafikkontr., Randers, o. 6.2.
— Jenny St. Grimm, KS. 11.6.
— Jens J., Red., Hjorring, 28.1.
— Sof. Fr. A. K. Will., Skuesp., Revyforf., KS. 13.7.
— Vald., ORS. 4.7.
— Vilh. Bjerke, Kunstmaler, Halmstad, o. 14.9.
Petri, O. V., Pastor emer., Lovenborg, 1.1.
Peyrath, Niels Erik, 29.5.
Pfeiffer, Jacob, 29.10; H: Karen.
Philipsen, Marie P., f. Stoltenberg, 17.7.
Phister, Emilie F., f. Grüner, 8.5.
Piester, Marie, 6.10.
Pietruschka, Anna, 5.12.
Pihl, Margr. L. C., KS. 20.8.
Pilegaard, Herm., 12.5.
Pilgaard, R. K., Postm.*, 10.10.
Pinholt, Julie Joh., KS. 14.6.
Piper, Anna C., f. Moller, E., 27.6.
— Fr., Skovrider, Silkeborg, 26.2.
— Gottlieb, Propr., Lyngby, o. 14.3.
Plass, Magda, f. Humle, 2.4.
Plenge, Ella, f. Ebbe, 8.9.
Ploug, Maren, K. F., KS. 27.6.
Plough, Karen, Frue, 18.1.
Plougmann, Ejnar, Kobm., Sparkær, o. 4.4.
Plum, N. M., Biskop, Prof., Dr. theol., 10.7.
Pohlmann, J. J. H. M. P., KS. 15.5.
Polack, Mich., Dir., o. 6.1.
Portved, Knud E., Toldass., Lojtn., Helsingor, 1.2.
Posselt, Fritz F. H., KS. 7.11.
Poulsen, Anders, Sognepr.*, Baago, o. 21.3.
Prehn, Johanne Dora, E., KS. 4.2.
— Viggo, Murerm., 4.3.
Preisler, Frederikke, f. Baadsgaard Bruun, 30.8.
Preuthun, Augusta, 22.3.
Printzlau, E. H. E., Vinduespol., KS. 14.3.
Prior, Anine, E. e. Hofboghdl., 12.8.
— Charlotte, E. e. Provst, 30.1.
Probst, Olaf S., Tandl., 23.8.
Prosch-Jacobsen, Mahon, f. Dantzer, NBS. 30.7.
Prütz, Aug. Alb., Smed, 23.10.
Prytz, Carlos Volmer, 4.10.
Præstrud, Mathilde, 24.4.
Prætorius, Ax., Repr., FS. 6.11.
— Julie S., 22.4.
Puck, Eyć, Prokurist, 21.12.
Puggaard, Ebba, Frue, 17.7.
Puggaard-Moller, Charl. Cathr., KS. 22.6.
Pugh, Sophie, Frue, 3.2.
Pockel, Amanda, 25.7.

Quedens, Karen J. E., f. Schou, FS. 10.7.
Quintero, Ruth L., f. Olsen, KS. 24.8.
Quist, Juliane K. N., Froken, FS. 16.12.
Qvist, Louise, 20.7.
Qvistgaard, Louise F., 22.9.
Qvortrup, Harriet, E. e. Læge, Ronde, o. 12.11.

Raabe, Karen Bodil, Kunstbroderer, KS. 12.1.
Raaberg, Niels, 25.2.
Raabye, Haraldine I., NBS. 26.2.
Raagaard, Nis, 11.10.
Raaschou, Aug. Viggo, 17.10.
— C. F., ORS., Borgm.*, Hillerod, 12.1.
Raaschou-Nielsen, Agnes, 12.7.
Raasloff, Ingeb., f. Aagaard, 16.9.
Raben-Korch, S. P., Lærer, Odense, o. 31.8.
— Viggo, Pers.ch., 9.7.
Rabes, Marie, Frue, 8.4.
Rahbek, Kr. Vendelbo, Red., 2.10.
Rambow, Anna, 14.10.
Rambusch, N. E., Generaldir., Dr. techn., o. 25.6.
Randkær, M. N., Sognepræst, Sundby, 7.4.
Randrup, Sigrid, 20.11.
Rasch, J. A. M., Sporv.fkt., 13.6.
— Julie, Froken, 14.2.
— Juliane, E., Fredericia, o. 6.2.
— Ludvig, Revisor, Ronne, o. 17.1.
Rasmussen, B. A. S., Toldforv., Nekso, 17.6.
— Erik Jorgen, Skibsf.* i Fyr- og Vagerv., 3.2.
— H. A., Toldkass.*, Aalborg, 5.8.

Rasmussen, K. F. J., Ktch.* i DSB., 8.4.
— Knud, Godsejer, Fredsholm, o. 6.3.
— R. P., Husejer, Oldrup, 12.5.
— S. R., Apoteker*, Esbjerg, o. 19.3.
Rassow, Chr., Murerm., 9.6.
Rathje, Minna Olga D., 3.4.
— Vilh., 1.2.
Rathjen, Ingeb. E., FS. 26.11.
Rathsack, Karen, 13.11.
Ratnowsky, A. S., Fot.*, NBS. 5.2.
Rauch, Anton, Vognm.*, Randers, o. 30.12.
Ravn, Chr. A., Afd.ch., Bromborough, o. 21.11.
— Grethe, f. Groth Petersen, 7.12.
— Jorgen, Skoleinsp., 13.5.
— Reinh. G., 18.8.
Ravnholm, J., Tegner, Aarhus, o. 26.11.
Rebensdorff, Olga, Sygepl., 17.2.
Reben, F. J. H., Rentier, KS. 4.9.
Reeh, Aase, Holstebro, 1.11; M: Overlæge.
Rechendorff, Oscar, 16.9.
Rechnagel, Karen, E., Holsted, o. 3.7.
Reckleben, Ulla, f. Kirchhoff, 14.9.
Redder, Else Josef., Froken, NBS. 23.7.
Reehoff, Christine, E., f. Antonsen, FS. 18.11.
Reesen, Aage, 16.11; Br: Emil.
Refshauge, N. P., Gdr., Tagkjær, Chr.-feld, o. 21.5.
Rehling, Sv., Sognepr., Forf., 10.4.
Reimer, Aug., Vognstyrer, KS. 7.3.
— Chr. Reinh., Havnearb., KS. 20.8.
— Chr., Isenkr., Viborg, 6.11.
— Finn Hieronimus, Lagereksp., Smorum, S. 22.11.
— Poul, Insp., KS. 13.2.
Reingaard, Dina, 10.7.
Reinhold, M., Postm.*, 19.3.
Reinholdt, Ida, E. e. Bagerm., Sønderborg, o. 9.6.
Reinholtz, Hulda M. G., KS. 30.4.
Reuther, Thorv. Th., KS. 17.9.
Rhode, Mary, f. Jorgensen, KS. 4.3.
Riberholt-Moller, Ella, 31.3.
Richardt, Const. A. L., Hovm.*, TS. 30.8.
Richter, Elvira A., Froken, FS. 25.3.
— Gust. Ad., KS. 25.3.
— Rud. E., Maskinarb., KS. 15.10.
Rieck, Juliane Marie, f. Kroldrup, 7.5.
Riedel, Hans H., Rørlægger, KS. 9.7.
Riegels, Marie C., Frue, KS. 16.2.
Riemann, Anna S., Gram, o. 9.12.
— Anna M., KS. 7.2.
Riemenschneider, Jenny K., KS. 8.7.
Rieper, Anna B., f. Klæbel, 21.5.
Rietsch, Carla Maag, 22.1.
Riis, Carla, 19.7.
— Clara Wilh., f. Poulsen, KS. 16.8.
— Elisius, Komml.*, Frederikssund, 23.8.
— Emil, Tobakshdl., o. 30.4.
— Harald, Tandl., Ornitolog, Hobro, o. 8.2.
— Martin, 13.6.
Riisberg, Hugo, 1.8; H: Mathilde.
Riisbjerg, F. H. H., Arbejdsm.*, KS. 5.8.
Riisbrigh, H. V., Salgschauff., KS. 10.10.
Rindom, Aase, 19.11.
Ring, Nanny, f. Wegener, Amsterdam, 22.1.
Ringberg, Jensine M., f. Larsen, FS. 12.6.
Ringstrom, J. C. J., Postm.*, Middelfart, 28.3.
Rischel, Axel, Overlæge, Dr. med., Avnstrup, o. 15.9.
Rise, Amalie Eleon. Lud. f. Holmgren, NBS. 28.3.
Rist, Chr. Vald., Tømrer*, FS. 12.6.
Ritzau, Viggo, Politim.*, Koge, 31.12.
Rode, Edith Elvira, Frue, 2.2.
— Ernst M., Tobakshdl., 14.1.
Roed, Anna S., Kl.lott.koll.*, KS. 18.6.
Rohde, Johanne, Sygepl.*, KS. 25.1.
— Thora Brusch, Lærerinde, 6.9.
Rohlff, Caroline, 17.10.
Roholt, C. F., Stfst., Strommen, 7.5.
Rohrmann, P. C. V., Havnearb., o. 6.2.
— Rob. J. E., Skibsbygg., KS. 17.6.
Roland, Maria G. J., f. Norden, KS. 9.4.
Rolander, E., Arb., MB.*, Aarhus, o. 28.12.
Rolin, Elsa E., KS. 24.6.
Rolsted, Niels, Dyrl., Kalby, 19.2.
Roos, Carl Aks. M., Maler*, KS. 29.6.
Rosbak, A. V., Tlgr.kontr.*, NBS. 5.3.
Rosendahl, Marie, Husb., KS. 31.5.
Rosendal, Elisab., 26.1.
Rosenfeldt, K. A., Stfst., Maribo, 7.7.
Rosenkjær, Helene, 13.3; M: Hans.
Rosenkrands, Laura, 2.2.
Rosenquist, Ellen, f. Jacobsen, 9. 1.
Rosenstand, C. Th., Ritm., 5.9.
— Maja, 21.3.
Rosentrætter, Ole, Ekstraarb., KS. 25.3.
Rossing, Aage H. M., Fabr., FS. 24.7.
— Chr. G., Kobm., Slagelse, o. 11.12.
Rostrup, L., Musikdir., Esbjerg, o. 29.1.
Roth, Margr., 31.10.
Rothe, Viggo, Murer, FS. 16.8.
— Willy Otto, 12.4; H: Else.
Rottboll, Rs., Lærer*, 31.1.
Rubin, D. A., Fabr., Holte, 3.6.
Rude, Olaf, Prof., Maler, 17.6.

Rudkjøbing, Viggo, 16.5.
Rue, Harald, Lektor, KS. 11.3.
Ruge, Arnold, Apot., Maribo, 17.6.
Rump, Astrid, f. Kopp, 23.7.
Ruge, Joh., Rest., KS. 8.10.
Runge, Wilh., Rest.*, o. 13.10.
Russ, Jens Fr., Blikkensl., 10.11.
Rübner-Wissing, Merry, 15.2.
Rydell, Edith, f. Olsen, KS. 20.11.
Ryder, Paula Margr., NBS. 12.11.
Rylander, Carl Joh., 5.10.
Rytter, Svenning, Byretspræs.*, Justitsmin.*, 7.9.
Rützebeck, Jørgen, Kobm., Aalborg, 16.2.
Ræder, Thyra, 22.9.
Romer, Thyra A., f. Poulsen, KS. 29.4.
Romer-Bruhn, Astrid, E. e. Godsejer, 13.4.
Romhild, Chr., Stfst.*, 19.11.
Ronde, Reni; M: Læge, Vordingborg, o. 10.8.
Ronnau, Christine Marie, 30.5.
Ronnebæk, J. C. C., Gross.*, NBS. 19.11.
Roschke, Margr., f. Holgersen, 18.9.

Saaby, Else, E., 18.10.
Saabye, Rich., 19.4.
Sabinsky, Aage, 21.2.
— Inger Margr., f. Ørnstrøm, 16.1.
Sabro, Ida Dorthea, 15.4.
Sabroe, Carla, 27.10.
— Jens, 8.3.
Sachs, Sanford Alb., 23.6.
Sack, Lucie, 25.2.
Sahlertz, Einar, Fuldm., 24.7.
— Gerda, 24.12.
Saietz, Dora, 22.11.
Salicath, Virginia, 3.2; M: Sidney, J.
Salm, Karen Margr., f. Overgaard, 21.11.
Salomon, Ellen, Froken, 10.10.
— Jacob, LRS., 31.3.
— Johanna B., E., 12.6.
— Melitta, f. Rosenthal, NBS. 3.9.
— N. K. L., KS. 14.9.
Salomonsen, Elisab., E. e. Apot., 24.7.
— Susanne, Insp.* v. Kunstindustrimus., 14.7.
Saltoft, L., Overbetj., KS. 10.10.
Samson, Carl V., Slagterm.*, KS. 2.8.
Sand, Anna, f. Sellner, 7.11.
— Birger, 6.2.
— Ludv. V., Revisor, KS. 20.8.
Sander, Johanne, 20.2.
— Olga C., f. Christensen, FS. 6.12.
Sandstrøm, Vilh., Tegner, 4.2.
Sandoe, Gudrun, 8.8.
Sartov, Kjeld, Underdir., 26.3.
Sarup, Ernestine, f. Stamer, FS. 27.11.
Sass, Ellen, f. Leisner, o. 21.6.
— Kai, Kunstmaler, o. 20.8.
Saunte, Anna, E. e. Ritm., 28.7.
— Ludv., Gymn.lærer, Nykøbing F., 26.9.
— Thora, 28.12.
Saust, Willy, Bagerm., 28.10.
Scavenius, Fernanda, f. Mourier-Petersen, 13.6.
Schack, Egede, Provst, Sognepræst, 22.3.
— Martha, f. Michaelsen, 4.1.
— Vilh., E., 1.3.
Schaffalitzky de Muckadell, Emma, Baronesse, f. Hansen, 9.5.
Schalck, J. F., Portner, KS. 30.3.
Schaldemose, Edith, f. Seith, 16.4.
Schanne, Jean Baptiste, Sprogl.; D: Margrethe, 3.1.
Scharff, Helge, Civiling., 22.11.
— Jens, Kobm., 8.10.
Scharling, Anna Elise, KS. 10.5.
— Johs. P., Vaskem., KS. 17.6.
Schatteburg, Marie, 5.9.
Schaufuss, Alex; S: Ib, 19.2.
Scheelke, Nina H. A., Man.hdl., KS. 3.6.
Scheibel, Ellen Margr., Prok., Froken, NBS. 28.11.
— Sv. Aa. Ad. Hjorth, Fabrikarb., KS. 28.9.
Scheibler, Carl, Gross., 16.8.
Scheitel, Ellen, 24.11.
Scheller, Marie Math., E., KS. 2.1.
— True Olivia, f. Wass, NBS. 12.3.
Schepler, Anker, Gross., 25.1.
Scherf, Chr., Herreekvip.hdl., Hamborg, 13.6.
Schertiger, Agnes Vitalie, f. Jensen, NBS. 30.12.
Schibbye, O., Kreditforen.dir.*, Hillerød, 20.2.
Schibsbye, C. L., Kontorchef, Odense, o. 26.11.
Schiff, Elise, f. Schmidt, KS. 13.2.
v. Schilling, Ethel, Baronesse, Aarhus, 20.10; M: Ernst.
Schioldager, Joh. Hansine, 11.3.
Schiødt, Anna K., f. Bie, 9.1.
— Petra Charl. Amalie, KS. 29.10.
Schiødte, Inger Lucie, f. Vonsild, 23.12.
— M. Salomon, Læge, Frue, 21.5.
Schionnemann, Else Marie, f. Schmidt, ; M: Skibsr.
Schionnemann, H. Bindesbøll, Forr.fører*, NBS. 12.12.
Schiørmann, Viva, f. Sandberg, 4.11.
Schiørring, E., Arkt., Grindsted, o. 18.4.
Schioth, Anth. Kamp, Red., 11.6.
Schiotz, Carl Fr., Arkitekt, Soro, 1.4.

Schiottz-Christensen, Charl., E. e. Dommerfuldm., 29.4.
Schjerning, Einer, Værkm., 30.10.
Schjodt, Petra, 13.12.
Schjormann, Corinthius, Slagslunde, 13.5.
Schjottz, Ingeb., 20.5.
Schlander, H. A. F., KS. 14.10.
Schledermann, Kirsten, f. Schleisner-Meyer, 17.5.
Schlein, Ax. V. G., Malerm.*, KS. 16.12.
— Finn K., KS. 5.9.
Schleisner, Anna Marie, KS. 13.4.
Schlichting, Ch. Em., KS. 22.2.
Schlichtkrull, Else M., E., KS. 11.2.
— Ove, Gross., o. 20.8.
Schliffer, Basche Liebe, 23.9.
Schlippe, Rovald P., Snedkersv., KS. 6.6.
Schlütter, I. V., Gross., 7.6.
— Mine Marie, E., 7.1.
Schmeltz, I. H. G., Apoteker, Frostrup, o. 31.1.
Schmidt, Aage, Sadelmagerm., Slagelse, 23.11.
— Agnes, f. Guldbech, 26.4.
— Ane Sofie, f. Nielsen, KS. 21.12.
— Anna, f. Westermann, 10.5.
— Anna Marie, Sygepl., KS. 28.12.
— Carl, Dr. phil., Skærbæk, o. 12.11.
— Chr. Laur., Overmont., 18.1.
— Edith, 4.8.
— Ellen, 10.4.
— Elna Christine, 27.8.
— Gorm, Repr., KS. 30.9.
— Henriette, KS. 24.7.
— Holger, Overing., Dr. techn., 26.3.
— Jenny Camilla, f. Schaack, 29.3.
— Jensine Marie, E., KS. 15.2.
— Johs. Hausted, LRS., 15.8.
— Josephine, 9.4.
— K. Dall, Fot., Aarup, o. 18.11.
— Karen Ingeb., 11.9.
— Leo, Urmager, KS. 27.12.
— Magdalene, Broderihdl., Haderslev, o. 14.2.
— Nic. Outzen, Bronzestøber, 1.7.
— Ranja, Korresp., KS. 11.2.
— Sophus R., Kontorchef i OK, 6.8.
— Viggo, Tandl., Aarhus, 29.7.
Schmidt-Hansen, Ole, FN-Soldat, 5.5, Ghaza.
Schmitt, Astrid, 17.12.
Schmoll, Walther Paul, Gross., 29.9.
Schmuhl, W., Adm., 29.4.
Schmüser, Anna L., Husb., KS. 3.7.
Schnedler, Otto, Gross., Silkeborg, o. 9.8.
Schneekloth, Anna, 16.4.
Schneider, Andreas, Prof., Borgm., 30.5.
Schneider, Augusta Henr., f. Schliefke, KS. 30.1.
— Gudmund, 2.5.
Schnell, Carl Vald., Arbm.*, KS. 12.6.
Schoch, Charl. Vilh. Joh., Maskinstr., KS. 14.10.
Schonning, C. C. J., o. 3.7; H: Ottilie.
Schoop, Christiane Marie, KS. 23.9.
Schou, Agnes, 7.4; M: Sv. Aa.
— Agnes Kristine, 22.1.
— Anna, Blomsterhdl., 7.5.
— Anna Gudr., f. Wulff, 7.12.
— Carl, 21.1.
— Dagmar, E., 22.1.
— Doris Adelheid, 22.3.
— Emilie Sus., f. Madsen, 17.4.
— Gudrun, f. Bronnum, 18.4.
— Hans Peter, Bager, KS. 20.8.
— Jul. P., Forstander, 9.3.
— Levine Christiane Marie, KS. 14.8.
— Marie, 6.4; S: Erik.
— Mathilde E., 24.8.
Schow, Elvira Laurine, f. Henriksen, FS. 4.3.
— Jenny Th. P., KS. 29.8.
Schrader, Astrid Margr. Sof., f. Lemming, NBS. 16.1.
Schram, Ida A. H., NBS. 3.12.
Schramm, E., Dir., Slagelse, o. 25.1.
— Henriette, 28.11.
Schreiber, H. P., Oberstl., Aarhus, 12.1.
Schreiner, Maria, Frue, 6.4.
Schroeder, Cathr., f. Heiberg, o. 15.5.
Schroeter, Ellen M., 10.3.
Schroder, Andr. Vilh., NBS. 30.12.
— Anna Rosa C., KS. 20.8.
— Aug. Chr., Maler, KS. 16.1.
— C. J. F. M., Fabr., HS. 20.9.
— Frantz Vald., Lygtetænder, KS. 23.10.
— Gerda Dorethe M., KS. 1.11.
— Harald, Veksel., 5.9.
— Helene, 29.8; M: Kay.
— Jorgen E., Tobakshdl., KS. 26.11.
— Marie, o. 9.8.
— Mathea, Damefris., 22.9.
— Ovidia, f. Drewes, E. e. Maler, Birkerod, 2.4.
Schubert, Abilla Ant., KS. 4.3.
Schulin, Oscar, Greve, Højesteretsd., 28.3.
Schulsinger, Rud. Th., KS. 7.2.
Schultz, Alb., Smedem., Graasten, o. 11.7.
— Aug. Katr. M., KS. 30.10.
— Ax., 11.6.
— C. J., Bogtrykker, Haderslev, o. 24.1.
— Elisab. Kindt, 18.9.
— Ingeb., 8.6.

Schultz, J., Skibsmgl., Kalundborg, 3.7.
— J., Gdr., Højrup v. Stepping, 27.2.
— Konr., Johs. H., Salgschauff., KS. 8.6.
— Poul Ditlev, Arbm., NBS. 13.8.
— Rob. Johs., Skærslipper, KS. 26.3.
— Vilh., Solvsmed, FS. 24.7.
Schulze, Flora Kirstine, KS. 3.1.
Schumacher, F. W. T., Bager*, NBS. 5.2.
Schwaback, Carl Fr., Sadelmagerm., 9.2.
Schwartbach, Ingeb., Frue, Koge, 29.4.
Schwartz, Elisab., Okonoma, Roskilde, o. 12.6.
Schwarz, Helge Emil, Eksp., KS. 18.1.
v. Schwerin, H. H., fil. dr., 19.10.
Schytte, Hans G., 30.5.
Schüte, Maria Franciska, 25.3.
Schæbel, Harald, Guldsm., 24.7.
Schäfer, H. A., Overtjener*, 21.9.
Schæffer, Laura, f. Bencke, 20.1.
Schäffer, Ove, Kontorchef, 30.11.
Schonbeck, G., Metalsliber*, 27.6.
Schonheyder-Moller, Jean W., 7.6.
Schoning, A. H. B., Dir., FS. 18.7.
Schönwandt, Ellen, 5.2.
Scott, Caroline, 6.6.
Scott-Hansen, Per, norsk Orlogskapt., 20.4.
Secher, O., Maskinm., 11.7.
Seehusen, S. H., Kapt., Esbjerg, 2.8.
Seemann, Elfrida S. J., f. Lynge, FS. 5.7.
Seerup, K. R., Sognepræst, Lomborg, o. 5.9.
Seibæk, Poul Didrik, KS. 16.12.
Seidenfaden, Halfdan, 26.1.
— H. K. J., Vicevært, KS. 5.11.
— Henrik, Prokurist, 10.9.
Seifert, Maud, 5.7.
Seitzberg, Ejnar, 23.7.
Seligmann, Paula, f. Hansen, FS. 30.10.
Sell, K. V. V., Snedkerm., 2.2.
Serritzlew, Oluff, Krim.ass.*, 23.5.
Seyffarth, Anna Chr., E., KS. 21.1.
Sick, J. L., Stationsleder* i St. N., Nykobing F., 16.1.
Sick-Petersen, J. T., Ing., Fuldm., 2.10.
Sidenius, Fanny, FS. 29.11.
Sie, Mathilde, 8.1.
Siegler, Joh. J., Lektor*, 29.11.
Siegumfeldt, Herm., Dir., 7.3.
Siesbye, Therese, 19.1.
Sievert, Selma Cl., E., KS. 11.2.
Sihm, Knud, Dir., Landbr.kand., Kerteminde, 24.1.
Siim, Viggo, Læge, 15.7.
Sillemann, E. V., Bagersv., KS. 18.12.
Simon, Martha, KS. 15.8.
Simonsen, Jesper, Højesteretsdommer*, 24.5.
Simonsen, Joh. Elisab. Laub, f. Bohr, 25.7.
— Ragnh. Blicher, o. 24.1.
Simonsgaard, Olga, f. Jerichau, 8.5.
Sindbjerg-Hansen, Vagn, Amtslæge, Dr. med., Viborg, 3.3.
Sjolte, Ellen, f. Nellemann, Professorinde, o. 25.5.
Sjorman, Niels L., Dir., 25.5.
Skaarup, Anna, 8.6.
Skade, Rigmor, Arkivar, 23.5.
Skafte, Margr., f. Mork, 16.7.
Skarvig, N., Skoleinsp.*, 22.10.
Skau, Sig., Guldsmedem., 4.11.
Skjoldager, Charl. Marie, 20.1.
Skjoldborg, Alb., Gross., 3.8.
Skou, Hans, Bodker, Overlærer*, Fredensborg, 21.11.
Skousbo, Flora, E. e. Forf., 15.2.
Skousgaard, Chr., Kunstsm., 19.4.
Skov, Agnete, 30.6.
— And. L., Gdr., Bevtoft, 18.5.
— J. T. V., Overkontr.*, o. 26.3.
— P., Bogtrykker, 23.12.
Skovgaard, Edith, Hvidovre, o. 9.4; M: Hjalmar.
— Ingeborg, f. Luplau Moller, o. 26.11.
— Jens Chr., 6.1.
Skovmand, Ingefred, Læreri., NBS. 3.9.
Skovso, Iris, Dir., 21.9.
Skule, Agnes, f. Rasmussen, 26.2.
Skytte, Torben, 11.10.
Slebsager, Laust, LRS., 27.7.
Sletting, Holga, f. Bache, 26.10.
Sloth, Else M., f. Christensen, FS. 9.8.
Smidt, Fanny, f. Osterwaldt, 16.2.
Smith, Einar, 5.7.
— Helge, Overtoldinsp., cand. polit., 12.6.
— Ingeborg Cordelia, NBS. 12.12.
— Karl H. F., Malerm.*, KS. 7.11.
— Laura, E. e. Gross., 4.9.
Smitt, Th., Realsk.best., o. 31.8.
Solem, Martha B., 31.5.
Soltau, Anna C. M., KS. 30.5.
Sommer, Elsine, f. Pedersen, KS. 3.6.
— Hans P., Spv.fkt., KS. 18.6.
— Howard, 5.4.
Sonne, A. J., Snedkerm.*, 30.1.
— Bente, f. Cadovius, 1.10.
— Egon L. B., Glarm., KS. 1.7.
— Poul P. J., Ritm.*, 14.10.
Sorgenfrey, Ellen, f. Weile, 10.4.
Sparrevohn, Viggo, Snedkerm., FS. 17.6.
Spence, K., Eksportmægler, Helsingor, o. 16.4.
Spiegel, Reinh., Gross., Kontorchef, 6.5.
Spiegelberg, C. A. A., Lagerarb., KS. 31.10.

Sponholtz, Ernst C. C., 25.2.
Sponneck, Kirstine, E. e. Postm., Greve, 21.12.
Sprehn, Anna Ottilia, KS. 30.11.
Springborg, Kaj, Læge, 28.2.
Springhorn, Ellen A. D., KS. 3.9.
v. Späth, Marie, Kolding, 17.4.
Staack, Harriet, 13.2.
Staal, Agnes, f. Jespersen-Foye, 19.2.
Stabell, Knud, Kobm., 15.5.
Stadfeldt, Marie, 27.2.
Staffeldt, Anna, 12.4.
Stage, Gora, 28.4.
— Maren K., KS. 10.4.
Stamer, Therese, 11.4.
Stampe, Else, o. 30.9; E. e. ORS., Aarhus.
Stancke, Helge, Fuldm., 26.3.
Stangenberg, Ax. S., Gross., Stockholm, 29.6.
Stangerup, Ane Marie, 10.3.
— N. Th. J., Cigarsort., 23.5.
Starck, Olaf, 4.1.
Staun, Kathr., E. e. Kobm., 18.8.
Stauning, E. M. Z. S., Malersv.*, KS. 9.4.
Staxen, Kristine L. M., FS. 9.4.
Steckhahn, Emil H., Typograf, 29.11.
— Sv. Aa., Kobm., 7.8.
Steen, Amandus Th., Bladhandler, 6.7.
— Emmy C. Konv., 24.4.
— Holg. T., Mejerist, TS. 24.10.
— N. Chr., Arkt., 29.1.
Steenbach, Carl, Kmjkr., 28.11.
Steenberg, Claudiane, Oversygepl., 26.9.
— Eman. Theodorus, Handelsagent, KS. 31.5.
— Emma E., 17.1.
— Hansine, 24.9; M: Ax.
Steenholdt, Alfr. Chr., Vicekonsul, Flensborg, 16.6.
Steenstrup, Sigbrit, 19.8.
Steffen, Frit A., 15.10.
Stein, Jens P., Toldfunkt., KS. 18.12.
Steiner, Nathalius E., Kobm., KS. 4.9.
— Sigrid, f. Hansen, 22.7.
— Susanne, f. Banzon, 28.11.
Steinmetz, Carl, Blikkensl.m., 16.6.
Stenbæk, Frode, Red., KS. 13.6.
Stender, Kirst. M. M., FS. 24.4.
— Herm. Kofoed, 18.3.
Stenderup, Grethe, f. Johansen, 9.8; M: H. C., Kolding.
— Johanne, 9.12; M: Stfst., Hillerod.
Stendrup, Kirsten, 10.3.
Stener, Hans, Bankdir., 8.7.
Stenor, S. O., Kaptl. (S), 16.5.
Sterm, Eva, Lærerinde, Frøken, 21.1.
Sternhagen, Valborg, 21.12.
Stevenius, Jan Vinblad, TS. 16.8.
Stevns, Arne, Kapt., Forf., 18.7.
Stevnsvad, Chr. F., Fabr., 2.11.
Stilling, Emilie Rosalie, KS. 29.6.
Stockholm, Alvilde, 27.9.
Stolbin, Rich., Maskinarb., 27.6.
Stoltze, Kr., Kobm., 6.2.
Stoppert, Heinr. V., 31.8.
Storch, Ax. Rosenborg, o. 12.9.
— Jensine Kristine, KS. 10.9.
— Mathias, Viceprovst, Gronland, 21.11.
Storch-Nielsen, Fr., Gross.*, 26.2.
Storm, Clara C., f. Hüttemeier, KS. 4.2.
— Jens, Propr., Bogebjerggaard, 21.9.
Stougaard, Marie, f. Rasmussen, KS. 19.6.
Strandberg, Anna E., E., KS. 18.1.
— Ove, Overlæge, 2.1.
Strandin, Erling, Kont.ass., FS. 30.12.
Strange, O. F., Vicekons., Port Arthur, 28.12.
Straten, Jens, o. 28.11.
Strecker, Emma, Frue, 26.1.
Stribolt, Carl, 24.12.
Stroch, Gusta, 13.2.
Strube, M. J. J., f. Andersen, KS. 15.4.
Strommen, Marie K., f. Knudsen, FS. 17.10.
Stroyberg, Lovise, f. Tobiesen, 6.1.
Stubye, Anna, 31.8.
Stuhlmann, C. V., Stfst.*, KS. 21.3.
Stumpe, Edvin, 7.2.
Stürup, Henrik, Tandlæge, Odense, o. 30.5.
Stær, Anna Hostrup, 25.2; M: S., Aabyhoj.
Stærk, Jenny, 29.10.
Stott, Martin, Farvehdl., Skagen, 11.2.
Stovring, P. H., Korpsoff., 24.9.
Suadicani, P. V., Postm.*, 6.4.
Sund, Anita, f. Ravnkilde, 30.1.
Sundby, R. K. F., Kaptajn (S), 20.11.
Sunemeier, Carl E. C., Admin., KS. 21.8.
Svane, Harald G. L., Arbm., KS. 30.12.
Swane, Jørgen, Amtsforv., Vejle, 11.3.
Svane, Vald., Kontorchef, KS. 30.1.
Svanhill, S. L., Gross., 24.12.
Svanholm, Hans, Godsejer, cand. jur., Sebberkl., o. 31.5.
Svarrer, Kirstine, f. Kjær, 5.9.
Svendsen, Bent, cand. mag., 24.4.
— Folmer, ORS., o. 19.2.
— Jens Emil, Politiass., 29.8.
— Niels, Arkt., 2.12.
— Will. T., Traflkinsp.*, NBS. 5.2.
Svennesen, A. K. L., Stationsforst.*, Overlund, 5.7.
Svensson, A., Politikomm., Aarhus, 23.9.
Svenstrup, Leo, Komp., o. 18.4.

Svindt, Elna M. M., NBS. 12.12.
Sylvan, Gerda, f. Flindt, TS. 4.10.
Syskind, H. Chr., Ing., Sønderborg, o. 13.3.
Soborg, Emmy L., f. Roof, o. 11.3.
Sochting, Elna, E. e. Læge, o. 29.1.
Söderberg, Emilie, E. e. Forf., 15.9.
Soderstrom, E., Oberstl. i Fr. H., 20.4.
Sogaard, Joh. A. M., f. Petersen, 10.8.
— Poul, Dir., Terndrup, o. 25.6.
Sonderby, Chr. G., Gross., 9.3.
Sondergaard, Jens, Kunstm., 21.5.
— Kr., Overpostb., 28.5.
— Marius, Ing., 28.12.
— S. A., Propr., Filholm, 5.6.
— Soren, Vikt.hdl., 6.4.
Sonderup, B., Kobm., Hadsund, 13.5.
— Karen, 30.5.
Sorensen, B. Malmfred, Expeditionssekr., cand. jur., 2.4.
— Carl Gudik, Driftsbest., Civiling., Odense, 4.5.
— Chr. Jul., Værkm.*, 24.5.
— Esben E., Stfst., 28.7.
— J. J. C., Kobm., Aarup, 28.9.
— Jens, Matr.dir.*, 14.9.
— K. T. A., Klokkestøber, Civiling., 23.2.
— Kaj Stockholm, Flyverlojtn., Skrydstrup, 9.7.
— Karen, Forst.*, 29.11.
— Karen, Kontorchef i Koda, 23.9.
— Kr. M., Lok.forer*, Randers, 14.2.
— Lars, Lektor*, Horsens, 22.8.
— M. K., Overportor, MF., Vejen, 10.2.
— Maren, Forst.* i Valsbol, Vilstrup, 6.7.
— Marinus, Skoleinsp.*, Fredensborg, 6.7.
— N. M., Postm., Ballerup, o. 3.12.
— O. Ankerstjerne, Bankdir.*, Aalborg, o. 17.10.
— Ove, Dir., Odense, 22.4.
— Peter, Vingross., Algier, 30.6.
— Poul J., Pastor emer., Strib, 8.10.
— Soren J., Sparekassedir., o. 6.8.

Tafdrup, Ax., Fabr., 16.11.
Tambour, Rs. O. R., Civiling., FS. 11.1.
Tandberg, Magnus, Postkontr.*, NBS. 30.12.
Tandrup, A. C., Viceborgm., Viceskoleinsp., Lyngby, 5.1.
Tang, Agnete, Musikl., 5.7.
Taube, K. V., Detailhdl., KS. 16.7.
Techou, Hans P., Smed*, KS. 13.12.
Teglbjærg, Aage, Stfst., Gaabense, 3.1.
Tegner, Ella, 5.10; S: Erik.
— Ellen, f. Braunstein, o. 19.5.
Teilmann, Holger S., Kont.ass.*, 11.11.
Termansen, Julius, Afd.ch., Landinsp., 8.10.
— Margr., Overlærer*, 6.5.
Tesch, C. A. E., Papirhdl., 17.5.
Tetens, Vilh., Kunstmaler, Fredensborg, 13.1.
Texel, Vagn, Provisor 11.10.
Thage, Roma, f. Quist, 14.5; M: Nationalbankdir.*
Thaning, Niels, 29.9.
Thastum, Caroline, E., o. 18.3.
Thejll, Betty, 26.2.
Thellefsen, Carl S., Maskining., 1.1.
Therkelsen, Bertha, o. 12.11; M: Læge, Uggerløse.
Thesen, Alfr., Gross., Lth. 17.9.
Theuerkauff, Emil, 15.12.
Thiele, Anna, f. Bayer, KS. 19.3.
Thielke, Else, 4.6; M: Ein.
Thierry, Ellen, f. Scheel, NBS. 12.11.
Thiesen, Cath., Dorth., f. Schjerning, NBS. 5.2.
— Marie, E., 30.1.
Thingsig, K. P., Sagf., Hjorring, 29.4.
Thisted, Ax. H., 15.9.
Tholstrup, Harriet, 5.9.
Thomsen, Andreas Joh., Apoteker, Ikast, o. 24.9.
— Erw. E. B., Tømrerm., Civiling., FS. 3.6.
— Holger, Overlærer, Hornslet, o. 26.3.
— O. C., Oberst af Ing., 28.5.
Thorborg, Alvilda, 6.3.
— Oluf, Gdr., MA.*, Gammelby Stouby, o. 19.1.
Thorins, Catharina, 24.11.
Thorlacius, Carla M. N., f. Christiansen, KS. 8.5.
— Gunnar, Dir., ORS., 5.4.
— Olina, Mus.best., Nykøbing S. o. 15.10.
Thorsell, Aks. O., Repræs., Gorlev, 30.8.
Thorup, Ch., Fabr., Aalborg, 5.4.
Thorvaldsen, Bertel, Oberstl., Chiang Rai Siam, o. 29.8.
Thostrup, Chr. Bendix, Mater.forv., 20.11.
Thureholm, K. W. J., Red., Næstved, o. 15.12.
Thybjerg, Phillip M., Afd.ch.*, 9.11.
— Anna, 14.12.
Thykier, Ax., Tømmerhdl., Konsul, Grenaa, 23.9.
Thyme, Anna Marie, E., KS. 11.2.
Thors, Thøger, Bankfm., 13.12.
Tiedt, Ella Haalhom, f. Langgaard, 31.7.
Tiemroth, Karen M. N., KS. 10.9.
Timm, Dusine C., 9.3.
— Holmine Hans. V., KS. 20.8.

Timm, Viggo P. H. O., Spv.fkt., KS. 8.4.
Tinnies, Boy, Revisor, Haderslev, o. 17.9.
Tobiesen, Bolette Elisab., 17.11.
— Sigrid, 22.12.
Toft, Otto, Gdr., MA., Hals, o. 16.3.
Tofte, Hans V., Handelsgartner, Glostrup, 6.11.
Toftegaard, Hans Fr., 23.7.
Tolstrup, A. M., Kobm., Brondersley, o. 21.6.
— Marie, f. Edelmann, 1.11.
Tomdrup, E., Manuf.hdl., 4.10.
Tommerup, Bertha, f. Bischoff, 3.12.
Tonnings, Harriet, f. Müller, 20.8.
Topp, Carl, Salgschef, Strib, o. 31.8.
Topsoe-Jensen, Margrethe Hoegh-Guldberg, Almind, o. 25.2.
Tornoe, Chr., Hellerup, 10.12.
Toroncyk, Anna H., 15.4.
Torp, Anna, 7.1; S: Gerh.
— Hans P. L. K., KS. 23.12.
Toxværd, Henriette G., KS. 23.9.
Trampe, Christopher, Greve, Kmhr., fhv. Hofmarskal, Dir., 17.6.
Tranberg, Hans, 20.1.
Trane, Holger P., 1.6.
Trebbien, Anna K., f. Andersen, KS. 9.2.
Trenckner, Minni, 22.9; M: Hans.
Triebel, Ingeb., f. Wulff, 8.4.
Trier, Hansine, 23.12.
True, Soren, Sognef., Aarhus, 4.1.
Truelsen, I. C., Trikotagefabr., Herning, o. 10.9.
— Vald., Insp., 27.6.
Tuxen, Erik, Kapelmester 28.8.
Tvede, Laur. Hj., 20.3.
Tvermoes, Mogens, Civiling., Casablanca, 5.1.
Tæbring, Jørgen D., Forf., o. 20.8.
Torngreen, C. S., Fot., 17.3.
Torning, Anna, f. Damm, 16.11.

Uhre, Poul Joh., Typograf*, KS. 17.7.
Uhrskov, Signe, Hillerød, 30.5; M: Forf.
Uldall, H. J., Sen. Lect. Ibadan, 29.10.
Ulf-Hansen, Uwe, Gross., 23.7.
Ullmann, Arnold, Overvagtm.*, KS. 13.4.
Ulrich, Ulla, f. Meyer, 30.10.
Ungermann, Fridtiof, Tapets., KS. 9.7.
— Othelia, o. 9.11; S: Jorn.
Unmack, Johs., 21.11.
Unna-Lindhard, K., Bankfm., 22.12.
Urban, Vilh., Rest., 25.7.
Ursin, Vilhelmine, 5.10.
Ussing, Anna, 16.3.
— Sophie, Forst., 14.11.
Ussinger, Rich., 9.12.
Uttenreich, Henn., Prok., 6.7.
Uttenthal, Frederikke, 5.2.
— Jensine Marie, f. Jensen, KS. 7.2.

Waaben, Anna Kindt, 13.11.
Wad, Louise B., KS. 20.11.
Wagner, Carl F., Cigarhdl., 25.8.
— Johs. V., Murer*, NBS. 19.2.
— Olaf, 4.11.
— Stanislava, f. Antczac, FS. 30.10.
Wahlqvist, Lily C. M., f. Wendahl, KS. 30.12.
Waidtlow, Louise, f. Rode, 16.10.
Waldorff, Rs. M. A., KS. 1.11.
Valentin, Astrid, 5.5.
— Honora, 7.8.
Valery, Fr., 17.1.
Walker, Ellen, f. Kjerulff, 31.8.
Wallier, Katja, o. 17.4.
Wallin-Flach, Esther H. S., KS. 1.4.
Waltenburg, Thora A., 9.9.
Walter, Edith, f. Hviid, 3.1, Stuttgart.
Walther, J. B. B., Toldfv., 17.5.
Wamberg, Magnus, Ass., KS. 25.11.
Wammen, Johanne, Sygepl., 27.8.
Vang, Paul Caddel, 6.2.
Wangel, Sv., Kobm., Kolding, 28.12.
Wantzin, Ellen, f. Johansen, 10.7.
— Sigurd, Instruktør, o. 23.7.
Warburg Holger A., Malerm., o. 12.7.
Varming, Clara, f. Hoffmann, 3.7.
Warrer, C. N., Overdyrlæge, Rudkobing, o. 22.6.
Warschaffsky, Rebecca, f. Litschis, 11.10.
Vasiljef, Leonid, Sprogl., 11.11.
Wass, John O., Lods*, 15.7.
Vaupel, Inger, 16.10.
Weber, Gerda, Oldfrue, 5.11.
— Julie Marie, E., f. Wiberg, FS. 15.5.
— Maria, 18.12.
— Minna, Frue, 21.6.
— Orla F., Montor, Ro S. 23.4.
Wedsted, Carl Math., 12.10, S. Francisco.
Wegener, Bjarne Schnell, GS. 20.12.
— Elisabeth, f. Graff, 19.3.
Wehage, Rob. J., Arkitekt, 3.9.
Weiergang, Vald. E. H., Gartner*, NBS. 29.10.
Weihe, Soph. E., Komm.arb.*, KS. 19.2.
Weihrauch, Margr., 16.4.
Weilandt, Alma C. M., 1.6.
Weintraube, Olympia E., NBS. 5.2.
Weirsoe, Magda B., 21.10.
Weise, Ellen, 30.1.
Weiss, Oscar M. S., Malerm., FS. 3.7.
Welblund, Hansine, 1.2.

Welcher, Fr. A., Tomrer*, KS. 5.4.
Velsboe, Carsten, stud. mag., d. i juli, i Thule.
Welttner, Sv. Aa., Kontorchef, KS. 24.8.
Wendner, Fanny C. M., f. Lindberg, KS. 15.7.
Wendt, Elna, 27.6; M: Erik.
— Willy, Bogbind., KS. 13.2.
v. Wenckheim, Preben H., Ing., KS. 1.3.
Ventegodt, Grete, Red.vagt, 27.2.
Wentzel, Carl Fr., Snedker*, KS. 8.4.
— P. P., Chauff., NBS. 19.11.
Werenskiold, Carl Rob., Maskinist, KS. 24.4.
Wernberg, Aase Falck, Taastrup, 28.4.
Werner, Fanny, 20.2.
— F. F. L., Brænds.hdl., KS. 7.11.
— Togo, 6.11.
Wesche, Ingeb., f. Jensen, NBS. 8.1.
Wessel-Tolvig, Christiane M., f. Pedersen, NBS. 3.9.
Wessmann, Sadhi S. A., Afdelingsmester, KS. 15.5.
West, Anna Eleonora, f. Klingemann, 17.3.
— Knud V., Bogb., KS. 29.4.
— Elisab. Th. S., NBS. 17.10.
— Lili S., Eksp., KS. 4.1.
— Paul, 22.2.
Westberg, Emil G., f. Larsen, 23.2.
Westenholz, Bess., 17.1.
Westergaard, Anna Dorothea, Esbønderup, 28.1.
Vestergaard, Carl Joh., Provst, Past. emer., Vindingland, 1.4.
Westermann, Harriet A. M., NBS. 30.12.
Westh, Eleonora Chr., 12.2.
— Frantz-Aage, 29.1; H: Elly.
— Kaj, Snedkerm., 14.3.
Westring, Holg. O., Tjener, KS. 18.1.
Weywadt, Joh., Disp., 1.12.
Wibe-Simonsen, A. B., Gross., KS. 2.9.
Wibrandt, Sonja, f. Binau, KS. 24.10.
Wibroe, Vera, 10.2.
Wichmann, Carl, Gasv.best., Ringe, 26.7.
— Selma, Frøken, 15.1.
Widestadh, Inger, Birkerød, 27.9.
Vieckmann, Mette K., NBS. 1.7.
Wieder, Marie K., KS. 13.7.
Wiehe-Winkel, Ingeb., 4.11.
Wiekmann, Emma V., KS. 18.9.
Wiel-Lange, Inger, 12.12.
Wiene, Hans Fr., Krim.ass., 11.11.
Wiese, Ad. M., Kedelpasser, KS. 14.2.
— Viet. V., Garver*, KS. 5.4.
Vigandt, Peter, Tobakshdl., KS. 19.11.
Wiggers, Otto, Fabr., KS. 17.9.
Wiinberg, J. C., Overoff., KS. 8.10.
Wiinblad, Ebba, 18.8; M: Otto.
Wiingaard, A. J., Tomrerm., Brandinsp., Odense, 4.7.
Vilandt, R., Fyrmester*, 15.3.
v. Wildenradt, Lor., Kontorchef, 23.4.
Vilen, Agda, Konsulinde, Stockholm, 20.7.
Wilenschick, Sara M., E., o. 8.9.
Willemann, Sof., Kontorchef.
Villemoes, Hans, Skærum Ml., o. 27.10; H: Jytte.
Williams, Hans, Gasv.arb., KS. 16.1.
Willner, Ant. E., Chauffør, 18.10.
Wilmann, Carla, 8.3; M: Th.
Wilms., Otto A., Eksp.sekr., 14.10.
Wilquin, F. J., Fabrikarb., KS. 18.9.
Wilsbech, Petra, 8.4.
Wilstrup, Anna, Noddeby, 19.8.
Vilstrup, Anna M., f. Bruun, o. 9.1.
Wimmer, Niels E., Kanc.sekr., FS. 8.1.
Vincent, Anna Elisab., f. Beyer, NBS. 23.7.
— Lis, 19.7.
Winckler, Ella, 20.7.
— Maria, 1.12.
Vind, Rosa, Frue, 11.11.
Windeballe, H. E., Stfst.*, 24.9.
Windegaard, Minna, f. Schneider, KS. 19.11.
Windfeld-Hansen, Elna A., 18.10.
Winding, Louise A., Frue, Aarhus, o. 22.6.
— Olga, f. Larssen, 7.2.
Winge, Charlotte, Slægtshist., Frøken, Randers, 18.4.
Winkel, Edm., Ing., 30.1.
— Niels, Dir., 10.9.
Vinqvist, K. J., Fabr., 23.7.
Winslow, Kylle, f. Velin, o. 18.7.
Vinterberg, Valborg, 23.6.
Winther, Amalie A., Gymnastikl.*, KS. 9.4.
— Anna, Fot., Frue, Lemvig, o. 13.3.
— Karl Aagaard, Stationsforst.*, Helsingør, 4.8.
— Rich., Repr., 4.5.
Visby, Anders, Regnskabsch., 16.8.
— Nonny M. Seidelin, f. v. Bauditz, 14.3.
Wismann, Martha A., 20.10.
Wissing, Else, f. Krarup, 29.7.
Wistoft, Grethe, 8.6.
de Wit, B., Pater, Nakskov, o. 16.4.
With, Sybrandt, Skipper, Rømø, o. 28.12.
With-Seidelin, C. J., ORS., 13.1.
Witt-Møller, Ellen, f. Hoeg-Hansen, 21.1.
Wittgrefe, Alice, f. Loewenstein, 28.4.

Witthoff, Aniceta J. M., f. Heie, KS. 17.1.
Vittinghus, Anna, 24.2.
Wittrock, J. F. G., Trafikass.*, 30.4.
Wittrog, Margr., f. Havkjær, 1.11.
Witzansky, Emma M. J., f. Grosskopf, FS. 20.9.
— Viggona, 17.10.
Wivel, Louise, E., f. Petersen, FS. 6.12.
v. d. Vliet, Elisab., f. Komtesse Todtleben, o. 12.11.
Wodskou, Wald., Maskinform.*, 12.5.
Woel, J. V., Repr., KS. 30.7.
Vogensen, Ellen, E. e. Apot., 26.3.
Wohnsen, Henry, Kontorchef, 3.9.
Woidemann, John, 29.4.
— Thora, 30.4.
Voigt, Ant. Vilh., Murer*, 13.10.
— Maren K., KS. 11.7.
Wolf, K. A., Stationsleder, 2.3.
Wolff, Borge, Salgsch., 22.2.
— Franz, 30.6; H: Gudrun.
— Gustav B., Red.*, Odense, o. 15.2.
— Hans, Skorstensfejerm., o. 29.3.
Vollertzen, Charlotte, 22.4; M: Knud.
Wollesen, C. N. D., Dyrlæge*, Rude, o. 27.11.
Wolmer, P. C. P., Hovedkass.*, 27.7.
Wolmar, C., Afdelingsch.*, Arkitekt, 14.9.
Vollmond, Einar, Gross., 11.6.
Vollquartz, Ths., Kontorchef, 17.6.
Work, Jorgen, Gdr., Oksenvad, o. 12.1.
Vorm, Louise B., f. Petersen, 30.3.
— Ragna T., KS. 7.8.
— W., Snedkerm., o. 4.7.
Voschero, Johs., Taxavognm., 5.3.
Voss, Adolphine, 11.12.
— Karl Kr., KS. 26.9.
v. Wowern, Jens Wilh., KS. 19.11.
Vraa-Jensen, Gustav, Dr. med., 14.9.
Wrensted, L., Hotelejer*, Lonstrup, o. 6.3.
Wreschner, Henriette C., 5.4.
de Vries, Jan Hendrik, Cigarm., NBS. 10.9.
Wrisberg, Anny, 7.4.
Wulff, Annette, f. Herreborg, 1.5.
— Georg F. E., Havnearb.*, KS. 1.5.
— Ivan Max., Civiling., KS. 22.5.
— Jensine, E., 10.5.
— Marie, f. Schmidt, 6.10.
— Niels R., Hovedbogh., 26.3.
— Viggo, Fuldm.*, 21.5.
Wulffsberg, I. V., Arbm., NBS. 9.4.
Wulfsberg, Marie, E., Sonderborg, o. 19.11.
Würtz, Else S. B., f. Wedel, KS. 21.12.
Woidemann, A., Modelhdl., Odense, o. 23.5.
Wöldike, M. A., Rigger*, NBS. 28.5.
Worner, Lars G., Postass., KS. 9.10.

Yde, M. Chr., Gdr., Stovring, 27.1.

Zabell, Osk. V., Maler*, KS. 10.12.
Zachariae, Inger, Klasselott.koll., 6.10.
Zahlmann, F. C. C., Borgm.*, Dommer, Hillerød, 22.1.
Zappfe, Alfr., 20.2.
Zacho, J., Propr., Vejleby, o. 13.1.
Zachrau, Ella, o. 4.1; M: Rest., Helsingør.
Zehngraff, Norma, 1.1.
Zetterlund, Karl O., 10.9.
Zibrandtsen, Karen, 22.12.
Ziebe, Elna, f. Christensen, FS. 26.4.
— Gerda M., Frøken, FS. 4.3.
Ziegler, Helga A., 27.12.
Zieler, Anna, f. Glud, 7.3.
Ziirsen, Hans, Gross., 3.10.
Zilstorf, Olivia M., KS. 22.2.
Zimakoff, Isak, 13.6.
Zimmermann, Fanny, St. Hedinge, o. 22.1.
Zimsen, Erik, Dir., Ing., o. 8.8.
— Johanne, E. e. Konsul, 22.7.
Zinn-Andersen, I. M., LRS., Kaptajn, 8.12.
Zur-Mühlen, Fanny, E. e. Gen.kons., 16.5.
Zuschlag, Felix H., KS. 9.4.
Zwinge, Max J., Belysningsarb., KS. 25.3.
Zolck, Mogens Wilh., Belysningsarb., KS. 21.12.

Ødum, Søren J., Rentier, KS. 2.8.
Øhlenschlæger, Alb., 24.11.
Øhrgaard, Erich, Transl., 4.2.
Øllgaard, Marie, f. Bloch, 23.11.
— Theodora, Konv., Frøken, 28.12.
Ørdahl, Vald., Kontorchef*, 16.9.
Ørskov, Anker, Balletdanser, 25.3.
Ørsted, Ingeb., f. Krag, Haunslow, 26.3.
— Johanne, E. e. Dommer, 18.1.
Ørsted-Müller, Erna, Frue, 10.2.
Østby, Edith Bonde, f. Bondesen, 5.3.
Østerbye, Eigil Due, Sekr., 5.10.
Østergaard, Chr. B., KS. 21.3.
— Kr., Sparekassedir., Uldum, o. 22.1.
— Olga E., 12.4.
Østrup, Jutta, f. Ratzau, o. 3.10; M: Vicceskoleinsp.
Øve, Malvina, Frøken, 18.11.